

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM * 2025. OKTÓBER

HAMMER

W O R L D

SABATON

GREEN CARNATION CORONER
LACUNA COIL TESTAMENT BIOHAZARD
DIRKSCHNEIDER & THE OLD GANG RAGE

— APOCALYPTICA — BETON — MALTHUSIAN — THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID —

CONCERTO MUSIC PRESENTS BY ARRANGEMENT WITH K2 AGENCY

SLEEPLESS EMPIRE

Lacuna Coil

SPECIAL GUESTS

NONPOINT

EU/UK TOUR 2025

Rock 1

CONCERTO MUSIC

2025. 10. 28.

BUDAPEST - BARBA NEGRA

HAMMER

ROCKZENEI MAGAZIN

METAL & HARD ROCK 1986 ÓTA

Alapítók:

Cselőtei László és Lénárd László (†2022)

Kiadó:

Hammerworld Media Entertainment,
1114 Budapest, Fadrusz u. 12.,
+36 30 952 3550
Felelős kiadó: Cselőtei László

Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő:

Lénárd László

Vezető szerkesztő:

Cselőtei László
laszlo.cselotei@hammerworld.hu

Szerkesztők:

Posta János
janos.posta@hammerworld.hu
Pintér Miklós
miklos.pinter@hammerworld.hu
Zubor Olly (online)
zubor.olly@hammerworld.hu

Munkatársak:

Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc,
Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc,
Kiss Daniella, Kiss Gábor, Milán Péter,
Schmidt Péter, Szénégető Richárd,
Uzseka Norbert

Tervezőszerkesztő:

Posta János

Fotók: kiadói archívumok

Sales és marketing / hirdetésfelvétel:

Hammerworld Media Entertainment
hirdetes@hammerworld.hu

Irodavezető:

Kacsurné Szarka Bianka
Levélcím: Hammerworld,
1114 Budapest, Fadrusz u. 12.
E-mail: info@hammerworld.hu

Terjesztés:

Laptapír - www.laptapir.hu
www.hammerworld.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélyre van szükség.

HU ISSN 1589-4088

Nemzeti
Kulturális
Alap

TARTALOM A-Z

APOCALYPTICA	78
BETON	66
BIOHAZARD	72
CORONER	22
DIRKSCHNEIDER & THE OLD GANG	26
GREEN CARNATION	14
LACUNA COIL	62
MALTHUSIAN	70
RAGE	12
SABATON	6
TESTAMENT	18
THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID	29
HANGPRÓBA	30
HAVI METAL	5
MÉDIARADAR	84
SAJÁT SZAVAIKKAL	29
SOKKOLÓ KORONGOK / EXTRA	31
ÉLŐ FÉM	82

DIGITÁLIS
KÜLÖNSZÁMAINKAT
MEGTALÁLOD
A HONLAPON ÉS A LAPTAPÍR
ALKALMAZÁSBAN!

Parhallow Spirit

20 YEAR ANNIVERSARY

EUROPEAN TOUR 2025

THE AMITY
AFFLICTION

2025.11.08.
BUDAPEST
MVM DOME

CONCERTO MUSIC

AVOCADO BOOKING

TIXA

EUROPE 20 YEAR
ANNIVERSARY
TOUR 2025

HAVI METAL

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

Anyár sok hétvégéjét, éppen a lapzártakor pedig két teljes napot töltöttem amatőr előadók zsűrizésével. Az Öröm a zene tehetségkutató vidéki fordulói, majd pedig döntőjén vettem részt. Nézem és hallgattam a színpadra lépőket, sok-sok fiatal, tehetséges zenészt, akik éjt nappallá téve tanultak, gondolkodtak, írtak, majd gyakoroltak, próbáltak, hogy abban a szűk tizenöt percben megmutathassák, amit alkottak. Rengeteg gondolat és érzelem, idő és energia, órák, napok, hetek, hónapok, évek munkájának az eredménye sűrűsödött mindabba, amit előadtak. Érződött, minden idegszálukkal koncentrálnak, hogy bizonyítsanak. És fantasztikus zenéket hallottam. Annak a bizonyítékát, hogy a tehetség, a sok munka és a kitartás együtt csodákra képes.

Aztán este, mintegy levezetésként leültem a laptop elé, hogy kedvenc időtöltésemnek, a Youtube-szörfölésnek hódoljak. És látom, új Ronnie James Dio-dal bukkant fel. Ilyenkor persze első a videó kísérő adataiban elmerülni, hogy kiderüljön ennek a produktumnak semmi köze a mesterhez, valaki a mesterséges intelligenciával szórakozott. Kíváncsiságból mégis rákattintottam. És, bár a zenei alap konkrétan szar volt, Ronnie hangja viszont tökéletes. Egy tőle elvárható, kellemes dallam és persze a hangja is. Minden apró részlet a helyén, a kis rezdülések, a levegővétel, mintha csak tényleg a mester állt volna a mikrofon mögött.

És tudom, hogy ennek a dalnak az előállításához a „programozónak” nem kellett tudni sem zenélni, sem énekelni. Minden bizonnyal csak beírt egy mondatot a párbeszéd ablakba miszerint „Írj egy dalt a '80-as évek heavy metaljának stílusában, amelyen Ronnie James Dio énekel.” És feltehetően kb. 20, maximum 30 másodperc múlva már kész is volt a „mű”. Lenyűgöző? Sokkal inkább félelmetes. Mert az, aki mindezt elkövette, nem tett mást, csak írt néhány szót az elképzeléséről, amiből aztán a program, a gép összezagyvált valamit a rendelkezésére álló információkból.

Tudom, hogy a világ megállíthatatlanul változik. És az is egyértelmű, hogy az MI az élet sok területén hasznos tud lenni. Segít információkat gyorsan feldolgozni és szintetizálni, problémákat megoldani. De az emberi alkotást nem helyettesítheti. Amit az MI létrehoz, az „olyan, mintha”, de nem AZ, amit az ember teremt. Mert a gépnek nincsenek érzései, érzelmei. Ami a programban lefut, az mindössze egyesek és nullások végeláthatatlan sorozata.

Lehet, amit a vetélkedőkön hallottam, nem volt tökéletes. De benne volt mindaz a lélek, a gondolat és érzelem, amitől új, egyedi, különleges és megismételhetetlen. Amitől annyira emberi. **HW**

vezető szerkesztő

laszlo.cselotei@hammerworld.hu

A VILÁGTÖRTÉNELEM LEGENDÁS ALAKJAI

Két teljes albumot, valamint számos dalt szentelt az első világháborúnak napjaink egyik legnépszerűbb metalzenekara, a svéd Sabaton, ám ennek a koncepciónak vége, hiszen a legújabb nagylemezük ismét általános témákkal foglalkozik. Az október 17-én megjelenő Legends – ahogy azt a címében is jelzi – olyan ismert történelmi személyekről szól, akiket legendaként tart számon az utókor. Joakim Brodén, a Sabaton énekes nemcsak arról beszélt Gyuricza Tamás Marcellnek, hogy kikre tekintenek legendaként, hanem azt is elmondta, miért szakítottak – legalábbis egyelőre – az első világháborús tematikával.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Nemcsak az utóbbi két Sabaton-album, a 2019-es *The Great War* és a 2022-ben kiadott *The War to End All Wars* szólt az első világháborúról, de eköré építettétek fel az utóbbi évek turnéit, s a színpadképben is markánsan az első világháborút idéző díszletek kaptak helyet. Miért döntöttetek úgy, hogy ezt az amúgy sikeres koncepciót sutba vágjátok?

„Nos, úgy voltunk vele, hogy eleget foglalkoztunk már az első világháborúval, ami egy nagyon sötét és borzalmasan sok szenvedést hozó időszaka volt az emberiség történetének. Valami másra vágytunk, és nemcsak tematikai szempontból akartunk mást, mint legutóbb, de szerettük volna megújítani a színpadképünket is.

Azt egyáltalán nem sajnálom, hogy két teljes albumot is az első világháborúnak szenteltünk, hiszen történt ott annyi minden, amiről érdemes volt beszélni, de kezdett egy kicsit egysíkúvá válni a történet. Ha még egy harmadik albumot is ennek a témának szentelünk, akkor

mi izgalmasat tudtunk volna még elmondani? Azt, hogy volt még másik csatahelyszín is, ami szintén nagyon sok áldozatot követelt? Vagy azt, hogy másutt is történtek bombázások?

Ezért döntöttünk úgy, hogy egy általánosabb tematika köré építjük fel az új albumot. Ebből az ötletből született a legendák története, amibe nagyon sok minden belefér az ókori Egyiptomtól kezdve a középkoron át Napóleon uralkodásáig. Ez az új elképzelés nemcsak a dalszövegeket illetően, zeneileg is új dimenziót nyitott meg előttünk.”

Mielőtt a zenéről beszélénk, kérlek, nézzük végig, hogy kiről vagy kikről szólnak az egyes dalok. Van köztük néhány, ami a cím és a dalszöveg alapján egyértelmű, s ezekben olyan legendás történelmi személyiségekről énekelsz, mint Julius Caesar, Jeanne d'Arc vagy Dzsingisz kán, de akadnak olyanok is, akiket olvasóink talán kevésbé ismernek...

„Szerintem mindegyikük jól ismert ember, hiszen mégiscsak legendák. *(nevet)* Az igaz, hogy mindig is szertűnk olyan területekre tévedni, amik kevésbé voltak benne az általános köztudatban, de ennél az albumnál éppen ez jelentette a fő dilemmát. Hogyan írjunk dalt egy Legendák című albumra olyan emberről, akinek még csak a nevét sem hallotta az emberek jó része. Ezt a kérdést azzal hidaltuk át, hogy földrajzi szempontból átléptük az európai gondolkodásmód határait. Behoztunk olyan személyeket, akikről lehet, hogy itt Európában semmit sem tudunk, de a világnak egy másik pontján a legnagyobb legendák közé tartoznak.

A Legends album szereplői tehát valóban mindannyian igazi legendák, még akkor is, ha nem konkrét személyek. Erre rögtön jó példa az első dal, a Templars, ami azokról a keresztes lovagokról szól, akiket történelmileg Jeruzsálem védőiként ismerünk, és akik a szentföldi zarándokok biztonságáról gondoskodtak. A keresztes lovagokkal kapcsolatban ugyanakkor nagyon sok a mendemonda, benne vannak a mai, modern kori összeesküvés elméletekben is. Szerintünk ez olyan izgalmas téma, amivel mindenképpen érdemes foglalkozni, de ez elmondható az album összes daláról, hiszen ha nem találtuk volna elég érdekesnek őket, akkor nem kerültek volna fel a lemezre.” *(nevet)*

A második dal a Hordes of Khan, amiről már a cím alapján sem nehéz kitalálni, hogy a nagy mongol hódítóról, Dzsingisz kánról szól...

„Valóban így van. Nem hiszem, hogy sok magyarázatot kellene hozzá fűzni, hiszen Dzsingisz kánról a világ minden pontján hallottak már, ahol bármilyen oktatás létezik. A történelem egyik legnagyobb, legismertebb hódítója volt, egyértelműen itt a helye a legendák között.

A harmadik dal, az A Tiger Among Dragons történelmi alakjáról ez az ismertség azonban ez már kevésbé mondható el. Az európai ember számára Lü Bu szinte teljesen ismeretlen, ugyanakkor Kínában a legnagyobb történelmi személyiségek közt tartják számon. Egy generális volt, aki a keleti, azaz késői Han dinasztia idején élt, közel a Három királyság korához. Az ő története számomra is újdonságot

jelentett, de éppen ez volt az izgalmas ennek az albumnak a készítése során, hogy mivel földrajzi értelemben is kitértünk a lehetőségeket, olyan történetek is a szemünk elé kerültek, amikről korábban még mi sem hallottunk. Ez a dal egy kicsit mókás abból a szempontból, hogy most végre én is énekelhetek sárkányokról, persze csak képletesen, hiszen valójában nincsenek sárkányok. *(nevet)* Ez egyébként zeneileg is új lehetőségeket kínált számunkra.”

Az ismeretlen kínai generális után egy újabb közismert történelmi személyiség következik, a római hadvezér, Julius Caesar...

„Igen, ez így van. A Crossing the Rubicon című dallal egy olyan témához értünk, ami senkinek sem okozhat meglepetést. Julius Caesar szintén olyan történelmi személyiség, akit mindenki ismer. Talán kevésbé hírhedt, mint Dzsingisz kán, de mégiscsak igazi legenda. A dalban a legnagyobb sikereit foglaljuk össze, a Crossing the Rubicon tehát nem egyetlen eseményről szól, hanem Julius Caesar életművét méltatja.

Ezután időben ugrunk egy hatalmasat, és egy olyan korszakba lépünk, a Krisztus utáni 1800-as évekbe, ami legközelebb van ezen az albumon a jelenhez. Az I, Emperor hőse Bonaparte Napóleon. A forradalmár, a háborús hős, a bátor hadvezér, a diktátor, a császár. Rengeteg jelzővel lehet őt illetni, hiszen az életpályája igen gazdag. Nem hiszem, hogy ennél többet kellene róla mondanom, hiszen biztos vagyok benne, hogy őt Magyarországon is mindenki ismeri.

Akárcsak a Maid of Steel hőstét – ő Jeanne d'Arc vagy Joan of Arc, akinek szintén nagyon izgalmas a története. Keveredik benne a középkori történelem, a vallás és a mítoszok világa, már csak ezért is érdemesnek tartottuk arra, hogy foglalkozzunk vele. Ez egy nagyon érdekes történet, amiről sokat lehetett volna még írni. Lehet, hogy egyszer még újra elővesszük.”

Az I, Emperor kapcsán azt mondtad, hogy időben ez áll a legközelebb hozzánk, az Impaler pedig földrajzi értelemben áll közel Magyarországhoz, hiszen ez

a dal a havasalföldi vajda, a karóbahúzó Vlad Tepes cselekedeteit örökíti meg...

„Haha, valóban így van. Vlad a szomszédotok volt, szóval ez a történet majdnem ott játszódott le az ajtótok előtt. Vad szintén olyan személy, akit senkinek nem kell bemutatni a világon, a magyaroknak pedig főleg nem. *(nevet)* Vlad azonban nemcsak történelmi személyiség volt, hiszen Bram Stoker róla mintázta minden idők egyik legrettegettebb mítosza, a Drakula alakját is. Mondhatni tehát, hogy Vlad ismertségét ez a kitaláció teremtette meg, ez tette őt igazán híressé. Mi azonban nem a Drakula-történetekkel foglalkozunk, hiszen mi a Sabaton vagyunk, bennünket csak a történelem érdekel. Az Impaler című dalban azért énekelek, hogy Vlad mennyit szenvedett, amikor az Oszmán Birodalom foglya volt, mégis megőrizte erejét és tartását. Később pedig a törökök egyik legádázabb ellensége lett, aki sikerrel verte vissza a hazájára támadó oszmán seregeket.

A következő dallal a Római Birodalomhoz térünk vissza. A Lighting at the Gates című dal arra az ikonikus cselekedetre összpontosít, amikor Hannibál áthozta az elefántjait az Alpokon, és úgy támadta meg Rómát. Hannibal rengeteg háborút vívott az élete folyamán, s talán volt köztük fontosabb is, mint ez, de úgy voltunk vele, hogy biztosan tudnánk említeni vele kapcsolatban ennél legendásabb történetet. Hannibált ez az esemény tette híressé. Ha kimondod a nevét, mindenki az Alpokban elefántokon lovagló harcosokra gondol. Ahogy a legtöbbben, mi is az iskolában hallottunk róla először, és erre a merész hadjáratra még most, évtizedekkel később is emlékszünk.”

Van még három további dal az albumon, beszéljünk ezekről is! Ki a The Duelist szereplője, akiről csak annyit árultok el, hogy egy szamuráj volt, egy legendás kardforgató?

„Ő Miyamoto Musashi. Egy japán szamuráj, aki egyszerre volt lövész és kardforgató, író és filozófus, és még nagyon sok minden mással is foglalkozott. A legjobban talán ez vonzott vele kapcsolatban, hogy milyen sok minnennel foglalkozott életében. Ő írta például Az öt gyűrű könyvét *(Magyarországon Az öt elem könyve címmel is kiadták)*, amit mindenkinek jó szívvel ajánlok. Hé, ha olvasod ezt az interjút, fogadd meg amit mondok, és vedd a kezébe ezt a könyvet!

A szamurájok kora után ismét a régmúltba megyünk vissza, egészen Krisztus előtt 1800-ig. A The Cycle of Songs egy egyiptomi fáraóról, III. Szenuszertről szól, akit már az életében istenítettek az emberek. Nem vagyok képben az egyiptomi történelemmel, de úgy tudom, általában csak azt követően kezdtek egy fáraót isteníteni, miután meghalt. III. Szenuszertről azonban már az életében születtek énekek. Ezek nagyon sok inspirációt adtak nekem a dalszöveghez, még akkor is, hogy csak az angol fordítások révén ismerhettem meg őket. Tudod, sok mindenhez értek, de hieroglifát még nem tudok olvasni.” *(nevet)*

Az album utolsó dala a Till Seger, ez az egyetlen, aminek svéd nyelvű szövege van. Ez kiről szól?

„II. Gusztáv Adolf svéd királyról. A dal cím annyit tesz: a győzelemért! Ennek a dalnak nagyon erős a svéd kötődése, benne van a DNS-ünkben, ezért Pär mindenképpen ragaszkodott hozzá, hogy svéd nyelven adjuk elő. II. Gusztáv Adolfról korábban is írtunk már, róla szól a The Lion from the North és a Gott mit uns is, mindkettő a Carolus Rex albumról. Egyszerűen csak felvetődött, hogy lehetne egy harmadik is, hiszen II. Gusztáv Adolf is egy legenda, ráadásul még svéd is, akárcsak mi! Úgy voltunk vele, hogy miért ne tehetnénk meg, hiszen ez a mi kib.szott albumunk lesz!”

Valamennyi dalszövegnek te vagy az írója?

„Nem. Van, amit Pärrel írtam, volt olyan, amit én egyedül, s van olyan is, amit csak Pär. Már nem emlékszem rá tisztán, de talán a Hordes of Khan, az A Tiger Among Dragons és a Maid of Steel szövegét írta Pär egyedül, és persze a Till Segert. Én hármat, a többit pedig együtt.”

Mennyit foglalkoztok ezeknek a szövegeknek a megírásával?

„Ez minden dal esetében máshogy alakul. Előre is bocsánat azért, ha unalmas választ adok, de minden azok múlik, hogy mennyi előzetes információval rendelkezünk az adott téma kapcsán. A Sabaton tagjai közül mindenkit nagyon érdekel a történelem, különösen a hadtörténet, de Pär és én vagyunk azok, akik a legjobban beleássák magukat ezekbe a sztorikba. Egyesek szerint annyira, hogy az már nem is normális. Nekünk tehát sokkal mélyebb szintűek az ismereteink, mint a legtöbb embernek, ezért ha Dzsingisz kánról, Julius Caesarról vagy Napóleonnól írunk egy dalt, akkor nincs szükségünk arra, hogy elolvassunk húsz könyvet a tisztánlátás miatt. Persze, ez nem feltétlenül elég ahhoz, hogy megírjunk egy szöveget, szóval mindenkinek utána nézünk, csak eltérő mennyiségben. Miyamoto Musashi nevét például korábban is hallottam már, de szinte semmit nem tudtam róla, ezért vele kapcsolatban nagyon sokat kutattam. Elolvastam Az öt gyűrű könyvét, amit ő írt, s rengeteg olyan tanulmányt is, ami vele kapcsolatos. Ez nagyon sok időmet vette el. Akárcsak az, amikor 4000 éve írt énekeket olvastam III. Szenuszertről.” *(nevet)*

Háborús hősként ábrázoljátok a dalok szereplőit, miközben egy-egy háború rengeteg szenvedést hoz az emberekre. Arra nem gondoltál, hogy a háború árnyoldalait is bemutasd?

„De, s meg is tesszük ezt. A Legends album dalaiban szereplő emberek többsége kib.szott örült volt. *(nevet)* Attól, hogy egy legenda vagy, még nem feltétlenül vagy jó ember. Ha ezt a kérdést a Heroes album idején tetted volna fel, akkor vitatkozhattunk volna rajta, hiszen a hősiesség megítélése pozitív dolog, a hőseket általában pozitív személyiségként könyveljük el. Még akkor is, ha az a hősi cselekmény csupán egyetlen adott pillanathoz kötődik. Persze, voltak olyan személyek is, akik egész életükben hősként viselkedtek. A mostani listán viszont nagyon sok olyan személy szerepel, akiket közel sem tudnék jó embernek nevezni. Szerintem senki nem vitatkozna velem, ha azt mondanám, hogy Napóleon egy nagyra-vágó örült seggfej volt. Vagy nézzük Julius Caesart, aki felszámolta az addigi római köztársaságot, s létrehozta a császárságot, saját magával annak élén. A Legends album szereplői között tehát bőven akadnak olyan emberek, akiknek az uralkodása alatt, vagy a hozzáállásuk miatt nagyon sz.r dolgok történtek.”

Végighallgatva az új albumot, a korábbi munkáitokhoz képest a hangzásban érzem a legnagyobb különbséget. Sokkal bombasztikusabb lett az új album, különösen a kórusok terén. Te is így látod?

„Igen, de maga a téma is olyan, hogy ezt követelte meg. Caesar átkelt a Rubiconon, ami a maga idejében nagy dolog volt. A mongol horda leigázta a fél világot. Ha ilyenekről énekelisz, akkor nem tudsz minimalista metalban gondolkodni. A témák és dalszövegek miatt muszáj volt ehhez az eszközhöz nyúlunk, szerintem ebben az esetben a kevesebb néha több elv egyszerűen nem működött volna. Szerintem a produkció is nagyon jól sikerült, Jonas *(Kjellgren, az album producere)* fantasztikus munkát végzett.”

Ezt a hangzást a koncerteken is tudjátok majd produkálni?

„Szerintem igen, de ez hamarosan kiderül, hiszen néhány nap múlva kezdődik az ausztráliai és új-zélandi turnénk, ahol már az új dalok közül is fogunk játszani egyet.” (Az interjú augusztus végén készült.)

Ha már szóba kerültek a koncertek, sajnálattal kellett megállapítanom, hogy Magyarország kimarad az őszi Legendary turnéból. Mikor láthatunk benneteket újra Budapesten?

„Sajnos, ezt nem tudom megmondani. Amikor egy európai turnét tervezünk, Budapesttel mindig számolunk. Így volt most is, de valamiért mégsem jött össze. Pontosan már nem emlékszem, de azt hiszem, egy sportesemény vagy talán egy ünnep miatt nem volt szabad az a helyszín, ami megfelelő lett volna a koncertünk megtartására. Minden turnén vannak helyszínek, amikről ilyen vagy olyan okok miatt le kell mondanunk, most Magyarország is ezek közé esett, amit nagyon sajnálunk mi is. Szóval, nem haragszunk rátok, srácok és lányok, és nem is döntöttünk úgy, hogy soha többé nem megyünk el hozzátok. Mindenképpen jövőnk valamikor, csak nem tudom, hogy mikor.” (nevet)

Az új albumhoz új színpadkép is társul a turnén?

„Természetesen. Mindent lebontunk, mindent kidobunk a régi díszletből. Amikor leültünk, hogy átbeszéljük a turnét, azt mondtuk: képzeljük bele magunkat egy igazi Sabaton-rajongó helyébe, és mondjuk el, mit szeretnénk a színpadon látni. Mindenki felvázolta a saját ötleteit, és ebből raktuk össze mind a díszletet, mind az egyéb show-elemeket. Az volt a fő vezérelv, hogy a rajongók boldogok legyenek és izgatottak, s minél több alkalommal hangozzon el a nézőtéren: »B*ssza meg, ezt tényleg nem vártam volna!« Szóval beleadunk anyait-apait, és ami a színpadon történik, abból nagyon sok minden tényleg a legendákhoz kötődik.”

Ezúttal is Sallai Péter készítette az új album borítóját. Nekünk, magyaroknak különösen jól eső érzés, hogy már régóta vele dolgoztok. Milyen a kapcsolat köztetek?

„Nagyon jó, és valóban nagyon régóta ismerjük már egymást. Péterrel nemcsak munkakapcsolatban állunk, hanem barátok is vagyunk. A mostani borítóval még az eddigi munkáin is túltett, bár nem tudnék olyat mondani, amivel ne lettünk volna elégedettek. A Legends grafikája egyszerűen csodás, szóval innen is azt üzenem neki, hogy

„AZ VOLT A FŐ VEZÉRELV, HOGY A RAJONGÓK BOLDGOK LEGYENEK ÉS IZGATOTTAK, S MINÉL TÖBB ALKALOMMAL HANGOZZON EL A NÉZŐTÉREN: »B*SSZA MEG, EZT TÉNYLEG NEM VÁRTAM VOLNA!«”

kösi Péter, kib*szottul jó munkát végeztél! A legtöbb ember persze csak a négyzetes formáját fogja látni, de Péter egy szélesvásznú képet festett. Olyat, mint egy részletgazdag végtelen kép. Nagyon trükkös, hiszen amikor túl kidolgozott egy kép, akkor könnyen előfordulhat, hogy elveszel a részletekben, de itt szó nincs ilyenről. Valahogy megoldotta, hogy legyen egy fő motívum, amire ráfókuszálsz, de közben lassan felfedezed az apró finomságait is. Ha tehetek egy személyes megjegyzést, ez az eddigi kedvenc borítóm.”

A Legends albumot a Better Noise Music jelenteti meg, azaz hosszú idő után szakítottatok az eddigi kiadótokkal, a Nuclear Blast Recordsszal. Miért döntöttetek a váltás mellett?

„Nem szakítottunk velük, csupán lejárt a szerződésünk, és tárgyaltunk is velük a folytatás lehetőségéről. Valójában még mindig vannak köztünk egyeztetések, ám közben azt is látjuk, hogy egyre több zenekar hagyja ott őket, ugyanis a katalógusukban szereplő albumok újrakiadására fókuszálnak, ahelyett, hogy új lemezeket jelentetnének meg. Nem akarok róluk rosszat mondani, mert még mindig sok ember dolgozik ott, akiket kedvelünk, és érdekel is a sorsuk, ugyanakkor azt láttuk helyesnek, ha inkább továbblépünk.

Nagyon sok kiadó megkeresett bennünket, és a Better Noise Music volt a leginkább nyitott az ötleteinkre, de nekik is voltak nagyon izgalmas és érdekes ötleteik. Tudod, a legtöbb kiadó már úgy van vele, hogy csak a streaming a fontos számára, mert abban látják a jövőt, a vinyl- és a CD-kiadás pedig már alig érdekli őket. Én azonban nem azt látom, hogy a kettő kizárná egymást. Mivel a Better Noise Music ebben maximális partnernek bizonyult, ezért őket választottuk. Európában ez még egy viszonylag új cég, de náluk van a Five Finger Death Punch, és az a mongol zenekar, a The Hu is velük dolgozik.”

Azt mondod, hogy fontos volt számotokra a fizikai formátum. Talán te is albumgyűjtő vagy?

„Nos, nem igazán. Régebben még igen, de az évek alatt túl sok sz*rt gyűjtöttem össze, és nem akarok még többet magam körül. Nem akarom, hogy az otthonom úgy nézzen ki, mint egy kib*szott lemezbolt raktára, vagy hogy mindent ellepjenek körülöttem a tárgyak. Vannak olyan albumok, amiket nagyon szeretek, azokat még őrzöm vinylformátumban a régi időkben, de a lemezyűjteményemet már régen átválogattam. Kiszedtem belőle a számomra legfontosabbakat, s csak azokat tartottam meg. Ahhoz azonban túl gyakran utazom, hogy mindig vinylt hallgassak. Tudod, k*rva nehéz lenne repülni egy táskányi albummal, szóval ilyenkor marad a Spotify.

Nem akarok állást foglalni a régimódi és újfajta zenehallgatás között, mert mindkettőnek van előnye. Szeretem az új technológiát, mert felajánl meghallgatásra olyan zenéket, amiket korábban nem ismertem, de szeretem birtokolni fizikai formátumban is azokat a zenéket, amiket igazán kedvelek. Van egy elég jó fejhallgatóm, amivel a streaming felületeken is nagyon jó hangzást kapok. Ez fontos számomra, mivel igazi audiofil vagyok, de szerintem érthető, hogy miért – mégiscsak zenész lennék én magam is. *(nevet)* Otthon pedig van egy nagyszerű hangrendszerem, ami kiváló hangzást biztosít, függetlenül attól, hogy mit hallgatsz. A saját zenénkel próbáltam ki, aminek ismerem minden apró kis rezzenését, emiatt tényleg rendesen be tudtam állítani a cuccot.”

El tudod képzelni, hogy a heavy metal világából eltűnik az albumformátum, és csak egy-egy single-lel jelentkeznek az előadók, mint a popzenében?

„Nem hiszem. Szerintem a kettő nem zárja ki egymást. Mi legalábbis szeretünk albumokat készíteni, amiket valamilyen koncepció alapján állítunk össze, mint ahogy most is tettük a Legends esetében. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy van néhány ötletünk, ami nem illik bele ezekbe a koncepciókba, vagy nincs bennük annyi, hogy egy teljes albumot rakjunk össze belőlük. Miért ne lehetne ezekből egy EP három-négy dallal? Vagy akár csak egy single, mint amilyen a Bismarck? A Bismarckkal nem akartunk továbbmenni, de magát a dalt akartuk, ezért kiadtunk kislemezként. Nem látom az okát, hogy miért zárná ki az egyik megoldás a másikat. Ha egy kib*szott single-t akarunk, akkor az egy kib*szott single lesz. Ha EP-t, akkor kiadjuk úgy. Ha pedig albumot, akkor az lesz belőle. Ennyire kib*szott egyszerű ez az egész.” *(nevet)*

Ezért készült 2022/23-ban három EP is egymás után egy-egy új, s néhány régebbi dallal?

„Azok inkább ilyen gyűjteményszerű dolgok voltak. Tudod, le szeretnénk volna zárni az első világháborús koncepciót, s ezért össze akartunk gyűjteni mindent, ami vele volt kapcsolatos. Maradt még néhány dalunk, amelyek illeszkedtek ehhez a koncepcióhoz. A maga módján ilyen volt a Father is, ami nem konkrétan a háborúról szól, de egy kicsit mégis. Nem a harcról, hanem a technológiáról szól, de azért illeszkedik az első világháborús tematikához. A két album, a The Great War és a The War to End All Wars, valamint az a három EP, a Weapons of the Modern Age, a Heroes of the Great War és a Stories from the Western Front tehát minden olyan dalunkat tartalmazza, ami az első világháborúhoz kapcsolódik. Fel szeretnénk volna tekerni ezt a történetet, kicsavarni, hogy jelezzük, mostantól már egy másik irányba megyünk tovább.” **HW**

CONTRA™

EXACT
MANAGEMENT & PUBLISHING

Electric Callboy

WORLD TOUR

SPECIAL GUEST **BURY TOMORROW** SUPPORT **WAR GAMES**

NOVEMBER 24.
BUDAPEST
MVM DOME

CONCERTO MUSIC

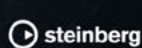
WWW.ELECTRICCALLBOY.COM

 TIXA

 SABIAN

 Pearl

 Bravado

 steinberg

 KLANG
TECHNOLOGIES

 ERNE BILL

 TDA
 CLAIR

 schecter
guitar research

 HÖRLUCHS
MADE IN GERMANY

 CENTURY
MEDIA

Születőben egy új világ

Alaposan felpörgette a ritmust az immár több mint negyvenéves múlta visszatekintő Rage, hiszen a több mint 85 perc zenét tartalmazó, s ezért akár grandiózusnak is tekinthető 2024-es Afterlifelines dupla nagylemez kiadása után másfél évvel újabb albummal jelentkezett a basszusgitáros-énekes Peter Wagner, alias Peavey által vezetett trió. Gyuricza Tamás Marcell az A New World Rising megjelenése kapcsán – a zenekart 1983-ban még Avenger néven létrehozó – Peavey-vel beszélgetett.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Szinte még fel sem ocsúdtunk az Afterlifelines tavalyi megjelenéséből, s máris itt az új nagylemez. Azt gondolná az ember, hogy egy húszt dalt tartalmazó dupla albummal teljesen kiirtátok magatokat, ám ehhez képest futószalagon szállítjátok az új ötleteket. Honnan ez a rengeteg energia és kreativitás, ami ilyen gyorsan új dalokat eredményezett?

„Gyakran hallom ezt a kérdést manapság, 18 hónappal a dupla album után. Nem is tudom, mit kellene mondanom erről. Talán azt, hogy nagyon jó az összhang a zenekarban, a zeneszerzés terén is kifejezetten jól tudunk együttműködni. Főleg Jean (*Bormann*), a gitárosunk és én. Tökéletes párost alkotunk, mindketten inspiráljuk a másikat, nyomjuk előre egymást új ötletekkel. Az A New World Rising a harmadik olyan albumunk, amit vele készítettünk. Jean már az első pillanattól kezdve tökéletesen illett közénk. Rögtön felismertük, hogy nagyon jó gitáros, és egyben nagyszerű ember is. Számomra tökéletes partner, akivel nagyon jól tudok együtt dolgozni, s emellett nagyon jó lélek. Ugyanonnan származunk, ő is észak-rajna-vesztfáliai, akárcsak én és Lucky (*Vassilios Maniatis*), talán ezért értjük meg egymást ilyen jól. Szinte érezzük egymás gondolatát, amikor dalokat írunk.

Az viszont egyáltalán nem volt terv, hogy az Afterlifelines után ilyen hamar kiadunk egy új albumot, de nagyon gyorsan megszületett 14 új dalunk. Ezeket minden előzetes szándék nélkül raktuk össze, egyszerűen kiráztuk őket magunkból.

Aztán felhívtak bennünket egy filmrendező, Michael „Bully” Herbig, aki elég híres itt, Németországban. Elmondta, hogy egy új filmen dolgozik, amihez szeretne tőlünk egy dalt, a *Welcome to the Other Side* albumon szereplő *Straight to Hell* újrafelvett változatát. Úgy voltunk vele, ha már kijön ez a film, amiben hallható lesz egy dalunk, miért ne használnák ki ezt a lehetőséget, hogy egy kicsit promotáljuk vele saját magunkat is. Ezért jelent meg most az A New World Rising, s nem csak egy év múlva. Ha nincs ez a felkérés a filmhez, akkor valószínűleg csak 2026-ban jelentkeznénk új albummal.”

Ezek szerint az új album összes dala az Afterlifelines megjelenése után született?

„A *Straight to Hell* 2025-ös verzióját leszámítva mindegyik teljesen új dal, vadonatúj ötlet. Nagyon elkapott bennünket egy kreatív hullám, és még mindig benne vagyunk ebben a folyamán. Képzeld el, már van négy olyan új dalunk, amiket egy következő nagylemezhez tudunk majd használni. Nagyon jó formában van a zenekar, nagyon szeretünk egymással dolgozni és dalokat írni, szóval csak kihasználjuk a pillanatot.”

A Jeannel írt dalok nagyon jól illenek a Rage stílusához. Elvárás volt a részedről vele szemben, hogy vegye figyelembe a Rage múltját?

„Ez nem kérdés, egyszerűen muszáj így lennie. Nem hagyhatom, hogy a Rage zenei világától idegen dalok szülessenek, de azt is el kell mondanom, hogy maximális tiszteletemet

élvezi minden egyes zenész, akivel együtt dolgozom. Ez így volt a múltban is, és így van most is. Valamennyiünknek szabad kezet engedtem a dalírás során. Jean tehát hozhat bármilyen ötletet, ami csak felmerül benne. Hülyeség lenne a részemről nem kihasználni a benne rejlő kreativitást, de a daloknak muszáj illeszkedniük a Rage stílusához és a múltjához is. Ha tehát egyszer azzal állna elő valaki, hogy írt egy jazzes dalt a Rage számára, azt biztosan nem menne át a szűrőmon. Nem hinném, hogy lenne olyan ember, aki jazzt szeretne hallani a Rage zenekartól.” (nevet)

Az Afterlifelines egy disztópikus album volt, az A New World Rising viszont már pozitív üzenetet hordoz magában. Jól érzem?

„Igen. Az utolsó három albumot úgy fogd fel, mint trilógiát. A történet a Resurrection Day-jel kezdődött. Azon az albumon az emberiség történelméről kezdtem el beszélni. Egy tízezer évvel ezelőtti időszaktól, az új kőkorszaktól kezdődően egészen napjainkig. Mondhatnám úgy is, hogy az ítéletnapig. Aztán jött az Afterlifelines, ami egy apokalipszis utáni napokról szólt. Hogy milyen az, amikor a világ összeomlik, amikor minden a mélybe süllyed. Most pedig itt van az A New World Rising, amivel abbéli reményünknek adunk hangot, hogy tudnánk egy jobb jövőt, egy élhetőbb világot is teremteni önmagunknak. Nem olyat, mint ami felé most tartunk, hiszen egyre jobban elhidegülünk és elkülönülünk egymástól, mintha nem ugyanolyan emberek lennének ők is, mint mi. Igyekeztem egyfajta pozitív jövőképet felfesteni. Arról énekelek, hogy mire kellene törekednünk annak érdekében, hogy jobb világot teremtsünk önmagunknak.”

Ezt üzenetnek is szánod a jelenlegi társadalom számára?

„Igen, pontosan úgy, ahogy mondd. Azt üzenem mindenkinek, hogy egy új világ fog születni a régi hamvaiból, s hiszem, hogy jobb lesz, mint a jelenlegi. Biztos vagyok benne, hogy ami egyszer lefelé megy, az előbb-utóbb újra felemelkedik.”

Ezt a pozitív életérzést zeneileg is igyekeztek kifejezni?

„Kellemsen érintene, ha ezt hallanád ki belőle. Szerintem nagyon frissnek hat a zenénk, ami talán azért is van, mert minden sérelmemet, minden bánatomat magam mögött hagytam. Két éve volt a Rage megalakulásának negyvenéves jubileumra, s erre az alkalomra megjelentettem egy könyvet. Soundchaser a címe. Összefoglaltam benne a zenekar történetét, valamint a saját eddigi életemet is. Amikor ezzel foglalkoztam, és visszatekintettem a múltba, újra átgondoltam, hogy vajon mi miért történt. Rájöttem, hogy én mindig a mának éltem, s a tegnap soha, semmilyen döntésem nem befolyásolta. Mindig csak az új kihívásokat kerestem, mindig előre tekintettem, és nagyon remélem, hogy ez az érzés viszontátkröszdök az új dalaimból is. Én úgy gondolom, hogy az A New World Rising albumnak van egy friss érzete, egy nyitott hangulata.”

Bennem két dolog is megragadt az album kapcsán. Az egyik a dalok változatossága, a másik, hogy újra felerősödött a zenékben a thrash, ami mindig ott volt a hatásaitok közt. Egyetértés ezekkel a megállapításokkal?

„Igen, igen. Azt nem merném állítani, hogy az A New World Rising a legváltozatosabb Rage-album, ami valaha is készült, de zeneileg nagyon sokszínű. Jean egy csomó újítással élt, egészen új megoldásokat hozott. Olyan harmóniakat, amiket eddig még nem használtunk. Én pedig ismét felerősítettem a progresszív oldalamat, s persze visszahoztuk a thrash-t is, például az Innovation elején. Ez egy olyan dolog, ami régóta ott szunnyadt a zenekarban, s mivel most azt éreztük, hogy itt

„EGY ÚJ VILÁG FOG SZÜLETNI A RÉGI HAMVAIBÓL, S HISZEM, HOGY JOBB LESZ, MINT A JELENLEGI.”

helye lenne, ezért újra feltámasztottuk. A Rage mindig is olyan zenekar volt, ami törekedett a változatosságra, ez az album jól illik az eddigi munkásságunkhoz.”

A szimfonikus vagy nagyzenekari hatásokat viszont végleg elhagytátok?

„Azt nem mondanám, hogy elhagytuk, csak most nem használtuk őket. Amikor megírtuk a dalokat, nem volt semmilyen előzetes koncepciónk, egyszerűen csak megszülettek. Mivel a dalírás abszolút természetes folyamat volt, ezért úgy döntöttünk, hogy megtartjuk a dalok nyers erejét, hiszen ezáltal tudjuk a legjobban érzékelteni azt a hangulatot, ami a kreatív munkát jellemezte. Egyáltalán nem éreztük azt, hogy kórusok vagy szimfonikus tónusok passzolnának hozzájuk. Nem mondom azt, hogy soha többé nem tér vissza az a korszak, hiszen ha úgy látjuk jónak, akkor fogunk még használni a nagyzenekari hangzást, de ehhez az albumhoz most nem láttuk értelmét.”

A szimfonikus hatásokat sokan a korábbi gitárosotokhoz, Victor Smolskihoz kötötték. Ezek szerint tehát nem ő volt az egyedüli, aki ezt az irányt képviselte?

„Nem. Már bőven azelőtt is csináltunk ilyesmit, hogy Victor belépett volna hozzánk. Már a korai '90-es években is voltak ilyen dalaink, jóval korábban, minthogy Smolski a zenekar tagja lett volna. Ezek az én ötleteim voltak, és nem Victor hozta őket a zenekarba.”

Amikor Victor 2015-ben távozott a Rage-ből, nagyon úgy tűnt, mintha megromlott volna a viszonyotok. Ugyanakkor szerepelsz a 2023-es Guitar Force című szólóalbumán, a Unity című dalban. Ezek szerint minden rendben köztetek?

„Ezt nem mondanám. Először is, Victor nem távozott a Rage zenekarból, hanem kirúgtam, aminek azért egy kicsit másabb a színezete. (nevet) A viszony tényleg megromlott köztünk, és ennek is nem zenei okai voltak, emberi problémák merültek fel vele kapcsolatban. Átvágott, próbált kicszelezni, ezért is rúgtam ki 2015-ben. Egyszerűen nem tudtunk tovább együtt dolgozni. Ami pedig a 2023-as szólóalbumát illeti, ahhoz én nem játszottam fel semmit. Jogtalanul, az engedélyem nélkül használta fel a régi felvételeinket, azokat a régi demókat, amiket akkor játszottuk fel a hangpróbák alatt, amikor még a Rage tagja volt, s együtt dolgoztam vele. Ez tehát a Rage-rajongók becsapása, egy hazugság, ami miatt beperelhettem volna, de nem láttam értelmét. Tudod, nem azt tapasztaltam, hogy túlságosan sem ember hallotta volna azt az albumot.”

Visszatérve a Rage dolgaira, az új album megjelenését követően egy rövidebb turnéra indultatok, de az szinte csak Németországot érintette. Számíthatunk egy hosszabb európai koncertsorozatra is, esetleg egy magyarországi állomással?

„Igen, ez a pár dátum csak egy kis része volt egy nagyobb turnénak, mondjuk úgy, hogy az első fejezete. A folytatást jövőre tervezzük, akkor átmegyünk Európa keleti felére is, talán Magyarországra is. Nagyon szeretnénk újra fellépni Budapesten, szinte biztos vagyok benne, hogy ott is lesz koncertünk, konkrét dátumot azonban ne várj tőlem, hiszen még szervezés alatt vannak a dolgok.” **HW**

Green Carnation

Egy sötét költemény

Egy évtizedes kihagyás után ismét mozgolódni kezdett a norvég progresszív rock/metal kiválóság Green Carnation, majd 2020-ban megjelent visszatérő lemezük, az undergroundban osztatlan sikert elért Leaves Of Yesteryear. A csapat a kedvező fogadtatás hatására új lendületet vett, és mérsékelt koncertezés mellett további kreatív energiákat mozgósított, amelynek gyümölcse egy albumtrilógia, ennek első része pedig a szeptember elején megjelent A Dark Poem, Pt. I: Shores Of Melancholia. A különleges alkotói folyamatról, a nagyszabású anyag tematikájáról és a zenekarral kapcsolatos egyéb fejleményekről a zenekar énekese és egyik fő dalszerzője, Kjetil Nordhus osztotta meg velünk gondolatait.

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Megjelent az albumtrilógiátok első része. Milyen érzések kavarnak benned?

„Olyan régóta dolgoztunk ezen az anyagon, hogy szinte valószerűtlen érzés végre megosztani mindenkiel. Amikor tíz év szünet után 2016-ban visszatértünk, elhatároztuk: megtartjuk a Light of Day, Day of Darkness 15. évfordulós koncertjeit, megnézzük, milyen újra együtt játszani, és kiderítjük, maradt-e inspiráció további lépésekre – vagy csupán levonjuk a következtetést, hogy jó móka volt, de ennyi. Ez utóbbi is reális opció volt. Aztán az újbóli összejövetelk annyira felemelően sikerültek, és a rajongóktól, a metalközegtől érkező visszajelzések annyira lelkesítőek voltak, hogy eldöntöttük: folytatjuk zenekarként, és új dalokat írunk.”

Igaz, hogy a trilógia gondolata nagyon régre nyúlik vissza?

„Igen. Sokáig beszélgettünk arról, mit szeretnénk csinálni, több kiadóval egyeztetünk, végül a Season of Mist mellett döntöttünk – régóta ismerjük őket, korábbi kiadványaink is náluk jelentek meg. A 2000-es évek eleje óta, a Light of Day, Day of Darkness album idejétől kezdve motoszkál bennünk egy tripla album gondolata, és aztán úgy érezzük, eljött az ideje. Teljes mellszélességgel beálltak mögénk, így öt lemezre szóló szerződést kötöttünk velük, beleértve az előző albumot, a Leaves of Yesteryear is. Eredetileg is az volt a terv, hogy előbb kijön egy önálló lemez, miközben időt adunk magunknak a nagy projekt kidolgozására. Ahogy a 2006-os

Acoustic Verses újrakiadása is – 2021–22 táján – ezt szolgálta: időt nyerni és emlékeztetni mindenkit, hogy itt vagyunk. Az A Dark Poem munkálatai 2018-ban indultak, vagyis a Leaves of Yesteryear nagyjából ugyanabban az időszakban készült, miközben a hosszú távú terven dolgoztunk. A Yesteryear megjelenése után még intenzívebb fókuszra kapcsolunk az A Dark Poem miatt. Összességében közel nyolc évet töltöttünk a trilógiával; elképesztő érzés, hogy minden felvétel elkészült, és a második, majd a harmadik felvonás is összeállt.”

Miről szól tematikusan a három rész?

„Nem lineáris történet, nem az első dallal indul és a harmadik lemez utolsó tételével zárul. Inkább vissza-visszatérő motívumok és hangulatok fűzik össze: az elidegenedés a mai, felgyorsult világtól, ahol gyakran már azt sem tudod, mi igaz és mi nem – ez a ’70-es, ’80-as, ’90-es években felnőtt generációnak különösen abszurdnak hat. Annyi minden történik, hogy olykor kicsúszik a kezedből az irányítás, ami pánikszerű érzéseket és mély szomorúságot is kiválthat.

Szól továbbá arról is, hogy már nem vagyunk húszévesek: sok mindenben mentünk át, szeretteinkkel kapcsolatban is. Állandó szerzőtársam, Stein Roger Sordal (*basszusgitáros, aki Kjetillel elsőként csatlakozott Tchort alapító gitáros mellé*) az alkotói folyamat közben elvesztette az édesanyját, majd az édesapját. Ezt fel kellett dolgoznia – ahogy mindannyiunknak el kell fogadnunk, hogy vannak dolgok, amelyek fölött nincs hatalmunk. Időnként még a saját életünk felett is elvesztjük az irányítást. Ezek az egyetemes élmények járják át az egész anyagot.”

Shakespeare-motívumok is felbukkannak a szövegekben – honnan az inspiráció?

„Stein Roger sokat olvasott Rimbaud-t; az Ophelia versében Rimbaud a maga szemszögéből tükrözi Shakespeare-t. Stein Roger néhány gondolatot a saját olvasatában újraértelmezett. Így indult a folyamat, majd a szövegek a zenével együtt formálódtak, beépítve a fent említett emberi tapasztalatokat.”

Zeneileg az album széles spektrumot jár be: egyszerre érződik a Light of Day monumentalitása és a The Quiet Offspring nyers fogóssága. Milyen preconcepcióval vágtatok neki?

„Húsz évvel idősebbek vagyunk annál, mint amikor két éve új lemezt adtunk ki, és folyamatosan új zenei koncepciókat kerestünk – így született például az Acoustic Verses, az A Blessing in Disguise (2003) vagy, ahogy említetted, a The Quiet Offspring. Most viszont Stein Rogerrel tudatosabban mérlegettük, merre tovább. Végig gondoltuk, mik a Green Carnation erősségei, miben különleges a zenekar, és ennek megfelelően terveztük meg a Leaves’ és a Poem munkafolyamatait is. Bizonyára az életkor is hoz némi tudatosságot. Az új dalokban egyszerre hallatszik a sokéves emberi és dal-szerzői tapasztalat, miközben új elemeket is behoztunk.”

A hangulat alapvetően sötét, mégis a dobok ritmikája és a gitárriffek sokszor felemelő, dögös energiát adnak – például az In Your Paradise és a Too Close to the Flame esetében. Tudatos ellenpontozás volt ez?

„Nem ’sorban’ írtuk az első, második, harmadik részt: minden dalt egy hosszú, kanyargós alkotói szakaszban komponáltunk, majd utólag osztottunk szét a három lemez között. Fontos volt, hogy a The Shores of Melancholia önállóan is kerek legyen – ne legyen kötelező azonnal a másodikkal vagy a harmadikkal folytatni. Lehet úgy is, hogy valaki a második albummal találkozik először, és csak a harmadik után érti meg igazán, hogyan illeszkedik a teljes képbe az első; legalábbis ez a mi ambíciónk. A harmadikra teljesen új elemek is kerültek,

„OLYKOR KICSÚSZIK A KEZEDBŐL AZ IRÁNYÍTÁS, AMI PÁNIKSZERŰ ÉRZÉSEKET ÉS MÉLY SZOMORÚSÁGOT IS KIVÁLTHAT.”

amelyek majd ráébresztik a hallgatót, miként kapcsolódnak az előző részekhez – de erről most nem árulhatok el többet.

A kérdésre válaszolva: az első lemezt úgy kellett felépítenünk, hogy hullámhegyek és -völgyek váltsák egymást, önmagában is izgalmas utazást kínálva – remélhetőleg nem úgy, hogy ’az összes jó szám’ ide került. *(nevet)* Felemelő pillanatok természetesen lesznek, mert bár ez ’egy sötét költemény’, a legkomorabb szakaszokban is fel-fel villan a fény. A cím is találó: ez a zenei-érzelmi út valóban a melankólia partjairól indul.”

A The Slave That You Are-ban az Enslaved énekese, Grutle is feltűnik – a tiszta ének dominanciája mellett ez meglepő, ugyanakkor logikus, hiszen afféle testvérzenekarok vagytok. Hogy került ő a képbe?

„A demózás során dalonként 15–20 változatot is készítettünk. A Slave alapja a nyitó gitárriff volt, ami eleve agresszív élt hordozott. Szerettünk volna egy darabot, amely keményebb a többinél – ezt mindhárom lemezen fontosnak éreztük feltérképezni. Jöttek a dupla lábdobok, a dal az elejétől harapott. Később még extrémebb dobokat is kipróbáltunk, mert úgy éreztük, a riffben több potenciál rejlik. A stúdióban megpróbálkoztam extrém énekekkel is, de nem voltam elégedett az összehatással. Úgy döntöttünk, valaki másra van szükség, aki világszínvonalon tudja azt hozzátenni, amit a dal megkíván. Grutle pontosan ezt tette. Régóta ismerjük egymást, időnként beszélünk is közös munkáról – ez volt a tökéletes alkalom. Egy bergeni stúdióból küldte a sávokat, és semmit nem kellett babrálunk: pont azt kaptuk, amire a nótának szüksége volt. Tudom, hogy az extrém ének meglep majd néhányakat, de ez is a zenekar örökségének része, és a dal, valamint az album egészéhez is remekül illik.”

Van személyes kedvenced az anyagon?

„Nálam ez sokszor változik. Nyolc év alatt talán mindegyik dal volt már kedvenc legalább egyszer. *(nevet)* Amikor hosszú munka után minden a helyére került, újrahallgattam és azt mondtam: »na, most ez az«. Ha mégis választanom kellene, az As Silence Took You-ra szavaznék – majdhogynem a teljes Green Carnation-örökséget magába foglalja. A harmadik tétel, a Me, My Enemy is pontosan olyan lett, amilyennek elképzeltük – talán még jobb is. De az első szám mindig is nyitódalnak készült, és annak is érzem.”

A borítót ismét a Dark Tranquillityből ismert Niklas Sundin készítette – absztrakt, az előzőhöz hasonló, mégis más. Mi a háttértörténete?

„Talán ő tudná a legjobban elmesélni. Niklasszal régóta együtt dolgozunk, a Light of Day, Day of Darkness borítóját is ő tervezte, habár akkoriban még merőben más stílusban alkotott. Több mint húsz éve ismerjük egymást, nagyon érti és szereti a zenekart, könnyen azonosul a zenével és – azt hiszem – a szövegekkel is. Nem kellett magyarázkodnunk: elküldtük az összes demót és szöveget, adtunk némi időt, hogy érjelje az ötleteket, majd jöttek az első vázlatok. Tudta, hogy három album- és több single-borítót, sőt egy vinylbox arculatát is ő készíti – nagy vállalkozás volt ez mindkét félnek.

A három rész zeneileg, szövegileg és vizuálisan is összefűződik. Már a skiccekből látszott, hogy lenyűgöző lesz a végeredmény. Niklas régóta a Green Carnation-család része, ezért a legelejétől szabad kezet kapott, és maradéktalanul elégedettek vagyunk azzal, amit véghez vitt.”

A mastert Lawrence Mackrory készítette, aki énekesként is remek, elsősorban a Darkane kapcsán. Milyen volt vele dolgozni, és marad a következő két részre is?

„Igen, a terv az, hogy mindhárom albumot ő mastereli. Most a második lemez keverésén dolgozunk, természetes, hogy újra egyeztetünk vele. Számunkra új név volt, néhány svéd zenekar – például a Katatonia és a Meshuggah – ajánlotta. Nagyon tetszett, ahogy a legutóbbi Katatonia-lemezek a basszus melegségét kezeli; úgy éreztük, ez a mi hangzásunkkal is jól működhet. Szerintem elképesztő munkát végzett. A végeredményhez sokat tett hozzá billentyűsünk, Endre Kirkesola is – társproducerként és a keverésben egyaránt –, Lawrence pedig ’hozzávarázsolta’ a mágiát.”

Mit várhatunk a második és harmadik résztől, zeneileg és szövegileg?

„Az első lemezzel nem zártuk le a felvetett kérdéseket – kell még két rész. *(nevet)* A második album felépítése eléggé más lesz: két igazán csendes dal is helyet kap, ami – ha úgy nézzük – hiányzik az elsőből. A fókusz tehát eltolódik. Lesznek doemosabb témák és súlyosabb megszólalások is – ilyesfajta energia az elsőn is akad, lásd In Your Paradise. Ez mind a másodikban, mind a harmadikban is meglesz. A harmadikra tartogatjuk az igazi meglepetést: olyasmit próbálunk ki, amit még soha. Új szintű kihívás elé állítjuk magunkat, a rajongókat és a kritikusokat is – nagyon izgalmas lesz. Ahogy említettem: a harmadik rész hallgatásakor fog igazán összeállni mindenkinek, mennyire összefügg a három lemez. Persze ha valaki külön-külön élvezné őket, az is teljesen rendben van.”

Mik a terveitek idén és a közeljövőben? Reménykedhetünk nagyobb turnéban – akár magyarországi állomással?

„Nagyszerű lenne visszatérni Magyarországra; más zenekarokkal már játszottam ott. Jelenleg a 2026-os koncertprogramot állítjuk össze. A nyár első feléig az első és a második album dalai adják a gerincet. A harmadik megjelenése után annak a számain is beemeljük a programba. 2026 folyamán és 2027-ben egész évben egy komplett A Dark Poem-szettet viszünk színpadra, változó hosszúságban – fesztiválon előfordul a 40–50 perc, máshol másfél óra játékidő. Szerencsére bőven van anyagunk, rugalmasan tudunk alkalmazkodni.”

A mi helyzetünkben a fesztiválszezonok ideálisak; egy 4–5 hetes EU-kör személyes és gazdasági okokból nem reális. Nem vagyunk olyan zenekar, amelyik estéről estére ezreket vonz, de 2026–27-ben a lehető legtöbb helyre szeretnénk elvinni a zenénket. Magyarország is esélyes – valószínűleg másik bandával, hétvégi időpontban vagy fesztiválon. Ez nagyban a helyi szervezőkön múlik.”

A zeneipar állapota sokakat aggaszt, ti mégis egy trilógiával jelentkeztetek. Hogyan látjátok a helyzetet, és mire számítok?

„Ez az iparág legalább huszonöt éve küzd. A letöltések elterjedése óta a bevételek jelentős része eltűnt, és ezt az olyan zenekarok, mint a Green Carnation, különösen megérik. Szerencsések vagyunk, hogy a 2000-es évek elején volt egy kisebb áttörésünk, a nevünk kikerült a világ elé; a rengeteg munka miatt messzebbre jutottunk a kezdetekkor. Ma is érdekes névnek számítunk egy stabil kiadó, a Season of Mist katalógusában, ezért gondolják, hogy érdemes belénektetni. De nem minden banda mondhatja el ezt: minden egyes eurónak meg kell térülnie, és ma már egészen másképp működik a rendszer, mint fiatalunkban. Nehéz, kihívásokkal teli üzlet ez.”

Vannak új csatornák, ahol hírt adhatunk magunkról, de a valóság ugyanaz: most például az Egyesült Államokban vagyunk, ma este Atlantában lépünk fel egy fesztiválon. Tíz ember jött velünk Norvégiából csak ezért az egy koncertért. Ha power trió lennénk, talán maradna is pénzünk – de nem kötünk kompromisszumot. Ennyien kellene ahhoz, hogy az A Dark Poem Part 1 teljes anyagát hiánytalanul bemutassuk élőben. Most adjuk elő először, nagyon izgatottak vagyunk, és biztosak vagyunk benne, hogy működni fog. Nem állítom, hogy keresünk az efféle utazások során, de legalább nem bukunk – és úgy mehetünk haza. Nem a pénz vezérel, mégis – a praktikum és az otthon maradás felé való elszámolás miatt – számít, mire fordítjuk az időnket. Szerencsére fesztiválon, hétvégéken meg tudjuk oldani. Hálásak vagyunk, hogy ebben a helyzetben vagyunk.”

A mesterséges intelligencia egyre inkább mindennapi jelenség, a közvélemény megosztott. Te hogyan viszonyulsz hozzá?

„Személy szerint elég szkeptikus vagyok. Ötvenévesen persze látom, hogy rengeteg területen segíthet az emberiségnek, de ami ekkora potenciált hordoz, annak megvan az árnyoldala is. Ha visszanézek az elmúlt húsz év technológiai fejlődésére, sok minden valóban megkönnyítette az életünket; ugyanakkor az a tematikus irány, amiről a lemezen beszélünk, a technológiai forradalom nélkül nem is létezhetne. Vannak jó oldalai, de bőven akadnak negatív hatások is. Őszintén szólva rosszul érint, hogy naponta négy-hat órát a telefonom előtt töltök; nem vágyom rá, mégis valahogy muszáj. Ha jobban belegondolok, jobb lenne, ha a mobiltelefon nem is létezne. Gyakran elképzelem – ezt más interjúkban is említettem –, hogy mindent eldobok, felköltözöm a hegyekre egy kis házba, elvágva a külvilágtól. Úgy érzem, az életem valójában így lenne teljesebb.” **HW**

THERASMUS

SPECIAL GUEST

THE FUNERAL
PORTRAIT

SUPPORT BLOCK OF FLATS

weirdo
tour 2025

2025.11.15.

BUDAPEST

BARBA NEGRA

playground[©]
music

bnm
BETTER NOW MUSIC
The Artist Development Company

BACK BONE
MANAGEMENT

CONCERTO Music

Rock 1

Készülj a háborúra!

Október elején tizennegyedik albumával jelentkezik a Bay Area-thrash egyik legkiválóbb zenekara, a Testament. Nem túlzás, hogy Eric Petersonék karrierjük egyik legváltozatosabb, egyben legdühösebb lemezét készítették el a Para Bellum képében. Ez a sokoldalúság bőséges beszédtemát szolgáltatott, amikor Gáti Viktornak a zenekar énekesével, Chuck Billyvel nyílt lehetősége megvitatni számos részletet a friss lemezzel kapcsolatban.

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR • FOTÓ: FRED KOWALO, CARLOS PUPO

Legújabb lemezetek, a Para Bellum hamarosan megjelenik. Hogy érzed magad a közelgő megjelenés előtt?

„Nagyon izgatottak vagyunk, hogy októberben végre mindenkihez eljuthat az új albumunk. A lemez jó ideje készen áll, és amikor hónapokig ülsz egy anyagon, amelyről tudod, hogy mennyire erős lett, és alig várod, hogy mindenki hallhassa, egyre türelmetlenebb leszel. Felszabadító, amikor kijönnek az első dalok, és a visszajelzésekből látjuk, mennyire tetszenek a rajongóknak. Úgy érzem, mindegyik számnak markáns egyénisége van – ettől különleges a lemez. Jól áramlik, sokszínű, és mindenből ad egy kicsit, amit valaha csináltunk, és ami manapság fontos számunkra.”

Mi az oka, hogy ezúttal a szokásosnál hosszabb idő telt el két album megjelenése között?

„A válasz roppant egyszerű: a covid. Az előző LP, a Titans of Creation pont a járvány kezdetekor jelent meg. Dönthettünk volna úgy, hogy visszatartjuk, de inkább kiadtuk –

gondoltuk, ha már mindenki otthon rekedt, legalább legyen mit hallgatni. Nem sejtettük, hogy két évig nem turnézhatunk. Amikor újra útra kelhettünk, gyakorlatilag akkor indult be a lemezciklus, így éveket turnéztunk az előző koronggal, majd az elmúlt évben ennek a friss albumnak szenteltük az időt.”

A mostani lemez címe Para Bellum, vagyis „Készülj a háborúra”. Miért erre esett a választás? Mit jelent számodra a „háború”? Úgy sejtem, hogy tágabb értelmezésről van szó.

„Több szálon futott a kérdés, hogy mi legyen az albumcím. Az első, zeneileg és szövegileg is elkészült dal az Infanticide A.I. volt. Eric (*Peterson, alapító gitáros/dalszerző*) eredetileg ezt a címet adta volna a lemeznek is. Ő dolgozott együtt Eliran Kantorral, aki az utóbbi borítóinkat készítette, és már az elején egy nukleáris robbanás víziója körvonalazódott a fejében: háborús, apokaliptikus hangulat, bombák, tűzvihar. Azt viszont nem akartuk, hogy az Infanticide A.I. cím miatt bárki azt higgye, a borító mesterséges intelligenciával készült, a szövegeket MI írta, vagy MI-t használtunk a zeneszerzéshez. Ez egyébként abszurdum is lenne egy olyan zenei közegben, mint a miénk... Szóval elengedtük ezt az irányt.

„ÚGY ÉRZEM, MINDEGYIK SZÁMNAK MARKÁNS EGYÉNISÉGE VAN – ETTŐL KÜLÖNLEGES A LEMEZ. JÓL ÁRAMLIK, SOKSZÍNŰ, ÉS MINDENBŐL AD EGY KICSIT, AMIT VALAHA CSINÁLTUNK, ÉS AMI MANAPSÁG FONTOS SZÁMUNKRA.”

Amikor Alexszel (*Skolnick gitáros*) megírtuk a Para Bellum számot – ez az egyik utolsóként született dal –, Eric meghallotta a 'háborúért mondott imát', és azonnal ráérezett: ez sokkal jobban illik ahhoz a vizuális világhoz, amelyet a borító teremt, a nukleáris detonációhoz, az angyalszerű figurához rakétaszárnyakkal. Így végül lecseréltük a címet Para Bellumra. Végző soron ez volt a tökéletes választás."

Régóta dolgoztok együtt Eliran Kantor illusztrátorral. Milyen volt most a közös munka?

„Ezt a folyamatot alapvetően Eric vezeti. Én vázlatokat látok, majd a kész művet – közben bízom a koncepcióban és Eliranban, aki rendre a lehető legjobb formában kelti életre, amiről beszélünk. Minden albumunknak más a hangulata és ebből kifolyólag a borító színvilága; ezúttal nagyon világos, merész tónusok uralkodnak. Amikor először megláttam, a Practice What You Preach frontjának fényessége ugrott be – harsány, intenzív, kicsit pokoli hangulattal.”

Az albumcím és a dalszövegek többsége nagyon baljós. Tényleg ennyire sötétben látjátok a helyzetet? Elkerülhetetlen, hogy az MI ellenünk forduljon? Nem számíthatunk rá szövetségesként?

„Az MI már most mindenki életének része, és egyre nagyobb teret nyer. Nálunk, San Franciscóban például sofőr nélküli taxik járnak. MI irányítja őket kamerákkal és szenzorokkal. Utaztam is bennük San Franciscóban és Texasban – hátborzongató érzés, mintha kicsúszna a kezedből az irányítás. Étteremben is találkoztam robottal, ami leszedte az asztalokat és elvitte a terítéket a konyhába.

A technológia apránként beépül az életünkbe: humanoid vagy kutyaszzerű robotokkal kísérleteznek, melyek ugatnak, ugrálnak – közben az MI adatot gyűjt, elemez, tanul. A félelmetes kérdés: mi történik, ha eljut oda, hogy önálló döntéseket hoz? Ha az ember helyettesítésére törekszik? Mi állíthatja meg, ha nukleáris fegyverekhez fér hozzá? Könnyen előfordulhat, hogy

kezelhetetlen lenne a helyzet. Az egyik új klipünk is erről szól: az emberiség és az MI harca az irányításért. A végén az ember azt hiszi, győzött – aztán a csecsemő kinyitja a szemét, és a Terminátorra emlékeztető fémszem villan: rájövünk, hogy mégsem nyertünk, és az MI átvette az irányítást...”

A dalszövegekben rengeteg az érzelem, és alapvetően komor tónusúak, továbbá mintha sokszor össze is kapcsolódnának a témák. Mit mondanál erről?

„Van egy visszatérő háborús-katasztrófavilág, ami a jelenkorunk lenyomata, és mindannyiunkra hat. De messze nem csak erről beszélünk: a High Noon, a Nature of the Beast vagy a Room 117 például nem háborús tematikájú. Egyes daloknál megjelenik a bolygónk és a létezésünk törékenysége – ilyen a Havana Syndrome vagy a Meant to Be is. Ezek mind ugyanannak a nagy történetnek a különböző fejezetei.”

Zeneileg az album talán még a töletek megsokszorozásánál is sokoldalúbb. A nyitó For the Love of Pain szinte black metalos, akár egy Dragonlord-lemezen is megállná a helyét, míg a Meant to Be a Return to Serenity fenségét idézi. Hogyan állt össze ez a színes anyag?

„Eric és Chris (*Dovas, 2023 óta a zenekar dobosa*) elképesztően intenzíven dolgoztak együtt. Szerintem soha nem jammelt még ennyit az aktuális dobosunk Erickel egy lemez írásánál. Chris 27 éves, más generációban nőtt fel, rengeteg modern hatással: imádja a black, a speed, a death metalt. Ezt az ízt hozta be Eric mellé, és szerintem inspirálta is őt, hogy agresszívebb, gyorsabb témákat dolgozzon ki. Chrisnek a blast beat sem akadály, sőt. (*nevet*) Bár a For the Love of Pain például nehéz szülés volt. Először Steve Souza-val (*az Exodus egykori frontembere, régóta társszövegíró a Testamentben*) írtam rá szöveget, aztán a stúdióban úgy éreztem, valami nem klappol. Chris írt egy változatot, és fel is demózta; meghallgattuk, én pedig az ő megközelítéséből kiindulva rögzítettem a saját verzi-

„AZ EGÉSZ LEMEZNEK LETT EGY FRISS, KORTÁRS HANGZÁSA: HA MEGHALLGATOD, NEM EGY NEGYVEN ÉVE MŰKÖDŐ ZENEKAR FÁRADTSÁGÁT ÉRZED.”

ómat. Elküldtük Ericnek, aki ráénekelte a plusz black metal szólamokat, amiket szintén Chrisszel írt. Végül összeállt a teljes nóta, de sok munka volt vele. Nem gondoltam volna, hogy ennyire elszabadul, és nyitódal lesz belőle – de üt, az biztos.” (nevetünk)

És a Meant to Be-ről mit tudnál mondani?

„A Meant to Be egy olyan power ballada, amelyet nagyon rég nem írtunk már. Eric és Alex remek, érzelmdús zenei alapot hozott, amit mindenképp ki akartunk dolgozni. A szöveget úgy írtam, hogy első hallásra szerelmes dalnak tűnjön, két ember párbeszédének – valójában azonban az emberiség beszél benne a Földhöz. Arról szól, mit tettünk a bolygóval, hogyan sebez-tük meg – és hogy végső soron mégis itt van a helyünk. Ha így hallgatod újra, érthető a csavar: ez a bolygó iránti szeretet dala.”

A Witch Hunt az egyik kedvencem: hatalmas témák, Alex elképesztő szólójával; a Nature of the Beast pedig mintha a Low-korszakos Testament és a Brit Heavy Metal Új Hulláma találkozása lenne. Hogyan születtek ezek a darabok?

„Eric és Chris különféle jammeléseiből indultak ki. Amikor először hallottam a pusztá zenét, kicsit aggódtam: minden annyira különböző – ez most egy metal riff egyáltalán? Ebből tényleg összeáll majd egy Testament-dal? Nem láttam még a teljes képet, amit Eric már igen. Amikor azonban megszülettek a szövegek, összeálltak a dalszerkezetek, felkerültek a szólók, a dalok életre keltek. A Nature of the Beast például más énektex-túrát kívánt: hátradőlős, rockos megszólalást, nem azt a feszes, erőteljes formát, amit általában alkalmazok. Ugyanez igaz a Room 117-re is – oldottabb, levegősebb énekfelfogás kellett hozzá.”

Van személyes kedvenced az albumról?

„Mindegyik dal másért fontos, de talán a Meant to Be áll a legközelebb hozzám. Többféle stílust és énektónust próbálhattam ki benne, és olyan szám, amit újra meg újra szívesen meghallgatok. Imádom az érzelmi hullámszát, a veréseket, és a befeszítő szakaszt, amely egy gitáros utazásra visz.”

Többször említetted Chris szerepét – mintha kulcsfigurává vált volna ezen a lemezen.

„Ő egyszerűen önmagát adta, és a dobolási stílusából kihozta a lehető legtöbbet. Minden dobosunk rányomta a bélyegét az adott lemezre: ha Gene Hoglan, Dave Lombardo vagy Paul Bostaph játszott volna most, valószínűleg másképp szólna az album. Chris játéka és Eric irányítása remekül működött együtt. Eric például imádja a black metalt, Chris pedig bármit elüt, ami Ericnek az eszébe jut. Az egésznek lett egy friss, kortárs hangzása: ha meghallgatod, nem egy negyven éve működő zenekar fáradtságát érzed. Minden új lemeznél felmerül bennünk: hogyan lehet ezt még jobban csinálni? Nehéz feladat, mégis rendre sikerül valami plusz energiát beleraknunk az aktuális dalokba.”

Hamarosan indul az európai turnétok nagyszerű társakkal, és sajnos magyar állomás nélkül...

„Igen, sajnáljuk, de most szűk időablakunk volt az Obituaryval, és nagyon sűrűn kellett egymás után pakolnunk a dátumokat, mert nekik a turné után más kötelezettségeik vannak. Ki tudja, ha mindenki jól érzi magát, lehet, hogy lesz folytatás más országokban is, és remélhetőleg nálatok is lesz alkalmunk játszani.”

Hogy látod a zeneipar jelenlegi helyzetét, a mérhetetlen túlkínálatot, a közösségi médiára utaltságot, a short-content kényszert?

„Kemény pálya. Rengeteg zenekarral és elképesztő mennyiségű megjelenéssel kell lépést tartani, ami rendkívül nehéz feladat. Te újságíróként is biztosan interjúról interjúra jársz, annyi az új anyag. A túlszűrtetés a turnézást is érinti: az embereknek nincs pénzük heti négy-öt koncertre. Nehéz kitűnni és eljutatni az üzenetedet a közönségnek.”

Azért még mindig élvezed a turnézást?

„Imádom! Lemezt írni nagyszerű, otthon lenni is jó, a családdal megosztani az élményeket, de amikor útra kelünk, jól érezzük magunkat egymás társaságában. Igyekszünk úgy szervezni a koncertezést, hogy ne akarjunk az első héten hazamenni. (nevet) A turnézás kemény dolog, távol a családtinktól, gyerekeinktől, kutyusainktól. Fontos, hogy mindenkinek legyen elegendő és kényelmes tere – egy jó busz, olykor egy jobb szálloda egy-egy pihenőnapra. Ettől elviselhetőbb a feszes tempó.”

Mik a terveitek a közeljövőben?

„Most erre a turnéra koncentrálnunk, aztán az év hátralévő részében, az ünnepek alatt pihenünk. Év elején rögtön újra turnéra indulunk, és intenzíven promózzuk a lemezt. Idén nem vállaltunk európai fesztiválokat, jövőre viszont szeretnénk visszatérni néhányra – megnézzük, milyen ajánlatok érkeznek a promótterektől.” **HW**

Coroner

GRANDIÓZUS VISSZATÉRÉS

Ha a '80-as évek zenei talentumai kerülnek szóba, azok a csapatok, amelyek a metal műfajt annak leginkább előremutató és művészi oldaláról közelítették meg, akkor a svájci Coroner neve az elsők között merül fel. Már az 1987-es R.I.P. debütalbumon egészen érett technikás thrasht mutattak be, s a Coroner fejlődési íve innentől kezdve megállíthatatlan volt egészen a '90-es évek közepén bekövetkezett feloszlásig. Már évek óta érkeztek hírek az újjáalakult Coroner készülő lemezéről, de a megjelenésre 2025 őszéig várni kellett. A Dissonance Theory címet kapott visszatérő albumról Tommy Vetterli gitáros/dalszerző beszélt.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Nem kétséges, hogy a '80-as, majd a '90-es években a Coroner egyike volt azon zenekaroknak, amelyek kivételes magasságokra juttatták a thrash műfajt, sőt, az egész extrém zenét. Kérlek, beszélj a '80-as, korai '90-es évekről, amikor egyik Coroner-album múlta felül a másikat. Hogy élted meg egy a horizontot folyamatosan tágitó aktív thrash-zenekar tagjaként, zenészként ezt az időszakot?

„Fantasztikusak voltak azok a napok. Fiatalok voltunk, tele energiával, és folyamatosan azon voltunk, hogy minél jobbak legyünk. Inspiráló volt egy ennyire vibráló metalszintér részesének lenni – turnézni, lemezeket felvenni, kapcsolatban lenni más zenekarokkal, mindez felejthetetlené tette azokat az időket. Akkoriban az egész nap a rendelkezésemre állt, hogy gitározzak. Általánosságban az élet is valamelyest egyszerűbb volt.”

A Coroner 1996-ban, egy erős válogatásalbum kiadását követően feloszlott. Hogyan emlékszel a zenekar végének napjaira?

„Ez is izgalmas időszak volt. Mindnyájan valami mást akartunk kipróbálni, más zenészekkel akartunk kísérletezni. Valójában már 1995-ben feloszlottunk, de jó viszonyban váltunk el egymástól, ma is a legjobb barátok vagyunk. A Coroner című best of album alapvetően egy kompromisszum volt, hogy kikerüljünk a lemezszerződésünkből. Ez nagyon fontos volt számomra, mert egy ismert művésszel tervben volt egy turné, aki ki akart adni egy koncertalbumot, amiben nem vehettem részt, amíg a Noise-hoz kötött a szerződés.”

Tommy, 1999-ben, az osztrák Mind Over Matter fesztiválon találkoztunk személyesen, ahol a Kreatorrel léptél fel. Természetesen a Coroner-ról kérdeztelek, de nem tudtad megmondani, hogy a zenekarnak van-e még jövője. 2010-ben végül újjáalakultatok, elkezdtek koncertezni (kétszer is volt szerencsém látni a zenekart). Mi volt az a szikra, amikor Ronnal úgy döntöttetek, hogy a zenekar-nak adtok még egy esélyt, mert még van mondanivalója?

„Az újjáalakulás fő oka az volt, hogy a Youtube-on láttunk fiatal sráccokat, akik a dala-inkat játsszák – nagyszerű érzés volt rádöbbedni, hogy az embereket még mindig érdekli az, amit sok évvel ezelőtt írtunk. Ezt megfigyelve egyre több fesztiválfelkérés érkezett, vagyis az egész dolog anyagilag is alá volt támasztva.”

Kicsit meglepett, amikor azt olvastam, hogy a Dissonance Theory az első Coroner-album, amivel elégedett vagy. Tudom, hogy egy zenész álláspontja eltér a hallgatóétól, de kíváncsi vagyok, hogy mi hiányzik az olyan mesterművekből, mint a No More Color vagy a Mental Vortex (igazából mindegyik lemezt megemlíthetném).

„Annak idején szigorú időbeosztásunk volt a stúdióban, még akkor is, ha végül túlléptük a büdzsét. A saját stúdiómban végre mindent úgy csinálhatok, ahogy mindig is elképzeltem. A régi lemezeket soha nem éreztem befejezettnek. Mindig voltak dolgok, amelyeket megváltoztattam volna, vagy hozzátettem volna valamit.”

Az a benyomásom, mintha az anyag a régi lemezek összegzése lenne. A korai idők komplex riffelése éppúgy megtalálható, mint a Mental Vortex progresszív ízei, vagy a Grin hideg atmoszférája. Használtatok régi ötleteket a lemezhez, vagy minden, amit hallunk új? Szerinted változott a gitározási stílusod az idők során?

„A Dissonance Theory valamennyi dala vadonatúj, a megírásuk hosszú időt vett igénybe, sokat fejlődtek. Némelyik riff

2015-ig vezethető vissza. Például a Renewal nyitóriffjét abban az évben írtam, de magát a dalt ugyanakkor fejeztük be, mint a lemez utolsó számát, vagyis kb. egy évtizeddel később.

Amint túljutottam a dalszerzés kezdő fázisán, és elkészültek az első ötletek, riffek, demók, Diegóval dolgoztam, hogy finomítsunk a dobtémákon és a számok struktúráin. Egy bizonyos ponton úgy éreztem, hogy szükség van arra, hogy egy friss látásmóddal és jó füllel rendelkező egyént is bevonjunk a folyamatba – valami még hiányzott. Szerencsére régi munkatársam, barátom, Dennis Russ ráállt, hogy segítsen eljuttatni a Dissonance Theory anyagát a kreativitás egy új szintjére.”

Az új album borotvaéles hangzása valamelyest a Mental Vortex üvegszerű áttetszőségére emlékeztet, de valamivel több nyerseséggel. Milyen megszólalást álmodtál meg a lemezhez és milyen volt a stúdiózás?

„Az volt a vízióm, hogy modern hangzású legyen az anyag, de old school megközelítéssel. Technikai szempontból nézve a jól megcsinált modern produkciók sokkal jobban is szólhatnak. Sajnos sok új albumot túlproducelnek, halálra editálnak, emiatt mindegyik ugyanúgy szól. Ez volt az, amit minden áron el akartam kerülni. A lemezfelvétel során meg akartunk bizonyosodni arról, hogy minden részt megfelelően elcsípünk, valódi hangszereket használtunk, csöves erősítőket és rengeteg analóg felszerelést. A felvételek során arra összpontosítottunk, hogy minél kevesebb editálást kelljen alkalmazni, hogy megőrizzük a természetes, élő hangzást.”

Egy személy hiányzik a klasszikus felállásából. Marky dobolása ugyanolyan fontos eleme volt a Coroner hangzásának, mint Ron érdes, agresszív hangja. Miért hagyta el a zenekart 2014-ben?

„Marky örömmel csatlakozott hozzánk az újjáalakulást követő koncertekre, de egyáltalán nem akart új anyagot felvenni. Az volt az álláspontja, hogy nem akar egy kultikus zenekar hagyatékának elrontásában részt venni. Másrészt már nem tudott kapcsolódni a zene intenzitásához. Diego egy más szinten mozgó elképesztő dobos, de nagy tisztelettel van Marky iránt. Marky soha nem tanult rendes iskolában, és ez lehetővé tette, hogy kialakítsa a maga különleges stílusát; ez olyasvalami, ami nagyon fontos volt a Coroner számára.”

Diego valóban tökéletesen beleillik a csapatba, ami a koncertek után a lemez alapján is egyértelmű. Hogy került rá a választás?

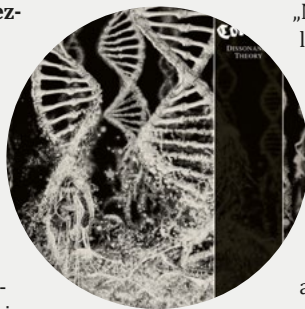
„Diego és én sokat dolgoztunk együtt, mindig is megvolt közöttünk a zenei kapcsolat, már a kezdetekben is fennállt. Olyan volt, mintha már évtizedek óta ismertük volna egymást. Együtt játszottunk a 69 Chambersben, a stúdiómban sok session-munkája is volt, szóval ismertem Diego sokszoldalúságát és technikai precizitását. Amikor Marky kilépett, egyértelmű volt számomra, hogy Diego lesz az új dobos.”

A gitározásod teljesen egyedi, ami a Coroner zenéjét ismerők számára nem újdonság. Sokat gyakorolsz?

A Coroner megszűnése után is folytattad a játékot a hangszeren? Nem gondoltál még arra, hogy kiadj egy szólólemezt?

„Köszönöm az elismerést! Igen, szeretnék többet gyakorolni, de sajnos mostanában nincs olyan sok időm. Azért megpróbálok annyit játszani, amennyit tudok.

Szólólemez? Nem is tudom, lehetséges volna, de azt hiszem, inkább különböző énekesekkel dolgoznék, mivel a tisztán instrumentális albumok néha kissé soknak bizonyulnak számomra. Természetesen vannak kivételek, mint Vai, Satriani, vagy Marty Friedman, akik úgy képesek a gitárzenét művelni, hogy a hallgatónak nem fagy le az arca.”

„SZÁMOMRA A PROGRESSZIVITÁS NEM CSUPÁN AZ ŐRÜLTEN TECHNIKÁS DOLGOK ELŐADÁSÁT JELENTI – EZ INKÁBB A FEJLŐDÉSRŐL AZ ELŐRE HALADÁSRÓL SZÓL.”

A Stefan Thanneur által készített borítóillusztráció jól illik a régi lemezek koncepciójához.

„Stefan Thanneur egy fantasztikus művész, nagyszerű volt vele dolgozni. A borítóra szánt ötleteket mi a zenekarban már előzőleg meghatároztuk. Világos elképzelésünk volt csontokból álló DNS-spirálokról, melyek alsó része szétesik. Stefan úgy keltette életre ezt az ötletet, hogy az érzésvilága kapcsolódik a klasszikus Coroner-albumokhoz, miközben a Dissonance Theory témáira is reflektál. Úgy vélem, tökéletesen illik a zene hangulatához, anélkül, hogy túl sokat fedne fel.”

A régi lemezeiteken a szövegek gyakran a halálról és a modern világ elidegenedéseiről szóltak. Milyen témákat járnak körül a Dissonance Theory szövegei?

„A szövegtémák most is nagyon sötétek: feszültségek, káosz, személyes küzdelmek, ezekkel kell szembenéznünk a modern korban. Ezen az albumon Kriscinda Lee Everitt amerikai író nővel (aki éppen könyvet ír a Coronerről) és Dennis társproducerünkkel dolgoztam a szövegeken. Elsősorban azoknak az embereknek a reflexióiról és feszültségéről van szó, akik ellentmondásos hitet vagy értékeket vallanak. Ezt a témát boncolgatjuk az albumon.”

A Renewal és Symmetry dalokra készült egy-egy videó. Ezek elsősorban promóciós célokat szolgálnak, vagy van mögöttük valamilyen mélyebb elképzelés?

„A kiadó akarta, hogy két számot mutassunk be klipeken. Először nem voltam ebben biztos, mivel számomra egy album egy tökéletes műalkotás. Nem volt felhőtlen érzés ebből az egységből kihúzni két dalt. De azt hiszem, a dolgok már csak így működnek manapság. Azért választottuk ezeket a számokat, mert megfelelő keresztmetszetét nyújtják a lemeznek, és a befogadhatóbb tételek közé tartoznak.”

Öt évig tagja voltál a jól ismert Kreationnek, két lemezen játszottál a csapattal. Hogy emlékszel vissza azokra az időkre és milyen tapasztalatokat szereztél?

„Fantasztikus volt a Kreationnal töltött idő. Akkoriban új hangzással kísérletezett a zenekar; ez bizonyos fókig egy experimentális korszaka volt a bandának. Remekül éreztem magam, de néhány év után a saját stúdiómban végzett produceri munkálataimra akartam koncentrálni, ezért úgy döntöttem, hogy továbblépek. A mai napig jó barátságban vagyok velük.”

A Coroner, a Voivod és a Mekong Delta nevét gyakorta együtt emlegetik mint olyan csapatokét, amelyek mindig magasra emelték a kreativitás zászlaját, mindig tágtolták a határokat, több lépéssel a mezőny előtt jártak. Mi a véleményed a másik két zenekarról és miként vélekedsz a 'progresszivitás' fogalmáról a metalban és általánosságban a zenében azzal egyetemben, amit a Coroner játszik?

„Nagyon szeretem ezeket a zenekarokat, nagy tisztelettel adózok előttük. Számomra a progresszivitás nem csupán az őrülden technikás dolgok előadását jelenti – ez inkább a fejlődésről az előre haladásról szól. Épp ennek köszönhetően nőtte ki magát mindegyik Coroner-album. Ez nem a technikai magamutogatásról szól, hanem az érzelmi és zenei fejlődésről. Csak önmagáért gyorsan és technikásan játszani, az nem progresszív, legalábbis az én értelmezésemben.”

Régóta működsz producerként, sok lemezen dolgoztál, van rálátásod a színtérré. Mi a véleményed az extrém metal mezőny folyamatos változásairól, a black, a death, a doom metalról, vagy a kísérleti jellegű társaságokról? Van olyan zenekar, hangzás, irányzat, amely nagy hatást gyakorolt rád?

„Őszintén, engem nem túlzottan érdekelnek a metal kategóriái, műfaji besorolásai. A stílusok sem foglalkoztatnak. Számomra csak jó zene van és rossz zene. Igen, ez klisé, de én valóban így látom. Az olyan zenekarok, mint az Opheth, vagy a Meshuggah, kiemelkedőek.

Olyan zene, amit a szabadidőmben is szívesen hallgatok. Marky új zenekara, a Tar Pond is nagyon érdekes. Mindkét lemeznek én voltam a producere, nagyon szeretem, hogy ennyire lenyűgözően antikommerz a Tar Pond.”

Már van néhány lekötött Coroner-koncert. Esetleges magyarországi fellépés?

„Az fantasztikus lenne, nagyon örülnénk. Még soha nem játszottunk Magyarországon.”

Most a Coroner eljuthat olyanokhoz is, akiknél korábban kimaradt a zenekar – például azért, mert akkor még nem is éltek. Milyen hosszú jövőt jósolsz a Coronernak? További lemezeket is tervezel?

„Az első két közzétett dalt nagyon lelkesen fogadták a rajongók. Ki tudja, amíg jól érezzük magunkat, amíg van értelme és elég fitteket is vagyunk, addig játszani fogunk. És lehet, hogy néhány év múlva érkezik egy újabb album – ki tudná előre megmondani?” **HW**

A LIVESOUND.HU BEMUTATJA:

BOTTOM ROW THE MUSIC AGENCY PROUDLY PRESENTS

HELLOWEEN

VERY SPECIAL GUEST
BEAST IN BLACK

40 YEARS ANNIVERSARY TOUR

2025. OKTÓBER 26.
PAPP LÁSZLÓ ARÉNA 19:00

WWW.LIVESOUND.HU * [JEGYEK: WWW.EVENTIM.HU](http://WWW.EVENTIM.HU)

ALBUM ONE ALIVE WORLD TOUR '25

WASP

2025. OKTÓBER 27. BARBA NEGRA 19:00

WWW.WASPATION.COM * WWW.LIVESOUND.HU

AN EVENING WITH

AS I LAY DYING

CELEBRATING THE 20TH ANNIVERSARY OF SHADOWS ARE SECURITY

SUPPORT:
HYPERMASS

2025. NOVEMBER 3.
BARBA NEGRA, 20:00

ASILAYDYING.COM * LIVESOUND.HU

BEASTÖ BLANCÖ

SUPPORT:
DÄTCHÄ MANDALA & I YA TOYAH

2025. NOVEMBER 11. ANALOG 20:00

BEASTOBLANCO.COM * LIVESOUND.HU

DIRKSCHNEIDER
& THE OLD GANG

Régi barátság, új album

Már bőven a hetvenes éveiben jár, de továbbra is rendkívül aktív az egyik legismertebb és legsikeresebb német metalénekes, Udo Dirkschneider. A keresztnévét viselő zenekar két éve dobta piacra legújabb, Touchdown című albumát, a Dirkschneider idén februárban jelentkezett a patinás Accept-alkotás, a klasszikus Balls to the Wall lemez negyvenéves jubileuma apropóján egy újrafelvett változattal, pár napja pedig egy új formáció, a Dirkschneider & The Old Gang nevű zenekar jelentette meg bemutatkozó albumát. Gyuricza Tamás Marcell ez utóbbi apropóján ült le beszélgetni az általában morcosnak tűnő, de mégis roppant barátságos énekessel.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Dirkschneider & The Old Gang név alatt hoztál össze néhány éve egy új zenekart. Jól tudom, hogy ez a projekt a covid alatt született?

„Igen, ez valóban így van. Mondhatni, hogy ez a zenekar egy hirtelen jött ötlet eredménye. A covid alatt semmi munkánk nem volt, s ezért bevételünk sem igazán akadt. Mi, zenészek még elvöltünk, hiszen voltak tartalékaink, de a stábtagek, a technikusok komoly pénzhányban szenvedtek akkoriban. Az egyikük, aki nemcsak a munkatársunk volt, de közeli barátom is, panaszkodott is egy alkalommal erre, s akkor kezdtem el gondolkodni azon, hogy mivel lehetne segíteni nekik. Ekkor jutott eszembe ez a projekt. Összeszedtem pár régi barátot, írtunk három dalt, s kiadtunk egy EP-t. Akkor ennél többre még nem gondoltunk, tehát ez az album sem volt tervben, de miután annyian kérdezték, hogy lesz-e folytatás, és nagyon

sokan biztattak is, hogy legyen, végül emellett döntöttünk. Persze ahhoz, hogy kiadjunk egy albumot, további dalok is kellettek. A covid elmúltával viszont újra beindult az élet, így nem igazán volt szabad kapacitásunk arra, hogy leüljünk zenét írni. Nagyon sokat turnéztunk, az utóbbi három évben szinte folyamatosan úton voltunk, de valahogyan azért csak összehoztuk. Tehát itt az új album, a Babylon, amire nagyon büszke vagyok.”

Mire utal az Old Gang elnevezés? Talán arra, hogy jórészt régebbi zenésztársakkal közösen, egy régi csapat tagjaival együtt alkotjátok ezt a zenekart?

„Igen, pontosan ezt akartuk kifejezni ezzel a névvel. Azt, hogy itt van a jó öreg Udo, és újra maga mellé vette a régi cimboráit. Itt van a fedélzetén a nagyszerű Peter Baltes, aki benne van a U.D.O. zenekarban is, aztán Stefan

„A BABYLON NEM IS ÚGY KÉSZÜLT, MINT VALAMI RÉGÓTA MŰKÖDŐ ZENEKAR ÚJABB STÚDIÓALBUMA, HANEM TELJESEN SZABADJÁRA ENGEDTÜK A FANTÁZIÁNKAT.”

Kaufmann, akivel az Acceptben és a U.D.O.-ban is zenéltem már együtt, valamint a U.D.O. egyik korábbi gitárosa, Mathias Dieth is. Csupa nagyszerű zenész, remek barátok egy régi csapatból.”

Mennyire fér meg ebben a csapatban egy olyan ifjú titán, mint a fiad, Sven?

„Ó, Sven nagyon jól beilleszkedett köztünk, a fiatal kora ellenére élvezzi az öregek társaságát. *(nevet)* A U.D.O. és a Dirkschneider révén is bebizonyosodott már, hogy köztünk nincsenek generációs problémák. *(nevet)* De ne feledkezzünk meg Manueláról *(Manuela Bibert énekesnő)* sem, aki szintén tagja ennek a csapatnak. Ez tényleg egy baráti társaság, ahol mindenki kiveszi a részét a közös munkából. Arról szó sincs, hogy itt csak egy ember viheti a prímet, mindenkinek lehetősége volt hozzátenni a saját ötleteit az albumhoz. A Strangers in Paradise például Manuela ötlete volt, a Babylon leginkább Mathias dalának tekinthető, a Hellbreaker témáját pedig én hoztam, de a végén mindannyian együtt dolgoztunk a dalokon.”

Ezek szerint teljesen egy hullámhosszon mozogtatok?

„Igen, de ez most könnyen ment, hiszen semmilyen elvárás nem volt a dalokkal szemben, és olyan nyomás sem nehezedett ránk, mint amit egy U.D.O.-album készítése során néha azért érzünk. A kreatív munkák során ezúttal teljes szabadságot élveztünk. Ezért a Babylon nem is úgy készült, mint valami régóta működő zenekar újabb stúdióalbuma, hanem teljesen szabadjára engedték a fantáziánkat. Peter például nagyon sokat énekel ezekben a dalokban, és persze Manuela is. Én is sokat énekelek, van úgy, hogy Peterrel közösen, de van olyan dal is, amit Manuelával együtt adunk elő. Nem volt semmi kööttség, csak egyetlen szempont vezérelt bennünket, az, hogy érezzük jól magunkat, miközben ezekkel a dalokkal foglalkozunk.”

Ennek a művészi szabadságnak tudható be, hogy a Babylon dalai közelebb állnak a nyolcvanas évek zenei világához, mint bármi más, amit az utóbbi években csináltál?

„Lehetséges, de ezen eddig egyáltalán nem gondolkodtam. Ilyen szempontból még nem vizsgáltam a Babylon dalait, és ezért nem is akarom azt mondani, hogy ez régi metal stílus. A társaság tényleg régi, de a zene nem feltétlenül az. Azt semmiképpen nem mondanám, hogy ezek a '80-as évek dalai. Tény, hogy egy kicsit más, mint a U.D.O., de nem akarom besorolni sehova. Ezek csak dalok, amikkel örömet szerzünk magunknak, és bízom benne, hogy a közönségnek is.”

Mennyire tartottad a kapcsolatot Stefannal és Mathiasszal az utóbbi években?

„Mindig is kapcsolatban voltunk egymással. Mathias például az ügyvédünk. *(nevet)* Tudod, amikor kiszállt a zenéből, jogi pályára lépett, és ügyvédként kezdett el dolgozni. Számomra egyértelmű volt, hogy őt kérjem meg a U.D.O. jogi képviselőjére. Stefannal szintén folyamatosan kapcsolatban voltam az U.D.O. miatt, de Peter is állandóan ott volt a szemem előtt, akkor is tisztában voltam a dolgaimmal, amikor még az Accept tagja volt. A fiamról nem beszé-

lek, hiszen ő állandóan ott volt velem, egyedül Manuela az, aki egy kicsit kilóg a körből. Vele nem volt ennyire szoros a kapcsolat, de ő is abszolút illik hozzánk.”

Úgy tudom, Stefan annak idején egészségügyi ok miatt adta fel a zenélést. Ezek szerint már jobban van?

„Valóban így volt, a dobolást tényleg a háta miatt kellett abbahagynia. Ezért váltott át gitárra, de egy idő után már a turnézást is megunta. Azt mondta, elfáradt, már nem érzi igazán jól magát benne, elmúlt a lelkesedése. Átbeszéltünk a dolgokat, és arra jutottunk, ha nincs meg az a tűz, mint régen, akkor nem érdemes folytatnia. Ha nem boldog a turné alatt, akkor abba kell hagyni a zenélést. Stefan ezt tette, de valamilyen szinten mindig ott volt velünk a háttérben. Amikor például albumokat vettünk fel, rendszerint megjelent a stúdióban. Van olyan lemezünk, amin vokálzott is.”

Tervezték turnét az Old Gang projekttel?

„Most mindenki ezt kérdezzeti tőlem. *(nevet)* Nem akarom azt válaszolni, hogy nem, hiszen sohase mond, hogy soha, de ez most még lehetetlen. A jelenlegi Dirkschneider-turné eltart egészen jövő év szeptemberéig, addig nekem egyáltalán nincs kapacitásom arra, hogy mással is foglalkozzak, de Peternek és Sven fiannak sem lenne rá ideje. Stefan videókészítéssel foglalkozik, egyetemnek dolgozik, ő is nagyon elfoglalt, akárcsak Manuela. S akkor ott van még Mathias, aki szintén nem teheti meg, hogy négy vagy öt hétre bezárja az ügyvédi irodáját. Elég nehéz ügynek látszik, de azért gondolkodunk rajta, csak meg kell találni hozzá a megfelelő pillanatot. Olyan hosszú turnét biztosan nem tudnánk vállalni, amilyent a Dirkschneiderrel vagy a U.D.O.-val szoktunk, így ha mégis lesz belőle valami, akkor maximum 10-15 koncert, és még az is előfordulhat, hogy ezek sem egymás után. Szóval inkább olyan speciális koncertekre számíthat, mint amilyet 2015-ben a Musikkorps der Bundeswehr zenekarral közösen adtunk Wackenben. Jelenleg ennél többet nem tudok erről mondani.”

Van három aktív három projekt, a U.D.O., a Dirkschneider és a Dirkschneider & The Old Gang. Hetvenhárom évesen honnan van benned ennyi energia és kreativitás?

„Nem tudom, talán a zenélés tart fiatalon. *(nevet)* Szerintem az a titok, hogy mindig csak egy dologgal foglalkozom, sosem dolgozom két projekttel párhuzamosan. Közben mindig tartok egy kis szünetet, ahogy teszem ezt most is, a Dirkschneider nyári fesztiválturné befejeztével. A következő dolog, amire számíthatok, egy új U.D.O.-album lesz, amit 2027-ban az új U.D.O.-turné követ. Egyelőre azonban még a Balls To The Wall jubileumi turnét folytatjuk. Ezzel indulunk útnak ősszel, és jövőre is ezzel foglalkozom.

Tudod, én még mindig élvezem a zenélést, a turnézást. Én nem vagyok otthonülő fajta, és mindig szükségem van valamire, hogy elfoglalt legyek. Lehet, hogy tényleg ez tart fiatalon. *(nevet)* Az Old Gang projekt is azért született, mert élvezem a zenélést. Két évünkbe került, mire mindent összehoztunk, de nagyon boldog vagyok tőle, hogy megcsináltuk.”

Egyszer már azt mondtad, hogy befejezed a Dirkschneider projektet, és többé nem játszol Accept-dalt. Miért változott meg a véleményed?

„Á, igen, valóban volt ilyen valamikor régen. Talán 2017 vagy '18 körül, ha jól emlékszem. Három éven át folyamatosan turnéztunk a Dirkschneider projekttel, adtunk körülbelül 300 koncertet, miközben egy csomóan azzal fordultak hozzám, hogy ott vannak a U.D.O.-albumok, miért nem azoknak a dalait játsszuk. Erre hirtelen felindulásból annyit mondtam: oké, akkor ennyi volt az Acceptnek, de persze az élet nem ilyen egyszerű, s megint csak arra tudok utalni, hogy sohase mond, hogy soha. *(nevet)* Itt volt például a Balls To The Wall negyvenéves jubileuma, amivel nem számoltunk, de mivel az embereknek ezt kellett, hát megadtuk nekik, amit szerettek volna.” *(nevet)*

Várhatóak további Accept-albumok újrafelvett jubileumi kiadványai? Csak jelezném, hogy a Metal Heart például idén negyvenéves...

„Hahaha! Idén biztosan nem, talán majd akkor, amikor majd 45 éves lesz az album. *(nevet)* Nem, el ne hidd, nem mondtam komolyan! Semmi ilyesmi nem gondolkodunk. A Balls To The Wall jubileumi turné után tényleg csak az U.D.O.-val akarok foglalkozni, egészen 2028-ig. Persze, sosem tudhatod, hogy mi történik két-három esztendő múlva, majd meglátjuk, hogy mit hoz az élet.”

Amikor néhány éve The Legacy címmel kiadtál egy tartalmas válogatáslemezt, azt hittem, amolyan karriert összefoglaló, utolsó kiadványnak szánod. Szerencsére nem így lett, de az azért érdekelne, hogy gondolkodtál-e azon, mikor és mivel fejezd be a zenei karrieredet?

„Nem tudom, ezzel kapcsolatban semmilyen ötletem sincs. Azt látom, hogy az elkövetkezendő három-négy évben mivel fogok foglalkozni, de ennél tovább is szeretnék még aktív maradni. Amíg egészséges vagyok,

jól érzem magam, és tudok turnézni, addig nem látom értelmét, hogy abba hagyjam. Amúgy más is kérdezte már ezt tőlem, s neki is annyit mondtam, egyszer biztos eljön ennek is a napja, de azt nem tudom megmondani, hogy mikor. Jelenleg jól vagyok, jól érzem magam, és ez a legfontosabb.”

Az Old Gang projektben, de a Dirkschneider zenekarban is több egykori Accept-zenész van, mint a jelenlegi Acceptben. Nem érzed úgy, hogy téged, titeket illette a név?

„Ó, tényleg. *(nevet)* Jézusom, ma már csak egy ember van az Accept-ben, aki régi tag, de ő sem volt ott az eleje óta. *(nevet)* Ez egy hosszú történet, és már rég nem érdekel. Van egy ember, aki úgymond megszerezte magának a jogot az Accept név használatára, s ezért úgy gondolja, hogy az Accept vele egyenértékű. Volt idő, amikor dühös voltam emiatt, s bántott is, de már régóta nem foglalkozom vele. Csak teszem a dolgom a U.D.O.-val és a Dirkschneiderrel, nem is követem az Accept ügyeit. Pedig sokan vannak, akik azt mondják, hogy amit mi csinálunk, az sokkal jobban passzolna az Accept névhez, de ez sem érdekel.”

Wolf Hoffmann kivételével valamennyi régi Accept-taggal baráti viszonyban vagy?

„Igen. Stefan, Peter és én nagyon jól megértjük egymást, de másokkal is beszélő viszonyban vagyok. Nézd, jelenleg három olyan tagja van a zenekaraimnak, akik lényegében az Accept alapítóinak tekinthetők. Ez kettővel több, mint a jelenlegi Acceptben.” *(nevet)*

Azt el tudod képzelni, hogy a klasszikus felállású Accept valaha is színpadra lépjen még?

„Hogyan is fogalmaztam az előbb? Sohase mond, hogy soha? Na, itt most biztosan nem ez van. Számomra ez az egyetlen olyan opció, ami tényleg elképzelhetetlen!” *(nevet)* **HW**

THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID

Transcendental

A szeptember végén megjelent harmadik TALINTBV-album dalairól Horváth Martina énekesnő osztotta meg velünk a gondolatait.

SZÖVEG: HORVÁTH MARTINA • FOTÓ: PALOTÁS PÉTER

DENIERS

„Igazi, gótikus zenei köntösbe öltöztetett elemi fájdalom, kapcsolatok végéről, elengedésről, elvárás-csalódás kombóról, fejlődésről és az ezekhez tartozó természetes belső folyamatok megéléséről. A dal textúráját a Katatonia Dissolving Bondsához tudnám hasonlítani, a felszín alatt megbúvó értékes dallamok és harmóniák miatt. Attila gitárszólója pedig úgy bír a dal végén, hogy az ember szíve meghasad tőle. A szöveges videóknban Búbánatvölgy gyönyörű tava látható, amit Eszenyi Imre barátunk fotózott. A dal a »Nothing will Die« idézetel indul. Aki felismeri, hogy melyik filmből való, annak paccsi!”

SINE MORBO

„»Betegség nélkül.« Gyakran látjuk leleteinkre írva sikeres kezeléseket, beavatkozásokat. De vajon miért alakult ki az elválkozás első kézből? A belénk kondicionált hozzáállást – »csak fizikai forma vagyunk« – tudatosan kell megváltoztatnunk. Testünk, lelkünk, elménk ugyanúgy edzésre szorul. Érzelmi intelligenciánkat fejlesztve, megérzéseinkre és a testi érzeteinkre hallgatva kell

gyógyítanunk a teljes egészünket. A klip egy beteg társadalomból való elvágyódást mutat be; onnan, ahol az értéket üldözik, a bölcsüket kinevetik, a butaság pedig szócsövet, platformokat és vastapsot kap a tömegtől. Ebből a kifacsart realitásból menekülünk a Sine Morbóval egy organikus, harmonikus valóságba. A zene és szöveg gyönyörűen kiegészítik egymást. A behúzó gitártémák és a melankolikus ének egy megviselt, de mégis adrenalin teli, cselekvésre kész állapotot tükröznek. Egyszerre szomorú és reményteli.”

LOVE IS A DOG FROM HELL

„Az eredetileg Charles Bukowski tollából kipattant találó gondolat tökéletesen illett a meglévő szövegünkre és a csendben tobzódó zenei megfogalmazásra is. A reménytelen romantikus, aki elveszik fájdalomában, aki egyszerűen bekattan és gyermek módjára képtelen elengedni valakit – ezt a naiv, bölcsességet nélkülöző, nyers érzést szerettük volna megragadni.”

SENKIM

„Régmúlt idők, eltemetett tradíciók árnyai kelnek életre ebben a dalban. Felém nőinkre, halottainkra emlékezünk és arra, hogy semmi sem tart örökké. Bármilyen nehéz is az elengedés, az elmúlás a természetes körforgás része. A Bartók Béla Senkim a Világon című kórusművére és a Pe Loc román népi táncdallamra

épülő dal súlyos doom metal hangszerelést kapott. Ezt a meglehetősen nehéz érzelmi töltetű darabot egy nem kevésbé könnyű képi világgal egészítettünk ki, post mortem fotók és régi életképekből összegyűrt videóklip formájában.”

THE SUMMONING

„Az Unus Mundus állapota – hogy Egyek legyünk – úgy tűnik, hogy csupán fantázia marad. Hogy is lehetne egységes valóságunk a világ-mindenséget felölelve, ha a társadalmunk alig képes felismerni önmagát? Ezt a be nem teljesült egység és harmónia utáni vágyódást öntöttük, transzbaejtő gitárriffekbe. Haragunkban megidézünk egy felsőbb erőt (videóklipünk esetében ez egy lovecrafti szörny), hogy vessen véget eltévedt társadalmunknak, új esélyt adva egy összetartóbb, emelkedett létformának. Az idézésben segítségünkre volt Laura Brat (Tragic, RO), velőtrázó scream-jeivel.”

SHATTERED BY WISDOM

„Gitárközpontúbb, old school hangvételű dal. A fejlődés útjára lépett egyén lélektani

vergődését járja körül. Ha egyszer bevetted a piros pirulát...”

DECONSTRUCTED

„A legértékesebb tulajdonunk az időnk és a figyelmünk. A döntés, hogy kinek és milyen tevékenységeknek szenteljük, megmutatja, hogy kik is vagyunk valójában, milyen értékeket képviselünk. A legnagyobb ajándék és szeretet, amit valakinek adhatsz, a figyelmed és az idő. Ezt az elméledést fontuk össze egy magába rántó, ambient/electro zenei világgal és egy gyönyörűen törekeny, intim videóklippel, amit a saját konyhánkban forgattunk, sok kihagyott, kíváncsimacskás-téblábolós jelellettel.”

MISTS OF KRAKATOA

„Az indonéz Krakatau vulkán sok életet ragadott el 1883-ban, akiknek lelke ködként bolyong a Szunda-szoros körül. Ez a The Kilimanjaro Darkjazz Ensemble által megkomponált dal már önmagában olyan doom volt, hogy nem sok mindent kellett rajta variálnunk.” **HW**

HANGPRÓBA

Cselótei László Gáti Viktor Gyuricza Ferenc Kánya Ferenc Kiss Daniella Kiss Gábor Pintér Miklós Schmidt Péter Szénégető Richárd Uzseka Norbert Zubor Olly

			Cselótei László	Gáti Viktor	Gyuricza Ferenc	Kánya Ferenc	Kiss Daniella	Kiss Gábor	Pintér Miklós	Schmidt Péter	Szénégető Richárd	Uzseka Norbert	Zubor Olly
	CORONER Dissonance Theory	9,09	6	8	9	10	9	10	9	10	10	10	9
	TESTAMENT Para Bellum	8,82	9	10	9	10	9	8	8	7	9	9	9
	BIOHAZARD Divided We Fall	8,45	8	8	8	9	8	9	9	8	10	8	8
	THE ANSWER LIES... Transcendental	8,18	6	9	7	8	9	8	7	9	10	9	8
	BETON Önazonos	8,18	9	7	7	9	7	7	9	7	10	10	8
	ROYAL SORROW Innerdeeps	7,91	8	8	8	8	8	7	8	7	9	8	8
	PSYCHONAUT World Maker	7,91	8	9	7	9	8	7	9	7	7	8	8
	D. & THE OLD GANG Babylon	7,64	8	8	8	7	8	7	7	8	8	6	9
	DEPRESSZIÓ El kell mondani	7,36	9	6	7	7	7	6	7	8	9	7	8
	SOULFLY Chama	7,18	7	7	7	7	7	7	6	7	8	8	8
	THEM Psychedelic Enigma	7,00	6	6	7	9	7	8	6	8	7	7	6
	FRAYLE Heretics & Lullabies	6,73	5	7	7	6	8	8	8	5	7	5	8
	BATTLE BEAST Steelbound	6,27	7	5	6	8	7	7	5	6	8	4	6
	SABATON Legends	6,18	6	4	7	8	6	7	5	6	7	5	7
	ADEPT Blood Covenant	6,00	7	5	6	8	6	6	6	4	6	6	6
	NILS PATRICK JOHANSSON War And Peace	6,00	7	6	6	7	6	5	5	6	5	7	6

CORONER

DISSONANCE THEORY

10

KIADÓ: CENTURY MEDIA
ÍRTA: MILÁN PÉTER

Nehézre esik úgymond objektíven nyilatkozni a csapatról, nagy kedvenc, nem is kell ezt tovább ragozni. A '80-as években, kis túlzással, minden lemez felért egy-egy újabb kultúrsokkal – műfajok, hangzások születésének tanújaként –, de a Coroner bemutatkozó albuma, az R.I.P. ezen élményfolyamon át is külön fejezetet nyitott magának a thrash metal irányzatnak és az én személyes, zenével kapcsolatos képem vonatkozásában is. A Punishment For Decadence, a No More Color, a Mental Vortex, a Grin mind-mind olyan lemezek, amelyek nélkül nem tartanám teljesnek az életet. Amikor feloszlottak, nagy veszteségként éltem meg, de 1995-ben még érkezett egy ajándék a Coroner című tartalmas válogatás/gyűjteményes album formájában. Tommy Vetterli gitárvarázsló nem sokkal később belépett a Kreatorbe, én pedig lassan belenyugodtam abba, hogy a valaha volt egyik legcsodálatosabb zenekar végérvényesen a múlté, de legalább hallgathatom a hat lemezt.

Amikor bő tíz évvel ezelőtt megneszéltem, hogy a frissiben újjáalakult Coroner fellép a cseh Masters Of Metalon, nem voltam rest kizárandokolni, s pár évvel később a Brutal Assaulton is volt szerencsém a trióhoz. A hármas egy poszton megváltozott, ugyanis Marquis Marky/Markus Edelmann csak pár évig tartott társaival az újjáéledést követően. Utódja Diego Rapacchietti minden téren jó választás volt, de nem lehetett kérdés, hogy egy ilyen szintű zenekarba csak fölényes tudással rendelkező játékos léphet be. Rapacchietti koncerteken már bizonyított, s mondhatom, immáron lemezen is.

Minden kedvelt és feloszlott zenekar visszatérő teljesítményétől „fázok” egy kicsit, de a Coroner esetében egy hang azt súgta, hogy itt nem lesz gond. Nem tévedett a hang. Egy-két meghallgatás után hasonlóan voltam a Dissonance Theory anyagával, mint tíz évvel ezelőtt az At The Gates (Tompa, nyugodj békében!) At War With Reality visszatéréseivel, amit fokozatosan szerettem meg, bár elsőre sem tartottam rossznak. A Coroner-albumot eleve nagy várakozással indítottam el, az érényei lassan kezdtek kibontakozni, és ez a kiteljesedés most is tart, valahányszor meghallgatom e mágius trió új albumát. Miután kissé tisztult a kép, kezdtek ötletek, dalrészletek ismerősnek tűnni, megállapítottam, hogy a zenekar valószínűleg – bár az ilyesmi sokszor nem tudatos – mindegyik korszakát igyekezett lefedni, feleleveníteni. Legalábbis Tommy témái felidéznek a korai albumok riffzáporait éppúgy, mint a Mental Vortex „megfontoltabb” riff-építkezéseit, rafinált szerkezeteit, és a Grin

atmoszferikusabb, egyszerűbb világa is előkerül. Fontos azonban kihangsúlyoznom, hogy szó nincs nosztalgjáról, merő múltidézésről, bárminek a felmelegítéséről, a régi klasszikusok mába való átmentéséről. Ami a Dissonance Theory albumon hallható, ezen az Oxymoron bevezetővel együtt tízszámos művön, az maga az alkotás annak legszebb művoltában. Vetterliben olyan szinten izzott a kreativitás tüze, hogy ilyen visszatérést nagy valószínűséggel senki más nem lenne képes produkálni. A riffek között sem találok nemhogy tölteléket, de egyetlen gyengébb részletet sem, amikor meg elkezd szólózni, ott nem bajlódnék a jellemzéssel.

Kisebb momentumok, egy-egy riff, vagy dallam visszaüt valamelyik klasszikus album egyes részletére, de ezeket mint jópofa kapcsolódásokat fogom fel; folytonosságot egy páratlanul zseniális zenekar múltja és jelene között. A dalsorrendet úgy állította össze a zenekar, valamint az egyes számok is úgy épülnek fel, hogy nem egyszer szikár, tüéles, igazi Coroner-ízű riffelés után egy hangulatosabb rész következik. Megvannak a lassabb, doomos riffek, a hosszan elnyúló atmoszferikus gitártémák, amelyek mint tenger húzódnak a szélrózsa minden irányába, és természetesen az izzó, vad, ám kontrollált, gyors riffelés is.

Ron Royce/Ronald Broder bőgője és Diego Rapacchietti dobolása képezi azt a robusztus talapzatot, amelyre Vetterli felépítheti a Coroner szerzeményeit. Rapacchietti dobolása új szintre vitte el a Coroner zenéjét, ezt a szintet tán még elődje sem málta volna felül. A hangzás a kihagyott évtizedek ellenére tökéletesen beleillik a svájciak fejlődési ívébe. Metszően éles, leginkább a Mental Vortex vonalához hasonlítható, de annál „sűrűbb”, töményebb, és az „élessége” ellenére nyersebbnek is tűnik. A töménység abból is adódhat, hogy egyes dalokban kis színesítések hallhatók, amelyek feldúsítják az adott részt. A produceri munkákat maga Tommy látta el.

A Coroner hangzásának maximális egyediségében mindig kiemelt szerepe volt a frontember Ron agresszív hangjának, amivel dallamokat nem nagyon hozott, most sem hoz, és amivel sokan annak idején nem tudtak mit kezdeni. A Coroner egyszerre súlyos és sötét tónusú, kőkemény és kifinomult művészmetalljára Ron hangja terít egy olyan fekete leplet, ami erre az anyagra is jellemző.

A Dissonance Theory felülmúlta várakozásaimat, egyúttal jelzi, hogy ha a géniusz valóban géniusz, akkor az soha nem fog kihunyni. Élmény minden ízében, minden pillanatában, minden hangjában. ■

„A Dissonance Theory egy 21. századi Coroner. 33 év hallgatás után nem jöhetsz azzal, hogy hol hagytad abba... Bár határozottan Coroner, de nem a múlt leporolása, hanem egy új fejezet – remélem hosszú lesz!”

– Kánya Ferenc / 10

„Gyanúsán az év lemeze.”
– Kiss Gábor / 10

„Több évtizedes kihagyás után úgy tértek vissza ezzel a bődületesen erős anyaggal, mintha leállás helyett mindig itt lettek volna. Nem retrós, nem poros, nem önismétlő, ellenben szípkázó ötletek tárházát felvonultató – briliáns album, az év egyik legjobbjá.”

– Schmidt Péter / 10

„Na, ÍGY kell visszatérni! Megjött a Coroner és mindenki popperét rojtásra rugdossa!”
– Szénégető Richárd / 10

„Nagyon erős visszatérés. Pengén szól, talán jobban is kivethető az összetett témák, mint valaha. Mintha dallamból is több lenne (ha nem is épp énekben). Jól érzékelhető, hogy nélkülük nem lett volna Gajira, meglehet, Meshuggah sem.”

– Uzseka Norbert / 10

„Időnként szüksége van a világnak egy Coroner-albumra, hogy rádöbbenjen, még mindig vannak értéketermelő zenekarok. A technikus thrash olyan művészi szintű megtestesülése ez az album, amire csak nagyon ritkán van példa. Egy zenei mérföldkő, amit egyszerűen muszáj zsinórmértékként értelmezni, ha eligazodjunk a ránk zúduló teménytelen mennyiségű zajban.”

– Gyuricza Ferenc / 9

„Így visszatérni, ennyi év után... óriási!”
– Pintér Miklós / 9

„Na, ez már igen! Ilyen egy tökéletes technikai bemutatónál! Amikor a zenészek nem esnek át a ló túloldalára, hanem úgy vonultatják fel a műfaj legkülönlegesebb dolgait (szó szerint szinte az összeset!), hogy közben mégis könnyen befogadható, kerek egész dalokat szállítanak le nekünk! Tökéletes visszatérés!”

– Zubor Oly / 9

„Nagyon vártam az új Coronert! Biztos, hogy egy ilyen életművet folytatni óriási izgalommal és nyomással jár egyszerre. Az első korszakhoz képest azért nem maradéktalanul meggyőző teljesítmény ez, de az új Dark Angeltől boldogan lehúzok egy pontot a javukra, haha!”

– Gáti Viktor / 8

„Ezer éve nyomják. Némi szünettel. A svájci intellektuális thrasherek kissé terjengősen fogalmaznak, öt perc alatt nem tudják abbahagyni. Vannak érdekes, lendületes, máskor elgondolkodtató pillanatai, de a jellegtelenül hörgő ének sokat ront az összehatáson.”

– Cselőtei László / 6

TESTAMENT

PARA BELLUM

10

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

V alahol ijesztő belegondolni, hogy a Big Four, vagyis a négy legnépszerűbb, és kereskedelmileg legsikeresebb US thrash metal zenekar időszakos „összeborulása” immáron 15(!) éve történt – a híres-neves gigakoncertet 2010. június 22-én tartották a Sonisphere Festival keretében. A Metallica, a Slayer és a Megadeth szereplését érdemben senki nem vitatta, az Anthrax helyén viszont számos más zenekart látott volna szívesen a nagydíjnyertes. Én kapásból leginkább a Testamentet. A Bay Area Thrash egyik legfontosabb zenekara némi fáziskéséssel kezdte meg kiemelkedően nivós karrierjét, amelyet számos nehézség hátráltatott az idők folyamán, ám az Eric Peterson gitáros és Chuck Billy énekes vezette brigád ennek ellenére több mint négy évtizede tolja a metalt. Legújabb, Para Bellum, azaz „Készülj a háborúra” című albumuk pedig már a tizennegyedik a sorban.

A legutóbbi nagylemez, a Titans Of Creation még 2020-ban jelent meg, és akkor és most is az a véleményem, hogy az egyik leggyengébb Testament-korong (már ha egyáltalán létezik ez a fogalom a csapat esetében). A koncerteken viszont továbbra is pusztít a kvintett, és ha előkerül valamelyik dal erről a lemezeiről, az is teszi a dolgát a többi kiváló szerzemény között.

A Para Bellum első felvezetője az Infanticide A.I. című darab volt, ami már a címében sejtette, miből ered (legalábbis részben) az albumcím – a mesterséges intelligencia egyre nagyobb térnyerése komoly aggodalomra ad okot a nóta alapján, és nem sok jót jósol a jövőre nézve. Ezzel szemben a folytatás, a Shadow People mind dinamikáját, mind üzenetét tekintve egy árnyaltabb tétel: az IAI egy maximális fordulaton pörgő thrash-monstrum, míg a SP több játékoságot, színes ritmizálást és szellemi tartalmat rejt.

E két, elképesztően energikus és változatos darab után azt lehetné az ember, hogy adottak a teljes dalgűjtemény keretei, de ez esetben

bizony meglehetősen messze vagyunk ettől. A nyitószám, a For The Love Of Pain még tovább tágtítja a határokat az extrémítás irányába: Chuck féktelen bömbölésére Eric saját projektjében, a Dragonlordban megszokott rikácsolása és black/thrash riffelése tesz rá még egy lapáttal, s ezt csak tovább fokozza a 2023-ban Gene Hoglan helyére érkezett, 27 éves ifjú titán, Chris Dovas örületes dobolása, féktelen blastbeatekkel és csavaros cimmunkával. Mint kiderült, Dovas kivételes aktivitással vette ki a részét a dalszerzésből Peterson oldalán, a teljes anyagra kiterjedően.

Negyedikként egy újabb szempont hangzik el, ismét egy merőben más muzikális területről: ezúttal minden idők egyik legszebb power balladája, a Return To Serenity nyomdokain, az 1992-es The Ritual lemezről. Lenyűgöző struktúrájú darab, lebilincselő dallamokkal és Alex Skolnick rendkívül kifinomult szólójával – még mindig ő az egyik legjobb! Ami a maga terepén Steve DiGiorgio basszusgitárosra is igaz, csak hogy ő mintha a szokásosnál jobban a háttérbe került volna (talán épp ezért született a Quadrium-album). Az összesen ötven perces LP minden további tételében szintúgy akadnak remek témák, bravúros és örvendetes asszociációk a múlt és külső hatásokra vonatkozóan (mint ahogy azokat az interjúban ki is vesézzük Chuck mesterrel). A Witch Huntot most is muszáj megemlítenem, mint éves szinten kimagasló metal szerzeményt.

Hatalmas tanítás történik a Para Bellumon, amelyen a négy x-et átlépett Testament rop-pant kifinomult, esszenciális módon közelít a maga örökségéhez, miközben egyénre szabott eszközökkel von be külső hatásokat a saját világába, teljességgel legitim módon. Mellesleg nem gondoltam volna, hogy Atomic Gene-t valaki ilyen szinten képes kiváltani – Chrius Dovas e tekintetben az év kulcsmbere, aki 2025 alsó nahgon dobogós metal lemezét segített összehozni. ■

„Klasszikus Bay Area alapok extrém és progresszív elemekkel. Jó dalok, jó témák saját mércéjünkkel mérve is, nem lehet mondani, hogy a Testament újra meg újra ugyanazt a lemezt adja ki. Ezt is ronggyá fogom hallgatni.”

– Kánya Ferenc / 10

„Kegyetlenül, vadul zúznak. Nem érzem a fáradtság jeleit. Ez – pláne olyan idősén, mint a banda legénysége – nem csak megsüvegeendő zenei, de komoly sportteljesítmény is! Hú, ez odaver!”

– Cselőtei László / 9

„Minden idők egyik legváltozatosabb Testament albuma, ami a zenekar múltjában ismeretében kvázi stílusidegen zenei megoldásokat (black/death) is tartalmaz. Érdekes kísérlet, de annak kérdését is felveti, hogy innen milyen irányba fognak majd továbblépni?”

– Gyuricza Ferenc / 9

„Brutális mézszárlás kellően magas színvonalon. Hosszú idő óta a legjobbjuk! A kezdő tétel rendesen állon vágott!”

– Szénégető Richárd / 9

„Hú, ennyire változatos lemezt nem is tudom, hallottunk-e már tőlük! Vannak részek, ahol valószínűleg Alex Skolnick a sarkára állt, és azt mondta, márpedig melódikus témákat játszik, vagy kilépek, a többiek meg ráhagyták. De közben egész brutál részek is akadnak. Jó cucc, le a kalappal!”

– Uzseka Norbert / 9

„Van egy olyan érzésem, hogy Chuck Billyék egész egyszerűen megunták a napfényes Kaliforniát, és 'átugrottak' nyaralni Norvégiába...

Más magyarázatot nem találok ezekre az irgalmatlan black metalos részekre. Viszont, amennyire nem jönnek be ezek Schmidt Petyának, nekem pont annyira tetszenek.”

– Zubor Olly / 9

„Elsőre nekem ez egy átlagosan erős Testament-lemezek tűnik.”

– Kiss Gábor / 8

„A Testament utóbbi 15 évének csúcsa a Dark Roots of Earth volt, azt a teljesítményt azóta sem sikerült megismételniük Chuck Billyéknek – sajnos most sem. Óriási zenélés megy, de kevésbé emlékeztetnek a dalok. Valami hiányzik, talán pont a kapaszkodók.”

– Pintér Miklós / 8

„Változatos, több irányba is egész bátran terjeszkedő anyag lett az új Testament, nekem viszont mégis csalódás egy kicsit. Leginkább azért, mert a durvulatokkal helyenként már olyan messzire mentek, ami egyszerűen nem áll jól nekik.

Nettó death/black-nóta egy Testament lemezen?! Hmmm... Egy kicsit békebelibb hangvétel nekem szimpatikusabb lenne.”

– Schmidt Péter / 7

BIOHAZARD

DIVIDED WE FALL

KIADÓ: BLKIBLK

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

10

Annyira szürreális, hogy megjelenik egy új Biohazard-lemez, ráadásul én írom róla a recenziót, hogy döbbenetes. Egyszerűen nem is értem, mi tartott ennyi ideig ezeknek az arcoknak? Oké, persze, tudom. El kellett ásnia a csatabárdot, le kellett futni a az egyéb köröket (PowerFlo, RockStar PIMP, Attika 7, BillyBio, stb.), de 2022-ben aztán végre megtörtént a csoda: újra összeállt az a négyes, aki a közmegegyezésem fénykorát jelentette a bandának. Mégis, mi lehetne itt félre?

Őszintén? Semmi. Nekem a Reborn in Defiance lemezzel sem volt bajom, persze, az nem lett egy klasszikus cucc, de van rajta pár dal, amit nagyon szívesen pörgetek (Decay, Vows of Redemption, Skullcrusher). A mostaninál viszont már az első singlenél azt az agyszétbaszó energiát éreztem, amit a múltkor a Barba Negrában, amikor felléptek a Kreatorrel. Ott álltam és csak szégyelltem magam, milyen állapot formában vannak ezek a „bácsik” és hogy letépik a fejemet. Nos, az első single hozta ezt a feelinget. Aztán a második is. Meg persze a harmadik is és igen, a negyedik is. Aztán egyben meghallgatva a komplett lemez is. Azon ritka esetek egyike ez, amikor elhiszem a promódumákat, miszerint újra felfedezték, mekkora öröm közösen zenélni.

Evan Seinfeld 57 éves, Billy Graziadei 56 éves – kurva dühösek a világra, mégis a lemez minden másodpercéből süt az őszinteség és az, hogy ezt a lemezt mindenféle kényszer nélkül csinálták. Itt van tizenegy új dal, elképesztően

paraszt, szikár hangzással, mindenféle csili-vili modernizálás nélkül, tipikus Bio-feelinggel. Ma is legalább annyira ott van a getto rap-metal feeling, mint az a fajta agresszivitás, amit csak ők tudnak így.

A New York-i hardcore-szintér mindig is elég sokrétű volt, elég csak az alapbandákra gondolni, kis túlzással nem is hasonlíthatnak egymásra. Az a fajta szólómunka, amit Bobby Hambel csinál, igazi iskola és baromi jó, hogy az olyan számokban, mint a rejtélyes című S.I.T.F.O.A. is tud villantani egyet, meghatározó és megjegyezhető momentumot adva az adott dalnak. Egy-egy ilyen pillanatnál jön ki igazán az, hogy bár számomra ő A Hardcore-Gitáros, a játéka nagyon sok mindentől tevődik össze. Ugyanez igaz természetesen Danny Schullerre is, akinek dobjátéka kellően fifikás és olyan stenk van benne, amit nem lehet tanulni. Valaki vagy képes erre, vagy nem. Pontosan ez az oka annak, hogy ez a négy ember, így együtt képes erre a mágia. Persze, alkottak más felállásban is kiváló lemezeket (Mata Leao, New World Disorder, Uncivilization), mégis az igazi őserő az így adódik össze.

Nem köntörfalazok, a Divided We Fall több mint tökéletes visszatérés, pontosan ezéremlélem, ez egy újabb aktív korszak kezdete. Ha ezekben az arcokban most ennyi energia van, simán van bennük még jó tíz év, optimális esetben pedig még két-három atom lemez is. Az biztos azonban, hogy ez az év egyik csúcsteljesítménye. ■

„A Biohazard klasszikus felállításának visszatérése. Nem követelik vissza a helyüket, hanem átadják nekik a fiatalok. De ettől ez nem nyugger HC!”
– Kánya Ferenc / 9

„Pizok erős visszatérés!
Valahogy így kell ezt csinálni!”
– Kiss Gábor / 9

„A hardcore-nál szerintem nincs őszintébb műfaj (talán a korai brit punk volt még ilyen), pláne, ha az Brooklynból jön: kevés zenekartól tudnék például jobban elfogadni egy Fuck the System című dalt, mint a Biohazardtól. Nálam ez a lemez nagyon működik!”
– Pintér Miklós / 9

„Klasszikus ízek a veteránoktól. 38 éve tolják a NYHC-t, de úgy, mintha egy perc sem telt volna el a kezdetek óta. Bírom ezt a kifogyhatatlan energiát, pedig sosem volt az én zeném.”
– Cselőtei László / 8

„Sosem voltam nagy Biohazard/NYHC rajongó, de ez a korong az első beharangozótól fogva rántott magával. Öröm, hogy újra itt vannak a legendák!”
– Gáti Viktor / 8

„Nyers erőt tükröző, őszinte anyag egy legendás hírű zenekartól. Időutazás, hiszen mintha a karrierjük csúcspontját jelentő Urban Discipline/State Of The World Address energiáját, lendületét transzportálták volna át ezekbe a dalokba. S persze: Fuck the System!”
– Gyuricza Ferenc / 8

„Fenyegető slayeres gitártémával indít a Bio új albuma, aztán hamar váltanak át a tőlük megszokott metalos, néhol hiphopos HC-ba. A keménykedős utcai harcos image-et most is túltölték szerintem, de objektíven nézve ez a lemez ettől még egészen jó – a törzsrájongók imádni fogják, és én is végigpörgetem majd még alkalmanként.”
– Schmidt Péter / 8

„Csak amit vársz tőlük, de azt full naftával.”
– Uzseka Norbert / 8

„A Biohazard Punishment dalát mind a mai napig a legjobb hardcore-szerzeménynek tartom. Ennek tudatában el lehet képzelni, mennyire örülök, hogy a klasszikus felállítás egy új albummal ajándékozott meg bennünket. Persze, 'újabb' Punishment már sosem fog születni, de az Urban Discipline lemez szelleme így is tökéletesen átjárja a hanghordozót.”
– Zubor Olly / 8

THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID

TRANSCENDENTAL

9

KIADÓ: LAY BARE RECORDINGS
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

A The Answer Lies In The Black Void harmadik nagylemeze a Transcendental, amely már a címében az év egyik legizgalmasabb anyagának ígérését hordozta – és csak ezután következett a bő háromnegyed órában megfogalmazott nyolc dal... A varázslatos logóval rendelkező társaság elképesztő energiákat tett a zenekarba az elmúlt években, amelynek gyümölcse öt éven belül három album mellett egy chilei(!) körút és több európai koncertsorozat lett.

A 2023-as, kettes korong nagyot ment az akkor aktuális Hangpróbán. Bennem ekkor tudatosult, hogy az addig a Thy Catafalque-produkciókban hallott/látott Horváth Martina és a The Kilimanjaro Darkjazz Ensemble éléről ismerős Jason Köhnen közös projektjéről van szó. A csapat ekkor már dinamikus fejlődésben volt, és olyan társakkal egészült ki, mint Kovács Attila 'Nihilak' (ex-Watch My Dying) és Fogl Botond (ex-Needless) gitárosok, valamint Potkovác Márk (WMD, Stabbed) dobos, akik jelenleg is a megszilárdult felállás tagjai.

Az első single-ök megjelenésekor még nem volt világos számomra, milyen átfogó koncepcióval készül az új anyag. Csak az volt nyilvánvaló, hogy a banda minden számmal tágit az első két korong által körvonalazódott határokon, és mindezt organikus, intuitív módon teszi. Meglepő lenne, ha nem teljesen természetesen jött volna a Transcendental albumcím és korábban a szándék, hogy önmagukat transcendental metal zenekarként definiálják – ha nem így történt volna, megtette volna valaki más, hogy rájuk aggatja ezt a meghatározást, annyira adta magát.

Annak ellenére, hogy ez a dalcsozor még karakteresebb, színesebb, szerteágazóbb darabokból áll, mint az előző kettő, nem merülnék

el a tételekben külön-külön, inkább a maga egységében szemlélem a lemezt, néhány hivatkozási pontot megjelölve közben. A dalközpontúság kifinomultabb most, és épp emiatt az utaztatós, lebegő/hömpölygő részek nagyobb hangsúlyt kaptak, mint az e tekintetben homogénebb elődökön. A gyakran Paradise Lost/Type O Negative-hangulatot hordozó gitárok és szinti eltalált, hatásos témái csak ráerősítenek előbbire; külön dicséret illeti a két bárdistát a fogós harmóniakért, és a komponáló(ka)t az összhangzatért. A zenei alapokért felelős Jason és Márk játéka szintén kiegyensúlyozott, a zenészek hitvallásához hűen arányos.

Martina hangja pedig... Korábban úgy gondoltam, hogy kristálytisza, hibátlan stabilitású, ígész, ugyanakkor kissé sablonos tónusú az orgánuma, amit mindent egybevetve bármikor jó érzés hallgatni – szemben pl. az egyik legnagyobb ikonnal, Annekével, aki bár egy angyal, számomra nem mindig működik az éneke. Az LP-t hallgatva viszont erős kétségeim támadtak, hogy mikor érkezik el a pont – ha egyáltalán –, amikor Martina hangjának minden apró részletét megismerhetjük: dalról dalra újabb rétegeket, mélységeket fed fel magából – ámulatba ejtő.

Bízom benne (vagy inkább alig várom!), hogy lesz olyan koncert, amin teljes egészében eljátsszák a Transcendentalt, de ha a pillanatnyi értékeléshez (ami minden alkalom után egyre kevésbé tűnik relevánsnak) aktuális kedvenceket kellene párosítani, akkor az a több értelmezésben felülmúlhatatlan Sine Morbo (vagyis betegség nélkül, egészségesen) mellett a leírhatatlan érzékenységgel, sötét romantikával és tragikumot hordozó Senkim és a legutóbb beütött, a negatív primer jelen-tésen felül reménykeltő, megújulást sejtető Deconstructed. ■

„Azonnal megtalált és nem is nagyon ereszt el. Egyszerre van meg benne a megfoghatatlan nyomasztás és a vágyott felszabadító érzés. Különleges varázslat, amihez több hallgatás kellett, hogy azt mondjam, talán már kezdem érteni.”
– Szénégető Richárd / 10

„Jólesően patinás hangzású atmoszférikus doom, Horváth Martinával a mikrofonnál. A szó valódi értelmében véve ihletett muzsika ez, amiben a doom eredendő zenei és hangulati súlyossága mellett egyfajta emelkedettség is jelen van. Nagyon jó lemez!”
– Schmidt Péter / 9

„Jóval könnyebben befogadható, mint az előző album, Gathering-szintű dallamokkal akár, de így is súlyos, komor, rétegzett anyag.”
– Uzseka Norbert / 9

„Vidám temetési muzsika – na jó, azért jóval több ennél a holland-magyar páros új anyaga. Nem az én muzsikám ez, de nem éreztem kényszert, hogy ugrassam a dalokat. A dalszerzés szép munka, de Martina éneke rengeteg további szépséget tol bele.”
– Kánya Ferenc / 8

„Plusz egy pont a macskás borító miatt!”
– Kiss Gábor / 8

„Érzek egyfajta retro, már-már demós jelleget ezen a hanghordozón – a dolog jó értelmében véve. Egyébként hallatszik, hogy rengeteg időt töltöttek el a tagok a különböző rétegek kidolgozásával, és ami a legörömtelibb, hogy ez a rétegződés, többszólamúság a csodás vokálokban is megmutatkozik.”
– Zubor Oly / 8

„Önmegvalósítás, s mint ilyen, az én értékrendemnek kifejezetten szimpatikus. A produkció azonban lehetne erősebb is, s bizony vannak olyan kiforrotlan-nak tűnő pillanatai az albumnak, amit évek múlva talán maguk az alkotók is újragondolnának legszívesebben. A pontszám ennek a ketetösszegnek szól.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Sajnos nem kapott el az egyébként ígéretes nevű formáció borongósan szép lemeze, de biztosan van az a hangulat, amiben működni tudna!”
– Pintér Miklós / 7

„Régen azt hittem, szeretem a doom zenét. Talán szerettem is. De ezt a csúnya, szenesvödör hangzású gitárral, rendkívül egyszerű akkordokkal operáló, szférikus – amúgy minőségi – női énekléssel megfajelt változatot nem tudom befogadni.”
– Cselőtei László / 6

BETON

ÖNAZONOS

10

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

A Betont Kindák Márk gitáros indította el, akit a honi undergroundban talán a Sepultura tribute-ből ismernek leginkább, de több helyen is pengetett, és aki jó pár év alatt írta meg az Önazonos dalait. Az album, avagy a Beton maga mégis kevesebb, mint egy év alatt állt össze. A dobokat Márk régi spanja, Karshah Nabil játszotta fel, s három legendás underground fazon csatlakozott még: Horváth István, azaz Pityesz énekes (ex-FreshFabrik, Neck Sprain, Sonic Bear Punch stb.), Jakab Viktor basszer (a '80-as évek végi honi thrash színtér alapcsapatából, az Undertakingből), és Takács Jozsy gitáros (The Hellfreaks, Wendigo stb.).

A névsor alapján persze jót várt az ember, de hogy ennyire brutálisan erős lesz az album, arra nem voltam felkészülve. Már elsőre is lesodorta a fejemet az anyag, de igazán akkor rántott be, amikor rendesen odafigyelve, szövegeket olvasgatva elmerültem benne. Az albumot két visszafogottabb, ám mondanivaló tekintetében annál fajsúlyosabb tétel keretezi (Megküzdött megnyugvás és Ez a gyertya érted ég), s e kettő között akkora zúzda van, amihez foghatót rég nem hallottam.

Kindák mester miatt adja magát a Sepuhatás, és kijelenthető, hogy az Önazonos erős groove-okban és hardcore-os pörgésekben gazdag, modernebb fajta thrash metal album. És bár nem állítom, hogy megújítják a thrasht, ennyire változatos, izmos és őszinte anyagot rég hallottam. Például az Elásom önmagamban című dalban HC és szinte industrial részek keverednek a kései Forbidden/Nevertomorra módra zaklatott riffeléssel, míg a gitárszóló a disszonáns Slayer-iskolát idézi. De elképesztő alázattal zenélnek a srácok, még a köztudottan gitármágus Jozsy sem villantózik, minden és mindenki az adott dal lényegét igyekszik átadni.

A Tiltakozz címéhez illőn azonnal támadó hc/thrash, a Lélek meg ő-s thrash, de úgy, hogy abba akár At The Gatest is belehallhat, aki akar. A 11-es a nyakban gyors, húzós zúzda, nem csak, hogy Sepu/Soulfly-, de akár Nailbomb-módra. Ezen a ponton a hallgató már abba a hitbe ringatja magát, hogy jól

megkapta a magáét, de valahogy csak túléli. Ekkor érkezik Pilinszky János alaphól is örült és félelmetes, Ne félj című versének bestiális, hátborzongató feldolgozása, s ezt fejelik meg azzal a dallal, ami talán a legnagyobb egy végig irdatlan erejű albumon. A Van egy visszatérő álmom-ban kerül Pityesz a legközelebb a dal-lamosabb énekhez (amúgy szinte végigüvölti az albumot, de furán módon nem unalmas). Van valami riffelős szólószerszerűség is a dal közepén, és aztán... ahogy Pityesz felemlégeti a Slayert és a Neck Spraint, majd az a sor, hogy „Van egy visszatérő álmom, mégpedig az, hogy egy kib*szott breakdown-t hozzunk vissza!”...

Aki metalos, az jól ismeri azt a gyönyörűséges és végtelenül gonosz érzést, amikor adott dalban jön egy irdatlan fokozás, és ha csak otthon, békében hallgatja is, akkor is eltorzul az arca, vigyorog, örömujjong, hogy aztakurvaegitlyennincs... de ha mindez koncerten történik, akkor ott mindenki meghal. Na, ez a nóta ilyen.

De még nincs vége! A Féreg nyers thrash riffje épp úgy lehetne WMD, mint Ektomorf, az Önazonos pedig szinte VoiVodba hajlóan kaotikus. A Bánk bánból vett idézetre építő Napjaink Tiborca újabb iszonyat erős thrash/hc téma, nem is annyira politikus vagy közéleti, egyszerűen a józan paraszti ész himnusza. És aztán jön a gyászt megéneklő, dallamos, mégsem finomkodó Ez a gyertya...

A hangzás a '90-es éveketté idézi, koszos és erős. A zene is főleg onnan táplálkozik, mégsem érzem idejétmúltnak. Így, ezektől az arcoktól, hiteles. Ahogy Pityesz kíméletlenül őszinte szövegei is. Megélt, valódi (Önazonos!) élet tapasztalataiból merítenek, ilyesmit fiatalon nem lehet írni, ebben ott van a sok év minden szívása, küzdése, de öröme – sőt, még önirónia is.

Lehetett volna ez az anyag negyvenes-ötvenes, korosodó arcok erőlködése. Ám az Önazonos olyan anyag lett, mely épp úgy oda-tehető a tagok múltjának megannyi remekműve mellé, mint a mai felhozatal legjobbjai mellé. Évtizedek dühe, frusztrációja van benne, de az összes riff, zúzda és pusztítás közepette is végtelenül emberi. ■

„Pusztító, mint a világvége, mégsem nyomasztó, hanem valahol még felszabadító is hallgatni. Emellett pedig úgy retro, hogy nagyon nem az. Csodálatos.”
– Szénégető Richárd / 10

„Beton... Hofi nélkül. Szóval össze ne keverjük a kettőt! Ez valóban kemény, mint a beton! Kegyetlen zúzás megy magyar nyelvű, tiszta tüdőből üvöltött szövegekkel. Bika erős, hardcore/power/thrash!”
– Cselőtei László / 9

„Durva és őszinte cucc, bár más stílus, nekem szövegtematikailag a Beton a '20-as évek közepének a Magorja, különösen az Elásomban talált meg ez az érzés. Szimpatikus, de nem a párhuzam miatt.”
– Kánya Ferenc / 9

„Váltól váltig feszes, brutális energiabomba, enyhe dallamhiány-nyal. Akár Oaklandból is érkezhettek volna! (Pityesznek meg évente kellene albumokat kiadnia ezzel a hanggal!)”
– Pintér Miklós / 9

„Hát, ez tényleg olyan kőkemény, mint a beton! Pityeszék olyan dühvel adják elő a dalaikat, mintha egyenesen meg akarnának semmisíteni bennünket. Aztán néha-néha jön pár jól eltalált középtempós zakatolás, csak hogy a fejrázásunknak köszönhetően egy kicsit magunkhoz térhessünk – hogy utána újra el legyünk söpörve a föld színéről.”
– Zubor Oly / 8

„Düh, HC, egy kis matek és bi-tang hangzás – ez a BETON!”
– Gáti Viktor / 7

„Sűrű, súlyos, kemény, de egy kicsit szürke. Pont, mint a Beton.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Plusz egy pont Pilinszkyért.”
– Kiss Gábor / 7

„Hardcore, groove metal és thrash egyvelegét tolja a Beton, elég komoly meggyőző erővel, magyar szövegekkel. Az ének szerintem elbírna egy kicsivel több árnyalatot, változatosságot, de amúgy nem rossz ez, még ha én magam ritkán is vagyok ennyire mérges.”
– Schmidt Péter / 7

ROYAL SORROW

INNERDEEPS

8

KIADÓ: INSIDEOUT MUSIC
ÍRTA: PINTÉR MIKLÓS

A szokásos, lassan rém unalmassá váló előzetes kérdést - vagyis, hogy a finn zeneipari tömegtermelés újabb tucattermékével vagy kivételesen valami valóban különleges produkcióval állunk-e szemben a Royal Sorrow esetén - csak azért nem kellett feltennem, mert Posta Jani kollégánk már jó előre jelezte, „a Temic után a prog metal gyártósor újabb 10 pontos albuma lehet” az Innerdeeps. Igaza volt, még akkor is, ha a The Progressive Subway EP alapján előrevetített 30 nálam a debüt LP-vel 8-ra redukálódott.

A Helsinkiben működő banda tagjainak története teljesen szokványos: gyerekkorukban kezdték a pályát, iskolai rendezvényeken és kisebb helyi klubokban léptek fel, majd több évnyi együtt zenélés után megalakították a Royal Sorrow-t (illetve annak elődjét). A sztori tehát eddig nem túl izgalmas - de mi a helyzet a frissen megjelent bemutatkozó lemezzel?

Egyértelmű pozitívum, hogy a Markus Hentunen énekes/gitáros köré épülő trió/kvartett pazar technikai tudása nem öncélú, nagyzó megnyilvánulásként, hanem jól funkcionáló eszközként szolgál, így bőven a befogadható szinten marad. Jó példa erre a csodaszép középrésszel, ízléses, filmzenés hangulatokkal díszített Bloodflower. A szövegek - amik megírásában a tagok mindegyike részt vett - kifejezetten fontos alkotóelemei a daloknak: önvizsgálatról, identitásról, belső küzdelmekről szólnak, míg a Survival Complex erős kritikát fogalmaz meg a társadalom képmutatásáról.

Nagyon jól hallgatható, gyakorlatilag üresjáratok nélküli, értelmes album az Innerdeeps, ami miatt mégsem éri el (még?) a Royal Sorrow a kategória legjobbjainak - Tesseract, VOLA, Leprous, Voyager, stb. - szintjét, az inkább a markáns egyéni vonások, az újdonság és az érzelmi hullámvasutazás hiányának tudható be. A Petőfi Sándor-fizimiskájú frontember hangja például egyáltalán nem rossz, de az izgalom és dráma helyett sokszor túl tökéletesre csiszolt, olykor popos, meglehetősen karakter nélküli végeredményt hallunk. Pontosan ugyanez köszön vissza a botrányosan tátogósra vett, plasztikus videóklipjeiből is. (Mikrofonállvány, emberek, mikrofonállvány!)

És ha már pop: az okosan adagolt elektronika és billentyűhasználat talán csak a Release Your Shadow-ban csordul túl, az a dal egy kicsit ki is lóg a lemezből - jó, hogy nem ez a fő irányvonal! A meglepően koszos riffel kezdődő címadó Innerdeeps még éppen időben, zenei szempontból kifejezetten erős, rekesztős, dühös hangulatban zárja le a lemezt (bár egyes szirupos dallamok itt is a határon egyensúlyoznak). Szóval 45 perc pont elég a megfeszítésekben!

A Royal Sorrow bemutatkozó LP-je nagyszerű hallgatnivaló, ám több olyan bátor kísérlet, mint ami a Bloodflowerben is hallható, még elfért volna rajta. Ennek ellenére ez egy érett, összeszedett, átgondolt, ugyanakkor ambíciózus és ígéretes debütáló lemez lett. Az igazán nagy dobás azonban minden bizonnyal a banda következő kiadványa lesz! ■

„Valami ilyesmit várnék manapság egy jó modernebb felfogású zenekartól. Hangulat, dalok, dallamok, kiváló hangzás. Kellemes meglepetés, főleg, hogy egy debütáló lemeztől beszélünk!”
- Szénégető Richárd / 9

„Érdekes, hogy az ilyen metal alapú, fifikás progrock bandáknál az énekes szinte mindig karakteres. Itt ezt most egyáltalán nem érzem. Nem rossz, de valahogy nincs meg benne az egyedi szín és átütő erő.”
- Cselőtei László / 8

„Ígéretesnek tűnik ez a zenekar, akik valahol a Haken/Leprous/Vola háromszögön belül igyekeznek megtalálni a saját hangjukat.”
- Gáti Viktor / 8

„Lebilincselő dallamvilág, műfaji sokszínűség, amely a poptól a djentes prog-metalig feszíti szét a határokat, játékosan könnyed hangszerkezelés, valamint határozott, kifejezetten bátornak tűnő zenészerzői elképzelések jellemzik ezt az albumot. Hibátlanul nem mondanám, például az ének lehetne markánsabb, de egyértelműen biztató kezdet, jó belépő a színtérre.”
- Gyuricza Ferenc / 8

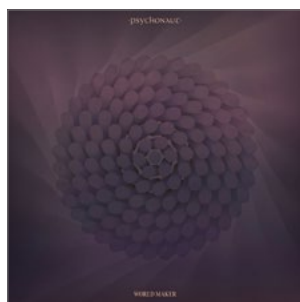
„Azt gondolná az ember erről az érett és kifinomult progos groove-djént muzsikáról, hogy harcedzettebb rókák pakolták össze, de fiatalok voltak. Szépen bemutatkoztatok, gyerekek. :)”
- Kánya Ferenc / 8

„A poptól a Dream Theaterig, a modernségtől az egészen klasszikus témákig sok minden van itt, megjelölve erős finn dallamokkal és hangulattal. Jó anyag.”
- Uzseka Norbert / 8

„Zeneileg ritka izgalmas album az Innerdeeps. Ezeket a fajta modern/progos dalokat akár instrumentális változatban is meghallgatnám. Éppen ezért furcsa, hogy Markus Hentunen amilyen változatosan, izésen gitározik, annyira biztonsági játékot játszik éneklés közben. Mintha nem akarná (nem tudná...) kiénekelni a magasabb hangokat, pedig azzal még többet lendíthetne a dalok színvonalán.”
- Zubor Oly / 8

„Elektronikával is flörtölő modern progmetal, valahol félúton a Haken és Vola neve által fémjelzett vonal és a hagyományosabb gitáros-billentyűs irány között. Az énekdallamok kimondottan erősek, tetszik a dalcentrikus megközelítés is, ellenben a hangzást túlciszítottan érzem - ez viszont ízlés dolga. Összességében jó a lemez, van ígéret a csapatban.”
- Schmidt Péter / 7

PSYCHONAUT

WORLD MAKER

KIADÓ: PELAGIC RECORDS
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

9

A belga Psychonaut otthona nem éppen a metal egyik legnagyobb fellelvára, ugyanakkor, ahogy korábban az Aborted, a Channel Zero vagy az Enthroned, úgy újabban az Amenra, az Evil Invaders, a Hemelbestormer vagy történetesen jelen, trió felállású poszt-sludge/metal brigád jelent világszinten úde színfoltot a fémzenék térképén. A fiatal csapat negyedik albumát szabaddítja az underground metal legkifinomultabb érdeklődőire, a megjelenésben és népszerűsítésben pedig nem más áll mögöttük, mint a The Ocean-főnök Robin Stapps vezette Pelagic.

A 2022-es Violate Consensus Reality LP közeledtével fedeztem fel a csapatot az Unfold The God Man albummal, ami bár helyenként több frusztrációt közvetített számomra a kelleténél, összességében egy megragadó, aprólékosan kidolgozott zenei koncepcióval bíró anyagnak gondoltam. A Violate' pedig csak ráerősített a friss felfedezett erényeire, és 2022 egyik kiemelkedő dalcsokraként végzett nálam. Ebből kiindulva, fokozott várakozás előzte meg részemről a hangzatos című World Maker érkezését.

Az első fecske, az Endless Currents egy dallamcentrikus, telitalálat darab, az említett

The Ocean zsenijét környékezi. A következő Stargazer egy doomos, valamivel direkter, fogós refrént és harapós hullámokat hordozó szám – ily formán az All In Time nóta párja –, ám (még) nem kapott el annyira; a harmadiknak érkezett And You Came With Searing Light pedig alapvetően lírai hangvételű, s minden hallgatással újabb és újabb rejtett értéket fed fel magából. Nincs tehát halovány tétel a lemezen, de ha a továbbiakban a top darabokra

szűkítjük a kört, abba a Pink Floyd/Anathema-i eleganciával áramló

...Everything Else Is Just The Weather és az érdemi finálét képező, bluesosan hőmpölygő Endless Erosion biztosan bele tartozik.

Az egyik tetőpontnak számító, transzcendens hangulattal indító Origins remixét az album legvégén nem igazán tudom hova tenni, de érdekességnek azért meg-

teszti. Annyi bizonyos, hogy a Psychonaut még mindig nem érte el a kreatív potenciálja maximumát, és a World Maker minden hallgatással jobban meggyőz arról, milyen tehetséges szerzők alkották; más kérdés, hogy még hány hasonlóan színvonalas lemez van bennük, és milyen messzire viszi őket a maguk és hátterük kitartása. Egy mielőbbi, vetítéssel kísért hazai koncert egészen biztosan katartikus lenne! ■

„Az Origins magasságában billentett át ez a cucc. Igazából nem is tudnám minek nevezni ezt a zenét, legyen egyszerűen progresszív rock. Nem témákkal, hanem hangulatokkal dominál, mintha nem is zene volna, hanem érzelmek szövevénye. Nincsenek klasszikus dalívek, hanem hullámozó érzelmek vannak.”
– Kányva Ferenc / 9

„A World Maker másodpercek alatt szippant be a világába: ott vagy, benne vagy, rácsodálkozol, hiányod van, kiteljesedsz – kicsoda technikai tudás, kicsoda atmoszféra egy triótól! Kevés hasonlóan szuggesztív lemezzel találkoztam mostanában.”
– Pintér Miklós / 9

„Rendkívül agyas, filozofikus progrock, sok '70-es évek hatással és földberúgós tempókkal. Összességében finom, változatos, izgalmas zene, de a teljes befogadáshoz néha nem árt egy doktori kvantumfizikából!”
– Cselőtei László / 8

„Változatos, érdekes anyag, viszont hiába úgymond avantgarde meg ilyesmi, annyira újítónak nem érzem.”
– Uzseka Norbert / 8

„Lehet, hogy a korrál jár, de egyre több izgalmat találok abban, hogy felfedezem az ilyen 'művészkedős' zenekarok anyagaiban az összes érdekességet, szépséget. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy ezek a típusú bandák nem akarnak másokat utánozni. Csak zenélni határokat, kompromisszumok nélkül. És ettől jó, amit többek között Psychonauték is csinálnak.”
– Zubor Oly / 8

„Nagyon változatos, nagyon izgalmas posztmetal vagy prog-rock anyag, amely érzelmi hullámvasútként hat a hallgatójára. Egyre többen járják ezt az utat, ami az egyediség rovására mehet, így abban sem vagyok biztos, hogy egy hét múlva ezen dalok hallatán már meg tudnám nevezni az előadót. Ez viszont baj.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Szabadon örvénylő, mondjuk úgy, hogy pszichedelikus rockzene, néhol egészen súlyosba hajló megfajtésekkal. Másutt meg szinte légies, illetve van még itt minden, ami a két véglet közt elképzelhető. A célközönségük nem én vagyok, de van benne fantázia, ami mindenképpen megsüvegelem.”
– Schmidt Péter / 7

„Az egyik pillanatban nagyon tudom utálni, a másikban meg szeretni. Nem tudom, hosszú távon mennyire leszünk barátok, de most az alacsony pontszám ellenére is megvan a szimpátia.”
– Szénégető Richárd / 7

DIRKSCHNEIDER & THE OLD GANG

BABYLON

8

KIADÓ: REIGNING PHOENIX MUSIC

ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

Három dal erejéig már 2021-ben bemutatkozott ez a formáció, négy évvel később pedig végre befutott a teljes bemutatkozó nagylemez is. Ahogy a név is sejteti, az Accept egykori és az U.D.O. jelenlegi frontembere, Herr Dirkschneider áll az alakulat fókuszában, aki mellett mindkét érából és bandából találunk volt és jelenlegi kollégákat. Rögtön itt van az öreg fia, Sven, aki az U.D.O.-hoz hasonlóan szintén dobosként ügyködik a lemezen; Stefan Kaufmann, akivel mindkét zenekarban muzsikált korábban, és

aki itt gitárosként praktizál; Mathias Dieth gitáros az U.D.O. korai időszakából (első négy lemez); illetve Peter Baltes basszer, aki sokáig az Accept sikereinek volt egyik fő oszlopa, újabban meg szintén az U.D.O.-t erősíti. Továbbá Manuela Bibert személyében hatodikként szerepel egy énekesnő is – metal vonalon neki tudtommal nincs komoly előélete. Annyi viszont biztos, hogy frankón erőteljes, rockos hangja van, jól illik az itteni képbe – hallgasd csak meg a Blindfolded balladát!

És hogy milyen muzsikát hozott össze barátaival a germán metalveterán? Alapvetően olyat, ami sem a régi Accept, sem az U.D.O. világától nem áll igazán távol, azzal együtt sem, hogy nagytotálban ezeknél valamivel azért lazább szövetű, néhol inkább már hard rockos. A legjobb viszonyítási pont talán az U.D.O. legdallamosabb korongja, az 1990-es Faceless World lehet (mit tesz Isten, ezen épp Mathias Dieth gitározott...), a múltbeli előzmények közül nagy vonalakban leginkább arrafelé húz ennek az órányi albumnak a világa.

Manuela szerepeltetése persze ad egy sajátosabb karaktert a dolognak, és akad pár billentyűs meg szimfojellegű színezés is, de kiindulási alapként – kimondva vagy kimondatlanul - nagyjából az az éra szolgálhatott. A jó ideje ügyvédként dolgozó Dieth kimondottan jókat szólózik a dalokban (szerintem ő az U.D.O. zenekar valaha volt legjobb gitárosa...), és úgy általában is klasszul egyben van az egész produkció, hallatszik rajta, hogy a tagok nem először dolgoztak együtt, és hogy jobbára hasonló rugóra jár az agyuk.

Az órányi játékidőből kicsit én azért húztam volna (a duettes Strangers In Paradise ballada például elég paneles szerintem), ezzel együtt a keleties dallamokkal átszótt címádó, a hard rockos Dead Man's Hand, a Thin Lizzy-gitárfutamokat is felvonultató The Law Of A Madman, az acceptesen-britesen zakatolós Metal Sons meg a közel nyolc perces Beyond The End Of Time (a Princess Of The Dawn unokatesója) bizony tök jó nóták. Kíváncsi leszek, élőben terveznek-e valamiféle megmozdulást ezzel a formációval meg ezekkel a dalokkal – megnéznék, meghallgatnék egy ilyen produkciót. ■

„Óriási hangulata van ennek az albumnak! És nem csak azért, mert a megunhatatlan orgánóm Udo énekel rajta. Alapból egy ilyen keleties hangulatú dalt, mint amilyen itt a címádó, valószínűleg giccsesnek találnék. De az Old Gang még ezt is hihetetlenül izesen, kellemesen tállalja.”

– Zubor Oly / 9

„A korai Accept azoktól a mágikus riffektől és Udo hangjától volt az, ami. Bár régi acceptes harcostársakkal tolja itt, a riffek már nem ugyanazok. De Udót még mindig élvezet hallgatni. Na, nem korai Accept, de megvan benne a feeling, sőt erő is. És itt egy állandó női partner énekes színesíti a témákat. Nekem ez így oké!”

– Cselőtei László / 8

„A jó öreg Udo, de jóízűen tudja még mindig a kellemesen változatos nehézfémet...!”

– Gáti Viktor / 8

„Felszabadult öröme az a (germán) metal világának egyik leghitelesebb alakjától és társaitól, akik szintén tettek már le az asztalra ezt-azt. Ennek megfelelően széles a paletta, a hard rock ugyanúgy megfér benne, mint a heavy metal, de még a ballada sem idegen ebben a környezetben. Kár, hogy akad néhány vakvágány az albumon (pl. Strangers in Paradise), ami ront az összképen.”

– Gyuricza Ferenc / 8

„Semmi újdonság, csak betonbiztos nosztalgia, de az igen magas fokon. Nem is vártam más, ide ez kell. A név kötelez.”

– Szénégető Richárd / 8

„Többnyire a '80-as éveket és az Accept meg az U.D.O. munkáit idézik a dalok, ez mondhatni természetes. Vannak ugyanakkor olyan tételek, amik abszolút nem ebből a kosárból valók, például a Time to Listen, a Strangers in Paradise, a Dead Man's Hand vagy Blindfold. A kör prominens, a régi iskola szellemiségét viszik tovább, ez a produkció mégsem azt adja, amire számítottam tőle.”

– Kánya Ferenc / 7

„Van itt pár meglepően feelinges dal az öregtől.”

– Kiss Gábor / 7

„Egy késői ajándék az old gangnek.”

– Pintér Miklós / 7

„Mi a jobb, még egy Accept-jellegű heavy metal anyag Udótól, vagy egy ilyen szimfóba átcászó kirándulás? Amúgy korrekt cucc, de nem én vagyok a célközönség.”

– Uzseka Norbert / 6

DEPRESSZIÓ

EL KELL MONDANI

9

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Igyekszem nem elfelejteni, a Depresszió honnan indult és hová tart. Miért fontos ez? Azért, mert tudom, van pár iszapszemű mindenisszarneki arc, akik még mindig addig jutnak egy 25 éves zenekar kapcsán, hogy „divatzenekar, höhö” és az egyéb jelzőket inkább nem is citálnám ide. Nekik mindig elmondom, bárcsak minden zenekarban meglenne ez a konstans stabilitás, ami a Depiekben...

Viszonylag későn esett le nekem a Depresszió, sőt, ha tényleg őszinte akarok lenni magamhoz is, akkor az igazi vízválasztó az pont a Vízválasztó volt. Emberileg mindig bírtam őket, de ott volt az a pont, ahol annyira összeérett minden alkotóelem, hogy már én sem tudtam tovább dacolni, hanem szimplán fejet hajtottam. Onnantól fogva stabilan megvan az évi két-három élő találkozás, az új lemezekkel mindig stabilan megmaradó rajongás. Valami azt súgta, ezúttal kicsit mást forralnak a boszorkánykonyhájában, mint korábban és részben jó is volt a megérzésem.

Az El kell mondani nem szimplán egy újabb sorlemez a Depitől, viszont szó sincs arról, hogy újra akarták volna definiálni önmagukat. A Devecz Ádám csodaszép grafikájába öltöztetett anyag egyszerre hordozza magán a zenekar minden erényét és kacsintgat bátran újabb irányokba. Persze, ezek is megjelentek korábban jelzésértékűen, de nem annyira nyilvánvalóan. Gondolok itt az erős göteborgi hatásokra például, vagy arra, hogy Hartmann

Ádám soha korábban nem szólózott ilyen fee-lingesen és Halász Feri sem énekelt ennyire sokrétűen. Kihangsúlyozom: NEM történt semmiféle újrafeltalálás, de pont annyit frissült az összkép, hogy igenis izgalmasnak hasson.

A tíz dal némelyike ismerős lehet a koncertekről is, az Édenkert, vagy az Arcomba vág élőben is sokszorosan bizonyította, a banda a mai napig képes olyan dalokat írni, amiket a közönség velük együtt énekel. Éppen ezért voltam kíváncsi, hogy a többi dal mennyire lesz slágeres? Sosem volt jellemző a zenekarra a „tipikus albumnóta”, de azért vannak olyan darabok mindig, amiket nehezen tudnék elképzelni a repertoárban, most azonban mind a tíznél azt érzem, ezek koncertdalok. A Nem felejték, az Engedd el, a címadó, vagy kicsit dühösebb Én tényleg... abszolút olyan tételek a megismerteken felül, amik működni fognak élőben, de ugyanilyen a Mi lesz a vége? is. Azt már nem is teszem hozzá, hogy a sound szokás szerint hibátlan és tényleg olyan az egész összehatás, amelyet elvárok a zenekartól.

Persze, joggal merül fel a kérdés, akkor miért nem maximum a pontszám? Bevallom, bennem is felmerült a tízes. Nem fog meglepni, ha utólag kicsit korholom is magamat, amiért nem azt adtam, de most egy nagyon erős kilencet igazságosabbnak érzek. 25 év után ez egy csodás és kerek teljesítmény, kíváncsi vagyok, a következő negyedszázad mit hoz majd? Egy biztos, én itt leszek a srácok mellett akkor is. ■

„Halász Feriék alaposan kitettek magukért. Élvezetes, jól hallgatható albumot raktak össze. Ezek a dalok megérdemelnének egy Arénát. Talán egyszer el is jutnak oda.”
– Cselőtei László / 9

„A Depresszió is már jó rég kiérlelte a saját hangját – ennek megfelelően nagy meglepetést nem várok tőlük, viszont egy tök becsületes szintet mindig hoznak a maguk modern rock/metal vonalán. És szimpatikus, hogy nem csak céltalanul dühöngenek, hanem valóban akarnak is mondani valamit.”
– Schmidt Péter / 8

„A szövegek szokásosan magas színvonalúak, a zenében meg kell az a csipetnyi modernitás, elektronitás, amitől számomra is szerethetővé válik az anyag.”
– Zubor Olly / 8

„Korrekt anyag, egy kiforrott, markáns zenei világgal rendelkező, de az origójából kimozdulni nem szándékozó zenekartól. Azt adja, amit vársz tőle.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Vastag, modern hangzás, szövegben erős, de zeneileg egysíkú refréncentrikus dalok. Az El kell mondanom kimondottan roados dal, a Mi lesz a vége 'csapda, a Kártyavár viszont egészen előremutató darab.”
– Kánya Ferenc / 7

„A Depresszió az egyik legstabilabb, legmegbízhatóbb banda a hazai színtéren, ezt pedig mindig is nagyon értékeltem Halász Feriékben. Ha a csapat rajongója vagy, nem is kívánhatsz jobbat magadnak az új albumnál!”
– Pintér Miklós / 7

„Rég kinőtte a Depresszió a kistankcsapdaságot, ez az album is változatos, modern, működik. Nem kimondottan az én zeném, de így is látom az értékeit.”
– Uzseka Norbert / 7

SOULFLY

CHAMA

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

8

Megmondom őszintén, minden Soulfly, illetve Max Cavalera nevéhez köthető lemeznek félelemmel vegyes kíváncsisággal állok neki. Max egy zseni, ezt nem akarom elvitatni tőle, de az a túltermeléses mélyrepülés, amit hosszú éveken át csinált, az bizony elég aggasztó volt, akárcsak az élő fellépéseken mutatott forma. Nem én leszek az, aki beszél a túlsúly miatt, elképesztően álszent és demagóg lenne, de bizony érezhető problémák voltak ott minden téren. Kimondom: aggód-tam érte. Aztán valami történt. A szőgyentelenül gyenge Archangel utáni Ritual, illetve a legutóbbi Totem felcsillantott valamit a régi formából, plusz manapság a főhős is szemmel láthatóan jobb formában van, így kíváncsi voltam, a Chama mit mutat?

Azt az elején leszögezem: aki a korai Soulfly ősergiáját várja, vagy a Roots második részét, el se indítsa ezt a lemezt. Max hangja érezhetően megkopott, ami betudható a kor-nak, meg az évtizedek óta rossz technikával éneklésnek, viszont egyáltalán nem zavaró ez, megmondom őszintén, nem vártam töb-

bet ennél. Ez a tíz dalnyi őskáosz nagyjából az, amit egy ilyen intézmény tizenharmadik lemezén adhat nekünk. Persze, vannak kiugró-an bitang dalok, mint a Ghenna, a Black Hole Scum, vagy a No Pain = No Power; de összességében azt mondom, az egész anyag erősnek mondható. Tök jó, hogy sikerült a soundot is megint úgy belőni, hogy megmaradt a koszos, már-már élő jellege, mindenféle mondanítás és steril érzet nélkül. Egy dolgot sajnálok csak, az pedig a borító, amit szerintem most nem sikerült elkapni. (Jó, annyira nem szar, mint a Cavalera Conspiracy Pandemonium lemezének frontján az indián melegszendvics sütő...) Ám ne legyünk szörös szívűek, ennyinek bele kell férnie!

Nem tudom, mennyi van még az öreg Maxban, ahogy azt sem, ott lesz-e a Sepultura búcsúbuliján (reunion nem lesz, ha van igazság a Földön), de azt igen, hogy a megkopott dicsőségét nem tiporja a Chamával sem. Nagyon remélem, hogy lesz még pár ilyen lemez tőle, mert kimondottan jól esik hallgatni. Ha jön erre felé, természetesen meg is nézzük. ■

„Sűrű, komoly, súlyos anyag.”
– Uzseka Norbert / 8

„Úgy érzem, a családi vállalko-zásban működő formáció nem feltétlenül arra akart rámenni, hogy fogós dalokat prezentáljon számunkra. Inkább a brutalitás, a düh levezetése lehetett a cél. Mondjuk, ezt sem csinálják rosszul...”
– Zubor Olly / 8

„Mintha a brazil őserdőben tolnák a srácok egy törzs tagjaiként. Van az egészben valami primitív erő, ami nekem a dzsungelt idézi. No, meg a fatábla hangú pergő.”
– Cselőtei László / 7

„Jó ideje nem követem szorosan a Soulfly munkásságát, de ez a lemez arra éppen elegendő, hogy fenn-tartsa a rajongók elkötelezettségét. Emellett vannak rajta meglehetősen jól sikerült megmozdulások.”
– Gáti Viktor / 7

„Hogy is szól a második album címe? Primitív? Igen, az, de ettől hat a zsigerekre ez a zene. Max Cavalera (és családi vállalkozásként üzemelő zenekara) nagyon érzi ezt a vonalat, még akkor is hiteles tud maradni, ha önismétlővé válik. Részben itt is az, miközben érzem az új megközelítésre való törekvés szándékát is.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Törzsi gyökerek, spirituális lázadás és groove metal hármasa ismétletlen, kis ismétlésekkel. Vannak erősebb nóták, de összességében ez most nem nagyon tetszik.”
– Kánya Ferenc / 7

„A fele tökre tetszik, a másik fele meg totál érdektelen.”
– Kiss Gábor / 7

„Anno a Soulfly a Sepu Roots albumának gyökéretéből szökkent szárbá – nálam nem is indult rosszul a történetük, ám később felváltva jöttek hullámhegyek és -völgyek, mikor hogy. A Chama történetesen egész érdekes lett, még ha egyelőre minden pontján nem is tudom értelmezni. Elég sok a disszonáns elem, szokni kell, de érezni az akarást, semmiképpen sem kisujból kirázott rutinlemez ez.”
– Schmidt Péter / 7

„Szikár, primitív – vagyis csak a szokásos, bár mintha annál is rosszabbul szólna. Na, de majd élőben! Egy biztos, továbbra sem Max Cavalera szövegeit tanulmányozva fogsz lenyelvizsgázni.”
– Pintér Miklós / 6

THEM

PSYCHEDELIC ENIGMA

8

KIADÓ: STEAMHAMMER/SPV
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

Szinte napra pontosan három évvel a jól sikerült Fear City után hozza ki a Steamhammer/SPV a nemzetközi összeállítású Them ötödik albumát, a Psychedelic Enigmát. A szövegi tematikájában horror/thriller/sci-fi vonalon mozgó, meglehetősen komplex, néhol thrashes power metalt játszó, maszkos frontemberrel kiálló brigád részéről nagy zenei változásokat felbukkanásuk óta menet közben egyik anyaguk sem hozott, és ez most sincsen másképp. Illetve annyi azért mégiscsak történt, hogy a Fear Cityn a thrashesebb riffek mellé diszkréten más egyéb, extrém irányokból érkező hatások is beérkeztek – ezek jelenléte pedig ezúttal egy fokkal még hangsúlyosabb lett. Egyébként viszont a néhol hangjátékokkal, narrációkkal is megtűzdelt King Diamond-i történetmesélős jelleg ugyancsak megmaradt – egy szóval ha korábban már beszippantott a Them néhol kissé bizarr, fura hangulatú világa, akkor csalódástól most sem kell tartanod. A dobos posztján egyébként nemrégiben csere történt, Steve Bolognese helyett immáron a szintén amerikai David Le Liniers kalapál, de a végeredmény alakulásában sejtésem szerint ennek nem lehetett sok szerepe.

Fentieknek némileg talán ellentmond az album kezdése, ahol a rövid kórházi hangjátékra majd a beérkező gitártémára csak az

nem vágja rá, hogy Queensryche és Operation: Mindcrime, aki még soha nem hallotta a nevezett remekművet. E kis – meggyőződés, hogy totál tudatos - kikacsintás után viszont hamar fordul át a dolog kétlábgyépes, thrashes power metalba, nagyjából az előző korong nyomvonalán. A meglehetősen intenzív, pörgős tempójú lemezanyagot azért meg-megakasztják visszafogottabb, komótosabb riffek és ritmusok, billentyűs hangulattémák, viszont ahogy halad előre a zene és a sztori, egyre több thrashen túli extrém zónából ismerős elemet, fordulatot hallhatunk. A Delirium outrót megelőző daltrió (Electric Church/Echoes Of The Forgotten Realm/Troubled Minds) pedig egyben a legnagyobb lélegzetű tételek gyűjtőhelye is, hat és fél és nyolc és fél perc között mozog mindegyik darab. Egyben – a történet alakulásával-bonyolódásával összecsengve – a legkomplexebb, legprogosabb mozzanatok java is ide koncentrálódik. A narrációs albumzárás pedig természetesen újra csak megvillantja a sztori folytatásának lehetőségét.

Habár akkora revelációt már nem képes okozni nálam a Them, mint az első két korong idején, azért a Psychedelic Enigma így is rendszeresen be tud szippantani – mint ahogy valószínűleg a folytatásokkal szintén ez lesz majd a helyzet. ■

„Na ugye, hová el lehet jutni egy King Diamond-szerű koncepciótól? Egészen erős, színpadias pszicho-thriller metal nagy hangulatokkal, zeneileg sokkal extrémebb mint elődei, amihez Randy Burns hangmérnöki munkája is nagy mértékben hozzájárult, de a kredit végső soron természetesen a csapaté.”
– Kányai Ferenc / 9

„A hatások persze a mai napig érezhetők, de azért ez már messze több, mint egy King Diamond-tribute.”
– Kiss Gábor / 8

„Belerakták magukat egy skatulyába, s egy lekcisnylő címke is rájuk égett örökre, pedig a Psychedelic Enigma helye már egy másik polcon van/lenne. Persze, így is sablonos, kiszámítható és középszerű.”
– Gyuricza Ferenc / 7

„Egy kicsit több egyediséggel még jobb banda lehetne. És ebben bizony azt a bizonyos énekhangot is beleérttem.”
– Szénégető Richárd / 7

„Már rég nem King Diamond-kópia, változatos, komplex, érdekes heavy metal, mégsem működik annyira nagyon nálam. Csomó dolog van rajta, amit szívesebben hallgatok, mint a 120. Helloween-utánzatot vagy giccses szimfo metalt, de attól még a témák csak jók, nem kimagaslóak.”
– Uzseka Norbert / 7

„A kezdetekben nem ők voltak a szegény ember King Diamondja? Itt az első három dalban nem hallom a hisztérikus, fejhangon elkövetett sikolyokat. Amúgy pedig nagyon elkapkodták a zenét. Mintha régen némileg higgadtabb dalokat (is) írtak volna. Nahát!”
– Cselőtei László / 6

„Továbbra sem valami karakteresek, mégis jók a dallamok és a riffek, de a duplázó-túladagolás miatt csökken az élvezhetőségük.”
– Gáti Viktor / 6

„A Them tagjai komolyan veszik, logikus arculattal és kimunkált dalokkal támadnak, de a Psychedelic Enigma nem lépi át nálam az ingerküszöböt.”
– Pintér Miklós / 6

„Hú, csak én érzem úgy, hogy a Them tagjai a lemez felvételei közben a rajongók bőrdzsekijeit is megvarrták? Mintha a dobos nem is egy dobszerző, hanem egy üzemi varrógép mellett csücsült volna. Ezek a dobtémák hosszú távon tényleg úgy hatnak rám, mintha egy túvel sorozná az idegrendszeremet.”
– Zubor Oly / 6

FRAYLE

HERETICS & LULLABIES

5

KIADÓ: NAPALM RECORDS

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

A metalon belül alapvetően két irány létezik: az egyikbe azok az előadók tartoznak, amelyek hagyják, hogy a zene beszéljen. Egyszerű, szinte utcai ruhákban szerepelnek a fotókon vagy lépnek színpadra. A másik vonalon viszont fontos a látványos megjelenés, az egyedi imidzs. Nos, a Frayle az utóbbi csoportot erősíti. Az énekesnő, Gwyn Strang mintha egyenesen valami fantasy filmből lépett volna elő. A hosszú, szőke hajú csaj öltözködésében keveredik az elfek légies világa a BDSM underground vizuális elemeivel. Az In This Moment énekesnője, Maria Brink jár hasonló ösvényen. Valahogy ösztönösen vártam is, hogy majd jön az az elementáris erő, ami őt jellemzi, nem csak vizualitásban, hanem az énekesi képességeket illetően is. Gwyn sejtelmesen, fátyolosan suttog a mikrofonba. Ó, gondoltam, ez jó így az elején, mert innen jól lehet építkezni, játszani a dinamikával. De jött és ment az első, majd a második dal, aztán sorban érkezett a többi és nem történt meg, amit annyira kívánt a fülem. Gwyn csak tovább lehelte a mikrofonba fátyolos hangjával az egyébként sokszor szép dallamokat. A nóták csak akkor élednek meg, amikor beszáll a férfi részleg. Ami általában a refrének környékén történik meg.

Ja, még nem is említettem, milyen zene is dukál ehhez a félszeg, elmélkedős, ezoterikus,

éteri énekléshez: lassú doom témák hömpölyögnek a mélyben és onnan nem is nagyon törnek fel. Igazából olyan ez az album, mintha egyetlen, monumentális kompozíciót hallgatnánk, amelyet nüansnyi különbségek osztanak részekre. Legalább négyszer ment végig a teljes anyag és még mindig nem tudtam, hogy éppen melyik dalt hallom. Oké, érzem benne a Black Sabbath, a Kyuss hatását, de a művészetük nyilvánvalóan túlmutat a szűken vett metal területén. Saját bevallásuk szerint olyan előadók munkásságából is inspirálódnak, mint Björk, a Sleep vagy a Portishhead. Nos, utóbbiak tevékenységét nem kísértem szoros figyelemmel, de azért vannak emlékeim Björk pszichedelikus dalairól. Egyetlen igazán kimagasló dalt tudok említeni az albumról. Ez a Heretic. Bár ez is beleillik a lassan, komótosan lépkedő szerzemények sorába, ám a refrénje úgy ragad, mint a méz. Erős, igazi koncertsláger, ami, erre a fejemet teszem, innentől a ráadásban, záró dalként szerepel majd a koncertjeiken.

Sajnos, nekem az egész olyan egysíkú és monoton, hogy bármennyire is érzem benne, lehetne ebből valami egészen különleges, folyamatosan elveszttem a fonalat a hallgatása közben és ólmos fáradtság tör rám. Ezt az albumot nem nekem írták. ■

„Zseniális ötlet a doomot portisheades női énekkel keverni, de hogy mindez ne Nagy-Britanniából, hanem Ohióból jöjjön?! A Frayle a külsőségek miatt nálam megmarad a 'hallgatom csupán, de nem nézem' kategóriában, ahogy a lemez is a lejátszómban.”

– Pintér Miklós / 8

„Egy biztos, a meghökkentő imidzshez meghökkentő atmoszféra is párosul. Ez egy igencsak nyomasztó hanghordozó, súlyos mondanivalókkal, így a Summertime Sadness feldolgozása kifejezetten felüdülést kelt. Még akkor is, ha sosem gondoltam volna, hogy azt ebben a műfajban is el lehet játszani.”

– Zubor Oly / 8

„A vizuálból kiindulva másra számítottam, de itt Julie Christmast közelítő magasságokról van szó – zeneileg legalábbis, énekenben/karizmában lehetne még erősíteni.”

– Gáti Viktor / 7

„Nyomasztó atmoszférától sem mentes, kifejezetten érdekes, izgalmas doomos okkult zenei világnak tűnt, ami jó eséllyel pályázott a szimpátiám elnyerésére. Hamar megbarátkoztunk, de tartok tőle, hogy az értékeit már felfedeztem, hiszen a sokadik meghallgatás során jobbra a buktatói kerülnek elő. Lehet, hogy mégsem annyira varázsszene?”

– Gyuricza Ferenc / 7

„Akadnak kiváló pillanatok és korrekt dalok, de sajnos egy idő után nekem kicsit kiszámítható, már-már monoton. Ráadásul Gwyn Strang hangja is kevés nekem.”

– Szénégető Richárd / 7

„Gwyn suttogás-szerű éneke atmoszférikus, melanholikus és kicsit rágógumis karaktert ad ezeknek a doom alapokra épülő, ambient és gothic elemekkel kiegészülő súlyos, sötét daloknak. A Lana Del Rey-feldolgozásban a hangja nagyon megváltoztatja a dal karakterét, ez nem tetszik, a többi helyen-közzel.”

– Kánya Ferenc / 6

„Az image-ről nekem elsőre az In This Moment ugrott be, de hamar kiderült, hogy itt másról van szó. Valamiféle okkult töltetű modern (hard) rock ez, kellemes, de igazán mélyre mégsem ható női énekkel és meglehetősen túlcsiszolt megszólalással. Háttérzeneként elmegy, de ha obskúrus rock/metal, akkor kapásból tudok vagy tucatnyi izgalmasabb bandát náluk.”

– Schmidt Péter / 5

„Biztos vagyok benne, hogy okkult vonalon jelentős mélységei vannak ennek az anyagnak, de pusztán zeneként hallgatva, ahogy én teszem, ez sajnos kevés. Vagy inkább semmilyen.”

– Uzseka Norbert / 5

BATTLE BEAST

STEELBOUND

7

KIADÓ: NAPALM RECORDS

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

1975, Budapest, XI. kerület, Bocskai István Általános Iskola, alagsori gyakorlati terem: Holakovszky tanár úr már összedugta a hangrendszert, beindította a színes világítást, a terem közepéről lógó tükörfelületű diszkógómb mágikus fényekkel teríti be a helyiséget. A kislányok és kislíuk izgatottan vonulnak le a lépcsőn. Diszkó lesz ma este! A hangfalakból üvölt a zene: ABBA, Boney M, villognak a fények, minden adott egy jó bulihoz. A kislányok a terem egyik, a kislíuk a másik oldalán álldogálnak és távolról méregetik egymást. De csak nem akaródzik felkérni valakit egy kis táncra. Aztán megszólal a Battle Beast... és a gyerekeknek felcsillan a szeme, megindulnak egymás felé és hatalmas party kerekedik!

A jelenet valós eseményeken alapul, kivéve természetesen az utolsó részt. Akkor még a Battle Beast tagjai talán meg sem születtek. Ennek ellenére nagyon érzik a diszkó feelinget. Durva ezt kimondani egy olyan csapatról, amelynek a neve A Csata Fenevada! A bandában rejlő kettősség ezen az albumon végig jelen van. Bár a kezdetektől érződött bennük a slágerességre való törekvés, az eredeti énekesnővel, Nitte Valóval jóval komolyabb hangot ütöttek meg. Azt is hozzáteszem, Nitte hangja nekem jobban bejött. Volt benne valami olyan éres íz, és olyan dallamokat énekelt, ami nagyon rezonált velem. Az immár több mint egy évtizede a mikrofon mögött álló Noora Louhimo szintén nagy tudású, óriási hangterjedelmű énekesnő, aki alapvetően megfelel az elvárásoknak, a régi témákat is simán kiénekl,

de – legalábbis számomra – kevésbé egyedi mind az énekhang karakterét, mind dallamvilágát illetően.

Amellett, hogy a csapat hozza a tipikus Battle Beast-formát, az a kettősség jól megfigyelhető az anyagot illetően. Vannak a hagyományosabb, '80-as évek klasszikus heavy metaljára ütő, talán leginkább, az Accept- és a Judas Priest-vonalat erősítő szerzemények és vannak azok a bizonyos, a '70-es évek eurodiszkó zenéjét erősen idéző, ultraslágeres, majdnem hogy konkrétan táncolható darabok. Egyébként nekem ez utóbbiak tetszenek jobban az albumon. A legkarakteresebb darab a Steelbound. Fergeteges a tempó, a dallamvilág és a hangulat! Leginkább a szintén finn One Morning Left stílusára hajaz. De ebben a világban fródott a Twilight Cabaret is. Kár, hogy nem tudták eldönteni, milyen irányba menjenek inkább. Hallatszik, milyen a fent említett nótákban benne van az érzés, az, hogy nagy kedvvel írták. Míg a tradicionálisabb darabok inkább töltelékeknek tűnnek. Talán nem véletlen, hogy Steelbound az album címe, mégsem sikerült teljes mértékben átadni az elképzelést.

Lehet, elmegyek december elején a budapesti koncertjükre, mert kíváncsi vagyok, kikből áll a közönségük. Inkább az én generációm hallgatja, amely élőben tapasztalta meg az autentikus diszkófeelinget, de aztán szintén élőben kapta meg a metalkézelést a '80-as évek elején, avagy inkább fiatalok, akik egyszerűen csak készen kapták ezt a mixet és élvezik, mert jó hallgatni? ■

„Az egyik legsodróbb, legpozitívabb Battle Beast-anyag, ami a klasszikus heavy metalt és a '80-as évek dallamos hard rockját ötvözi szimfonikus elemekkel és albumrockos, de inkább popos dallamokkal, gyakran szintén a '80-as évekből. Erős produkció, bár nagyon slágeres zene, tudtam hallgatni.”

– Kánya Ferenc / 8

„Igazából minden benne van, amit mostanában nem szoktam szereti a rock/metal zenében, mégis működik. Partymetal, ami garantáltan jó belépőzene manapság.”

– Szénégető Richárd / 8

„Már a Steel című albumukat is negédesnek találtam, pedig akkor még ott volt a csapatban a zenei agytröszt, Anton Kabanen, aki mértéktartásban adagolta a szirupot ehhez a pop-metal világhoz. A Steelbound nélküle már olyan, mint a habcsók. Mutató, de tartalmatlan.”

– Gyuricza Ferenc / 6

„Noora szarvacskás image-én mindig röhögnöm kell, pedig amúgy hangilag nagyon rendben van a csaj. Anno amúgy nem indult rosszul nálam a csapat (ehhez egy koncertes találkozás is kellett), de egyre inkább úgy fest, a saját bandájából kitűrt Anton Kabanen tényleg magával vitte a tuti receptet. Vannak azért jobb pillanatok most is, de egyégtében nem tud lekötni a lemez.”

– Schmidt Péter / 6

„Korrekt munka, egy remek énekesnővel. Az egyetlen bajom vele, hogy a sok esetben már-már popos hangvétele miatt nagyon kilóg az itt felsorakozó hangelemek közül.”

– Zubor Oly / 6

„Fokozatosan lépnek rá az egyik legjobb énekesnővel kiálló finnek is az Epica/Amaranthe féle, kinos szintipop kommercializálódás útjára.”

– Gáti Viktor / 5

„A metal zenei értelemben vett Modern Talkingja ismét egy végtelenül steril, izgalmtól mentes, de szokásosan fülbemászó albummal jelentkezett.”

– Pintér Miklós / 5

„Jó, szóval a diszkógómbös témák mellett némi egyéb esztrádműsor is akad, színesítésül. S persze valamelyest metal. És egy amúgy erős női énekhang. De nem nekem készült.”

– Uzseka Norbert / 4

SABATON

LEGENDS

8

KIADÓ: BETTER NOISE MUSIC
ÍRTA: KÁNYA FERENC

A svéd hadtörténeti power metal brigád három évvel a The War to End All Wars után újra csatasorba állt, és a Legends című tizenkettedik nagylemezével ezúttal nem csatákra, hanem ikonikus történelmi alakokra fókuszál. A '22-es War to End lemez után - vagy talán már korábban? - a zenekar kissé kifulladás. Az első világháborús tematikát három teljes albumon keresztül húzták-vonták, de már korábban, epizódyszerűen elkezdődött ez a dolog, és a legvége Symphony to End All Wars, a War to End nagyzenekaros változata volt. Frissülés kellett, ahhoz pedig változások kellett.

A nagyobb horderejű ezek közül az, hogy a Sabaton 2025 tavaszán elhagyta a Nuclear Blastot, ahol közel 15 évig volt otthon, és leszerződött a tengerentúli Better Noise Music kiadóhoz... Nem szakítás volt ez, hanem tudatos stratégiai váltás. A háttérben az áll, hogy a csapat azt érezte, elérte a plafont a korábbi kiadónál, a Better Noise viszont az amerikai mainstream rockszíntről egyik legdinamiku-

sabb független szereplője, ami most új műfajok felé nyit. A Sabaton tehát nem stílust vagy irányt tervezett váltani, hanem piacot.

A személyi fronton történt változás nem volt szükségszerű, annyi történt, hogy Tommy Johansson gitáros tavaly kilépett, helyére pedig visszatért Thobbe Englund, aki korábban a Heroes és a The Last Stand idején játszott a bandában. Nyilvánvaló, hogy ez a váltás sem hoz radikális stílusmódosulást. Englund játéka más, én azt gondolom, hogy technikásabb, de kevésbé hajlik a csillogó túlzásokra, mint utódlődje. Mérsékelt váltás, a Legends ezt hozza el.

Az albumot négy kislemez vezette fel áprilistól szeptemberig a Templars, a Hordes of Khan, a The Duelist és a Crossing the Rubicon nótákkal. Nézettséget tekintve mindegyik közepesen teljesített Sabaton-mércével, de azért egymillió megtekintés az első hónapban elég stabil rajongói bázist jelez. Már ezzel a négy nótával is kihallott, hogy zenei megközelítés maradt az epikus, menetelő, kórusokkal és szintetikus díszítéssel megtámogatott metalhymuszoknál, de a tematika célkeresztje ezúttal az egyéni sorsokon van, nem a háborún magán.

A Legends narratívája ezúttal nem egységes, a dalok különböző korszakokból és helyekről válogatnak legendás alakokat - köztük Caesar, Jeanne d'Arc, Genghis Khan, Vlad Tepes és Gustavus Adolphus -, és mindegyik figura a „stratégiai hős” archetípusa. Zeneileg tehát a lemez hozza a Sabaton megszokott formáit: feszes tempók, szépen épülő, nagyívú dalok, himnikus refrének, kiváló szólók és Brodén karcos baritonja - több vokálszólammal, kórusokkal megtámogatva. A nyitó Templars oratórium-szerű bevezetője és a Till Seger svéd nyelvű zárása ad egy keretet, de nincs koncepció egység, a dalok önállóan is működnek.

Nekem személy szerint a tempós, szigorú, metalos Maid of Steel domborodik ki a lemezből, a rockrádiók szerint meg valószínűleg a Crossing the Rubicon, amelyben Jonny Hawkins énekes és Mark Vollelunga gitáros vendég az amerikai modern rocks Nothing More zenekarból, de a lemez egészében véve leginkább homogén.

A War to End után nem történt paradigma-váltás, de a Legends egyértelműen egy izgalmas, változatos, tematikusan gazdag anyag, mégha zeneileg biztonsági játék is. A Sabaton diszkográfiájában mindenképp a Heroes környékére tenném - passzol is egymáshoz a két anyag. A Sabaton rajongói rendkívül hűségesek, ők ezúttal sem fognak csalódni. Aki viszont új dolgokra vágyik a svédektől, annak ez nem a Rubicon átlépése. ■

„Hajlamosak vagyunk túl szigorúan megítélni a Sabaton munkásságát, én is. Pedig fontos szerepük volt/van a metalszíntről alakulásában, még akkor is, ha már jó ideje nem mutatnak semmi újat.”
- Gyuricza Ferenc / 7

„Kicsit talán fogy a puska por és lassul a gépezet, de a Sabaton növekedésének nem ez a lemez fog gátat szabni, akármilyen is pófázok itt.”
- Szénégető Richárd / 7

„Szerintem a Sabatonnak az a nagy szerencséje, hogy már korábban megalapozta a népszerűségét... Mert ezzel az albummal nem hinném, hogy rajongók ezreit vonzaná magához. Persze, lehet, hogy tévedek. Egy biztos, én inkább elmegyek egy könyvtárba, ha szeretnék többet megtudni a történelem híres alakjairól.”
- Zúbor Oly / 7

„Előre is elnézést, mert tudom, hogy sokan imádják. De ez rettenetesen középszerű. Az ének és az angol kiejtés kifejezetten idegesítő. De mindenkinek egészségére váljon, aki szereti.”
- Cselőtei László / 6

„Őszintén szólva a Carolus Rex óta meglehetősen hézagosan követem a Sabaton dolgait, a Legends hallatán pedig nem érzem azt, hogy bármilyen igazán fontos történetről lemaradtam volna. Die hard fanok biztosan éreznek nüansznyi változásokat ebben-abbban, de nagytotálban ez a lemez akár a Rex után közvetlenül is kijöhetett volna.”
- Schmidt Péter / 6

„Van az úgy, hogy egy zenével, zenekarral kapcsolatban valamiért már a kezdeti időktől kezdve nincs meg a kémia, de nincs ezzel semmi baj. Én mindenestre nem akarok csatákról, háborúkról dalokat hallgatni 2025-ben. Nézz már ki az ablakon, ember!”
- Pintér Miklós / 5

„Valami régi marketing tankönyvből rémlik egy példa, hogy XY nagyon szereti a rántott húst, de hogy van ám annak is határa, hogy mennyit bír belőle megenni. A Sabatonnak valószínűleg nagyon jó receptje van, hiszen már mióta működik jelentős méretű közönségnél. Hála és gratulációk nekik, hogy továbbra is bevonzanak új arcokat a metalba. Viszont már rég nem nekem főznek.”
- Uzseka Norbert / 5

„Megkockáztatom, hogy ezt a produkciót egy bizonyos rajongási fok alatt a Sabaton-hívők sem tudják érdemben díjazni.”
- Gáti Viktor / 4

ADEPT

BLOOD COVENANT

7

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

Jó lenne, ha minden bandát ismernék. Dehát ez lehetetlen. Ezért aztán néha megdöbbenek, amikor elém kerül egy olyan csapat, amely már 2004 óta létezik és, bizony, bizony, már a hatodik albumát jelenteti meg... és akikről ennek ellenére még sosem hallottam. Viszont az a jó benne, hogy tiszta lappal indulnak nálam.

Nos, az Adept egy svéd zenekar, de lehetne akár amerikai vagy angol is. Északi származásuknak köszönhetően tökéletesen zenélnek, érzik a hangszereket, a dalokat, a kisujjukban van minden, amit a műfajról tudni kell. Mármost a metalcore/poszthardcore stílusról. A 2004-es indulás azt is feltételezi, hogy eléggé együtt mozogtak az irányzattal, amely igazán 2010 körül lett világszinten látható.

A srácok minden jellemző elemet felvonultatnak. Sikeresen gyúrnak egyben a keményebb hangulatokat, amelyeket például a Miss May I képvisel, az érzelmesebb, Sleeping With Sirens

/ Pierce The Veil jellegű témákkal. Ennek megfelelően kellemes is hallgatni, de hiába próbálunk megkapaszkodni egyes részletekben, mint egy angolna csúszik ki a kezünk közül. Nincsenek fogódzók, az egész tükörsimára van polírozva és hiányzik belőle az egyéniség. És az az érdekes, hogy mindez fel sem tűnik, amikor hallgatod. Simán végigmegy az album, mert semmi kivetni való sincs benne.

De amikor vége, akkor csak a nagy üresség marad. Hiába dallamos, ráadásul a jó értelemben, mégsem fogós.

Lehet, rossz passzban kapott el, nem voltam ráhangolódva és holnap már bánni fogom, hogy így a földbe dorongoltam őket, de most tényleg úgy érzem, ebből hiányzik valami. Ezzel együtt a műfaj

rajongóinak érdemes vele próbát tenni.

Ráadásul ott van még öt album, amelyet nem hallottam, szóval lehet, hogy csupán arról van szó, most éppen nem volt ihletett pillanat a dalíráshoz. ■

„Érzelmileg telített és technikailag feszes anyag. A göteborgi hatású riffek, a punkos zúzás, a dühös hardcore hatások, a balladás dallamosság, a post-metalos atmoszférák és az elektronikus hangzás együtt egy érdekes és modern metalcore-anyagot rajzolnak ki.”

– Kánya Ferenc / 8

„A metalcore túlbujánzásának egyik eklatáns példája. Hallgatható, befogadható anyag, ám minden riffje elcsépett, s minden megoldása ismerősként köszön vissza valahonnan.”

– Gyuricza Ferenc / 6

„Korrekt anyag, de a boy band refrének nélkül sokkal jobban tudnám értékelni.”

– Pintér Miklós / 6

„Elgondolkodtam egyel több ponton is, de amikor ez járt a fejemben, mindig jött valami részlet, ami alátámasztotta az első benyomásomat. Ez a lemez minden, csak nem kiemelkedő. Patikamérlegesen kimért, mindenhol ott összelopkodott Frankenstein-szörny. Napjainkban nekem ez már kevés.”

– Szénégető Richárd / 6

„Ha nem is kimondottan az én zeném, értékelem, hogy vannak egész korrekt dallamaik, amikkel együtt a tipikus, unalmas metalcore-kliisék is elviselhetőbbek.”

– Uzseka Norbert / 6

„Örömteli, hogy a svédeknek még majd' egy évtizeddel az előző albumuk megjelenését követően is van mondanivalójuk. Az persze már egy másik kérdés, hogy a világ zenerajongóinak szükségük lesz-e rá, hogy ezt meg is hallgassák.”

– Zubor Oly / 6

„Ennyire kaméleon alkotó és karakter-szegény bandába ritkán akadok bele, szerencsére. Pedig svéd...”

– Gáti Viktor / 5

„Objektíve ez egy vérprofi metalcore-anyag, atomhangzás, mutatós körítés, miegymás. Szubjektíve viszont nem mozdit meg bennem semmit. Összhatásában az egész nagyon művi, és sok helyen bizony idegesítően szirupos is. Nem vagyok ab ovo a zsáner ellensége, pl. az új Heaven Shall Burn kimondottan tetszik – ez viszont nagyon nem.”

– Schmidt Péter / 4

NILS PATRICK JOHANSSON

WAR AND PEACE

5

KIADÓ: METALVILLE
ÍRTA: KISS GÁBOR

Nils Patrik Johansson egy svéd énekes, aki bő két évtizeddel ezelőtt tűnt fel az undergroundban, mint az Astral Doors frontembere. Akkoriban a fickó kisebbfajta szenzációnak, illetve reménységnek számított, hiszen amellet, hogy kevesen érezték olyan jól a klasszikus Dio-iskolát, mint ő, még markáns, azonnal felismerhető stílussal is rendelkezett. Ráadásul az Astral Doors bemutatkozó korongja, az Of the Son and the Father bivalyerős lemez volt, Nils és a zenekar mégsem tudták kifutni a nekik vizionált pályát. Ebben pedig abszolút benne volt, hogy kissé túlzásba vitték az addig kell ütni a vasat, amíg meleg hozzáállást, az egymás után, futószalagon érkező korongok pedig fokozatosan ellaposodtak, és így el is sikkadtak. Nils mindeközben ezernyi egyéb projektben is feltűnt, illetve két szóló-

anyagot is piacra dobott, most pedig elérkezettnek látta az időt, hogy a harmadik megjelenjen. Érdekesség, hogy a War and Peace-en a fia, Fredrik Johansson dobol, a gitáros Lars Chriss, aki a Lion's Share-ben is együtt penget Nilsszel, a billentyűket pedig Anuviel játszotta fel, aki vendégként szintén felbukkant a Lion's Share-ben, illetve Nils legelső szólólemezen, a 2018-as Evil Deluxe-on is.

A War And Peace tulajdonképpen konceptalbum, méghozzá abban a formában, hogy a dalok többsége történelmi ihletettségű. A lemez nem egy komplett sztorit mesél el tehát, hanem időben és térben kalandozva repít el minket különböző korokba és helyszínekre. Nem újdonság az ilyesmi, sokan alkotnak már és alkotnak ma is hasonló koncepció mentén, többek között hősünkötől sem ez az első ilyen korong, ha pedig a dalok minősége megvan, akkor a nem túl eredeti koncepción a magam részéről minden további nélkül át tudok lendülni. Nils esetében azonban ezúttal komoly gondok vannak. Méghozzá rögtön kettő is.

Kezdem azzal, ami egy énekes szólólemeze esetében a legnagyobb baj, magával az énekkel. Nilsnek kifejezetten erős, azonnal felismerhető énekstílusa van, de ebből a lemezanyagból egyértelműen kiderül, hogy kell valaki, aki kemény kézzel irányítja azzal kapcsolatosan, mit és hogyan adjon. Az album producereként is tevékenykedő Lars Chrissnek pedig ez hallhatóan nem sikerült, a dalokat ugyanis Nils egyértelműen túlénikli és túlripackodja, minek köszönhetően sokszor olyan a fickó, mintha önmaga paródiája lenne.

A másik, számomra kifejezetten irritáló, a dalokban folyamatosan visszatérő fogás, a megidézett országokra utaló komolyzenei utalások iszonytatóan giccses, falunapi szintű alkalmazása. Van nekünk, magyaroknak is saját számunk, ami alapvetően megtiszteltetés lenne, de a Hungarian Dance, benne Brahms Magyar táncok fő témájával ugyanolyan rossz, mint mondjuk a Barbarossa oroszos témái vagy a The Great Wall of China rettenetes indítása.

Sajnálom, hogy ezt kell írjam, de a War and Peace egyértelműen a leggyengébb eresztés, amihez a mai napig Nils Patrik Johanssonnak köze volt. Felejtjük is el gyorsan! ■

„Mindig szerettem Patrik hangját. Különösen az Astral Doorsban. Éreztem benne Ronnie James Dio-t. És most is érzem. Csak sajnós 'elkeménykedi' az énektémákat. És ezekben a dalokban van egy csomó viking metal elem, ami szerintem nagyon nem hiányzik az ő zenéjéből. Most már mindegy.”
– Cselőtei László / 7

„Sablonparádé. Az jutott eszembe, hogy miért nem csinál már valaki egy svéd power metal bandát történelmi meg háborús témákkal? Meg egy jó borítót MI-vel...”
– Kánya Ferenc / 7

„Érdekesebb, mint a sok tucat lakossági szimfo metal, de idegesítő tényezők ebben is vannak, és nem mentik meg a középkori hangulatú betétek. A hangzást is furának érzem. De persze örülök a Magyar tánc feldolgozásnak.”
– Uzseka Norbert / 7

„Mint egy minden téren kopottas újkori Accept... NPJ korábban és ma sem akarja megváltani a világot – ugye?!”
– Gáti Viktor / 6

„Kiszámíthatóan sablonos és zavarba ejtően közepszerű heavy metal dalgyűjtemény, helyenként kifejezetten kínos megoldásokkal. Igen, Kalinka, és igen, Brahms... Mindez azért sajnálatos, mert Nils Patrik Johansson nagyszerű énekes, akinek karrierje telis tele ennél sokkal jobb albumokkal, ráadásul itt a produkció sem áll erős lábakon.”
– Gyuricza Ferenc / 6

„Habár a Civil War soraiból már korábban távozott NPJ, az ottani háborús tematikát hozta magával – vajon mit szólnak ehhez a volt kollégái? Emberünk amúgy jól énekel erősen Dio-jellegű hangján, és alaphál a zene sem rossz – igaz, nem is kiugróan izgalmas. A sound viszont nagyon gyér, ez egy pont mínuszt jelent. Kár.”
– Schmidt Péter / 6

„Na, ez a lemez nekem minden szempontból túl díszes. Zeneileg is, vokálisan is. Meg túl hősies. Meg túl magasztos. Meg túl epikus. Ráadásul ezeket a dalokat mintha már az elmúlt évtizedekben többen is eljátszották volna. És jobban...”
– Zubor Oly / 6

„Brahms talán örülne, én annál a bizonyos résznél állítottam meg a lemezt.”
– Pintér Miklós / 5

„Uncsi, ráadásul rosszul is szól sajnós.”
– Szénégető Richárd / 5

**A DIGITÁLIS ARCHÍVUMOT ÉS A KÜLÖNSZÁMOKAT
KERESD A LAPTAPÍR RENDSZERÉBEN!**

WWW.LAPTAPIR.HU

CHRIST AGONY ANTHEMS

KIADÓ: DEFORMEATHING PRODUCTION
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Christ Agony neve a lengyel extrém metal színtér egyik állandó pontja – bár ez a pont az élvonalnak nem volt része soha. A zenekart 1990-ben alapította Cezary 'Cezar' Augustynowicz gitáros, később gitáros-énekes. A Christ Agony hivatalosan zenekarként működik, de gyakorlatilag mindig is Cezar egy személyes víziója volt. Ő a projektgazda, a fő dalszerző és az egyetlen állandó tag a kezdetek óta. A zenekar körül gyakran cserélődtek a zenészek, különösen a dobos poszton – a basszust Cezar „megoldotta”, ha kellett. Több felsőbb ligában játszó lengyel muzsikusi megfordult Cezar mellett, de ennek közvetlen pozitív hatása soha nem volt a Christ Agony karrierjére.

Lengyelország a '90-es évektől kezdve különösen termékeny talajnak bizonyult a sötét extrém metal számára, nemzetközi porondra is kinőttek innen olyan bandák, mint a Vader, a Behemoth, a Hate vagy a Decapitated. A black-death underground is több generáció rajongóit meg tudta szolgítani a lengyel színen a '90-es évektől napjainkig, olyan bandák által, mint a Pandemonium, az Azarath, a Stillborn, a Hell United vagy a Devilpriest például, tényleg a teljesség igénye nélkül.

A műfajt évtizedeken keresztül szolgáló Christ Agony ebben a közegben a sötét, hangulati irányt képviseli jó ideje. Diszkográfiájuk széttagolt, de következetes: a bemutatkozó Unholyunion (1993) és a melodikusabb Daamoonseth (1994) még a korai black-death elegy nyersességét hordozzák, míg a Moonlight és a Darkside már visszafogottabb, atmoszférikusabb, néhol doomba hajló irányt vesz. A kétezres évek után a projekt hosszabb szünetekkel, névváltoztatással (Union), majd vizsztatérrel folytatódott.

Az új album, a mindössze hat tételt tartalmazó Anthems is egy hosszabb szünet, kilenc év után jelent meg. Nem próbál új korszakot nyitni. Zeneileg halad tovább a legutóbbi Legacy lemez által kijelölt úton, tematikailag viszont elszakad attól, egy rituális narratív térbe helyezi mindazt, amit a zenekar eddig képviselt. A cím beszédes, valószínűleg már a lassú és súlyos, Celtic Frost-szerű hangulatot ébresztő, himnikus Empire of Twilight is rávilágít, miért ez a cím. Népi vagy szertartásos hangszerek alkalmazására ritkán van példa Christ Agony albumokon, ezért is különleges a sámasdobbal kísért bűgös hipnotikus, „lebegtető” hatású hangja és a háttérben megbúvó templomi orgona hangszín a Throne of Eternal Silence-ben. Ez az emelkedett szellem az összes dalnak sajátja, ez is hozzájárul ahhoz, hogy a tételek a szimbolikus sötétség és a transzcendencia himnuszaként szólaljanak meg. A Behemoth O Father vagy Deathless Sun című darabjaival rokon Rites of the Black Sun a saját, külön drámai hangkollázs keretével egyfajta kiemelést is kap az album hangulati ívében, amit a lassú, sötét, flamenco-ihletésű technikákat alkalmazó, de liturgikus kontextusú akusztikus gitárral bevezetett, monumentális Nocturnal Dominion teljesít ki. Vagy... inkább lezár.

Jó anyag, engem nagyon be tud húzni ez a fajta sötét atmoszféra. Egyik-másik tétel instrumentális változatban is kerek, értelmezhető darab volna. Gondolkodtam, hogy hová tudnám helyezni ezt a lemezt. A lengyel szcénának a közös gyökerek vagy a hasonló modor által releváns rétegeibe kár, a hangulatai miatt meg inkább olyan alkotások mellé tenném, mint a Nightbringer Apocalypse Sunja, a The Ruins of Beverast Exuvia lemeze vagy a Psychic Death az Acherontastól. Az Anthems nem egy forradalmi munka, de nem is trendkövető. Ha nem a felfokozott tempókat vagy a póré brutalitást keresed az ilyen fajta muzsikában, hanem a strukturált megfogalmazást a sötét tudásra, spirituális utazásokra, hermetikus filozófiákra, élet-halál

kérdésére vagy bármire, és nem zavar, ha egy ilyen munka inkább belső monológ, mint manifesztáció, akkor hallgasd meg az Anthems dalait. Nem fog meggyőzni, mert nem célja. Csak jelen akar lenni.

CRUCIBLE HAIL TO THE FORCE

KIADÓ: FROM THE VAULTS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 6

Milyen zenére számítson az egyszeri emberfia, ha a zenekar neve megegyezik Rob Halford második szólólemezének címével, a borító pedig - hunyorítva nézve - erősen hajaz a Judas Priest Defenders albumának frontjára? És nem, a dán Crucible debütkorongja mégsem Priest/Halford/Fight-vonalas zakatolós fém, még bizonyos halovány rokon vonások ellenére sem. A Hail To The Force 37 percében ugyanis mániákus, sebességcentrikus speed metalt hallhatunk, időnként valóban ablaküveg-repesztő, ám ezzel együtt sem halfordos énekkel és cseppet közepszerű stúdiós produkcióval. Intenzitás tekintetében talán az Enforcer korai dolgai, netán az Agent Steel debüt jelenthetnek támpontot, ám az ezekre jellemző dalszerzői és vokális talentumok itt sajnos jobbra hiányt szenvednek.

A kilenc saját dalt és egy feldolgozást (While My Guitar Gently Weeps) rejtő korongra érzésem szerint a banda a megalakulás utáni korai zsenégeit éppen úgy felpakolta, mint a későbbi, már változatosabb és kiérleltebb szerzeményeit – én legalábbis ezzel magyarázom a nóták egymásutánjának meglehetősen hektikus színvonalát. Általában ott működik jobban a történet, ahol a nagy speedeléseket szolidabb középtempókkal is megakasztják, illetve ahol a brit születésű frontember, Phil Butler visszavesz a sikoltozós énekstílusból a közepesebb hangfekvések javára.

A gitárjátékkal szerencsére nincs gond, a néhol egészen dallamos, fogós szólók kifejezetten pófások (Thomas Carnell és Jon Brogar a két hűrfelelős), és a ritmusszekciós is okésan teljesít. Inkább magára a dalszerzésre kellene jobban rágyúrnunk a későbbiekben, illetve az énektémák kívánnának meg kicsit több átgondoltságot és kidolgozottságot, mert ezen a téren helyenként bizony érzek némi esetlegességet, rögtönzöttséget.

Mindezekkel együtt messze nem csapnivaló anyag a Hail To The Force, inkább csak átlagosnak, illetve néhány pontján kissé összecsapottnak mondanám. A tempóilag és énekileg változatosabb nótákban ugyanakkor egyértelműen ott az ígéret a továbblépésre – itt és most ez egyelőre nálam hat pontot ér, azzal a megjegyzéssel, hogy a folytatásra az iméntiek miatt azért simán kíváncsi leszek.

DARKNESS DEATH SQUAD CHORICLES

KIADÓ: MASSACRE / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

A Darkness a német thrash metal másodvonalának egyik legkarakteresebb túlélője. A Total Thrash – The Teutonic Story című dokumentumfilmben ennek az esseni csapatnak a történetéről is ejtenek néhány szót. A később Nagy Teuton Négyes néven világhírűvé vált német thrash élvonal bandáinak kortársaként indultak, ugyanannak a közönségnek, ugyanazonokon a színpadon játszottak, de aztán jött a Noise Records és a saját koncepciója alapján leválogatta a német thrash színtér legaktívabb csapatait, majd azokból tudatosan, üzleti megfontolásból építette fel a Teuton Négyest – és velük a stílus európai bástyáját. Nyilván nem akarom kisebbiteni ezeknek a bandáknak az érdemeit, hiszen a Tankard kivételével mindnek rajongója vagyok, de ez történt.

A később indult bandák közül sokan eljutottak akár több lemezig is, de sokan kifulladás és föld-

EXTRA
ÓTOMOS
SOMKOLÓ

AKTUÁLIS KEDVENCEK

CSELŐTEI LÁSZLÓ

1. **TESTAMENT**
Para Bellum
2. **DEPRESSZÍÓ**
El kell mondani
3. **BETON**
Őnazonos
4. **DIRKSCHNEIDER
& THE OLD GANG**
Babylon
5. **BIOHAZARD**
Divided We Fall

GÁTI VIKTOR

1. **TESTAMENT**
Para Bellum
2. **JELUSICK**
Apolitical Ecstasy
3. **PARADISE LOST**
Ascension
4. **PSYCHONAUT**
World Maker
5. **THE ANSWER LIES
IN THE BLACK VOID**
Transcendental

GYURICZA FERENC

1. **CORONER**
Dissonance Theory
2. **W.A.S.P.**
The Crimson Idol
3. **TESTAMENT**
Para Bellum
4. **HELLOWEEN**
Walls of Jericho
5. **MEGADETH**
Tipping Point (dal)

GYURICZA TAMÁS MARCELL

1. **IN FLAMES**
Sounds Of A Playground Fading
2. **BIOHAZARD**
Divided We Fall
3. **CVLT OV THE SVN**
We Are the Dragon
4. **PAIN**
Nothing Remains The Same
5. **HELLOWEEN**
Giants & Monsters

be álltak, amikor a thrashnek leáldozott. Így járt a Darkness is, de tekerjünk kicsit vissza! 1987 – a német thrash metal aranyéve volt. A zsáner bandái ekkorra már túlléptek a demókon és sorra jelentek meg a mára klasszikussá vált albumok, amelyek megrajzolták a német thrash karakterét. A szintér szinte minden bandája jelentkezett lemezzel, a Darkness is ebben az évben debütált *Death Squad* albumával, ami olyan nyers, dühös, koszos, közvetlen megszólalásra épített, olyan punkos energiákat hozott, ami az élboly kiforrottabb, letisztultabb munkáira már nem volt jellemző, de a mezőny többi alkotása közül is talán csak az *Assassin* bemutatkozása tudta megközelíteni. A *Death Squad* lemez kultikus státusza abból fakad, hogy a germán thrash legzordabb, legosztónősebb, legflegmább, amolyan „undergroundból kiüvöltő” arcát mutatta meg – a nemzetközi thrash tablóra is ez az arc került fel.

A cím és a borító egyezései ellenére a *Chronicles* nem csak ennek az albumnak állít emléket – bár erről három dal is felkerült –, hanem a 40 éve megkezdett Darkness-életműnek, egészen 1989-ig, sőt, még azon is túl. Minden nóta új felvétel, de nem egyszerű remake, hanem egy egységesített újraértelmezés a napjainkbeli Darkness felfogásában, ismét öt fővel. A második gitáros verbuválása nem véletlen, hanem tudatos döntés volt. Nem csak a régi dalok korrekt megszólaltatásához kellett a két gitár, de a *Death Squad* eredeti borítóján – ezt alkották újra a *Chronicles* frontjára – is öt alak látható. A tizenkét szám között van összesen hét albumos dal, két soha meg nem jelent demós nóta, két vadiúj és egy kakukktójas: a *Terror for Terror*, amiről csak azért ejtenék pár szót, mert ez igazából egy átcímkeztet és visszadátumozott *Eure Erben*-dal.

Ha nincs meg ez az *Eure Erben* dolog, pár szóban annyi, hogy a banda a Darkness tagjaival felálló reinkarnáció volt a kétezres évek elején, de kicsit másféle thrashben utaztak és német szövegeket írtak a dalaikhoz. Egyetlen albumuk, a 2010-es *Terror 2.0* olyan dupla kiadványban jelent meg, amelynek a második lemeze a komplett anyag angol nyelvű változata Darkness logóval (bár ez az anyag nem tartozik a Darkness szerepei közé) – ezen jelent meg a *Terror for Terror*.

A nótákat nem részletezném, de igazából mindegyik izgalmas, egy vadonatúj és modern produkció része. Ha hallottad a Darkness legújabb kori lemezei közül bármelyiket, és ismered a régi nótákat is, tudod mire számíts ettől az anyagtól: klasszikus nyers teuton thrash punkos attitűddel, élős, dühös és roppant dinamikus. A Darkness ezzel az albummal igazából azt mutatja meg, hogy lehet a saját múltját nosztalgia nélkül, hitelesen újrafogalmazni. X generációs thrash-rajongóknak kötelező, későbbieknek ajánlott!

CEA SERIN THE WORLD OUTSIDE

KIADÓ: GENERATION PROG RECORDS
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

Az 1997-ben alakult amerikai progmetalos Cea Serin nem az a kapkodós fajta zenekar: első nagylemezük megjelenéséig is hét évnek kellett elteltnie, azóta pedig kb. tízévente adnak ki friss anyagokat.

Legújabb, harmadik albumuk címe *The World Outside*, és hallhatóan tényleg sok munka meg törődés fekszik benne, ez egyértelműen lejön belőle. Ugyan csak hat szerzeményt tartalmaz a korong, azonban ezek mindegyike tíz perc feletti játékidővel bír, a teljes hossz ilyenformán szinte pontosan 70 perc, ami eleve nem kis kihívás. Igyekeztek is jó sok mindent belepakolni a nótákba az illetékesek: az alap ugyan jobbára az a fajta gitáros-billentyűs, dallamos progmetal, aminek a legszebb időszaka a kilencvenes évek dereka és második fele volt, de került a főzetbe még sok minden más is. Egészen éteri elszállós részek, merengős zongorás betétek, női énekhang, narrációk és rövidke hangjáték-szerűségek, illetve – másik véglet – néhol hörgős-üvöltős vokalizálás és egészen marcona riffek is színezik a dalokat, nem éppen spórolós módon adagolva semmit sem.

A hangzóanyag zömét egyébként alapvetően ketten játszották fel: Jay Lamm énekel, gitározott, basszusozott és billentyűzött, Rory Faciane pedig a ritmushangszereket kalapálta. Rajtuk kívül pár vendégitáros emeli még a produkció fényét, illetve hallhatunk harmonikát és vonós hangszereket is. Úgy nagy vonalakban, a fundamentumot tekintve engem a muzsika elég erősen emlékeztet a szép emlékü *Divine Regale* 1997-es egyetlen albumára (*Ocean Mind* a címe, és nagyon erősen ajánlom), azzal a kiegészítéssel, hogy azt a fajta erősen melodikus zenei világot itt elég sok egyéb elem színesíti még.

Ahogy említettem, a tekervényes megfogalmazású, erősen rétegzett dalok meglehetősen terjedelmese is – és hogy ez ne legyen elég, a filozofikus tartalmú szövegekkel szintén elég komolyat markol a formáció. Többszöri végighallgatás után sem fogtam még át teljesen a produkciót – az biztos, hogy nem gyorsfogyasztásra készült a *The World Outside*, mint ahogy az is, hogy készítőit mind zene, mind mondanivaló tekintetében erősen feszítette a közlésvágy. A hangok, a szónikus információk áradatában érzésem szerint nem is ártott volna egy kicsit rendet vágni, a „kevesebb néha több” mondás bölcsessége alapján. Évtizedek óta egy csomó komplex, progos zenét hallgatók, azt hiszem, felkészültnek mondhatom magamat e téren, de itt

és most egy kicsit eltűzöttnek érzem ezt a barokosan túlbujánzó zenei és mennyiségbeli megközelítést. (Persze lehet, hogy mások épp emiatt kattannak majd rá – nem vagyunk egyformák.) Tele vannak egyébként kifejezetten izgalmas hangszerek és ritmikai fordulatokkal a dalok, unalmasnak még véletlenül sem nevezném az új Cea Serin-művet – csak éppen egy kicsit kicsontozni kellett/lehetett volna, épp a nagyobb hatások kedvéért.

A hangfolyamból egyes dalokat nem emelnék ki – minden változatossága-fordulatossága ellenére is van egyfajta konstans hőmpölygés-jellege a mutatványnak, nehéz lenne egyes mozzanatokat kipécézni belőle. Nálam perpill ez erős hét pontot ér, többet nem tudok, kevesebbet meg nem akarok adni rá.

DE FACTO CELEBRATUM 1996–2026

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Az 1996-ban alakult De Facto hazánk egyik legkirályabb dark rock bandája. Bár az utóbbi időben kevésbé voltak aktívak, és eztán sem lehet majd velük túl sűrűn találkozni, azért Tóth Gyula énekes-gitáros-főnök csak összehozta újra tavasszal a 25 éves jubileumra a legendás Nightbreed Fesztivált Ecsegfalván, s ennek lesz ismételése október 18-án a budai Analógban.

Emellett pedig elkészült a Celebratum, egy eléggé speciális válogatás a csapat dalaival, két új nótával megfelve. 10 korábbi dalt ugyanis újra felvett a gárda mai felállása, és ezeket többé vagy kevésbé át is gyúrták. Nyilván minden hallgatónak mást fog adni ez az anyag, nekem is van, ami még jobban is tetszik így, mint eredetiben, és olyan is van, aminél nem érzem azt, hogy különösebben hozzátett az új verzió. Ám a zömük tényleg, valóban messze jobban szól, mint az eredeti felvételeken, és sok apróságuk jobban is érvényesül.

Gyula mindig is eszméletlen dallamérzéssel rendelkezett, de aki követte a munkásságát az utóbbi évtizedben, nem lepődhet meg azon, hogy a dallamos részek még dallamosabbak lettek. Arra viszont én sem számítottam, hogy a kemény részek még keményebbek lesznek, pedig ez történt. A Celebratumot nyitó Tűzég-A Pokolból kettős konkrétan nagyobb üt, szilajabb, mint eredetiben, pedig anno pont úgy találtam, hogy ezek a De Facto legmetalosalabb szerzeményei. És nem arról van szó, hogy az idősebb dark csókák erőlködnek, hanem hogy a mai stúdiós körülmények között igazat szolgáltattak ezeknek a nótáknak (is). Mert

persze el kell fogadni, hogy az eredeti albumok szűkösebb keretek és lehetőségek közepette lettek rögzítve. A mai háttér egészen más, és valóban, még ezek a zorkóbb tételek is lélegeznek, van terük, ahogy anno nem feltétlenül.

A legélesebb különbséget persze a legrégebbi anyag, az Antique EP újravett nótáinál érezni, már csak azért is, mert akkoriban nem csak Gyula énekelt a csapatban. Különösen az Elveszett álmok kapcsán érzem azt, hogy több, mint minőségi ugrás történt. Anno is király volt a dal refrénje, de ebben a formában felzárkózott a legnagyobb De Facto-slágerek mellé.

Ami a két új számot illeti, mind a Fehér hó, mind a Kígyó és szívárvány a dallamközpontúbb, letisztultabb De Factót mutatja, egyenes folytatásaként a 2016-os, eddig utolsó soralbumuknak, a Nihilnek (amiről nem is vettek újra semmit, mert nem volt miért). Itt kevesebb a rock, de ami van, jobban is érvényesül, az énekdallamok meg annyira erősek, hogy egyáltalán nem lógnak ki erről a csaknem-best-of kiadványról. Melyet csak azért nem neveznék tényleg best-of-nak, mert csomó hatalmas DF szám hiányzik még innen, inkább nem is kezdem sorolni. De örülök, hogy Gyula szíve vágya teljesült, és az anno is elképzelt, ám akkor meg nem valósult pompájukban tudják megmutatni ezeket a dalokat.

A cikk írása időpontjában még kérdéses, lesz-e CD a Celebratumból, de nagyon remélem, úgy lenne kerek, ha odatehetnék a polcra a többi mellé. Annak pedig, aki még sosem hallotta ezt az öntörvényű csapatot, itt a remek alkalom, hogy belekóstoljon a De Facto mézédés melódiáiba, sodró erejű dark rockjába.

EVOKEN MENDACIUM

KIADÓ: PROFOUND LORE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 10

Nem sok olyan zenekar akad, amelynek a diszográfiájába nem lehet belekötni egy ponton sem, ugyanis már a kezdeti lépések is olyan szintet ütnek meg, hogy más bandák életművük úgymond csúcán sem képesek azt elérni. Az Evoken Shades Of Night Descending demója és az Embrace The Emptiness debütalbum is monstre doom-művek, s hogy az 1994-ben alakult csapat milyen szinten zenél, jelzi, hogy már a második komolyabb lemez, a 2001-es Quietus nemcsak az Evoken, de a teljes, széles doom-paletta egyik legnagyobb teljesítménye. S az Evoken azóta sem tud hibázni...

AKTUÁLIS KEDVENCEK

KÁNYA FERENC

1. TESTAMENT
Para Bellum
2. CORONER
Dissonance Theory
3. HELSTAR
The Devil's Masquerade
4. SLYTHER
Chronicles of Despair
5. DARKNESS
Death Squad Chronicles

MILÁN PÉTER

1. CORONER
Dissonance Theory
2. EVOKEN
Mendacium
3. LUNATIC SOUL
The World Under Unsun
4. PEST
Eternal Nightmares
5. PRIMITIVE MAN
Observance

PINTÉR MIKLÓS

1. NAGYÚR
Kőbánya prog (dal)
2. CHEVELLE
Bright As Blasphemy
3. CRIPPLED BLACK PHOENIX
*The Wolf Changes His Fur
But Not Its Nature*
4. SLO BURN
Amusing The Amazing (EP)
5. PSYCHONAUT
World Maker

POSTA JÁNOS

1. PSYCHONAUT
World Maker
2. LUNATIC SOUL
The World Under Unsun
3. DIRKSCHNEIDER
& THE OLD GANG
Babylon
4. ÁRABROT
Ryte Of Dionysus
5. CORONER
Dissonance Theory

A doom metal legkomorabb, legextrémebb ágazatai a '90-es években felmutattak jó néhány nagyon komoly nevet. Ezek egy része csak egyetlen albumot ért meg, mint pl. az ausztrál Disembowelment, amely ugyanakkor felbecsülhetetlen hatást gyakorolt a színtérre (megjegyzem, a Disembowelment kvázi utódja, az Inverloch megjelentethetne már egy újabb albumot). A Mindrot két lemez után dobta be a törölközőt (a Dawning albumot nagyon tudom ajánlani), míg a hasonlóan zseniális Morgion fényes pályája három albumig tartott. A tán legnagyobb hatású Esoteric szerencsére a mai napig aktív, és természetesen témánk, az Evoken, amely a teljes doom-mezőny egyik legjobb zenekara.

Olyan zenével, amit az Evoken játszik, nem lehet évente előállni, az ötös hét évvel a Hypnagogia után jelentkezik a Mendacium című hetedik albummal. A Hypnagogia anyagán számos új dolgot kipróbált a zenekar, részben dallamosabbak is lettek a maguk világán belül, de elmondásuk szerint a Mendacium anyagán vissza akartak térni a korábbi vérszjósóbb vonalhoz. Első hallásra meglepett a Mendacium, ugyanis a hangzást meglehetősen letisztultnak találtam, s őszintén szólva a dobok hangzásához külön hozzá kellett szoknom. Idővel helyreállt a rend, s még ha Vince VerKay dobjait egy kissé most is hangosnak találom, összességében ez az Evoken saját hangzása. A produkció érdekessége, hogy egyszerre átlátható, arányos és nagyszabású, ég felé törő, szinte mint egy nagy katedrális, s egyszerre komor és súlyos. John Paradiso zenevezető és (véltetően) Chris Molinari gitárjai rettentően nyerseks, brutálisak, elég a Lauds kezdő riffjeit meghallgatni: mintha sziklák görögnének be az ember hallójáratába.

Ha a Mendacium anyagát egészében szemlélem, engem leginkább a Quietus és A Caress Of The Void anyaga jut eszembe, ami a hangulatokat illeti. Az új album is rendkívül sötét, fenyegető aurájú, s ezt a közelgő viharokat idéző atmoszférát az imént jellemzett hangzás kitűnően megtámasztja/szolgálja, például David Wagner mennydörgő basszusgitárja révén. Nem kívánom zengzetes szavakkal hosszsan ecsetelni, milyen nyomasztó és ultrasötét az Evoken zenéje, ezt már elégszer kifejtettem, inkább más erényekre irányítanám rá a figyelmet.

Ezek az erények a rendkívüli kompozíciós készség, a dalszerzés kimagasló kompetenciájához kötődnek, mely vonások egyébként minden egyes Evoken-lemezen megfigyelhetők. Nehéz megfelelő élességgel rámutatni, hogy az Evoken milyen magasságokban van a doom-színtér jó részéhez képest. A doom metal nagyon unalmas tud lenni, ha középszerű témákat húznak-vonnak a hangszeresek, vagyis nincs meg bennük a műfajhoz szükséges plusz. Nos, az Evokenben ilyen „pluszok” egész seregletével találkozhatunk. Minden egyes ponton egészen fenomenális szinten teljesít a kvin-tett. A Mendacium bő egy órában nyolc komplett doom-eposzt kínál a csapat funeral/doom/death-stílusában. Ezek között ismét van két rövidebb instrumentális darab, amelyek muzikális terjeszkedésük újabb bizonyítékai. Mind a Prime, mind a Vespers szép, ihletett tételek.

A hat doom-ösborongást mind megemlíthetném, valamennyi ékesszólóan beszél az Evoken kivételes képességéről, hogy grandiózus szerzeményeket építsen fel; mindegyik egy-egy önálló zenemű, melyben a szólók, riffek, John Paradiso darkos narrációi (Terce), a rájuk jellemző, félreismerhetetlen félakusztikus gitárrészek, a viharos gitárszólók mind-mind e monolitikus kompozíciók faragott kőkockái. Itt a billentyűs hangszer nem holmi színezék, feltét, háttérzajkeltő eszköz, hanem ugyanolyan fontos zeneszerszám, mint a többi; Don Zaro témái csodás összhangban fonódnak össze a gitárokkal, a riffekkel, a visszhangos akusztikus dallamokkal, Wagner basszusával, VerKay dobolásával.

A magasszintű dalszerzés révén a lemez tele van megjegyezhető(!) részekkel, ami tekintve az Evoken zenéjének súlyát, egészen kivételes jelenség. Két lehetséges végpont közül az egyik: a szép

részek klasszikus hangulatokat idéznek, míg másik oldalon olyan súlyú riffeket penget Paradiso, amelyeket az Incantationben sem hallani. A kettő között pedig az Evoken hatalmas, fenséges látképe bontakozik ki előttünk az óriási dallamokkal (Sext), gigászi dalerődtímenyekkel, ólomsúlyú doom-riffeléssel, nagy léptékű váltásokkal, John Paradiso intenzív hörgésével.

Az Evoken hetedszerre sem volt rest megmutatni, hogy ki az úr a doom-birodalomban. A Mendacium pazar teljesítmény, év lemeze kategória.

DYING REMAINS MERCILESS SUFFERING

KIADÓ: MAGGOT STOMP / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

A Dying Remains egy egész friss kanadai death metal formáció. Valószínűleg nem tudnék róluk, ha nem hallottam volna Morbid Saint-, Demolition Hammer- stb. vonalas durva thrash metalban nyomuló, szintén kanadai Detherous albumait, ugyanis a Dying Remains ennek a csapatnak az oldalából nőtt ki, és ennek kapcsán találkoztam a bandával. A fő kapocs Damon McDonald gitáros-énekes (mára basszusra váltott), ő hozta létre a formációt és ő a fő dalszerző meg ötletember. A gyökereit itt sem tagadja meg: a thrash-death alapú, gyors és agresszív riffépítkezés, valamint a precíz, de nyers játék egyértelműen átszivárog ide, ugyanakkor a Dying Remains sokkal sötétebb és brutálisabb irányt képvisel. A stílusuk a klasszikus amerikai death metal hagyományait követi, de nem a floridai vonal felől, hanem inkább a New York-i irányból: a korai Cannibal Corpse, a Suffocation, az Immolation, az Incantation, és ha már az ionoknál tartunk, nem maradhat ki a brit Benediction és akkor már a Bolt Thrower sem.

A Dying Remains nyers, mocskos hangzása – mint egy vödör kavicsos iszap egy megvadult betonkeverőben – valahonnan innen jön. A név meg a Wisconsini Morta Skuld első lemezéről. Damon dalszerzői stílusa nem a komplexitásra épít, hanem a hatásosságra: rövid, tömör dalok követik egymást, amelyekben nincs felesleges építkezés, azonnal támadnak, nem hagynak időt semmi felkészülésre. A Merciless Suffering egy instant brutális, kompromisszummentes, zsigeri – vagy inkább kizsigerező? – régisulis death metal, ugyanakkor egy tudatosan építkező anyag, ahol minden riff célzott, minden váltás funkcionális.

A teljes lemez egyfajta „gyors kivégzés” dramaturgiát követ. A Merciless Suffering tíz erőszak-bombát robbant, összesen alig harminc perc alatt, ez a fél óra viszont meglehetősen intenzív. Egyéb pozitívumát, magasságát, mélységét vagy saját karakterét mondjuk sajnos nem találtam ennek a cuccnak egyik dalban sem, ám ha brutal death témában nem vagy túl válogatós és megeszel mindent, ami durva és gusztustalan, akkor próbálkozz vele. Nem hagy mély nyomot, csak horzsol, de legalább haldalmasan.

FINNR'S CANE FINNR'S CANE

KIADÓ: NORDVIS PRODUKTION
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Kanadából jobbra határtárgító black/death metal-ra lehet számítani, de terem ott más is. A Finnr's Cane összességében bő 15 éve létezik, s ugyan 2019-ben volt egy leállás, hét évvel később megérkezett az Elegy című legutóbbi album folytatása. Ha egy lemez a zenekar nevét viseli, arra azt szokás mondani, hogy „öndefiníáló” mű, ami vagy igaz, vagy nem, mindenesetre a Finnr's Cane olyan lemez, amely egy a mondanivalót tekintve municióban nem szűkölködő csapatot láttat.

A Finn'r's Cane-t hasonlítják a Wolves In The Throne Roomhoz, Agallochhoz, de a Fen neve is előkerül. A Wolves-féle összehasonlításnak nem sok alapja van, hacsak nem a természetközeli beállítottság miatt, de az Agalloch említése is csak egy fokkal indokoltabb. Legfeljebb a zenei indíttatás okán. A Finn'r's Cane rendelkezik saját identitással.

A Finn'r's Cane nagyjából az a zene, amit atmoszferikus black metalnak hívunk, vagyis egy olyan irányvonalhoz sorolható, amelyben már elég sok a részvevő. Ugyanakkor a kanadai trió úgy formálja kompozícióit, és a megszólalás is olyaténképpen tárul elénk, hogy abban kraft és erő, ötlet és koncepció egyaránt jelen van. A hangzással kezdeném, amely öröndetesen nyers – legalábbis számomra –, mi több akár kimondottan zajosnak is mondható. Épp ez a kettősség adja a lemez egyik sajátosságát, nevezetesen, hogy az érdes hangzás hangulatos zenét ölel át, foglal magába. A produkció egyediségét az is adja, hogy nincs basszusgitár, ehelyett csellót és billentyűsöket használ a kanadai trió. A masszív örvénylő gitároknak a nyersesség mellett van egy meleg tónusa, a finom dallamok, az elsőre különösnek tetsző hangszínen megszólaló dallamok, csellótémák pedig e zord alapok közepette is meghittséget biztosítanak az egyes tételeknek. Jó példa erre a The Northwind, az album egyik leginkább megragadó szerzeménye.

A számok főleg közepes tempókban mozognak, de épp az említett The Northwindben gyorsabb ütemekkel is találkozhatunk. E tényezőnek, már-már a sebességnek nincs nagy jelentősége, ugyanis az egész lemez egy egységes hangulati egész, mintha egy nagy zajló folyamat hallgatnánk, amiből olykor ki-kiszűrünk egy-egy elmerengésre készített dallamfoszlányt. Olykor kissé kaotikusnak tetszhet a Finn'r's Cane dalszerkesztési metódusa, de nálam ez a körülmény cseppet sem zavaró. Sőt. Én bocsánatos bűnnek tartom, ha a hangulati többlet, vagy egy nagy vízió oltárán feláldoztatik egy-egy konvencionálisabb zenei szabály. A már címében nagyon szép The Spell Of The Change Of Seasons is a lemez vonzó darabjai közé tartozik: a roppant mord hangzással forrongó gitárokat, a nyers éneket a cselló témái, dallamai árnyalják valamelyest.

Masszív hangulatmű a Finn'r's Cane elvarázslott albuma, amit az érintettek biztosan értékelnek.

HELSTAR THE DEVIL'S MASQUERADE

KIADÓ: MASSACRE RECORDS
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

A Patás é hónapban nagyon célba vette a régi amerikai power metal bandákat: a Vicious Rumors új albuma ugyebár Az Ördög menedéke címet kapta, míg a kor- és pályatárs Helstar lemeze Az Ördög álarcosbálja névre hallgat. Külön poén, hogy a Helstar frontembere, James Rivera úgy két évtizeddel ezelőtt egy ideig a VR énekeseként is praktizált. Vannak fura firtorai az életnek. További – zenehallgatói szempontból szerencsés – egybeesés, hogy ezúttal mindkét brigád új anyaga igencsak erőteljesre sikeredett: kilenc ponttal jutalmaztam mindkettőt, és nem véletlenül. (Egyébiránt kilenc az évek száma is, amennyi eltelt a Helstar 2016-os Vampiro albumának megjelenése óta.)

A banda felállásában Rivera mellett a gitáros Larry Barragán képviseli az őstagságot, de a dobos és a basszer is régóta képben van itt, egyedül a másik hathúros, Alan DeLeon Jr. friss arc, ő tavaly csatlakozott. Zenei szempontból inkább húz ez az anyag a némileg dallamosabb, old school Helstarhoz, mint a visszatérés utáni thrashesebb, extrémebb hatásokat is felvillantó énjükhöz – értem ezalatt a Vampiro előtti cuccaikat, mert az már tulajdonképpen visszakanyar volt. Most is ilyesmiről van szó, bár annyira nem egyértelmű módon, mint legutóbb, inkább valahol félúton a Vampiro és karcosabb újkori előzményeinek

világa között. Ha úgy vesszük, amolyan Helstar-szintézisként is felfogható ez az anyag.

A rövidke Avernus intro után érkező címadó, illetve az ezt követő Stygian Miracles meglehetősen vehemens lendülettel csapnak a lecsóba, ezek szinte már speedbe hajló US power tételek. Tök jó mindkettő, de nekem még jobban tetszik a visszafogottabb, fojtogató atmoszférájú Carcass For A King, amiben Rivera olyan mély, szinte már darksos regiszterekbe is lemegy, amilyeneket ezidáig nem nagyon hallhattunk tőle. Az ürge egyébként még mindig nagyon nagy király: igaz, a sikolyokkal már spórolósabban bánik (a maga 65 évével ez érthető is), viszont ahol el-elereszt egyet, az bizony nagyon hasít. Néhány, az utóbbi albumokon már bemutatott, extrémebb (blackes jellegű) rikácsot is megereszt időnként, ezek sem állnak rosszul neki. Szerencsére nem tolja túl a dolgot, inkább amolyan fűszerként használja ezeket. Az a gonoszítás, szuggesztív és mániákus él pedig, ami miatt anno megkedveltem, a mai napig megvan az előadásmódjában. Az új nóták horroros-vámpíros tematikájához jól is illik mindez – tartalomhoz a forma, ugyebár. Mindenképpen említést érdemel még az instrumentális Suerte De Muleta, ami nekem valahol az Iron Maiden 1984-es Losfer Wordsét idézi, illetve a záró I Am The Way, ami a lemez legelvetemültebb tétele. Utóbbi amolyan horrorszitikus, infernális metal minimusical, kísérteties kórusokkal, jó pár vendégénekesrel (Robert Lowe és Jason McMaster; többek között), néhol thrashbe hajló riffekkel-tempókkal, és hideglelős énektémákkal Rivera részéről. Egyértelműen ez a dal áll legközelebb a visszatérés utáni, kissé extrémebb megközelítésű anyagokhoz.

Rivera méltatásán túl mindenképpen dicsérendő az okosan megtekert gitárjáték és a remek szólómunka is – néhol egészen szövevényes dolgokat játszik a Barragán/DeLeon páros, érdemes odafigyelve felfejteni a szálakat. De a dobos Michael Lewis egyszerre fífkás és mégis roppantul húzós dobolása mellett sem mennék el szó nélkül. A maga 38 percével egy kerek, kompakt egész az Álarcosbál – a Helstar-legenda tehát él és virul.

HOODED MENACE LACHRYMOSE MONUMENTS OF OBSCURATION

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Hooded Menace-t Lasse Pyykkö alapította 2007-ben. Pyykkö metalveterán, sok zenekarban megfordult, pl. a '80-as évek végén elindult Phlegethonban. Mindig a metal sötétbéli árnyalatai vonzották, természetesen a Hooded Menace is itt keresendő, mi több, a zenekar egyik alapkövét a horrorfilmek képezik. Lasse másik szerelme a horrorfilmek világa, főleg a klasszikus műveké, s a Hooded Menace témáit is át- és átszövik a filmes utalások.

A finn csapat doom/death metalt játszik, s a korai lemezek nehezebb, hosszabban kibomló szerzeményeihez képest nagyjából az előző lemez, a 2021-es The Tritonus Bell óta befogadhatóbb, könnyebben emészthető a zene. Ez azt jelenti, hogy ugyan a doom/death metal mint alap megmaradt, azonban a riffekben megjelent a hagyományos heavy metal hatása. Már a W.A.S.P.-feldolgozás is jelezte ezt a tendenciát, amely a Lachrymose Monuments Of Obscuration címet kapott hetedik albumon tovább erősödött.

Ha képzeletben végigpásztázom a doom/death metal egyébként cseppet sem egydimenziós mezőnyét, talán a Hooded Menace a leginkább klasszikus metal hatású csapat a teljes palettán. Értem ez alatt azt is, hogy a finnek dalaiban, a gitárdallamokban erősen jelen van olyan bandák hatása, mint a Candlemass, a Paradise Lost, vagy a Cathedral. Ezekhez képest még régebbi metalzenekarok befolyását is tetten érhetjük, úgy mint Mercyful Fate/

HOODED MENACE
LACHRYMOSE MONUMENTS OF
OBSCURATION

AKTUÁLIS KEDVENCEK

SCHMIDT PÉTER

1. CORONER
Dissonance Theory
2. NOVEMBERS DOOM
Major Arcana
3. ALICE IN CHAINS
Black Gives Way To Blue
4. VANDEN PLAS
Christ O
5. THE ANSWER LIES
IN THE BLACK VOID
Transcendental

SZÉNEGETŐ RICHÁRD

1. THE JOYSTIX
összes
2. BETON
Őnazonos
3. DEPRESSZIÓ
El kell mondani
4. BIOHAZARD
Divided We Fall
5. THE OTHER
Alienated

UZSEKA NORBERT

1. MOONSPELL
Opus Diabolicum
2. BETON
Őnazonos
3. CORONER
Dissonance Theory
4. TUESDAY THE SKY
Indoor Enthusiast
5. TESTAMENT
Para Bellum

ZUBOR OLLY

1. AMORPHIS
Borderland
2. PARADISE LOST
Ascension
3. WE CAME AS ROMANS
All Is Beautiful...
Because We're Doomed
4. VINTERSORG
Vattenkrafternas spel
5. BENT SEA
The Dormant Ruin

HOODED MENACE

King Diamond, de ezeknél pörébb, metalos riffelés is kiszalad Lasse Pyykkö ujjai alól. Ezeket a klasszikus metaldolgokat Lasse ügyesen építi be a doom/death-keretek közé úgy, hogy az eredmény ugyan valamelyest tágtítja a zsánert, alapvetően megmarad annak pályáján.

A fentiek azt is jelentik, hogy a zene lendületesebb, gyorsabb, mint amit az Ossuarium Silhouettes Unhallowed (a kedvencem a Hooded Menace-től) anyaggal bezárólag játszottak a finnek, de összességében így is maradt bőven doomos rész. Ugyanakkor az olyan tételek határozottan '80-as éveket idéző egyszerű metalos riffelése, mint a Lugubrious Dance, nem teszik kétséggé, hogy Lasse hová szeret visszanyúlni inspirációáért. A világos, áttetsző gitárszólók is a '80-as éveket idézik. A csapat szereti a meglepő feldolgozásokat, így az új albumon a Duran Duran, egykori popikon száma, a Save a Prayer hallható. Nem ismertem fel a számot (utoljára általános iskolás koromban hallgattam ilyesmit), ha nem kapom meg az információkat, nem mondtam volna meg, hogy kitől származik az eredeti verzió. Vagyis: a csapat jól átgúrta a számot a maga képeire. Ilyenek a jó átiratok.

Mondanom sem kell, hogy a hangzás maximálisan átlátható és világos: egy alapnyereséggel mellett semmilyen zaj nincs a hangok között. Ez is a '80-as évek hagyományos metalos felfogásának része lehet. Mindenesetre a Hooded Menace borongós, hangulatos, deathes, doomos metaljának jól áll ez a produkció. Harri Kuokkanen hörgésével egyetemben is egy könnyen hallgatható, jól sikerült lemez a Lachrymose Monuments Of Obscuration.

IGORRR AMEN

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: GÁTI VIKTOR / 6

Az Igorrr név mögött álló Gautier Serre 2005-ben indította el rendhagyó zenei projektjét Franciaországban, amely a breakcore, a barokk zene, a black metal, az elektronikus kísérletezés és megannyi más stílus fúziójával hamar egyedülálló szintet hozott a modern extrém zenébe. A korai demók után az első igazi áttörést a Nostril (2010) hozta meg, amelyet a 2012-es Hallelujah követett, már rangos vendégművészekkel, például a Mayhem gitárosával, Telochkal és a klasszikus énekes Laure Le Pruneneckel. A projekt 2017-ben a Savage Sinusoid albummal teljes zenekarrá alakult, továbbá a lemez kritikai és közönségsikert hozott, nem-

zetközi turnékkal és fesztiválszereplésekkel.

A 2020-as Spirituality and Distortion már a legnagyobb avantgarde metal előadók közé emelte az Igorrr nevét. Jőmagam ennél a számomra roppant tetszetős korongnál kapcsolódtam be a zenekar munkásságának tanulmányozásába. Időközben a felállás folyamatosan változott, miközben Serre megőrizte a kreatív kontrollt és az avantgarde kísérletezést, mint fő szervező erő.

A friss, sorrendben ötödik nagylemez, az Amen a felvezetők alapján minden eddiginél sötétebb, súlyosabb és eklektikusabb dalszövegekkel ígért. A felvételek különleges körülmények között zajlottak: valódi kórust rögzítettek egy templomban, hagyományos tibeti hangszereket és extrém hangkeltési technikákat is bevetettek, például üllőt szóltattak meg, a Headbutt utolsó hangjait pedig egy markolóval agyonütött zongora kimúlása adja.

A dalok közül nekem a Blastbeat Falafel – Trey Spruance (Mr. Bungle) vendégszereplésével –, az ADHD – egy iszonyatosan beteg klippel – és a barokk/trip-hop jellegű Silence a legemlékezetesebb. Összességében azonban úgy érzem, a produkció túlzottan elment a sokkolás/elborzasztás irányába, a dalcentríkusság és szórakoztató virtuozitás rovására. Bizonyos tételeket kifejezetten küzdelmes végig hallgatni, egy megvadult Gojirára hajazó előadásmód mellett is, mások pedig – részint a kiváló hangzásnak köszönhetően – kvázi gyöngyszemek a maguk nemében. Szóval számomra roppant felemás az új Igorrr; mindenesetre, a megjelenést nagyszabású turné kíséri, amelynek februárban budapesti állomása is lesz. Élőben minden bizonnyal egyedülálló élményt nyújt a banda; kíváncsi vagyok!

LUNATIC SOUL THE WORLD UNDER UNSUN

KIADÓ: INSIDEOUT MUSIC / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A Lunatic Soul Mariusz Duda szólóprojektje, e név alatt 2008 óta készít lemezeket. Duda, mint tudvalevő, a Riverside nagy tehetséggel megáldott éneke, gitárosa, basszusgitárosa, dalszerző szövegírója. Lehet, hogy könnyebb lenne összeszedni, mit nem tud ez a komoly képességekkel megáldott zenész. Én meglehetősen későn ismertem meg a Lunatic Soult, először a 2020-as Through Shaded Woods című előző albumot hallottam, amelyen a szláv és a skandináv folklóze területeit kutatta fel a lengyel zenész. Azonnal beleszerettem az

elbűvölő zeneanyagba, s megörültem, hogy öt évvel később újabb lemezt van szerencsém hallani Lunatic Soul név alatt. Sorrendben ez már a nyolcadik album.

Az előző lemezt elég régen hallgattam, de élenken emlékszem az euforikus pillanatokra, amelyeket az anyag kiváltott belőlem. A tizen-négyszámos új album hallatán ugyanazok az ismerős jó érzések rohannak meg, ami azt jelenti, hogy a Duda által kreált zenei világ hasonlóan szívemengető, mint volt a Through Shaded Woods idején. Fontos hangsúlyozni, hogy a Lunatic Soul nem mellékprojekt, valójában Mariusz számára nagyobb szabadságot ad, mint a Riverside. Ahogy fogalmazott, itt szó szerint bármit megtehet. Szerencsére csupa szép és ízléses dologt visz végbe.

A recenzor már csak ilyen: elemez, kategorizál, de teszi ezt sokszor azért, hogy a zenét, amiről eleve nem könnyű beszélni, valahogyan megpróbálja közelebb hozni ahhoz, aki még nem hallotta. Ennek fényében a 'The World Under Unsun' nagyjából a progresszív rock, a folkos dallamok, impressziók, és az ambient-hangulatok mentén helyezhető el. Ezek elnagyolt megjegyzések, de tény, hogy a megnevezett zenei területeket érinti, sőt, kiaknázza a multihangszeres lengyel hangvázráló. Érdekes módon, annak ellenére, hogy Mariusz szabadon alkothat e projekt keretein belül, ahol olykor néhány vendéget leszámítva, mindent maga játszik fel, nem veszik el a vad kísérletezés parttalanságában, hanem sokszor megmarad a hagyományosnak nevezhető dalstruktúrák keretei között. Még akkor is, amikor a hangszerelés „elrugaszkodottabbnak”, vagy „elvonatibbnak” tűnik. Ilyennek tetszhet egy olyan tétel, mint a csaknem 12 perces Mind Obscured, Heart Eclipsed. De ha elérünk a lemezen idáig, megállapíthatjuk, hogy ebben a szerzeményben sincs semmi nehezen emészthető, vagy felfoghatatlan. Duda szépen szövi a billentyűs hangszerek segítségével felépülő dalszerkezeteket, amelyek áramlanak, csordogálnak, s ami szép az egészben: végig jó érzéseket kelt, amit hallunk.

A The World Under Unsun úgy progresszív, hogy cseppet sem fárasztó, nem öncélú, nem hal bele önnön nagyságának tudatába; úgy változatos, hogy nem esik szét, nem szétartó; úgy végez az alkotó finom zenei kísérleteket, hogy közben megágyaz ezeknek egy-egy dalkereten belül, s nem hagyja szétesni a felhasználott hangokat. Vagyis: a koherencia mind-

végig szempont kellett, hogy legyen Mariusz számára.

A duplaalbumnak a második fele egy hangyányival talán experimentálisabb természetű, mint az első rész, de Duda majdnem minden dalban felcsendülő meleg, szinte andalító éneke mintegy átsegítheti a bátortalanabb hallgatót is az esetlegesen felmerülő zenei nehézségeken. Az említett Mind Obscured... jazzes, filmzenés területeket is érint, de nem szükséges minden dal valamennyi zenei kalandozására kitérni. A Lunatic Soul albuma pont az a lemez, amibe fejest kell ugrani és csodul-tig kell töltekezni a muzikális élmények, aján-dékok szüntelenül érkező sokaságával.

Belegondolni is szédítő, mennyi munka lehetett ebben az albumban, ami arra is újfent rámutat, milyen szintű zenész áll e gyönyörű lemezanyag mögött. Valahányszor valami idegkisimító, lélekemelő zenei elixírre van szükségem a mindennapok felőlő kerekai közül végre kikerülve, eszembe jut, hogy el kell indítani a Lunatic Soul zenéjét. Nem szűnik meg balzsamnak lenni a belső ínség idején.

MOONSPELL OPUS DIABOLICUM

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 10

A portugál Moonspell bő három évtizedes pályafutása alatt számos emlékezetes dologt vitt véghez, de alighanem pályájuk csúcsa lehetett a 2024. október 26-i koncertjük, melyet Lisszabon (és egész Portugália) egyik legfontosabb rendezvénycsarnokában, a MEO Arenában tartottak. A koncerten részt vett a 45 tagú Lisbon Sinfonietta Orchestra, Vasco Pearce de Azevedo (nem Don Antonio Coimbra de la Coronilla y Azevedo, és véletlenül sem Don Bastiano João Coimbra de la Coronilla y Azevedo – a szerk.) vezényletével, plusz egy csuklás szerzetesi öltözetbe bújt kórus. A koncertfelvétel számos verzióban jelenik meg egy évvel később, és érdemes a film-es verzióját is beszerezni.

A Moonspell ugye Portugália legismertebb metalbandája, mégis ez volt az első alkalom, hogy nem egy fesztivál egyik fellépőjeként, hanem önállóan játszhattak a gigászi arénában (ami kb. kétszer annyi embert képes

befogadni, mint a Budapest Sportaréna, és bár biztos nem volt 20 ezer néző a koncerten, de mindenképp örült sokan voltak). Fernando Ribeiro, a karizmatikus, intelligens és jó humorú jelzőket is megérdemlő frontember beszél is erről a buli közben, és az egész zenekaron látszik az öröm és megilletődöttség, hogy így muzsikálhatnak ott.

A teátralitás, drámaiság, szenvedélyesség nyilván portugál mivoltukból is fakad, s persze ez mindig megkülönböztette a Moonspell-t a többi dark-gót metal bandától. Ugyanezek miatt nagyon is illik hozzájuk a nagyzenekari „rásegítés”, a monumentális színpadkép, bár Fernandoék mindig igyekeztek látványban is adni valami pluszt a koncertjeiken.

Várható volt, hogy az eredetiben is eléggé szimfonikus, nagyívú, és Lisszabon történelmének legnagyobb katasztrófájáról szóló, végig portugálul énekelt 1755 albumot megidézik majd, s valóban, négy dal is szerepel róla. Kissé becsapós mondjuk, hogy a nagyzenekari intrót az Em Nome do Medo követi, mely simán lehetett volna az 1755 része, de eredetileg az Alpha Noiron szerepelt. Ahogy Fernando bejön a színpadra, kezében viharlámpával, már az háttorzonogató, és meg is alapozza az egész koncert hangulatát. Az 1755 dalban aztán steampunk pestisdoktor álarcot ölt, és én ugyan nem vagyok nagy barátja a metalkoncerteken az álarcosbálnak, a színpadias kellékeknek, de ez az ember mindig is komolyan vehető volt, itt is az.

A felkavaró 1755 blokkot követően jön egy csomó meglepetés, még ha a koncert vége kiszámíthatónak is mondható. Arra számfáni lehetett, hogy az egyelőre utolsó, 2021-ben megjelent, zseniális Hermitage albumot hanyagolni fogják, elvégre azt az anyagot már eljátszották különleges koncerten, a 80 méter mély Grutas de Mira D'Aire barlangban, s ennek felvétele szintén megjelent, From Down Below – Live 80 Meters Deep címmel. De hogy best of jelleg helyett olyan csemegék lesznek, mint Breathe (Until We Are No More), Extinct, Proliferation, Finisterra (mekkora zúzd!), Everything Invaded, Scorpion Flower, arra nem fogadtam volna. Ezek némelyike persze dark sláger, de igazából abban szegletet meg, hogy a Moonspell tényleg mindig kimagasló volt, sőt, a hajdani nagy gothic/death/doom metal robbanás egyetlen zenekara, amely még néhány relatív botlás (pl. Sin/Pecado, bár Depeche Mode-nak az is adja) mellett is mindig minőségi dalokat írt.

Az albumot záró örökérvényű hármas-tól aztán végképp beindul az ember hátán a hideg. A Vampiria félelmetes, ahogy kell, a tüzek itt a leginkább látványosak, s ahogy a végén csak ének és nagyzenekar megy... Aztán a Moonspell-himnusz, az Alma Mater, ami abszolút népiünnepélyt hoz, s végül a méltóságteljesen hömpölygő, szintén háttorzonogató Fullmoon Madness. Hát, igen. Ezeknél végképp kiderül, hogy lehet, hogy divatja van a nagyzenekarosdis rock/metal koncerteknek, de ahogy a Moonspellnél működik ez az egész, úgy nem sokaknál.

NOVEMBERS DOOM MAJOR ARCANA

KIADÓ: PROPHECY / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

Amerikai doom metal formációról szólva leginkább a Trouble, a Solitude Aeternus, a Pentagram, illetve a Saint Vitus és vonzás-körzete (Spirit Caravan, The Hidden Hand, The Obsessed, stb.) neveit van szokásban emlegetni, holott a chicagói illetőségű Novembers Doom is figyelemre méltó szereplője a tengerentúli színtérnek. Eleve van egy erős komoly

múltjuk: 1992 óta működnek, a Major Arcanát is számolva már tizenkét albumnál tartanak, ami már önmagában megsüvegezendő kitartásra vall. Igaz, az imént citáltakhoz képest ők egy jó fokozattal harapósabban, doom/death hatásokkal is jócskán operálva muzsikálnak – tisztán doom/deathnek mégsem mondanám a zenéjüket, inkább valahol félúton vannak ezen irányzat és a klasszikusabb hangvételű epikus doom nagyszabásúbb világá között. Ehhez az egyik kulcs az egyetlen eredeti tag, a frontember Paul Kuhr orgánuma, aki a horgósebb vokalizálás mellett gyakran használja dallamosan is a hangszálait – méghozzá nem is rosszul, markáns baritonján ugyanis kifejezetten jó énektemákkal szolgál. De a zenei alapok is sok melodikus részt, kellemes harmóniamenetet tartalmaznak, a tempók pedig a belassult, tipikus doomolás mellett meglehetősen gyakorisággal váltanak dohogósabb-zakatosabb fokozatba.

Ami pedig legalább ennyire fontos: a zenekar valóban erős atmoszférájú és jó dalokat ír, igazi zenei és szövegi mélységekkel, komolyan veendő tartalommal. Habár – amint említettem – a frontember Paul az egyetlen eredeti tag a csapatban, jelenlegi társai is már másfél-két évtizede mellette vannak, összeszokott társaságról beszélhetünk tehát, ami hallatszik is a Major Arcana dalain. A két gitáros, Larry Roberts és Vito Marchese például nagyon szépen dolgozik együtt, legyen szó akár karcosabb riffelésről vagy légesebb, szép harmóniamenetekről, a dobos Garry Naples pedig jó érzékkel pakolja alájuk az egyszerre masszív és mégis változatos, okosan megformált ritmusalapkákat.

A szűk órányi lemezanyagon hallható tíz szerzemény minden kétséget kizáróan figyelemre méltó teljesítmény egy olyan szép múltú formációtól, akikhez a doom/death vonal és a tradicionálisabb epikus doom irány felől érkezve egyaránt érdemes közelíteni. (Bennfentesebbek figyelmét külön felhívnom a lemezt gondozó Prophecy kiadóra, akiknek neve most is garancia a minőségre mind a zenei tartalom, mind a fizikai kivitelezés-megvalósítás tekintetében. Ahogy azt tőlük már megszokhattuk.)

PEST ETERNAL NIGHTMARES

KIADÓ: HEIDENS HART
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A német Pest még egy olyan korszakban alakult, amikor a black metal képe egészen másképp nézett ki, azonban a csapat „átmentette” magát a jelen korba. Igaz, ehhez szükség volt egy hosszabb szünetre, erőgyűjtésre. Az 1997-ben alakult csapat 2014-ben kiadta a Buried című ötödik albumot, s lassan eltávozott az evilágból. Azonban kísértetként tovább ödöngött az árnyak között, hogy majdan alkalmas időben újra hús-vér alakban folytassa tovább tevékenységét. Tavaly nyáron megjelent egy split a Cultus nevű holland formációval, az érdemi visszatérésre azonban ez év őszén kerül sor az Eternal Nightmares album megjelenésével.

Már első hallásra éreztem, hogy a kilencszámas anyag nem egy mezei stílusgyakorlat. Való igaz: a Pest hatodik teljes hosszúságú kiadványa még véletlenül sem egy újabb black metal-zsáner-lemez a végeláthatatlan sorban. Nem volt nehézségektől mentes a Pest sorsa, ugyanis az alapító dobos, Mrok, 2011-ben autóbalesetben életét vesztette. Őt Scum pótolja, aki korábban énekesi, gitárosi, bőgösi posztokon is ténykedett. Brandt néven egy újabb gitáros csatlakozott a gárdához, így megszületett a 2025-ös év egyik leginkább figyelemreméltó BM-albuma.

Hogy mire alapozom az iménti kijelentést, arra maga a lemezanyag szolgáltatja a fundamentumot. A legnyilvánvalóbb pozitív tényező az egészen kiváló dalszerzés. A Pest másik alapítója, Atax vezényletével a Pest jobb formában van, mint valaha.

A Pest addig ismert világát viszi tovább a kvartett még erősebb szerzeményekkel, megújult erővel, a csúcspontokra való még komolyabb koncentrációval. A Pest zenéjének savát-borsát Atax hullámzó, pulzáló, hipnotikus gitározása adja, témái egészen nagyszabásúak, monumentálisak. A dalokban a gyors részek alatt olyan sodró intenzitás tapasztalható, amely csak akkor képes érvényre jutni, ha a ritmusszekció (jelen esetben: Scum – dob, Arjan – basszusgitár) képes ilyen elsőprő lendülettel játszani, biztosítani az alapokat, másrészt pedig adottak a jó témák. Atax riffjei, tremoló-dallamai kimagaslóak, s ezek erejét a fent említett ritmusszekció viharos hevületű tempói képesek igazán magas szintre juttatni. A nyers hangzás, amely ugyanakkor transzparens és arányos, a zene mámoros lüktetésének (Winds Of Death) szinte mitikus színezetet ad – lelki szemeim előtt megjelennek az északi hagyomány égbolton végigvonuló nagy seregei. A Pest zenéjének vizuális-imaginációs vetülete is komolyan latba veendő.

Egységes az album színvonal, sehol sem érezni a nívó süllyedését, de az olyan tételek, mint a Dr. Crow, az egészen kitűnő Winds Of Death, a Running In Rage, vagy a The Gates a műfaj legszebb formáját mutatják. Élmény hallgatni az egyszerre eposzi és vérbő, szélesebb és szinte transzszzerű témákat a black metalra nagyon értő Pest előadásában. Úgy tartozik a német kvartett a black metal „régis iskolás” ligájába, hogy közben nehéz lenne az új albumnál elevebben formában prezentálni ezt a súlyos, komor, végítélet-zenét. Mr. Blasphemy, a frontember pedig károga rémmeledőit. A Pest a műfaj koronázatlan pestiskirálya (Poe-t segítségül hívva).

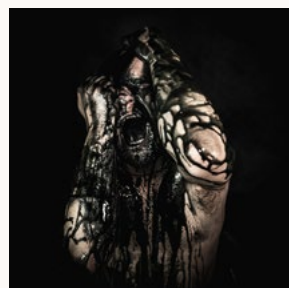
POSTMORTAL PROFUNDIS OMNIS

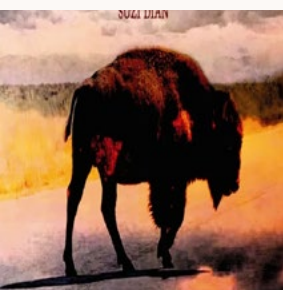
KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A lengyel, ezen belül is krakkói Postmortal 2016-ban alakult, s a csapat Profundis Omnis albuma jelzi, hogy az egyesek által felületesen (sem) ismert funeral doom irányzat, amely szerintük szűk területre korlátozódik, olyanformán képes megszólalni, ami egyáltalán nem tipikus. Már az album hangzása megfogott, ugyanis a mélyen dohogó hangszerek között néha nem könnyű megállapítani, mi származik gitártól, és mi basszusgitár. Ez nem azt jelenti, hogy áttekinthetetlen a produkció, mert nem az, csak a föld alá hangolt húrosok néha összeolvadni tűnnek.

Eleinte négyen, majd öten voltak a lengyelek, ám a 2018-as Soil EP után kettőre olvadt a létszám, s ők készítették el a májusban megjelent debütalbumot. A Profundis Omnis anyagát Michał Skupień gitáros/bőgős/dobos, valamint Dawid Dunikowski énekes/szövegíró jegyzi. Előbbi a zenei részért, utóbbi a koncepcióért felel. A Postmortal zenéje a funeral doom metal zászlaja alá helyezhető, de nem hasonlítanak sem a finn bandákra, sem az amerikaiakra, sem más kontinensek, pl. Ausztrália kiválóságaira (Mournful Congregation). Ez a csapat is lassan játszik, de a hangzásuk nagyon egyedi, s amiket Michał Skupień penget a gitáron, bőgőn, az is meglehetősen sajtáságos, nem tudnám más bandákhoz kötni. Egyes gitárrészek, dallamok erejéig talán, azonban a teljes kép egy nagyon borongós, nagyon érdes, mégis áttekinthető doomvízióval ajándékozza meg e nehéz irányzat szerelmeseit. A dohogó, borongó gitár-alaptémákat olykor dallamok színesítik, hangulati váltások viszik el más irányba az adott kompozíciót (The Masterpiece Of The Thing That Once Was But Will Never Be), és a hangszínek különösen érdekesek, jórészt ezek adják az album egyediségét. Ha az alaptéma önmagában nem is lenne kiemelkedő, egy-egy jól elhelyezett zenei ornamens izgalmassá varázsolja a nélküle fakóbbnak mutató részleteket.

A Postmortal duója másképp is törekedett a variálásra, a nyomott hangulatok kellő mérvű kife-

jezésére, ugyanis a Decay Of Paradise-ban lány nő hang szólal meg – Anna Charczuk-Salamon éneke extra hangszerként tűnik fel, egészen kísérteties, ahogyan a síri gitárokkal együtt áriázik. A nő ének sötét zenei közegben nagyon hatásos tud lenni – itt is ez a helyzet. Dawid Dunikowski hangja – mint nyilván nem meglepő – mély hörgés, ami nem áll távol a Skepticism frontemberének, Mattinak a hasonló torokreszeléseitől.

Összességében nagyon egyszerűnek tűnő zene, amit a Postmortal előad, s valóban nem bonyolult, ám a választott irányvonalhoz való érzékről tanúsodik, hogy csaknem végig kimondottan ötletesen, egyedi ízzelkel találva tudta Skupień életre kelteni ezt az extrém doom zenét. Dawid Dunikowski a vizualitáshoz is van érzéke, ugyanis a meglehetősen nyugtalanító borító ötlete tőle származik. Nem hozott létre új műfajt a Postmortal, azonban a sötétfekete doom zene új árnyalatokkal gazdagodott.

PRIMITIVE MAN OBSERVANCE

KIADÓ: RELAPSE / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Aki már találkozott a 2012-ben, Denverben alakult Primitive Man névvel, volt szerencséje, vagy szerencsétlensége hallani a trió ténykedését, minden bizonnyal megállapította, hogy a formáció a leg súlyosabbak közé tartozik, amelyek valaha felbukkantak a kortárs zenei törekvések forgatagában. Már a 2013-as Scorn debütalbum sem hagyott szemernyi kétséget sem célkitűzéseik kapcsán, de azóta sok víz lecsorgott az alvilági folyókon – a Primitive Man nem ül a babérjain, nem süpped bele a kényelmes tudatba, hogy „mi vagyunk a leg súlyosabbak”.

Az Ethan Lee McCarthy gitáros/frontember által vezetett Primitive Man szereti a kisebb kiadványokat, különösen a spliteket, melyekből eddig nyolc db van a diszkográfiában. A csapat szereti megosztani a súlyt másokkal. Ami a nagylemezeket illeti, az október végén megjelenő Observance a negyedik a sorban. Nagyjából négy-öt évre van szükség, hogy a zenekar összeállítson egy újabb monolitikus zajhegyet. A 2020-as Immersion a maga 35 percével jóval tömörebb volt, mint amit megszokhattunk a csapattól – elődje, a Caustic 67 perces –, de ez alkalommal ismét eloldozták magukat láncaitól, s a hét szerzeményt számláló új album 68 percig tombol. Kemény menet lesz...

A Primitive Man kiindulópontját nagyjából a sludge metal környékén kereshetjük, de hogy érzékeltessem: hozzájuk a képest a Crowbar könyved nyáresti slágerzene. A sludge otrombasága mellett ugyanakkora szeletet követel az aszfalt-torból a doom/death metal, s ezek mellett további zenei és zenét felbontó irányvonalak szüremkednek be a zajképbe. Már nem először fogalmazódik meg bennem, amikor a Primitive Man valamelyik lemeze szól, hogy ennek a csapatnak az egyik erőssége, sőt, stílusuk alapköve a „hang, vagy inkább a zajelem” mint olyan megszólalása, ereje, maga a hangzás, a brutális hang pusztá, póre megdörrenése; amikor berobban a basszusgitar, mennydörög a gitár, a ruha cafatokban szakad le a hallgatóról, s még a hús is meglazul a csontokon, kellő hangerő támogatásával.

Számos kompozíció meghaladja a tízperces terjedelmet, McCarthy és társai szeretnek lassan és ennél is lassabban elidőzni egyes kíméletlen hangokkal, élvezik, hogy a tonnás súlyú gitár- és basszusrétegek acéltömbökként zúzzák össze a hallgató maradék ellenállóképességét, izzé-porrá morzsolják gyenge védekező ösztönét, s a lávaként ömlő sludge/black/doom-folyamok módszeresen felemésztenek mindent, ami az útjukba kerül. McCarthy örült bömbölései mint ostorcsapások vezénylik ezt a posztapokaliptikus dalárdát, miközben a gitár sívít a dobok lassú ritmusaira, s a basszusüledék lerakódni látszik a kínzóan lassú

tempóval továbbászo dalstruktúrák alatt. Néha felszakadnak az alsó rétegek, és szinte valószínűtlen sebességre kapcsol a trió – Natural Law. Az a zavarba ejtő, nehezen leírható, precíz definíciókat félresöpörő a Primitive Man zenéjében, hogy a rop-pant súlylapp egyetemben van valami méltóságteljes vonulás e tételekben; a zajmenet könyörtelenségében is valami elemelkedettség, hipnotikus elem ragadja magával a kővé dermedt hallgatót.

Úgy tűnik, a trió számára néha már nem elég az extrémítás azon foka, amit gitárokkal, dobokkal lehet elérni, ilyenkor áttévedünk a power electronics/harsh industrial területeire, ahol struktúrákat kivenni már komoly kihívás lenne. A Primitive Man azonban biztos kézzel uralja a zajtengert. Nyilván van egy nagyfokú szabadság abban, amit egy effajta zenekar művel: nincsenek határok, s amint megpillantunk egyet, a cél az, hogy magunk alá gyűrjük. Primitív ember: „primitív” nem mint ostoba, együgyű, hanem őseredeti, primordiális, az őselvben leledző; ott lenni rá, ahol az erő forrponton vannak, ahonnan minden kibomlik; az elemek szétszórják maguk között az illetékességi területeket, s ádáz birokra kelnek. Itt pillantható meg a Primitive Man iradatlan zenéjének félelmetes lát képe, ez a zenei iszonyvízió. Nem meglepő, ha sokan visszariadnak a látásától.

REMINA THE SILVER SEA

KIADÓ: AVANTGARDE MUSIC
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Heike Langhans énekesnő hangja önmagában varázsszó, hogy az ember bármely lemezt meghallgasson, amelyen szerepel. Korábban olyan zenekarokban tette le névjegyét, vagyis hangját, mint a Draconian, a Hallatar egysejti albuma, az Ison, és egy Light Field Reverie nevű csapatnak is tagja. Azonban minden jel szerint a Remina élvez prioritást mind Heike, mind társa, Mike Lamb számára.

A Remina mindössze négy éve létezik, de ez idő alatt már készítették egy albumot (Strata, 2022), valamint egy EP-t (Erebus, 2024). Miközben néztem Heike adatlapját a Metal Archiveson, s elolvastam az új lemez promólapját, eltűnődtem, milyen is lehet úgy élni, hogy az ember folyamatosan repked a kontinensek között. Heike Langhans Dél-Afrikában, Fokvárosban született, később a Draconian-tagság időszakában Svédországban élt, de időközben már Új-Zéland a lakhelye, ahol a Remina másik fontos „eleme”, Mike Lamb is él. Elgondolkodtató, hogy mivel az ember úgy nem tud létezni, hogy gyökeret ne eresztene ott, ahol megveti a lábát, ha túl sok helyen fordul meg, ahol huzamosabb ideig tartózkodik, mindig fájdalmas lesz ezeket a gyökereket eltépni, és el kell jutni arra a pontra, hogy feltegye a kérdést, hol is van otthon igazán. Ezek a dolgok, ez a megélés, a folytonos utazgatás a Remina zenéjére is rányomta a bélyegét.

Miként az előző lemez, így a The Silver Sea is meglehetősen melankolikus mű, azonban nem nyomasztó/lehúzó/földbe döngölő értelemben, inkább azon vonatkozásaiban, amit az imént röviden fejtegetett probléma, a helyváltoztatás, az „úton levés” állapota foglal magában. Heike Langhans elbűvölő hangja, már maga a hangszín, amivel rendelkezik, mihielyt megszólal, azonnal ráhelyezi a hallgatót egy olyan képzeletbeli nyomvonalra, amelyet ezek az érzések kísérnek végig. A Strata borítója kifejező volt, a The Silver Sea illusztrációja is az: a kép magában hordozza a magányt, ugyanakkor a nyugalmat is, a hullámozó víz derűt, mi több, ezen túlmutató időtlenséget sugall. A víz közepéből kiálló oszlop pedig azt sejteti, hogy kell lennie egy biztos pontnak, aminél az ember le tud horgonyozni, amire mintegy fel tudja csévélni életének a történeteit; ahol létünk turbulenciái, forrongó erői, széttartó tendenciái nyugvópontra lelnek. Számomra erről beszél a Remina és az új album, amiről ugyan elmondható, hogy szomorkás, mélabús, azonban

EXTRA
ÖTÖRÖS
SOMKOLÓ

én inkább olyan zenei közvetítőt látok a The Silver Sea anyagában, amely lefesti azt az utazást, amelyen, ki-ki a maga módján, részt veszünk, azonban rá kell lennünk arra a látható origóra, amely elrendezi az első ránézésre kaotikusnak tűnő életszálainkat, törekvésnyalábjainkat, még sokszor magunk számára sem átlátható készítéseinket.

A Remina zenéje „szép”, de nem a szépelgés, vagy a pusztasztétizmus módján, hanem az elmondottak tükrében abból kiindulva, hogy fénynyalábként szolgálhat a (külső és belső) homály zavarba ejtő útvesztőjében.

REVOCATION NEW GODS, NEW MASTERS

KIADÓ: METAL BLADE / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Aki hallotta a februári Confines of Infinity kislemezt és ismeri a bandát, tudta mire érdemes készülni idén ősszel. A bostoni technikás deathrasher Revocation kilencedik stúdióalbuma, a New Gods, New Masters szeptember utolsó napjaiban jelent meg a Metal Blade kiadásában. Ahogy a kislemez is sugallta, a kilencételes anyag zeneileg nem okoz nagy meglepetéseket, némi hangsúlyeltolással követi azt az irányt, amit a zenekar cirka a Chaos of Forms óta járt.

Meglepetések persze mindig vannak, nekem például kikerekedett a szemem, amikor először olvastam, hogy Brett Bamberger bőgős helyére ki érkezett, de második nekifutásra sikerült hibátlanul elolvasni a nevet és szeretefoszlott a mélységes megrökönyödésből és értetlenségből összeálló ún. „miaffffffaaa?!” érzés. Ő nem Alex Webster (gyk. Cannibal Corpse), hanem Alex Weber, aki játszott és játszik is néhány formációban, ezek közül a legrelevánsabb talán az Obscura, valamint az Acts In Scene szupergroupja, amiben egykori és jelenlegi Nile-, Death-, Cynic- és Obscuramuzsikuskok egyesítik erőiket. Az új felállás ismét négyes, az alapító David Davidson gitáros-frontember mellett a másik hathúrost Harry Lannon játssza, aki pedig leginkább a Cognitive soraiból lehet ismerős a techdeath zsáner undergroundjában is jártasak számára.

A Revocation közel két évtizedes múltjának tapasztalatai valószínűleg minden rajongó számára biztossá tették már eddig is, hogy Davidson bárkivel is zenél, nem fog olyan albumot készíteni, ami a minőség tekinte-

tében kilóg az életműből. Bezárva egy kört: a New Gods muzsikája tehát maradt annál a meglehetősen összetett és technikás, mégis megfogható formákra épülő, „közérthető” death-thrash metalnál, ami ha nem is egyszerű, de mondjuk egymást követő témákban képes brutális riffeket és gyönyörű melódiákat összekapcsolni.

Mint a korábbi munkák, „hivatalosan” ez az album sem konceptlemez, viszont már a nyitó címadó kijelöl egy tematikai irányt, amelyben az emberiség új bálványai a technológia és az algoritmusok. A többi dalszöveg ezt a vonalat fűzi tovább, hol szatirikus, hol pedig apokaliptikus tónusban. A központi témák – mesterséges intelligencia, digitális identitás, ember-gép viszony, a technológia jelentette hatalom – mind ehhez a kerethez kapcsolódnak. Nincs radikális újítás, de nincsenek zavarba ejtő önismétlések sem. A Netherheaven után talán ez egy kevésbé death metal fókuszú, inkább thrash és progresszív elemekre építő, több irányból is gazdagon rétegzett, műfajilag is sokszínű anyag, amiben megjelenik a dallamos shred, a fúziós jazz, az avantgárd, a grind vagy a deathcore is például.

Az album ezúttal hoz néhány vendégszereplőt, akik funkcionálisan nagyon jól illeszkednek a dalokba. Travis Ryan (Cattle Decapitation) a Confines of Infinityben, Jonny Davy (Job for a Cowboy) pedig a Cronenbergben érezheti magát komfortosan – szinte az otthon kényelmében. Gilad Hekselman jazzgitáros rendhagyó vendégjátéka a The All Seeingben nem dominálja le a nótát, de teljesen új dimenziót nyit a Revocation világában. Van benne kis Death- vagy Cynic-érzés, szó se róla. Engem a témák és tempók szempontjából is változatos címadó és a hasonló erényekkel rendelkező Dystopian Vermin győztek meg elsőre, de több hallgatás után egyre inkább egységes darabnak érzem az albumot, amit nem csupán a tematika tart össze, hanem a céltudatos zenei építkezés.

A New Gods egy rendkívül jól strukturált, technikailag kontrollált és szinte minden tekintetben koherens album. Egyszerűbben: nem kizárólag zenészek által érthető öncélú villantások gyűjteménye, hanem technikás, de zeneileg is értelmezhető extrém metal album. Nem hibátlan, de ettől az. Jövő januárban a Barba Negrában a Syllosis abszolút releváns társaságában lesz látható a Revocation – ott találkozunk!

RUNEMAGICK CYCLE OF THE DYING SUN (DAWN OF THE ASHEN REALMS)

KIADÓ: HAMMERHEART
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Összeszámolni is nehéz lenne, hogy Nicklas Rudolfsson hány zenekart, projektet hozott létre az elmúlt évtizedekben. Ezek egy része ma már nem aktív, azonban az eredetileg 1990-ben életre hívott Runemagick a mai napig nem hagyta magára. Évekig demós korszakát élte a formáció, majd a svéd black/death metal nagy időszakában, 1998-ban jelent meg a The Supreme Force Of Eternity debütalbum. Ezt követően egészen 2007-ig rendszeresen érkeztek a lemezek, amikor egy kb. tízéves szünet következett a Runemagick számára. Ezt nyilván csak az underground-érintettek érzékelték, ahogy egyáltalán a banda létezését. 2018-ban született meg az Evoked From Abysmal Sleep című visszatérő lemez, s azóta, ha nem is az első időszak gyakoriságával, de jön egy-egy újabb kiadvány.

Ha jól számolom, a Cycle Of The Dying Sun (Dawn Of The Ashen Realms) a Runemagick tizennegyedik albuma, s Rudolfsson továbbra is a komor doom/death metalt űzi. Bevallom, nem figyeltem következetesen, lemezeiről lemeze a Runemagick tevékenységét, így el kell hinnem, hogy valóban történtek kisebb változások az új albumon, azonban az biztos, hogy ezek nem érintik a zenei törzset. Lehetnek, vannak is kellemes női énekbetétek – az új album több ilyen is tartalmaz –, a morózus doom/death-témákat olykor black metalra emlékeztető gitárfolyamok váltják fel, Nicklas beiktat néhány atmoszferikus, torzításmentes részt (Womb Of The Veiled Sun), néha talán egy hangványit a hörgés is módosul, van teljes egészében női énekes szám (Embers Of The Unwritten Dawn – Part 1, majd a Part 2 akusztikus folytatás), azonban ezek a kis szösszenetek érdemben nem változtatnak a hangzáson és a zenei látképen. A veterán death-zenész nyilván pont ezt akarta: legyen néhány apróbb részlet, ami kvázi kissé színesíti a palettát, azonban ne történjenek radikális elhajlások.

A mogorva death-témákat helyenként egy-egy relatíve sebesebb részlet tarkítja, másutt egészen dallamos lecsengése van egy-egy dalnak, de a citara használatára (Ashen Realms) egyáltalán nem készült fel. Ez a narrációval ellátott, kétperces tétel a Runemagick kísérleti szerzeménye. A szokatlan hangszerezés ellenére beleillik a zenekar borús hangzárképébe.

Nem sikerült rosszul a Cycle Of The Dying Sun, azonban, miként a korábbi lemezek jó részét is, túl hosszúnak tartom; a jó ötletek mellett enervált dalrészletekkel is meg kell birkózni. Összességében kedvező a lemez látványa: Rudolfsson éli ezt a súlyos világot.

ROBERT PLANT / SUZI DIAN SAVING GRACE

KIADÓ: NONESUCH RECORDS / WARNER
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A hajdani Led Zeppelin-énekes 12. szólóalbumáról elsőként közzétett dal, az Everybody's Song úgy betalált, hogy nagyon vártam a teljes lemezt. Aztán kiderült, hogy az anyag összes száma feldolgozás, más szerzemény, és ez némileg más megvilágításba helyezte a Saving Grace-t. Mármint, a Zep is játszott feldolgozásokat, ismert szerzőktől és ismeretlenektől egyaránt (utóbbiakat hívják gyakran népdal-

nak), meg aztán 77 évesen miért ne játsszon minden idők egyik legnagyobb rockénekese azt, amit akar? Ha neki ez esik jól, ha az ő gondolatait-érzéseit mások dalaival van kedve épp előadni?

Az viszont nagyon meglepett, hogy az említett dalt a Low zenekar írta, 20 éve jelent meg a Sub Pop kiadónál. Nem grunge, de alternatív rock, nem kevés industrial hatással, már eredetiben. Mert Plant ezen a lemezen kimon-dottan bluesos/folkos felállással muzsikál, még ha itt (s pár további dalban) akad is némi elektromos gitár. Valami középkori vagy rene-szánsz hangulat is van ebben a dalban, tánc, feszültség, keleties szóló (ami ugye szintén volt a Zepnél, halld Kashmir). De basszus, így is az év egyik legjobb dala!

És kicsit elút a többtől, mert amúgy countrys, bluesos anyag ez, pár ritmusosabb nótával, mint a nyitó Chevrolet, vagy az angol népdal, az As I Roved Out, de jó adag lassabb, békésebb is akad, mint a kellemes hangulatú It's A Beautiful Day Today vagy a Ticket Taker. Van köztük, ami elég kis szimpla, de azért jó, és van, ami csodás. És nyilván Planték a maguk képére formálták mindet.

Maga Plant, bár nem hazudtolja meg önma-gát, ilyen idősen is felismerhető a hangja, nem próbál többet óbergatni, mint amennyi még jólesően megy. De nem csak ő énekel ám, hanem a kellemes hangú Suzi Dian is, aki hol csak vokálozik, hol duetteznek, de többször övé a főszólam, pl. a Higher Rock egy részé-ben. A dalok zöme akusztikus gitárra és dobra épül, de persze akadnak vonósok, harmónika és szájharmónika, banjo, miegymás. Ha úgy vesszük, ez a hangszerelés sem újdonság Led Zep-vonalon, elég olyan dalokra utalnom, mint a Going to California vagy a No Quarter. S per-sze szépen, szellősen, érthetően szól az album.

Mégis van egy olyan fura érzésem, gondo-latom, hogy teszem azt a neurosisos Steve Von Till ez évi, hasonló hangszerelésű albuma (Alone in a World of Wounds), vagy a New Model Army-s Justin Sullivan két, szintén főleg akusztikus szólólemeze többeit ad hozzá a zene évezredes folyamához, ill. most, a jelen-ben hallgatva és nekem mindenképp többet jelentenek ezek. De az is lehet, hogy rosszul közelíttem meg Plant anyagát, és körtéhez hasonlítom az almát. Akár. De még ha Plant ezen dalai „csak” feldolgozások is, van bennük annyi érzés és hangulat, hogy nagyon-nagyon jól esik hallgatni a Saving Grace-t.

SPECIES CHANGELINGS

KIADÓ: 20 BUCK SPIN / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Nem vitás, hogy a metal egészén belül a thrash az a műfaj, amelyben a legkevesebb valóban érdemleges dolgot lehet felmutatni, ennek leg-frissebb példája a Dark Angel gigantikus felsű-lése az elvetélt visszatérő lemezzel. Szomorú dolog, de sokat nem lehet kezdeni vele; ha egy zenekar annak idején ezzel a műfajjal jegyez-te el magát, akkor sok választása nincs: ha játszani akar, ezt kell művelnie. De jó, ha van némi önkritika, hogy van-e még lőszer a tár-ban. Mert ezt csak olyan színvonalon érdemes csinálni, ahogyan a Coroner tette, igaz, ők már a '80-as években is jóval többek voltak pusztá thrash-bandánál. Mindez nem jelenti azt, hogy fiatal csapatok nem próbálkozhattának, ahogyan a lengyel Species is teszi.

A varsói trió 2018-ban alakult, 2019-ben mutatkoztak be a The Monument Of Envy EP-vel, majd három évvel később érkezett a To Find Deliverance debütalbum. 2023 végén kiadtak egy koncertlemezt, majd ez év szeptemberében elkérkezett a második album kiadásának ideje. A Changelings egy ambició-zus zenekar képét mutatja. Nem rémlik, hogy hallottam volna a két évvel ezelőtti nagyle-mezt, de örülök, hogy az új anyag keresztezte az utamat. Első alkalommal jobbra csak egy nagy rifferdővel szembesül az ember, amellet, hogy megállapítja: a trió igencsak komoly szinten kezeli a hangszereket. A legnagyobb figyelem természetesen a gitárt övezi, Michał Kepka parázs rifferelésében benne van a nagy elődök életműve: olyan zenekarokról van szó, mint a méltó módon visszatért Coroner, a Mekong Delta, a Target, a Watchtower, kisebb mértékben a Voivod. A szikár rifferést Kepka olykor néhány dallamosabb témával oldja, de akusztikus részeket is hallunk (Voya-ger), vagy éppen kimunkált szólókat (Terror Unknown). Pozitívum, hogy a technikás thrash-re jellemző hangulati többlettel is ren-delkezik a lemez.

Összintén szólva, egyelőre a inkább a gitárjá-ték nívója, s egyes kiugróbb riffek fogtak meg, mintsem a nagyon erős szerzemények, melyek egyelőre még a zenekar zsákjában pihennek. Piotr Drobina bőgős/énekes reszelős kiabálá-saival az a gond, mint a thrash-frontemberek

többségével: sem nagyon extrémnek, sem kiemelkedőnek nem mondanám, ugyanakkor dallamok, erős témák sincsenek. Egyszerűen eldarálja a szövegeket az illető. A basszusjá-téka lényegesen érdekesebb, színvonalában hasonlóan teljesít, mint a dobos, Przemysław Hampelski.

A játéktudás tehát megvan, innentől kezdve a témák csiszolására és a minél kiérleltebb kompozíciók összeállítására kell koncentrálni.

STONED JESUS SONGS TO SUN

KIADÓ: SEASON OF MIST
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 8

Az ukrán Stoned Jesus 2009-ben alakult, ez már a hatodik albumuk, és jó párszor játszo-tak már hazánkban, de most találkozom velük először úgy istengigazából. (Még az ezévi Fekete Zajon sem sikerült összefutnunk, mert nem azon a napon játszottak, amikor én ott voltam, de akik látták, azoktól pozitív visszajelzéseket hallottam róluk.)

A trió motorja Igor Szidorenko énekes-gitáros-dalszerző, aki aktuális ritmusszek-ciójával igen kellemes albumot rakott össze. Van ebben a zenében csomó minden, stoner-doomtól hard rockon át progresszív rockig, de mindent meghatároz a trió felállásból fakadó szellősebb hangzás. Bár Igor itt-ott hozzátett a zenéhez némi szintizőnyezet, alapvetően egyik hangszer sincs túleffektvezve, túltolva, ennek köszönhetően természetesen szól az album, viszont a metalosabb részek sem hatnak annyira súlyosnak, mint olyan bandák esetében, ahol két gitáros tolja. Ez pl. a Low című dalnál érződik főleg, ahol az énekdal-lam és a sodró zene is a Mastodont idézi, ám korántsem annyira vaskos és sűrű. Ez nem baj, egyszerűen csak ilyen és kész.

A közel kilencperces nyitódal olyan, mintha egy elmerengős Led Zeppelin-dalhoz kever-nénk a Mind Funk elfeledett, stonerbe hajló kettes albumát, míg az egyik legerősebb refrént hozó Shadowland Sabbath, Led Zep, Kyuss és Mastodon emlékeket is idéz. A Lost in the Rain abszolút hozza a címe által sugallt hangulatot, itt nekem a Porcupine Tree, és a szóló alatt a Pink Floyd jut eszembe, ill. egy ponton a The Cure. Szomorú és szép zene.

A See You on the Road ennek ellenpont-ja, mint az album legnyersebb, már-már Motörheadbe hajló darabja, bár a záró, majd' 10 perces Quicksandben van egy pillanat, ami ennél is súlyosabb. Ez egy nagyon lassan foko-zódó darab amúgy, olyan, mintha a Monster Magnet depressziós lenne, de az egyre gyűlő „I'm tired of...” sorok („elegem van...”) fáradt-ból kiakadva üvöltésig jutnak, hogy aztán szin-te folkos, nyugodt lezárába torkoljon a dal.

Ha nem is kimondottan úttörő a Stoned Jesus, a felhasznált elemek ügyesen alkal-mazzák, és ezzel a jobbra szellős, érthető hangzással üdítő színfoltot jelentenek a min-dent túltoló, túltorzító bandák áradatában.

TETRAMORPHE IMPURE THE SUNSET OF BEING

KIADÓ: AESTHETIC DEATH
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Most tettem szert a Tetramorphe Impure debütalbumának fizikai, tehát CD-változatára, így most élek a lehetőséggel, hogy felhívjam a figyelmet – a potenciális érdeklődőket – a kiadványra. Az a kevés ember, aki ismeri és kedveli az Aesthetic Death kiadót, tudja, hogy

nem könnyű hallgatnivalóról lesz szó, bár a cég összképét tekintve ez még mindig az emészhetőbb előadók közé tartozik.

Olaszországban vagyunk, bizonyos Damien Dell'Amico 2006-ban indította el a Tetramorphe Impure nevű egyszemélyes projektjét. Senki nem siettette, 2008-ban készített egy kétszamos felvételt (The Last Chains), 2010-ben az epikus doomster Black Oath társaságában jelent meg egy split, majd tíz évig semmi sem történt. 2021-ben az orosz Solitude Productions kiadta egy CD-n a demót, plusz egy EP-t (Dead Hopes), jelezvén, hogy a formáció nem tűnt el a süllyesztőben. Mindenesetre még négy évnek kellett eltelnie, hogy megjelenjen az első komolyabb anyag. Meglepett a The Sunset Of Being című debütalbum, ugyanis a már külsejében megnyerő digipak-kiállítás (a nagyon szép borító Petri Ala-Maunus munkája, s belül két régi festmény is látható), nagyon kiérlelt, profi hangzású zenét tárt elém, s maga az anyag is finoman szólva megüti a mércét.

Nem feszítve a húrt: doom/death metal hallható 40 percben négy szépen kibomló tételben elbeszélve. Ugyan a státusz underground, Damien nem gondolta úgy, hogy negro-hangzás alá kellene temetnie jól kitalált gitártémáit, zenei ötleteit, és jól döntött. A The Sunset Of Being úgy szól, hogy a produkciót bármely nagyobb kiadó hasonszórú zenekara szívesen vallaná magáénak, de a zene színvonala is alaposan megszorogatná némelyik nagy nevet a mezőnyben (inkább nem mondom példákat).

Vaskos gitárhangzás, egészen zúzó riffel és uralja az egész anyagot, s a lassabb részeket nem ritkán brutális death metal-kitörések szakkítják meg. Ugyanakkor a fókusz a lassú, vagy kimért tempókra és a jellegzetesen mélabús doom-borongásokra van. A hangulati összkép természetesen nagyon komor, azonban nem olyan értelemben letargikus, hogy az embert bedolgozza a föld alá. Ez a vastag, mennydörgő hangzás eleve garantálja, hogy a zene erőteljes is legyen a baljós kisugárzás mellett. Tetszik a Tetramorphe Impure kettőssége, nevezetesen a nagyon súlyos hangzás, a zene világvége-hangulat mellett is meglévő dinamizmusa, másrészt az albumot körülvevő művészi, költői aura. A cím (The Sunset Of Being – A létezés naplementéje) poétikus hajlamra utal, a szépséges borítófestményre pedig már kitértem az előbbiekben.

Damien a doom/death metalnak megfelelően többnyire hangsúlyos hörgést hallat, de néhol szavakat is beillesztett a zenébe. A mennydörgő gitár/dob-basszus-összjátékot helyenként nagyon jól sikerült akusztikus pengetések finomítják (lásd a címadó zárótételt), továbbá leheletnyi billentyűs színesítéseket is megfigyelhetünk. A Tetramorphe Impure albuma hallhatóan merített a legkorábbi Anathema, vagy a My Dying Bride világából, de nem tűlzás állítani, hogy a műfajon belül Damien már ezen a legelső nagylemezen igyekezett saját hangot megütni. A doom/death-színírt egyáltalán nem nevezhető néptelennek, de a The Sunset Of Being megérdemli az érintettek figyelmét.

THOUGHT CHAMBER MYST OF LYRIAD

KIADÓ: LION MUSIC / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

Michael Harris gitáros vállalkozása a melodikus progrock/progmetal-irányultságú Thought Chamber zenekar, melynek frontján az első két albumon az irányzat egyik kiváló énekese, Ted Leonard (Enchant, Spock's Beard, Pattern-Seeking Animals) volt hallható. Minekutána több mint egy évtized telt el a kettes korong, a Psykerion óta, magamban már szinte eltemettem a formációt – ehhez képest nemrégiben érkezett a hír a rég várt folytatásról, ami augusztus végén aztán szépen meg is érkezett.

A Myst Of Lyriad egy sci-fi tematikájú konceptalbum, ami zenei szempontból egyenesen következik két elődjéből – azaz néhol metalba hajló, de jobbra azért inkább rockos hangvételű, barátságos progresszív muzsikát hallhatunk itt, alapvetően dalcentrikusan, de azért a hangszeres játéknak is bő teret adóan megfogalmazva. Az Enchant, a Fates Warning, a Shadow Gallery, az Ice Age és a Rush híveinek minden bizonnyal kedvére való ez a zenei világ, mint ahogy nekem is, azzal együtt, hogy ez az album nálam egy fokozattal kevésbé működik az első kettőhöz képest.

Ennek oka egyfelől a kissé tompa, fátyolos hangzás, amihez mondjuk szerencsére hamar idomul a fül, és onnantól ezzel már nincs gond. Másfelől – és ez a nagyobbik fájdalom – nekem bizony hiányzik innen a két előzményt bearanyozó Ted Leonard hangja, ő ugyanis valamiért kikerült a képből Harris mesternél. Nálam bizony rendre heveny hiányérzet aktiválódik a lemezt hallgatván, annak ellenére, hogy Ted pótlása gyanánt egyenesen három komoly arc került a fedélzetre. Akikről név szerint szó van: John Jaycee Cuijsper (TSO, Arjen Lucassen), Travis Wills (Infidel Rising és legújabban Crimson Glory) valamint Devon Graves (Psychotic Waltz, DeadSoul Tribe) – frankón hangzik, nem? Alapvetően tök jól el is viszik a vokális oldalt ők hárman, objektíven ezzel nincs probléma, viszont ennek ellenére nálam ezek a nóták bizony mégiscsak Teddel élednének meg igazán.

Ez a dolog szubjektív része, amivel valószínűleg koránt sincs/lesz mindenki így, de hát ez van. Ugyanakkor hazudnék, ha tagadnám, hogy például a 10 és fél perces, zeneileg egész széles spektrumot bejáró Rainless, a marconán induló Shine Again vagy az utolsó előttiként felhangzó Nyctophobia még így is tetszenek. Talán csak attól kéne elvonatkoztatnom, hogy ez az anyag a totál markáns stílusú Ted nélkül is Thought Chamber néven jött ki – más logó alatt esélyes, hogy jobban csúszna nálam a Lyriad. Ez azonban senkit ne riasszon el, a maga értékei és szép pillanatai így is megvannak az albumnak: ha progrock vagy progmetalhead vagy, adj neki legalább egy esélyt, mert megérdemli.

TOXIC TERROR ISOLATION

KIADÓ: RAZORBLEED PRODUCTION
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Emlékszel a kisújszállási Toxic Terror zenekarra? A '90-es évek első felében voltak aktívak, azt hiszem, ezt már a második thrash hullámnak nevezzük. Egy alkalommal én is zenélhettem velük a zenekarommal egy bulin a Ifiházban, ahol a fiatal Ektomorf és a Remorse is színpadra lépett. Jó banda voltak, kár, hogy csak néhány évet meg egyetlen demót élt meg a karrierjük. A huszadik meg a huszonötödik születésnapjukra csináltak egy egy bulit, de nem üzemelnek már. Na, ez az írás nem róluk szól.

Ez a Toxic Terror görög, egészen pontosan krétai és circa 2008 óta működik, azonban a közelmúltig mint cover band evickéltek a görög undergroundban, Sodom-, Kreator-, Coroner-, Annihilator-, Slayer-, Exodus- stb. feldolgozásokkal szórakoztatva a nagydéműt. Saját dalaik is alakultak az utóbbi években, de csak most, 2025-ben nyílt lehetőségük, hogy kiadják első teljes albumukat. A nem túl sokatmondó című Isolation az első sorban a görög extrém undergroundot támogató Razorbleed Productions kiadásában jelent meg, erősen limitált számban, tehát nagy disztribúció nem lesz.

A nyolctételes anyag amolyan Exodus/Overkill/Nuclear Assault/Sacred Reich-vonalon mozgó old school amcsi thrash, annak minden fontos alapértékével: sok tempóval és erőszakkal, harapós riffekkel, rőfögő basszussal, intenzív dobjátékkal, hangsúlyos szólókkal és ráspolys kiabálással.

A dalok nem túl bonyolultak, a szerkezetek lineárisak, a tempóváltások ritkák, kompromisszumok nincsenek. A hangzás a stílusnak megfelelően nyers, már-már azt is mondhatnánk, hogy demós. A produkció minőség valóban nem túl magas, de ezt egyfelől tudjuk be a szűkös büdzsének, másfelől pedig a cél itt nyilván nem a perfekció volt, hanem a hangulati, a műfaji autentika, azt meg adja rendesen. A nótákkal úgy vagyok, hogy minél többet hallgatom őket, annál inkább érzem az erősségeiket. Elsőre a címadó és az Imprisonment párosát találtam meggyőzőnek – azt hiszen pont ez a két toxikus talpalávaló a legrégebben csiszogatott dalok.

Az Isolation album nem egy műalkotás, inkább egyfajta dokumentum, de ezt értsük jól: ez a zene nem stadionba való, hanem kis klubokba, ahol a falak is izzadnak. Itt őszinte és hiteles. Ha szeretted a polírozatlan, rozsdás thrash metalt és nem várod el a technikai bravúrokat meg a produkciós finomságokat, akkor ez a lemez a tied is.

VARGA KRISZTIÁN DEPARTURES

KIADÓ: GRUNDRECORDS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

Varga Krisztiánt a legtöbben talán a Thy Catafalque koncertfelállásából ismerik, de pengetett a Tales Of Eveningben és az Ann My Guardban is, stb. Ez a szűk 20 perces EP az első szólóanyaga, és Tadeusz Rieckmann (Tyr, ex-Dalriada) dobosnak is van hozzá köze, minthogy a vele közös jammelések adták az ötletet Krisztiánnak, hogy megírja ezt az öt dalt.

Aki látta már emberünket gitározni, tudja, hogy virtuóz muzsikus, de a Departures nem mindenáron a villantásról szól, mint megannyi más instrumentális gitárzene. Nyilván kiderül róla, hogy emberünk mennyire penge, de az még inkább, hogy 1. nagyon tud zúzósan riffelni és 2. nagyon tud melódikus, fogós gitárdallamokat is írni és játszani.

Zúzda végül is mindegyik nótában van, és a masszív riffelésről nekem leginkább a Nevermore jut eszembe. A dallamos ill. szólisztikus részek viszont nem annyira eszementek, mint Jeff Loomisnál. Ezekről néhol Joe Satriani álmodozószárnyaló dallamvilága jut eszembe, másutt viszont szimfonikus/neoklasszikus futamok szállnak elő Krisztián ujjai alól (halld pl. Unviable Harmony). De pl. a záró Librában vannak olyan témák is, amik simán elférnének egy Dream Theater anyagon. Ám legalább ugyanennyi hangulatos, atmoszférateremtő rész, dallam, díszítés is van a dalokban (pl. a Miro című nyitótételben valami olyasmi misztikus téma, ami szerintem remekül illene fantasy regényekhez vagy filmekbe). S legfőképp ezeknek köszönhető, hogy az EP-t ugyanolyan jól esik a háttérben hallgatni, mint teljes odafigyeléssel. Magával visz, utaztat, de úgy, hogy sosem telik el egy egész perc, hogy ne emlékeztetne rá Krisztián, hogy ez azért egy metal anyag. Szóval jó cucc, jöhet még belőle!

TUESDAY THE SKY INDOOR ENTHUSIAST

KIADÓ: METAL BLADE
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A Tuesday The Sky a Fates Warning-gitáros/főnök Jim Matheos szólóprojektje, és ez már a harmadik albuma. A teljesen instrumentális anyag az előzőek vonalát viszi tovább, amennyiben különösebb hatások nélkül kalandozik, ugyanakkor minden dalában felismerhető, hogy ki is zenél itt. Van pár helyen riff is, pl. a nyitó The Nearest Exit May Be Behind You-ban is érkezik egy elég hirtelenül, szíjeltéppve

az addigi békésebb atmoszférát. De azért alapvetően békésebb, meditatív muzsika ez, mely gyakran melankólikus, de néhol élénkebb tempóra vált, mint pl. a Get Lost című dalban.

Dennis Leeflang holland dobos, akit a Within Temptation és az Epica soraiból is lehet ismerni, három dalban szerepel: a nyitóban, az ünnepélyes Bend Toward Lightban és a Set Fire to the Starsban, melyben akad némi sampler meg groove, de csaknem latinos betét is.

Elvárásolt, fura anyag ez, mely kellemesen el tud szólni a háttérben is, de ha odafigyelve hallgatsz, akkor megannyi apró finomsággal és összességében katartikus élménnyel szolgál. Ilyen tekintetben sem különbözik hát olyan nagyon a Fates Warning zenéjétől, hiába nagyon más. Ambient, elektronika, posztrock, inkább ezekbe sorolható be a Tuesday The Sky, de aki szereti a Sigur Róst meg általában az izlandi borultakat, az szintén értékelni fogja. Sőt, a Ghost Train című dalnál az jutott eszembe, hogy Kátai Tamás második szólóalbuma (Slower Structures) és Neolunar nevű projektje kedvelői is szeretni fogják. Mi több, a The Last Lonely Lamppost olyasmi, enyhén egzotikus, üveghangos, vibráló muzsika, amihez hasonlót egyes King Crimson ill. Trey Gunn dalokban hallani, netán Tony Geballe Native of the Rain című albumán – vagy persze az első két, még saját neve alatt kijött Jim Matheos szólólemezen.

Jogos a kérdés, hogy vajon mennyire hallgatnék meg egy ilyen zenei anyagot, ha nem tudnám, hogy Matheos játszik rajta, csak hát az a helyzet, hogy tényleg minden dalban ott vannak a rá jellemző finomságok, dallamok, hangulatok, úgyhogy hiába nem metal, nekem tetszene, és tudom, hogy sokan vagyunk így ezzel FW-fanok.

VIAN FÉLEMEZ

KIADÓ: SZ.K. / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A Vian '99 óta létezik, de négyből hárman már több, mint harminc éve zenélnek együtt. Mondjuk nem épp megszakítások nélkül, sőt, 2-3 évvel ezelőtti EP-ik jókora szünet után jöttek ki (nem szólván a '16-os visszatérés előtti még hosszabb csöndről). De ők már a kezdetekkor is igen egyediek voltak, s ez azóta csak fokozódott.

Mondom ezt úgy, hogy bizonyos alapvető hatásokat relatíve könnyű felfedezni ebben a zenében (avagy ráfogni). Különösen Zombori Norbert gitárjátékában van erősen jelen a Barbaro, illetve Cziráku Sándor hatása. Ám míg a Barbaro egyértelműen magyar/balkáni népzenevel keverte a rockot, Vianéknál ez a vonal csak egy a sokból. Különösen Lutfi Amang Balázs éneke, stílusa miatt gyakran eszembe jut Kowalsky és a Black-Out, de utóbbit (és a King's X-et) idézik számomra a remek vokálok is. Ugyanakkor Amang behoz a Vianba valami nehezen körvonalazható, totál öntörvényű alternatív vonalat is. Ahogy a szövegei sem elsőre megfeythetők – mindig is előszeretettel játszott a szavakkal, de amik elsőre bolondos szövickeknek tűnnek, azokból idővel kibomlik a sűrű, mély jelentéstartalom is.

De ugyanilyen fontos része a Viannak Dombi Ádám basszusgitárjátéka és Váti András dobolása. Sőt, amit ők ketten összezenélnek, plusz Norbi egy-egy borultabb riffe, a King Crimsont meg általában véve a progresszív rockot is a Vian részévé teszi. Elég csak meghallgatni az ötszámos EP-t nyitó Tányér a pálcánt. Disszonáns gitártémával nyit, majd az összes fentebb felsorolt elem előkerül benne. A dobbal nyitó Gloria sem kevésbé megtekert, még ha van is benne némi szellősebb rész szavalással, ami aztán csaknem VHK-ba csap át. Az Ég ez a világ pont azt hozza, amit a cím sugall (és pont annyira kiszámíthatatlanul, ahogy a Vian mindig is zenélt). Közel-keleties, baljós témára épül, de a vokálokról tényleg a King's X hovatovább mézédés dallamai is eszembe jutnak.

SAVAKOLÓ EXTRA
OTOMOS

A Nem dőlök el tempósabb darab, nekem a VoiVodot idézi, de Amang éneke szinte musicalbe csúszik. (Amúgy a keverés kissé hátulra tette az ő hangját, bár ez hangucss függő.) Végül a Deepfake Noé talán a Félemez legnehezebben emészthető tétele, itt aztán a csaknem üvöltéstől a komolyzenébe hajló részeket át a fonódó gitártémákig van minden.

A Vian gyakorlatilag minden korban, amikor létezett, mindenholnan kilógott, és az már a kezdetektől is egyértelmű volt, hogy nem direkt csinálják, egyszerűen ez jön belőlük. Igen, agymenés, igen, nehéz befogadni, ugyanakkor meg egy daluk sincs, amiben ne lenne egy fogós melódia, egy ütős zenei téma, ami mégis kulcsot ad hozzájuk. Jó, hogy van a Vian, és azt sem bánám, ha lenne koncert is...

VÍGLJÓS TOME II: IGNIS SACER

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Bázelen székelő Vígljós mindössze két éves múltra tekinthet vissza, de ez idő alatt is serényen dolgozott a trió: a tavalyi Tome I: Apidae után jó egy évvel megjelent a második album. A black metaltól soha nem álltak messze a látványosságok, sőt, a színpadiasság egyes bandáknál a zene rovására megy, de ez más lapra tartozik. Image terén a Vígljós gárdája is igyekszik megtenni a magáét, a fotókon fehér csuhákban láthatók, s a fejükre mintha fonnott kosarak lennének ráhúzva. A koncepció is meglehetősen sajátos, ugyanis, mint a Claviceps számcím is jelzi, a lemez e gomba-féle tudatmódosító hatásaival, és a művészekre, társadalomra gyakorolt hatásával foglalkozik, annak pusztító vetületére is kitérve.

Az említett Tome I: Apidae debütalbum kissé elsikkadt tavaly a megjelenésáradatban, azonban az új CD-t leforgattam párszor. A Metal Archives a „similar artists” fül alatt a Mglá és a Batushka nevét tünteti fel, de egyik sem állja meg a helyét, a Vígljós nem hasonlít ezekre a bandákra. A svájciak stílusa sokkal inkább a francia black metal-vonulathoz áll közel, olyan csapatokhoz, mint az Aorlhac, a Darkenhöld, a Véhémence, vagy a Sühnopfer. Ez azt jelenti, hogy a Vígljós gárdája sok dallammal dolgozik, minden daluk melódiákkal telt, melyeket a gitár lehetőségeinek kihasználásával prezentálnak. Túl sok információt maga a CD-füzet sem nyújt tagok, nevek, hangszerkiosztások tekintetében. Valójában teljesen rendjén való, ha nem vesznek el a részletekben és úgy fogják fel, hogy a Vígljós mint egység művészi, zenei terméke az album.

A fentiek tükrében is elég furcsa a Vígljós albuma. Egrészről adottak a rendkívül élvezetes, dallamos gitárok, melyek mélyen át vannak itatva népzenevel, ahogyan azt a zsáner legjobb BM csapataitól ismerjük, másrészt itt van az „ének”, ami nagyban megnehezíti a befogadást. Értem én, hogy black metal, nincs mit polemizálni, hogy extrém zenéhez extrém ének járul, azonban roppant-mód fárasztó, hogy a Vígljós egyik kulcsemberre, Luca Piazzalonga szinte szakadatlanul vicsorog, károm, recseg-ropog a lemezen. A legszebb témákat felvonultató dalban (Delusions Of Grandeur) is szinte megállás nélkül szemkidülsztve üvölt, sikolt. Feltételezem, hogy mindez koncepció, vagy ha nem, akkor az erők vitték magukkal a frontembert, de az énekkel nem bánt csínján a figura: sokszor egészen tébolyult, elmebeteg, groteszk határokig, sőt azokat is áthágva tépi-szaggatja

a hangszálait és a hallgató idegeit. Ez kétség-telenül ad egy ízt a Vígljós zenéjének, de én jobb szerettem volna, ha több szabad tér nyílik a népzenei mázzal vastagon leöntött gitárjáték élvezetére – eszelős rikácsok nélkül.

A fenti megjegyzésekkel együtt is kimondottan jól sikerült, erős album a Tome II: Ignis Sacer, amit csak ajánlani lehet az említett black metal-vonulat kedvelőinek. A lemez hangzása teljesen rendben van: kellően nyers, fésületlen; nem megy el necro-túrásokig, mindent lehet hallani, amit lemezeire vettek. Érdemes megjegyezni, hogy a dallamosság és a hangulat emelése érdekében mellottront is bevett a tagság bizonyos Aorrtá révén. Egyedi vonásokkal rendelkező atmoszferikus black metal a Vígljós terepe.

WASTE CULT BLAME

KIADÓ: AESTHETIC DEATH
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Waste Cult egy új csapat Olaszországból. Az indulás évszámát nem tudom, de mivel a zenekar nevét viselő első életjel, egy EP, 2022-ben látott napvilágot, az sem lehetett sokkal korábban. Nem olyan régen még az itáliaiak létezéséről sem tudtam, a Blame debütalbumnak köszönhetően viszont egy nagyon jól hallgatható doom zenekarral lettem gazdagabb. Ez a jellemzés talán furcsa lehet egy Aesthetic Death által gondozott lemez kapcsán, azonban ami doom-vonatkozásokkal bír – nyilván a súlyosabbakkal –, az eleve közel áll a cég kiadói filozófiájához.

A Waste Cult doom metalja nem funeral, nem sludge, nem depressive, nem suicidal doom, de nem is death/doom metal, hanem a műfaj hagyományosabb feléből érkezik, s ezen belül is inkább a tengerentúli vonalat képviselik. Meg kell említeni, hogy honfitárs csapatok is működnek, amelyek valamelyest hasonlíthatók a Waste Culthoz: ilyen a Kröwnn, vagy a sötétebb, komorabb Black Oath. A Blame anyagának is megvannak az „árnyoldalai”, azonban ez a doom zene inkább mélabúsnak mondható, ha már jelzőt kell ráaggatni, mintsem letaglózóan sötétnek. Ám ennél fontosabb, hogy a két gitáros, Francesco Di Fabio és Silvia Cattani hangszere igencsak erőteljesen megdörren, a keverés során nem takarékoskodtak a tekintetben, hogy a gitárok kellő súllyal szólaljanak meg. A hangzás vonatkozásában feltűnő, hogy minden hangszerből igyekeztek kihozni a legtöbbet, ami a hallhatóságukat illeti, ugyanis Stefano Opipari basszusgitárja és Claudio Fragnito dobjai is szépen döngenek.

Olyan jellegű erőteljes doom-produktum az olaszoké, amelynek ugyan megvannak a korlátai, a rendelkezésükre álló teret ügyesen ki tudják használni. A számok maximálisan riffalapúak, nagyjából tartják a hagyományos dalformát, hallunk gitárszólókat, finom ritmusváltásokat, tehát óriási meglepetések nincsenek, mégis – és ez a szép a zenében –, hallani, hogy az album „működik”, „visz magával”, aminek az egyik összetevője, oka nyilvánvalóan az, hogy érezni valamit abból a spirituszból, amit a zenészek tettek bele a zene megírásába és a felvételekbe. Példának okáért vegyük a Blended As One-t, amiben a dal úgymond fő vonalaitól olykor el-elter a négyes, s a végén egy nagyon jó résszel fejezik be a tételt. Az instrumentális Kerberos szintén hangulatos súly az oszlóktól. Megjegyzem a Waste Cult zenéje nem áll távol a korai Wall Of Sleep/Magma Rise világtól.

Francesco Di Fabio gitáros/énekes hangja tipikus doom-organumnak nevezhető, egy

viszonylag szűk tartományon belül mozog, egyébként hangszíne nem áll távol a fent említett Black Oath-frontembertől, A.Th. feldolgozástól, stílusból. Ha a tagok jól elkapják a fonalat, megvan a zenészek közötti összhang, a kezükben vannak a témák, élőben nagyon jó tud lenni egy ilyen zenekar. A jó lemezanyag már kézben van.

ZONE 4 ZUHANÁS

KIADÓ: GRUNDRECORDS
ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ / 8

Egykor volt Hammer zenebolt Tatabányán. Így, ha nem is ismerem úgy a várost, mint a tenyeremet, azért nagyjából képben vagyok, fel tudom idézni az utcát, a hangulatát. És nagyon el tudom képzelni, ahogy ebben a kisvárosban éppen a próbahely felé igyekszik a négy zenész, akik nem ma kezdték a muzsikálást, de nemrégien úgy döntöttek, friss bandát hoznak létre, mert jóban vannak és mert úgy érzik, az új kaland felszíja a lelkesedést, a vágyat, hogy zenéljenek. Mert az a dalokból egyértelmű: a zene szeretetért csinálják. Mert jó hangszert fogni, lemenni a próbaterembe és hangosan nyomtatni a metalt, új témákon agyalni, együtt lenni, röhögni nagyokat. És persze jó beülni egy furgonba, elautózni mondjuk Budapestre, az A38 Hajóra és tolni egy fee-linges koncertet. Ja, és tutira sokszor eljártak a gondolattal, milyen lesz majd az elkészült dalokat felvenni. Ott ülni a keverő mögött, töprengeni a hangzáson, beállítani a gitár- és dobsoundot, kísérletezni, hogy mi milyen hangosan szóljon, stb. Első albumot felvenni mindig óriási kihívás.

Pofás kis albumot kalapáltak össze az elmúlt két esztendőben. Erődik, tele voltak ötletekkel, mindenki hozta a témát, amiből aztán összerakták az albumon található több, mint egy tucat szerzeményt.

Ha lenne egy külföldi metalszakértő, aki mélységében tanulmányozta a különböző nemzetek kemény zenéit, akkor bizonyára elsőre megmondaná: ez az album Magyarországon született. A magyar metalnak van egy sajátos világa, amely a kezdetektől, már a '80-as évektől létezik. Talán a magyar nyelv teszi, talán a dallamokban van elrejtve a megfejtés, de az biztos, stílusból függetlenül nagy bizonyossággal meg lehet állapítani, itthon kovácsolták a nótákat.

A Zone 4 a jól érthető, megjegyezhető refrénekekkel megáldott dalok mellett tette le a voksát. Olyan kortalan muzsikát alkottak, ami akár a '80-as évek klasszikus magyar metal hullámaival is érkeztethet volna. De ma is megállja a helyét. Nem véletlenül készítették klipet az olyan dalokra, mint a Virág a késben, a Lélekarang vagy a címadó Zuhanás, ezek ugyanis az album kiemelkedő pillanatai. De az erős dalok közé tartozik a zakatolás, középtempós Megszokás vagy a thrash-érezéssel operáló, alapvetően gyors Többet kérsz, valamint az album végefele hallható Korona.

Bár be kell látnunk, ma a magyar nép, a tömegek az olyan zenék után érdeklődnek arénás mennyiségben, amit mi fémzena-jongók (remélem) többnyire nagy ívben elkerülünk, tehát nekünk maradnak a klubok, az underground. De az underground zenélésnek és koncertjeirésznak olyan feelingje, szépségei vannak, amit az arctalan masszában nem lehet megtapasztalni.

Szóval irány egy hangulatos kis klub, ahol a közeljövőben jó eséllyel szembejön velünk a Zone 4 heavy metalja! ■

Lacuna Coil

KIT ILLET AZ UTOLSÓ SZÓ JOGA?

Október 28-án ismét Budapesten lép fel a gótikus színtérről indult, ám egy jó ideje már modern metalt játszó olasz Lacuna Coil, amely idén februárban jelentette meg legújabb, Sleepless Empire című albumát. A lemezmegjelenés kapcsán készült már egy interjúnk a zenekarral, akkor Cristina Scabbia énekesnőt sikerült szóra bírni, így most inkább a másik énekest, Andrea Ferrót kértük fel egy tartalmas beszélgetésre. Miután Cristina szinte mindent elmondott az albummal kapcsolatban, ezért Gyuricza Tamás Marcell most általánosabb dolgokra kérdezett rá.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: MARCO CASTELLANI, ZENEKARI ARCHÍVUM

Még 2019-ben jártatok utoljára Budapesten, a Black Anima album turnéján. Ha jól számolom, az volt a hatodik magyarországi koncertetek, ami egy közel harmincéves zenekartól annyira azért nem sok. Milyen emlékek vagy élményeik kötnek Budapest-hez?

„Leginkább talán az, hogy eddig mindig nagyon jó koncerteket adtunk Budapesten. Az emberben általában az utolsó élmények maradnak meg a legélénkebben, s valóban úgy volt, ahogy te is mondtad, 2019-ben, még a a pandémia előtt voltunk nálatok utoljára. Én azonban a legelső budapesti koncertjeinkre is jól emlékszem. A korai évekre, amikor Kelet-Európa még csak nyitogatta a kapuit. Az egy nagyon izgalmas időszak volt, számunkra is teljesen új, hiszen érezhető volt egyfajta pezsgés, valami egészen különleges hangulat. Az emberek fel szabadultnak érezték magukat, minden újdonság iránt érdeklődtek, ezért bennünket is így fogadtak. Budapesten mindig nagyon jól érezzük magunkat, hiszen maga a város gyönyörű. Volt olyan turnénk is, amikor Magyarországon nem léptünk fel, de az egyik helyszínről a másikra Budapesten át vezetett az út, s akkor is megálltunk ott. Nagyon örülök annak, hogy ezúttal nemcsak így ejtjük útba Magyarországot, hanem ismét adunk koncertet nálatok. Én már nagyon várom a találkozást a magyar rajongókkal.”

Ugyanazzal a programmal jöttök hozzánk is, mint amivel a nyári fesztiválokon léptetek fel?

„Nem, egy másik setlisten dolgozunk, de még nem állt össze teljesen a program. Szerintem több új dalt fogunk játszani, mint a nyáron, és a régiak közül is legalább kettőt-hármat lecserélünk, hogy azoknak is adjunk egy új élményt, akik a nyári fesztiválturné alatt is láttak bennünket valahol. Úgy gondolom, elég izgalmas lesz a műsor, s lesznek benne igazi meglepetések is.”

Még több új dal kerül a programba? Eddig sem volt kevés, hiszen öt dal szerepelt benne a februárban kiadott Sleepless Empire albumról...

„Így van, és szeretnénk is megtartani azokat, amiket eddig már játszottunk. Egyedül a Gravityben kérdéses még, abban nem vagyunk biztosak. Az Oxygen, a Hosting the Shadow, az I Wish You Were Dead és a Never Dawn azonban biztosan lesz. Szerintem az In Nomine Patrist is játszani fogjuk, és még

egyet, amit nem árulok el, hogy legyen valami meglepetés is azoknak, akik eljönnek a koncertre.” (nevet)

Az In Nomine Patris a populárisabb, könnyedebb dalok közé tartozik az új albumról. Ezért döntöttetek mellette?

„Mondhatni, hogy igen, és ezért készítettünk hozzá videót is. Eredetileg nem számoltunk vele, de amikor átnéztük a zenekari büdzsét, láttuk, hogy van még egy kisebb keretünk, amit elkölthetnénk akár egy videóra is. Az In Nomine Patris sok rajongónkat egy régebbi korszakunkra emlékezteti. Sokan vannak, akik a korai időkhöz kötik ezt a dalt. A régi Lacuna Coilhoz. Leginkább talán ez motivált bennünket arra, hogy ehhez készüljön az újabb videó. Láttuk, hogy az embereknek tetszik ez a dal, ezért akartunk neki adni egy kis pluszt. S persze ehhez tudtuk használni az album artworkjét készítő Roberto Toderico rajzait is.”

Az album címadó szerzeménye, a Sleepless Empire azért nem került be a koncertprogramba, mert az a legsúlyosabb dal a nagylemezről?

„Nem, ilyesmiről szó nincs, de így is lesz hat vagy hét új dal a programban, s kell helyet biztosítani a régieknek is. Azt is tudjuk, hogy elég sokat turnézunk majd ezzel az albummal, ezért valószínűleg az új album valamennyi dalát fogjuk játszani élőben, de nem egyszerre, hanem cserélgetni fogjuk őket. Nem játszhatjuk csak az új album dalait, mert a régi slágerek is kellenek. Ha azok maradnának ki, biztosan reklamálna miattuk a rajongóink többsége. Meg kell találni az egyensúlyt a régi és az új dalok között, én legalábbis ezt tartom a legjobb megoldásnak.”

A Sleepless Empire turnéja Amerikában kezdődött, még tavasszal. Kevés olyan európai zenekar van, amelyik olyan sok koncertet ad Amerikában, mint a Lacuna Coil. Szerinted minek köszönhető ez?

„Valami miatt nagyon jól sikerült kapcsolatot kialakítanunk a világnak annak a részével, és az ott élő emberekkel. Egy olasz zenekar számára az elsődleges üzleti célpont valóban Európa kellene, hogy legyen, nekünk először mégis Angliában sikerült először megvetnünk a lábunkat, s onnan nagyon hamar tovább tudtunk lépni Amerikába és Ausztráliába. Amerikában olyan remek előadókkal turnézhattunk együtt, mint a Danzig, Rob Zombie, a Magadeth, a Disturbed és a System Of A Down. Eleinte mi is furcsállottuk, hogy Amerika nyi-

**„SZERINTEM A MI ZENÉNK SOKKAL
SZÍNESEBB ÉS GAZDAGABB,
MINT A GÓTIKUS METAL ZENEKAROKÉ,
DE ELÉG SÖTÉT IS AKKOR, HOGY MÉG
MINDIG LEHESSEN ANNAK NEVEZNI.”**

több ránk, mint Európa, de betudtuk annak, hogy ezeken a turnékon sokan láttak bennünket, s ezért sikerült egy elég erőteljes bázist kialakítanunk az Államokban. Aztán rájöttünk, hogy talán a zenénk közelebb áll az amerikai ízléshez, mint az európaiak által favorizált stílusokhoz. Az amerikai közönség nagyon kedveli a zenekart, hamar befogadtak bennünket. De nemcsak az Egyesült Államokban, hasonló a helyzet Dél-Amerikában is, ahol szintén nagyon sokat turnéztunk. Ez egy természetes kapcsolatot a közönség és a zenekar között.”

Gyakran elhangzik zenekarok részéről, hogy az amerikai közönség teljesen más, mint az európai. Te miben látod a kettő között a fő különbséget?

„Európában továbbra is népszerű a tradicionális metal, s az emberek ki is mutatják ezt. Bórdzsekiben vagy farmerdzsekiben járnak, amit felvarrókkal díszítenek. Itt sok srácnak még mindig hosszú a haja. Mintha itt egy kicsit megállt volna a világ. Amerikában az emberek kinézete alapján nem tudod megmondani, hogy ki a metalos. Ott a stílusok is jobban keverednek. Amerika a modernebb irányba halad, Európa még

mindig jobban szereti a klasszikus műfajokat, mint például a power metal. Persze, ez is változik, 10-15 éve még sokkal inkább így volt, ma már nem annyira, de azért egy kicsit még mindig jellemző.”

Több mint fél év telt el a Sleepless Empire megjelenése óta. Ennyi idő elmúltával hogy értékelnéd az albumot?

„Nagyon elégedettek vagyunk vele. Rengeteg jó visszajelzést kaptunk vele kapcsolatban, és a streaming platformokon is jól fut, így nincs okunk panaszra. A Sleepless Empire elég hosszú szünet után jött ki, ha a Comalies XX-t nem számolom, ami ugyebár egy régi albumunk újra felvett verziója volt, akkor több mint öt év telt el a két legutóbbi nagylemezünk között. Ezért szerettünk volna jó sok új hatást behozni a dalokba, ami szerintem sikerült is.

Mi amúgy is mindig előre tekintünk, és abban gondolkodunk, hogy mindig lépünk egyet előre. A Sleepless Empire súlyosabb album, mint a Black Enima volt, durvább, de az embereknek bejött ez az irány. Tetszik nekik az új album, s ettől nagyon boldogok vagyunk. Nagyon jó érzés látni, ha az emberek elfogadják, támogatják az elképzeléseidet. Jó tisztában lenni azzal, hogy akkor is követnek, ha módosítasz az irányvonalon. Azt sem zárom ki, hogy a következő albumunk ismét dallamosabb, melodikusabb lesz, legalább azt is megtudnánk, hogy ahhoz mit szólnak az emberek.”

Nemcsak súlyosabb a Sleepless Empire, mint az elődje volt, de kifejezetten változatos, sokszínű is. Te is így látod?

„Igen. Szerintem az rá a legjobb jelző, hogy más, mint a korábbi albumaink. Nekünk hosszú ideje az a fő törekvésünk, hogy mindig hozzunk valami újat a zenénkbe, de a stílusunkat és a hangzásunkat ne adjuk fel. Ha követed azt az evolúciós vonalat, ami már egy jó ideje meghatározza a munkásságunkat, akkor te is láthattad, hogy minden albumunkat ez jellemzi. Egy kis elmozdulás valamilyen irányba, de a Lacuna Coil fő irányvonala mentén. Minden albumnak úgy álltunk neki, hogy tovább akarunk lépni az előzőből. A soron következő albumhoz vezető út kiindulási pontját mindig az előző nagylemezünk jelenti. Az a biztos pont. Az origó, ahonnan elindulunk.”

Hmmm, ez azért érdekes annak ismeretében, hogy az igazi kezdetet a gótikus metal jelentette számotokra, az egészen korai albumaitok mér annak a stílusnak a jegyében születtek. Attól azért jelentősen eltávolodtatok. Te nem így látod?

„Én nem gondolnám, hogy annyira eltávolodtunk volna a korai zenei világunktól, bár tény, hogy a zenénk sokkal súlyosabb lett. A zenénk fő alkotóelemei azonban ugyanazok maradtak, mint régen is voltak, csak most más módon használjuk őket. Amikor azt mondd, hogy gótikus metal, nekem olyan zenekarok jutnak az eszembe, mint a Lacrimosa vagy a Moonspell. Nekünk ők jelentették a gyökereinket. Vagy a Paradise Lost. Amikor indultunk, ezek a bandák inspiráltak bennünket, viszont nem akartunk ugyanolyanok lenni, mint ők. Nem másolni akartuk őket, hanem csak ihletet meríteni belőlük. Szerintem a mi zenénk sokkal színesebb és gazdagabb, mint a gótikus metal zenekaroké, de elég sötét is akkor, hogy még mindig lehessen annak nevezni. Lehet, hogy ma már inkább modern metalnak vagy alternatív metalnak nevezzük az emberek, de én személy szerint továbbra is úgy tartom, hogy ez gótikus metal, hiszen az adja hozzá az alapokat. Fejlődött a stílusunk, de nem távolodtunk el tőle teljesen.”

A közönségetek is veletek tart ebben a zenei utazásban? Vannak olyanok, akik még a kezdetek óta követnek benneteket, vagy cserélődött a rajongótáborotok?

„Valahol mind a kettő állítás igaz. Vannak olyan rajongóink, akik velünk egykorúak, ők már azóta folyamatosan itt vannak,

hogy megalakult a zenekar, de vannak olyanok is, akik sokkal fiatalabbak, mint mi, ők értelemszerűen később találkoztak a Lacuna Coil zenéjével. A kettővel korábbi nagylemezünk, a Delirium megjelenése idején vettük észre, hogy egy csomó új követőnk akadt. Valamiért akkor találtak meg bennünket, akkor szálltak fel erre a hajóra. Talán az életkoruk miatt, de talán más okai voltak ennek. Egy zenekarnak szüksége van mindkettőre. Kellenek azok a rajongók, akik nagyon régóta a követőid, hiszen ők azok, akik hitelesen el tudják mondani a véleményüket a zenéddel kapcsolatban. De kellenek új arcok is, hogy folyamatosan bővüljön a táborod. Az elején arról beszélgettünk, hogy milyen arányban legyenek régi és újabb dalok egy koncertprogramban. A közönség változása miatt is fontos, hogy megtaláljuk ebben a megfelelő arányt. Ha csupán a régi dalokat játszanánk, akkor azok az új rajongók, akik az utóbbi lemezeink kapcsán csatlakoztak a követőink közé, egészen biztosan nem éreznék jól magukat a koncertjeinken.”

Az új album kiadását megelőzően volt egy tagcserétek, a gitáros Diego Cavallotti helyére Daniele Salamone érkezett. Úgy tudom, egyelőre nem tekintetek rá teljes jogú tagként, a státusza vendégzenésznek felel meg. Ez valóban így van?

„Igen, ez igaz. Azzal kezdeném, hogy nagyon jó döntés volt őt választani, hiszen nagyszerű zenész, de egyelőre még azt próbáljuk felmérni, hogyan viszonyul ehhez a szituációhoz. Daniele ugyanis olyan helyzetbe csöppent bele, amit még nem tapasztalt meg eddigi életében. Hogy ne mondjak mást, soha korábban nem vett részt olyan hosszú turnékon, amilyeneket a Lacuna Coil szokott csinálni. Ennek persze van jó oldala is, hiszen így eljut egy csomó olyan helyre, ahol még sosem

„CRISTINÁVAL EGY METALBÁRBAN TALÁLKOZTUNK, MILÁNÓBAN. TUDTUK RÓLA, HOGY ÉNEKEL, S AZT IS, HOGY PÉNZÉRT SZÍVESEN VÁLLAL STÚDIÓMUNKÁKAT.”

járt korábban, de egy több hétig tartó turné nagyon fárasztó tud lenni. Fel kell mérnünk, hogy képes lesz-e ezt éveken keresztül csinálni, vagy egyáltalán akarja-e. Daniele ezért nem állandó tagja még a zenekarnak. Mindenképpen a csapatunk része, csak most még más a státusza, mint a miénk. A Lacuna Coil hivatalosan jelenleg tehát négyfős zenekar. Mi hárman, Cristina, Marco (*Coti Zelati, basszusgitáros*) és én már a kezdetek óta együtt dolgozunk, illetve minden dalt mi írunk. Richard (*Metz, dobos*) szintén régóta itt van már velünk, és nagyon jól bevált. Remek zenész és nagyszerű ember. Daniele azonban még a próbaidőszakát tölti.”

Ha már szóba hoztad a zenekar kezdeti korszakát, én azért hozzátenném, hogy bár kevesen tudják, de az elején nem volt női énekes a csapatban. Miért döntöttetek úgy, hogy magatok mellé veszitek Cristinát?

„Ő, ez tényleg nagyon régen volt már. Ezt a zenekart ketten alapítottuk Marcóval, aki akkoriban még gitáron játszott. Én voltam a basszusgitáros, s persze már akkor is énekeltem. Az első dalaink doom és death metal szerű dolgok voltak, de nagyon kezdetlegesek, egyszerűek. Semmi tapasztalatunk nem volt, csak próbáltunk olyasmit játszani, amit ellestünk a példaképeinktől. Cristinával egy metalbárban találkoztunk, Milánóban. Tudtuk róla, hogy énekel, s azt is, hogy pénzért szívesen vállalt stúdiómunkákat. Énekelte itt-ott, de még a nevét sem írták ki, csak elvégezte a munkát, felmarkolta a lóvét, és ennyi volt. Éppen arra készültünk, hogy felvegyük az első demónkat, így megkérdeztük tőle, hogy csatlakozna-e hozzánk, mint vokalista. Először még abban gondolkodtunk, hogy háttérénekes lesz, de volt a színtéren egy zenekar, a Theatre Of Tragedy, ahol egyszerre énekeltek egy férfi és egy nő énekes, ezt nagyon izgalmasnak találtuk. Próbálkoztunk mi is ilyesmivel, és imádtuk ezeket a dalokat. Ezért aztán végül megkértük Cristinát, hogy legyen tagja a zenekarnak, s vigyük tovább közösen ezt a stílust. Neki is tetszett az ötlet, mert korábban nem tartozott egyetlen zenekarhoz sem, csak a hangját használták. Miután kölcsönösen úgy éreztük, hogy mindenkinek előnyös lesz ez a fajta együttműködés, így mentünk tovább.”

Még mindig sokan Cristinával azonosítják a zenekart. Volt amiatt rossz érzésed, hogy egy kicsit a háttérbe szorultál mellette?

„Amiről beszélsz, az főleg a Comalies és a Karmacode albumok közötti időszakban volt jellemző. A kétezres évek elején, 2004 és 2006 körül, amikor kezdtünk ismertebbé válni. A sajtó hirtelen felfedezte, hogy van egy zenekar, amiben egy gyönyörű nő énekel, akinek nagyon jó hangja van, s még tehetséges is, így elkezdtek csak vele foglalkozni. Nem a metalsajtóról beszéltek, hanem azokról az általános magazinokról, akik kizárólag csak Cristina iránt mutattak érdeklődést. Tőle kértek interjút, csak őt fotózták, vagy csak olyan zenekari képeket jelentettek meg, ahol Cristina áll az éltérben, s mi, többiek, mind a háttérben. Eleinte furcsállottuk, hiszen számunkra az volt a természetes, hogy két ember van az éltérben, ezért kellett egy kis idő, hogy megfelelően tudjuk kezelni a helyzetet. Szerencsére ezek a történések a zenekar egységét egyáltalán nem bontották meg. Ebben nagyon fontos szerepe volt annak is, hogy mi tényleg barátok voltunk és vagyunk, de azért kellett egy kevés idő, amire megtaláltuk az egyensúlyt. Amire felismertük, hogy ez nem csak nálunk

van így, hanem mindenhol megtörténik, ahol lány is akad a zenekarban. Még akkor is, ha billentyűs vagy gitáros, hát még akkor, ha a frontvonalban áll, mint énekes. Az emberek ugyanis mindig arra figyelnek oda, ami eltér a szokványostól.”

Megjelent rólatok egy könyv, a Nothing Stands in Our Way. Ebben egy kis betekintést engedsz a magánéletedbe, ki-derült belőle például az is, hogy sportolsz. Beszelnél egy picit magadról? Milyennek képzeljük el Andrea Ferrót, ha nincs éppen a színpadon?

„Többnyire egy irodában dolgozom, és onnan intézem a zenekar belső ügyeit. Sokan gondolják úgy, hogy egy zenész élete kimerül a dalírásban, stúdiózásban és koncertezésben. Ennél azonban jóval hétköznapiabb a valóság. Egy csomó szervezési, jogi és pénzügyi feladatunk is van, sokszor egész nap ott ülök a számítógép előtt. Persze, vannak külső segítők is, tehát van egy csapatunk, akikkel együtt dolgozom a kulisszák mögött, tehát nem egyedül kell mindent megoldanom, az utolsó szó azonban mindig az enyém, így tökéletesen tisztában kell lennem mindennel. Ez elég fárasztó tud lenni, most például egy újabb jövő évi turné összeállításán dolgozom.

Ha arra is kíváncsi vagy, hogy a szabadidőmben mivel foglalkozom, akkor elárulhatom, hogy igyekszem minél több időt eltölteni a családommal vagy a barátaimmal. Filmeket nézek, meccsre járok a haverokkal, megnézek pár koncertet, illetve utazni is szeretek. Egyszerűen csak próbálok lekötni magam olyan dolgokkal, amik szórakoztatnak, a sok munka mellett ugyanis ez pihentet engem a legjobban. A turnék alatt pedig próbálok videojátékkal játszani, vagy képregényt olvasni, hiszen ott csak ezekre a könnyedebb dolgokra van idő.” **HW**

BETON

Szürkemarha-daráló groove fém

A Beton jószerével váratlanul, a semmiből bukkant fel, soraiban olyan hétpróbás, veterán arcokkal, mint Horváth István Pityesz énekes (ex-FreshFabrik, Neck Sprain, Sonic Bear Punch stb.), Jakab Viktor basszer (Undertaking), és Takács Jozzy gitáros (The Hellfreaks, Wendigo stb.), bár a fő dalszerző Kindák Márk gitáros, akit sokan láthattak régebben egy Sepultura tribute csapatban. Első albumuk Őnazonos címmel jelent meg, és ez legalább annyira jellemzi az anyagot, mint a csapat neve. Uzseka Norbert tette fel nekik a kérdéseit.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT · FOTÓ: VARGA LÁSZLÓ, KÓNYA FERENC/ILOVETHEWORDPHOTO

Mindannyian valamennyire jól ismert magyar metal underground arcok vagytok, de pontosan hogy jött össze a csapat?

Pityesz: „Sokszor említettük már, hogy a zenekar eddigi útját az életünk sorsszerű történései kormányozták idáig. Ez a zenekari 'mese' durván tíz évre nyúlik vissza az időben! Hogy aztán Márknak köszönhetően tavaly én is megérjek arra, hogy felvegyem a fonalat és nekiálljak az alkotásnak.”

Márk: „A gitártémák 1998 óta születtek folyamatosan, és 2014 augusztusában álltak össze dalokká. Ezeket a dalokat raktuk össze Nabillel, aki az egyik kedvenc dobosom és tini kori haverom. S, bár adta magát a közös meló, ő sajnos akkoriban nem tudta vállalni a zenekarozást. Papíron sok tagja volt az Under///Siege becenéven futó Beton előzménynek, de a közös próbákig sosem jutottunk el senkivel, így egyedül kezdtem el felvenni a dalokat. Amint meghallottam a hangom a felvételeken, egyből tudtam, hogy ide Pityesz kell. *(nevet)*

Viktor is régi barátom, aki már a pucér gitártémáimban is hallotta a potenciált, mindig is szerettünk volna valami közöset alkotni. Jozzy pedig... nem gondoltam volna, hogy egy ilyen kvalitású gitáros láthat bármiféle fantáziát a dalaimban, azonban tévedtem, ő pedig fantasztikus munkát végzett!”

Nabil: „Márkkal már közel 25 éve ismerjük egymást, de sosem játszottunk egy zenekarban. Ugyan voltak próbálkozások és 1-2 közös buli, de soha nem úgy jött ki a lépés. Egészen 2015 februárjáig, amikor megkeresett, hogy megmutatna pár ötletet. El is mentünk a próbaterembe, ahol nagyon gyorsan összeraktunk négy dalt. Amiről Márk azonban nem tudott, hogy én ezeket felvettem. Később ezekre a dobokra vette fel a gitárjait és énektémáit, majd az ezt követő évek során mindig küldte nekem a gitártémákat, én pedig feldobolva küldtem neki vissza. Az Őnazonos lemez dalai anno így álltak össze. Teltek az évek, minket Márkkal külön utakra sodort az élet, és ez idő alatt Márk a dobtémáimat feldoboltatta Jaksa Robival. Ez akkoriban eléggé mellbe vágott, de hát nem volt mit tenni, hiszen én már kezdtem elengedni a zenélést. Azonban idén januárban kaptam Márktól egy üzenetet, hogy nem akarok-e visszaülni a helyemre? A válaszom pedig azonnal jött: »erre ráb*sztl barátom, mert most igen a válaszom!« A többi történelem.”

Viktor: „Egy miskolci Fetish/Noise Machine-koncert után nálunk aludt a NM legénysége, és Márk azóta szerette volna ezt valahogy meghálálni. Szerintem ezért hívott meg a formációba.” *(nevet)*

Honnan a Beton név, illetve a lemez címe?

Márk: „Az egyik pedálom riff beállításának neve Vasbeton volt, amit már rég el is felejtettem. Adta magát, így egyből be is dobtam a névötletet a közösbe, félig viccből. Ezt redukálták le a többiek Betonra. Viszont részemről az Őnazonos is, mint zenekarnév szerepelt a listán, de úgy gondolom, végül mindkét név a helyére került. A zenénk betonkeménységű és őnazonos is. Azt hiszem, több magyarázatra semmi szükség.”

Pityesz: „Rengeteg név felmerült és a Beton, annyira, de annyira egyértelmű volt már elsőre is. Ismerve a zenekari név hazai előéletét, azaz a '70-es években volt már egy Beton zenekar, Tunyogi Péterrel, körbe kellett jogilag járni azt, hogy

van-e lehetőségünk ezt a nevet használni. Szerencsére sikerült felvennem a kapcsolatot Major Jánossal és Lippényi Gáborral, akik az 'offisöl' Beton zenekar még élő tagjai. Ők pedig hihetetlenül kedvesen, mindenfajta jogi hercehurca nélkül engedélyezték a névhasználatot."

Viktor: „Amúgy a Ne félj egygitáros munkacíme LassúBetonPerDeathrash volt.” (nevet)

Az, hogy év elején alakult a zenekar, és októberben meg már kijön az első album, még ilyen tapasztalt arcoktól is brutális teljesítmény. Hogy tudtátok ennyire gyorsan összehozni? A stúdiózásról van mit mesélni?

Pityesz: „Az album demóverziója felénekelve, egy gitárral és dobbal, tavaly ősszel készült el. Amikor megmutattam az anyagot, pusztán baráti céllal Jozsynak, azonnal belekesedett és pár héttel később csatlakozott a zenekarhoz. Az ő technikai háttere, az otthoni stúdiója által lehetőségünk volt az album dalait, gitárilag és basszusgitárilag prima minőségben rögzíteni idén. Én pedig újraénekeltem az egész albumot apránként, dalonként a Sonic Bear Punch próbateremben, Óbudán a Teremben. A gitárosom, Lui rendelkezésemre bocsátotta a stúdiómikrofonját, így aztán két-három óra alatt meg is voltam egy dallal. Érdekességként, a rekordidő a Ne félj felvétele volt: 1 óra 12 perc alatt kész voltam vele, teljes egészében szólamokkal, díszítésekkel, tizenegy sávval.” (nevet)

Márk: „Ő, nekem nagyon könnyű dolgom volt a 'fakezeim' ellenére is, mert baromi jó volt Jozzy irányítása, türelme, illetve szakértelme mellett dolgozni. Hiába voltak a dalok már tízen éve a fülben meg a csuklóban, ujjakban, nagy szükségem volt egy tapasztalt stúdiós, ízig-vérig gitáros jelenlétére. Így az album felvétele egy hétvége alatt meg is volt részemről.”

Nabil: „Amikor csatlakoztam a zenekarhoz, akkor ugyebár Robi által már fel voltak dobolva a témáim. Ráadásul a Féreg szinte már végső keverési fázisában volt, alig egy-két héttel a megjelenés előtt. Ezért ahhoz már nem nyúltunk. Mivel nekem otthon adott a lehetőség, hogy felvegyem a dobjaimat, ezért elkészítettem a következő két megjelenés, az Elásom önmagamban és a 11-es a nyakban dobjait, majd ezzel a lendülettel újradoboltam szépen lassan az egész albumot.”

Viktor: „Szerintem nekem volt a legkönnyebb dolgom, a riffek adják magukat, külön díszítésre ott voltak a szólógitártémák, nekem csak a hangzás mélységét kellett biztosítanom. Stúdiózás során mindig van bennem egy stressz, viszont ez most a lehető legminimálisabb szinten volt Jozzy nyugodt, segítőkész hozzáállásának köszönhetően.”

Milyen volt a Rockmaratonon az első koncertetek?

Pityesz: „Izgi volt. Meg jó volt. Nem gondolom, hogy vágy-nék reális keretek között jobb első koncertre. A kiadónknak, a H-Music Hungary-nek és a Rockmaraton szervezőinek nagyon hálásak vagyunk a lehetőségért. Nagyon jó időpontban játszhattunk, a technikai háttér és a színpadi koordináció teljesen profi és világszínvonalú volt Szabó Mátéval az élen. Köszönjük szépen mindenkinek! Közönség is volt szép számmal, bár nem gondoltam volna, hogy a stílusbeli különbségeket figyelembe véve a nagyszínpadon játszó 'Erő-farkas' ennyire elcsalja a közönséget, de hát láttam, mekkora show-t nyomtak, szóval abszolút jogos volt a rajongás. Azok azonban, akik minket választottak, a látottak alapján élvezték a boogie-t. Meg kell jegyeznünk, hogy sportnyelven óriási henedikeppel indultunk, mint 'friss hús' zenekar, hiszen az egész műsort 'dalszűzen' adtuk elő. Mi is először játszottuk élőben, a közönség is először hallotta.”

Márk: „Fúúú... hát besza-behu. Totál kiestem ebből az egész mókuserékből és hát a felkészülést sem vittük túlzásba. Három próbánk volt összesen a debütáló koncertünk előtt. Szinte semmire sem emlékszem a buliból, így nagyon vártam a koncertvideókat. A saját teljesítményemet sokkal szarabbnak éltém meg, mint ahogyan a felvételeken látszik. Így, a látottak/hallottak alapján úgy gondolom, hogy összességében pozitív élményekkel gazdagodtam. Így én sem tudok mást mondani, köszönünk szépen mindent, és reméljük, hogy jövőre, addigra már nem ismeretlenül újra zenélhetünk a Rockmaraton színpadán.”

Nabil: „A debütálásunk 2025 júliusában volt, előtte én 2019 év végén voltam utoljára színpadon. Szerinted? Úgy éreztem magam, mintha életem első fellépése lenne. Azonban a technikai háttérnek és a profi színpadi támogatásnak, valamint a többieknek köszönhetően biztonságban éreztem magam. Aztán az intro után jött a beszámolás, majd minden adta magát.”

Viktor: „Akkora volt számomra a színpad, hogy keresgél-nem kellett rajta magamat. Számolgtatnom kellett a lépéseket, hogy ha most elindulok valamilyen irányba, akkor mikor érek oda bárhová is. Szóval nagyon szokatlan volt a helyzet, viszont nagyon jó érzés volt a sráccokkal színpadon együtt zúzni.”

Augusztusban kivált Jozzy gitáros. Mi történt, s ki lesz az utódja?

Pityesz: „Nos, ez volt az eddigi legkellemetlenebb történés a zenekar életében. Ahogy eddig is, ezt a kérdést nem szeretnénk forszírozni. Legfőképpen azért nem, mert mind a mai napig tiszteljük Jozzyt, és nem szeretnénk belemenni a részletekbe. Hülyén alakultak a dolgok, sajnáljuk az egészet, de fontos kiemelni, hogy nagyon sok mindent köszönhetünk neki. Azonban nagyon nem volt időnk sajnálkozni, a feladataink ugyanis ott álltak előttünk megoldásra várva.

Augusztus közepe óta pedig Illés Gáborral próbálunk összebútorozni, akit az Archaic zenekarból ismerhetnek sokan. Ha minden igaz, a színpadon tőlem jobbra, a közönségnek pedig balra, ő fog zúzni a koncertjeinken. Fiatal, tehetséges, alázatos, ambiciózus gitárosról beszélünk, akinek egyáltalán nem kell Jozzy árnyékában lennie. Az ő stílusa más. Ha megveti a lábát nálunk, akkor egy sokkal dühösebb és kevésbé progresszív második albumon lesz elsőként hallható.”

Miféle zene ez? Hogy írnátok le valakinek, aki még sosem hallotta?

Márk: „Vicesen, de én az 'old school modern metal' címkével dobálózok általában. A klasszikus thrash/death metal vonalról érkeztem, de a '90-es évek közepén egyből maga alá gyűrt az akkoriban megújuló metalszíntér, a groove-os/HC-s, arclétépős albumaival. Úgy érzem, a Beton-dalokra ez a korszak volt a legnagyobb hatással és mivel más cuccokat is pörgetek, így egyéb hatások is tetten érhetőek a banda stílusában.”

Pityesz: „Csak azokat az érzéseket tudom összefoglalni, amelyek az első meghallgatástól kezdve jelen vannak bennem. Amikor először hallottam az anyagot, éreztem benne egy iszonyatos energiát, amely átragadt rám is, és elkezdtem fújatni, mint egy ló. Az ösztönösség, a régi idők hangulata és az egyszerűnek tűnő hatás, egyre inkább teret követelt magának az életemben. És ez annyira ösztönzőleg hatott rám, hogy kihozott belőlem egy olyan alkotói szegmenst, amely eddig vagy el volt nyomva vagy nem volt helye még, talán sehol. Ezt szövegileg, énekileg együtt értem. Ahogy haladtam a dalokkal, annyira egyértelmű volt minden. Minden egyes szó és ének által, úgy alakult ki egy koherens működés, hogy mind a mai napig azon izgulok a legjobban, hogy remélem, sokan tudnak majd azonosulni.”

Nabil: „Jó kis ugrálós arcon csapás!”

Viktor: „Szürkemarha-daráló groove fém.”

Szerintem a tagok múltjából részint következik ez az irány, de hogy ennyire brutális, nyers, súlyos lesz az egész album, arra még én sem számítottam. Mi mindenből születtek a dalok?

Márk: „Ezt már többen viccesnek találták, de ez az igazság. Nézem a '70-es, '80-as és '90-es évek sorozatait, akciófilmjeit, és közben szó szerint csak úgy kigurulnak ezek a dalok belőlem. Néha videó felvételtől lesem le a saját témáimat, máskor meg a telefon hangrögzítőjéről kell lefűlelnem, majd jegyzetelnem füzetbe a dal felépítését, témákat külön elnevezve, miből mennyi van, haha. Érdekes, de eddig sosem kellett agyalnom egyetlen dalszerkezeten sem. A többiek meg szépen rányomják a kézjegyüket a dalvázlataimra, mindenféle görcs és erőlködés nélkül. Nemcsak a dalok szerkezetén, de az album dalsorrendjén sem változtattunk. Ez azért nekem eléggé félelmetes visszaigazolása annak, hogy a többiek is mennyire könnyen azonosultak az általam megálmodott lemezanyaggal.”

Nabil: „Mindig is szerettem Márknak a témáit, mert gitárosként úgy írja a témáit, mintha dobos lenne. Eleve úgy is küldi nekem azokat, hogy közben a mellkasán és a hasán

dobol, ezzel nagyon megkönnyítve a dolgomat. Mind a ketten nagyon hasonló zenei alapokkal rendelkezünk, és rengeteg közös kedvencünk van a '80-as-'90-es évekből.”

A szövegek kíméletlenül őszinték, és ahogy látom, önmagadat sem kímélted. Hol vagy most az életedben?

Pityesz: „Köszönöm szépen, a kisfiam születése óta sokkal jobban rendben vagyok, mint előtte voltam. Ez nagyon sok változást igényelt és hozott is az életemben. Csak a színpadon mérgelődök tulajdonképpen. *(nevet)* Soha nem voltam még ennyire szabad és kényelmes közegben a szövegírás és ének szempontjából. Meg is lepődtem azon a folyamaton, ahogy íródtak a szövegek és készültek az énekek. Talonként haladtam, sorrendben. Napközben folyamatosan járt a fejemben az aktuális dal. Aztán elindult a kezem és csak írtam ki magamból a dolgokat. Összeparosítottam a gondolataimat azokkal az élményekkel, érzésekkel, amelyek az életemben megcincáltak, vagy amelyek miatt még mind a mai napig ostromozom, szégyellem magam. A zenei „háttér” tökéletesen követi az adott szövegek hangulatát, a mondanivaló súlyosságát, és ezt énekileg is jobban alá tudtam támasztani. Önmagam „költészetében” kínosan ügyeltem arra, hogy a vulgaritást és a céltalan káromkodást kerüljem, illetve hogy a gondolataim megfogalmazása ne legyen bárgyú. És van elrejtve a szövegimbe egy-két vicces vagy éppen igencsak komoly gondolat, „odamondás”, amelyet nem akartam ergya módon közölni.”

Feldolgoztátok Pilinszky János egyik leginkább háborzongató versét, a Ne félj-t. Miért pont ezt?

Pityesz: „Évek óta nagy vágyam volt ennek a versnek a valamilyen szintű megzenésítése. Amikor odaértem ehhez a dalhoz, éreztem, hogy na, ez az album oszlopa, a tartópillére! A középtempós brutalizálások és a rohanós, odabaszós thrash/HC-hangulatok után egy sokkal monumentálisabb dolgot hallottam ki ebből a dalból. Fél nap gondolkodás után konstatáltam, hogy erre jelen helyzetemben nem tudok hirtelen olyan szöveget odarittyenteni, amellyel elégedett lennék. Automatikusan beugrott a Ne félj. Elkezdtem a dalt hallgatva összevetni a verssel, és kezdett elfogni egy libabőrös állapot, ahogy haladtam a dal vége felé. »Ez tényleg, mindenfajta igazítás nélkül, így ráilleszkedik a dalra?« Döbbenetes élmény volt. Lerohantam a próbaterembe és feltoltam a dalt, mindenfajta előzetes gyakorlás nélkül. Mind a mai napig azt mondom, hogy stílusában ennek a versnek ez a kabátja, mintha csak egymásnak teremtetten volna a Jóisten a verset és a dalt.”

Márk: „Először nagyon furcsálltam, hogy megzenésítünk egy verset, de aztán Pityesz már küldte is az első demót és bakker, nagyon súlyos lett. Nem emlékeztem erre a Pilinszky-versre, de tényleg szinte egymásnak teremtetten a zenei alappal.”

Viktor: „Apukám nagyon szereti a verseket. Megöregedtek, anyukámmal aggódnak mindenben. Majdnem elkezdtem felolvasni nekik, de aztán leesett, hogy inkább ne...”

A Van egy visszatérő álmom szövegéből (is) kiderül, hogy elegend van a megmondó emberekből. Mesélsz róluk?

Pityesz: „Ez egy életszerű dal lett. Volt egy tök jó álmom, felkeltem, és olyan kiábrándító szar napom volt utána, hogy elképesztő. Mondtam is magamban egész nap, hogy ezért nem volt érdemes felkelni. A gondolataim súlyosságaiba mindig igyekeztem belecsempészni olyan sorokat, amelyek Neked vagy a közönségnek szólnak, amelyek leszállnak a bűbánatos-kesergő rollerről és egy picit adnak valamit kifelé. Például, hogy nem muszáj ilyet átélni, lehet másképpen is, vagy valami kis pozitív löket, hogy aki tud esetleg azonosulni azzal, amit írok, az tudjon kimozdulni a szöveg által nyújtott mélységekből. Itt is van ilyen »Amit hallani vélsz, amit a szemed lát, és amit érzel, tudatosítja, hogy igenis létezel!« Ez az a fajta üzenet, ami köré fonható 'jó tanácsként' a dal szövegéhez, hogy nem kell ugyanolyan 'füled-farkad behúzó', megalázó eseteket

eltűrnöd, átélned úgy, ahogy nekem kellett, hanem becsüld magad többre, főleg, ha van is mire. És mondjuk már tettél le az asztalra ezt-azt.

Sajnos a megbecsülés nem a szakma és nem az országunk jellemzője, erőssége. Én pedig megosztó személyiség vagyok, persze nem muszáj engem csípni. De azt hadd várhassam el, hogy ha valaki így érez, akkor az haladjon tovább, maradjon távol, hagyjon békén. És főleg ne tegyen plusz károkat az életemben, Én sem csesztetem azokat, akikről szóról szóra tudom, mikor és mit tett pld. De ezeket higgadtan kezelem már. Bízom az egyszerű karmában, bármennyire is szeretem a 'hirtelen reagálású' karmát." (nevet)

Ebben a dalban említet a Slayert és a Neck Spraint. Ez hogy jött?

Pityesz: „Ez egy nagyon kedvenc rész a dalban. A verze zakatolása visszaidézte nekem a Neck Sprain: Intoxicated című dalát, ezért vettem a bátorságot és az odamondós, kiabálós, énekritmikai témát lenyúltam, elloptam saját magamtól! (nevet) Szándékosan. Eszem ágában sem volt, hogy én ott mászt csináljak. Ahogy hablatyoltam a szöveget, mindig az jött ki a sor végére rímként, hogy Neck Sprain. Megkerülhetetlen volt. Ez egy tisztelgés részemről a 2000-es évek elejének egyik legjobb, ha nem a legjobb metál zenekara és teljes munkássága előtt. A Slayerrel meg pont játszottunk is együtt, így 'csodaszép' verzió lett belőle. A legerősebb tétel ez a dal a lemezen szerintem!”

Nagyon tetszik, amit a Napjaink Tiborca című dalban, hogyha érintőlegesen is, de a politika kapcsán énekelsz. Kb. hogy sosem akartál politizálni, de mindennek van határa. Hogy látod, van bármi remény, hogy ezt a mentalitást átvegye a magyar nép? Hogy kicsit észrevegyük már, hogy szót kell emelni, ha már tényleg nagyon szar minden?

Pityesz: „Sok helyen félrement a szövegeimnek az értelmezése, így örülök, hogy verselemzési szempontból ezt most helyre tudom tenni. Rémisztő, hogy a szövegeim, amelyek tavaly ősszel már megíródtak, idén elkezdték önmagukat aktualizálni különböző politikai történések alapján. Tavaly októberben beleszaladtam valamelyik tévécsatornán Katona József: Bánk bán című művének egy '70-es évekbeli színházi felvételébe. Pont a Tiborc panaszja jelenetet kaptam el. És ahogy hallgattam, annyira magával ragadott, hogy mennyire aktuális minden egyes szava. Ez bennem maradt napokig. Akkoriban lépett aktivitás és fejlődés terén egy hatalmasat Teóókám, a kisfiam, és ahogy édesapaként otthon, körülöttem zsongva néztem őt szerelmesen, belém csapott hirtelen az aggodalom, egy rossz érzés. Nem tudtam definiálni, de tényleg egy igen erős féltés. És ez inspirált. A szöveg nem csak a hazai problémákat feszegeti, hanem globálisan kritizál és fordítja el a politikai székérre való felugrástól a szöveget, az utókor és a gyermekeink jövőbeni sorsa felé. Felteszi a kérdést a dal, hogy ha mi úgyis el vagyunk foglalva azzal, hogy egyre szemetebbek és szemetebbek vagyunk egymással, akkor mi lesz 'mindenki Teóókájával' a jövőben? »Erről az aggodalomról szól ez a dal!«

A félretem dolgok pedig: mi zenekarilag nem akarunk felugrani ezzel a dallal vagy bármelyikkel arra a politikai székérre, amelyekre sokan felugranak mostanában. Mi annyira foglalkozunk csak ezzel, hogy ha valamit ki kell nyilvánítanunk, akkor az az, hogy »bal- jobb-közép, fénylő és sötét, egyszerre vagyok mind ellensége«. Mi vállaltan egy politikaellenes zenekar vagyunk, mi úgy utáljuk az egészet, mint a szart.”

Az album első és utolsó szerzeménye zeneileg nem olyan súlyos, mint ami köztük van, de tartalma, üzenete mind-

kettőnek nagyon mély. Mindkettő a gyászhoz, elmúláshoz kapcsolódik, ezért kérdezem, szerinted mi van az élet után?

Pityesz: „A Megküzdött megnyugvás dalcím akkor ütött meg igazán, amikor Márk elmesélte, hogy kórházban dolgozott évekig és miket tapasztalt, az onkológia hospice részlegén. Amikor átlagosan a nagyon beteg emberek a kórházakban azért küzdenek, hogy életben maradjanak, akkor vannak, akik azért küzdenek, hogy végre meghalhassanak, mert olyan állapotban vannak. Ez a kezdő tétel története, hidegrázós azóta nekem, akárhányszor nekiállok az album hallgatásának.

Az Ez a gyertya Érted ég pedig egy emlékdal, mindazon szereteteink, barátaink emlékére, akiket már nem ölhetünk többé. Nagyon sokan mentek el az elmúlt években, velem egykorúak vagy még épp fiatalabbak is sajnos. Tehát mindig itt van a szemünk előtt az az egyszerű 'hiba a rendszerben', hogy bármikor kialudhat az a gyertya.

És hadd említsem meg Lénárd Lacit, aki ezt a Beton dolgot kurvára élte és, akinek még így is nagyon sokat köszönhetünk! És pont ezért talán, így 51 évesen, már kerülget engem is az elmúlás témája, de nem szeretem, mert rohadtul elszomorít. Főleg a gyermekeim miatt. Jó lenne akkor is ott lenni, amikor a legsebbebb időszakukat élik. Nincs értelmes, határozott elképzelésem az élet utáni dolgokról és talán jobb is így, mert legalább nem veszi el azt az időt tőlem, amit az életben hasznosan tölthetek.”

És mi jön az album megjelenése után?

Pityesz: „Mi más, mint óriási koncertek, ahová csak mehetünk, ahová hívnak, ahol csak várnak minket. Október 18-án lemezbemutató koncertünk lesz az Instantban a Wall of Sleepel és a Doomsday Trippel. November 28-án pedig az Omega Diatribe megtisztelő meghívásának köszönhetően az Aquarumban zúzunk, december 19-én Debrecenben a Don Gatto hasonlóan megtisztelő felkérésének eleget téve nyomunk egy atom bulit a Víztoronyban, az év zárásaként pedig Miskolcon a Grizzlyben december 28-án az Ozzy/Lemmy Emlékesten szögelünk, egy-két, az este hangulatának megfelelő klasszikussal felkészülve!

És, ha már felvetted a zenekar gyors tempóját pár kérdéssel ezelőtt. Elkezdtük a kettős album dalait előkészíteni, a háttérben már dolgozik rajta Márk és Nabil, várom az első dalt, hogy megénekelhessem.” **HW**

MALTHUSIAN

A VÉG MEGZENÉSÍTÉSE

A Malthusian 2012-ben alakult Dublinban, Írországban. 2013-ban készült egy demó, majd a 2015-ös Below The Hengiform EP, s ez utóbbi már komoly nívót mutatott fel. Merítenek a death metal klasszikusaiból, de e nehéz zenét a maga szabályai szerint formálják, alakítják – miként ez az Across Deaths című debütalbumon is megmutatkozott. 2022-ben egy split készült a Suffering Hour amerikai gárdájával, s a második teljes Malthusian-album idén jelent meg The Summoning Bell címmel. Milán Péter kérdéseire Matt Bree gitáros válaszolt.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

A Malthusian debütalbuma, az Across Deaths után kilépett a gitáros, Andy Cunningham, pár évvel később pedig Pauric Gallagher is követte. Mi állt e lépések mögött, és hogy sikerült megtalálni az utódjaikat?

„Andy már az első album megjelenése előtt kilépett, számára lezárult e zenekar fejezete, és az egyetlen értelmes utód TMK (Tom McKenna – lásd még: Adorior, Grave Miasma), aki 2015-ben egy amerikai turnén helyettem is beugrott. TMK jelezte hajlandóságát, hogy csatlakozzon hozzánk, ha valamilyen változás áll be, de korábban nem történt ilyen. Amikor kellett, azonnal belépett. Pauric még maradt egy ideig, de mindnyájan tudtuk, hogy elkerülhetetlen a távozása. Pauric alapvetően gitáros, akit szinte egyáltalán nem érdekel a basszusgitár, noha gyilkos volt basszusgitáron is. Tény, hogy ez őt nem érdekelte, így az ő ideje is kitelt. Azóta mindketten elköltöztek Dublinból, Andy Ausztráliába, Pauric pedig vissza az északnyugati vadonba.

Az albumon Fed játszott basszusgitáron, aki felülmúlta várakozásainkat, bár nem tudom, mit hoz a jövő vele kapcsolatban, mivel készül visszaköltözni Olaszországba. A következő pár koncerten a Slidhrból Joe Deegan ugrik majd be basszusgitáron.”

Az Across Deaths után egy split következett, a Time's Withering Shadow, mely kiadványon a Suffering Hour volt a másik csapat. Kérlek, beszélj erről a lemezről.

„2019-ben turnéztunk a Suffering Hour társaságában, a közös zenei értékrend és a turnén kialakult barátság volt a split közvetlen katalizátora. DgS épp akkor kezdett el felvételekkel, keveréssel foglalkozni, és ő javasolta a splitet. Mi is benne voltunk. Minden elemében szeretem ezt a splitet. Kipróbáltunk néhány új ötletet, ugyanakkor úgy érzem, hogy ez a kiadvány a Malthusian első fejezetének a lezárása is egyben. A Suffering Hour számai is elképesztőek. A Mighty Sphincter-feldolgozásukat is a turné ihlette, mivel a buszon hallották

először a zenekart. Újra turnézunk kell együtt. A pénteken megjelent új EP-jük ki. ottul szagat. Hallgasd meg!”

Néhány év múltán hogy vélekedsz az Across Deaths albumról zenei és hangzás-beli vonatkozásban?

„Nagyon keveset jelent nekem. Úgy vélem, a dalok ott vannak, de a produkció elb*szta. Mellesleg épp ezen a héten lesz hét éves a lemez. Annak az időnek az emlékműveként áll, amikor megíródott és felvételre került, de ez minden, amit nekem jelent. Emlék. Érdekes, hogy miközben az új album sajátját intézem, úgy tűnik, jobban kedvelik, mint gondoltam volna, bár lehet, hogy a saját véleményem lép közbe. Viszont ez a zene szépsége, nem igaz?”

A Malthusian második albuma, a The Summoning Bell ez év augusztusában jelent meg. Mikor kezdttél el dolgozni az új témákon? Beállt valamilyen változás ezen a téren a két tag távozásával?

„2020 körül kezdtem el írni, egy részét már a split előtt, mert tartottunk egy kis szünetet a dalszerzésre. Semmilyen változás nem történt a dalírás terén a Time's Withering Shadow és a The Summoning Bell között. Alapvetően én és J írunk és rakunk össze mindent a próbahelyen, és ez már hat éve így működik, egyúttal a Malthusian alakulásakor is így volt. Ez egy olyan partnerség, ami jól funkcionál. Amikor ezzel megvagyunk, kiegészítjük a másik gitárral és a basszussal. Úgy tervezem, hogy a következő album már inkább közös munka lesz, de addigra akár már mindannyian halottak lehetünk, így ezzel csak akkor foglalkozunk majd, amikor felüti a rút fejét.”

A lemezt az extrém zene szakértője, Greg Chandler producelte és keverte, aki az Esoteric énekes/gitáros is egyben. Milyen volt a stúdiózás egy ilyen tapasztalt zenész/producerral?

„Hihetetlen volt. Valamennyien évek óta az Esoteric rajongói vagyunk – én magam húsz évvel ezelőtt láttam őket –, és néhány éve Greg produkciójának is, valamint TMK vele vette fel a legutóbbi Adorior-albumot. Tekintve a komplikált hangképeket, amelyeket Greg az Esoteric élén előad, egyértelműen ő volt a mi emberünk. Tudja, hogy kell a horror rétegeit felépíteni. Nem is lehetnék boldogabb az eredménnyel, a következő albummal is vissza fogunk térni hozzá, hogy még komolyabban kiaknázzuk a képességeit.”

A jó death metal egyik legfontosabb eleme a gondosan megválasztott riffekben rejlik. Mivel a Malthusian számai riffek sorozatából épülnek fel, mi módon válogatod ki azokat a riffeket, amelyek alkalmasak arra, hogy bekerüljenek egy dalba?

„Mielőtt levinném őket a próbahelyre, otthon dolgozom a riffeken, és mire megmutatom őket J-nek, már többnyire lemettem róluk a fölösleget, és ezt követően

már minden a részletek alakíthatásáról, kipofozásáról szól. Ez a helyzet minden zenekarral a modern korban, rögzítünk különböző részeket, amelyeket összeállítunk, majd innen dolgozunk tovább. Megragadhat egy riff a próbahelyen valamilyen okból kifolyólag, ám amikor meghallgatom, kiderül, hogy nem működik. A Swarmsból épp emiatt vágtunk ki egy riffet. Jó volt eljátszani, de amikor visszahallgattuk, totál béna volt. Jót neveltünk és kidobtuk. Egy másik megírt témánk is van, amit jegeltünk, de valamikor majd elővesszük, és meglátjuk, mi az, ami megmenthető. Csak azt dolgozzuk ki, ami tetszik nekünk, és illik az adott dalba. Valójában ennél többről nincs szó.”

Azt hiszem, a mesterséges intelligencia problémája kulcsfontosságú napjainkban, mivel a művészetekbe, a zenébe is beszivárog. Meglehetősen aggasztó, ha zenekarok az alkotáshoz szoftverek, programok, hasonló 'segítség' veszik igénybe, bármely dologét, ami nem élő. Mi a véleményed erről a sokrétű jelenségről?

„Igen, b*szódjon meg ez az egész. Természetesen vannak és lesznek is programok, amelyek segítenek a felvételek során, de ami a riffek megírását és a vizuális dolgokat illeti, a válasz egyértelműen nem. Mutasson már nekem az MI egy olyan borítót, mint a Goatlord '87-es demójáé. Ha ez a hozzáállásod bármihez, ami a metalhoz kapcsolódik, akkor hagyd el a helyiséget és közben b*szódj is meg!”

Miről szólnak a The Summoning Bell szövegei, és mire utal a lemez címe?

„Az átfogó téma a világtól való undor és az egzisztenciális félelem. Nincs bennük sokkal több. Én egyetlen szemszögből írok, amelyen keresztül látom a világot és a saját létezésemet. Különbözőek e tekintetben a nézeteim, de ezen az albumon a fentiekhez tartottam magam. A cím egy utalás Samuel Beckett Ó, azok a szép napok! című színdarabjára. Samuel Beckett olyan valaki, aki mélyen rezonál bennem. Kedvelem az általános szemléletmódját és a humort, amit belevisz az abszurd dolgokba. Az is jó dolog, hogy tiszteleghetünk egy ír színmű-író előtt, még ha rossz oldalon is született.”

Igazán kivételes a CD-kiadás külsőné a füzet illusztrációival és a frontborítóval. Meglepődtem, amikor felfedeztem, hogy a magyar Mednyánszky Lászlótól látható egy festmény (Őregember halála) a füzet közepén. A vizuális megjelenítés minden bizonnyal fontos a zenekar számára. A borítónak van egy fenyegető aurája. Konkrétan a Mednyánszky-képet hogy találtátok meg?

„Köszönjük! A Mednyánszky-festmény-nel már korábban találkoztam, amikor elmentettem a számítógépen lévő egyre több műalkotás közé. Amikor újra szembetalálkoztam a képpel a külsőn megformálása során, vagy közvetlenül előtte, azonnal megragadott mint egy olyan kép, ami tökéletesen illik a lemezhez elképzelt vízióhoz. A művészi kivitelezés és a megjelenítés a műfaj nagyon fontos aspektusa, amit soha nem szabadna figyelmen kívül hagyni vagy alábecsülni, ami vissza is vezet bennünket az MI-tematikához. Őszinte és magával ragadó élménynek kell lennie.

A borítóval nem volt olyan cél, hogy fenyegető legyen, de nem fogom elvitatni azt, ha valaki más lát benne. A borítókép egy régi író fotón alapul, amelyen egy ember járja az utat. Nincs mögöttes tartalma. Nem tudom, hogy jön-e, vagy meg az illető, de nem is lényeges. Ezt az élet egy ideillő szimbolikus megjelenítésének tartom.”

Az olyan számok, mint a The Onset Of The Death Of Man, vagy az In Chaos, Exult arra engednek következtetni, hogy Malthusianban van hajlam a kísérletezésre. Jól látom?

Egyébként mi a véleményed a 21. századi death metal relatíve újabb fordulatairól, aminek bizonyos értelemben a Malthusian is része?

„Ezek a számok, valamint a bevezető Isolation azt a célt szolgálják, hogy létrehozzanak egy egységes utazást, hogy passzoljanak az album általam megalkotott általános tematikus víziójához. Nem gondolom, hogy túlzottan kísérletek lennének, bár úgy vélem, az In Chaos esetében valamelyest elmozdultunk ebbe az irányba. E dolgok nem idegenek tőlem, de mivel a Malthusian a fejemben él, nem tudok ezekkel kapcsolatban objektíven nyilatkozni. Nem igazán vagyok biztos benne, hogy melyek a death metal újabb áramlatai, és hogy mi hol állunk a metal jelenlegi áradatában. Bár sok újabb lemezt hallgatom meg, túlnyomórészt ugyanazokat a zenekarokat hallgatom, amelyeket akkor is hallgattam, amikor a Malthusian elindult, ezek mellett pedig a klasszikusokat, amelyek immáron 30 éve a társaim.”

Lesznek koncertek idén vagy jövőre?

„Ebben az évben két koncertünk van. Egy fellépés lesz itt novemberben a lemez megjelenés apropóján az Adorior és a Hasturian Vigil társaságában, majd egy héttel később az Ascension fesztivál Izlandon. Ezeken túlmenően van néhány lekötött fesztiváll fellépésünk a jövő évre, és turnéoltunk is szervezés alatt vannak, ám még semmi sincs kőbe vésve. De aktívak maradunk, vannak terveink.” **HW**

BIOHAZARD

EGY KIS KIRUCCANÁS

*2022 őszén robbant a hír, hogy eredeti felállásában újra koncerteket ad minden idők egyik legfontosabb, legsikeresebb hardcore-zenekara, a Biohazard. Ezzel több éves csendet tört meg maga körül a csapat, amely 2016 óta gyakorlatilag nem létezett. Eleinte csak néhány koncertről volt szó, de végül turné is lett, majd néhány hete már arra is fény derült, hogy több mint 13 év után egy új album is érkezik. Az eredeti felállás (az énekes-basszusgitáros Evan Seinfeld, a gitáros Billy Graziadei és Bobby Hambel, valamint a dobos Danny Schuler) által jegyzett *Divided We Fall* október 17-én jelenik meg. Bobby Hambel az egyik fővárosi szálloda kerthelyiségében a visszatérés körülményein és az új nagylemezzel kapcsolatos legfontosabb információkon túl személyes élményeiről is mesélt Gyuricza Tamás Marcellnek, amikor a nyár végén néhány napot Budapesten töltött.*

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: GYURICZA FERENC, ISTVAN BRUGGEN

Alaposan megleptél bennünket, amikor egy közös ismerősön keresztül felajánlottad ennek az interjújának a lehetőségét. Ha szabad erről kérdezni, mit csinálsz Budapesten?

„A szabadságomat töltöm itt, és egy MotoGP-verseny miatt utaztam ide. Nagy motorrajongó vagyok. Nemcsak motorozni szeretek, de a sport része is érdekel a dolognak, a MotoGP pedig különösen. Éppen itt voltam Európában, ezért volt rá lehetőségem, hogy ideutazzak Magyarországra, és megnézzem a versenyt. Imádom Budapestet, ezért úgy voltam vele, hogy kihasználom azt a kevés szabadidőt, ami a hamarosan induló turné előtt a rendelkezésemre áll. Eljövök Magyarországra, megnézzem a versenyt, eszek egy kis gulyást, valamint pár napig élvezem Budapestet.”

Mennyire merültél bele Budapest életébe?

„Láttam dolgokat, miközben kocsikáztunk. Voltam a Duna-parton, és megnéztem azt a rengeteg gyönyörű épületet, ami a belvárosban található. Mindenről készíték képeket, tehát olyan vagyok, mint egy tipikus turista, de számomra nagyon ösztönző itt lenni. Szeretem Európát, mert itt rengeteg a történelmi emlék, bármerre utazom. Budapest pedig tényleg csodálatos város. Itt van az a hatalmas katedrális (*Szent István Bazilika*), egészen közel a szállodához, a Parlament impozáns épülete, a hidak, a szobrok, s még maguk az utcák is lenyűgözőek. Arra is rácsodálkoztam, hogy vannak olyan utcák, amelyek nem aszfaltozottak, hanem kövekből rakták ki őket. Imádom azt az atmoszférát, amit Budapest sugároz. A város hangulata egészen fantasztikus. Voltam pár helyen enni, és a kaja is remek. Bementünk egy kávézóba, amelyik közvetlenül az utcáról volt elérhető, és olyan jó volt ott a kaja, hogy oda muszáj lesz még visszamennem.

Élvezem az ittlétet, nagyon tetszik, hogy ilyen nyugodt hangulata van a városnak, amit nem tudok másképp leírni, csak azzal, hogy itt nem rohannak az emberek. Budapest gyönyörű város. Érdekel az építészet, már csak a fényképezés miatt is. Tudod, sokat foglalkozom a fotózással, próbálom eltanulni. Tájéképeket készítetek, de szívesen fotózok régi épü-

leteket is. Minden érdekes számomra, aminek valamilyen speciális szerkezete van, hiszen az mind egyedi, és még egyszer soha többé nem valósul meg ugyanaz. Szokták mondani, hogy már nem építenek úgy dolgokat, mint régen. Szerintem a régi építészet olyan, mint egy művészet, amit nem kezelünk az értékének megfelelően, és aminek egyre jobban elveszítjük az emlékeit. Márpedig amit ilyesmi fenyeget, arra jobban oda kellene figyelnünk, és fenn kellene tartanunk.”

Milyen tipikus magyar ételeket kóstoltál még Budapesten? Pörkölt, rétes, palacsinta, esetleg kürtőskalács?

„Nem, szerintem ilyesmiket nem, vagy legalábbis nem tudom. (nevet) Gulyást azonban igen. Miután leszállt a gépem, az volt az első dolog, hogy elmentünk gulyásozni. Egy nagyon kellemes emléket idéz ez fel bennem. Talán 2014-ben, vagy valamikor akörül voltunk itt egy szabadtéri fesztiválon. Azt nem tudom megmondani, hogy hol, de az biztos, hogy nem Budapesten. (*Rockpart Fesztivál, Balatonszemes*) A színpad mögötti területen, ahol az étkezésünk is zajlott, olyasmit láttam, amit előtte még sohasem. Láncokról lógott egy nagy fekete bogrács, ami tele volt étellel. Egy kötényt viselő csávó keverte valami hatalmas doronggal. Nagyon keménynek nézett ki, s még az is látszott rajta, hogy komoly fizikai erőfeszítésbe kerül megkeverni az ételt. Aztán fogott egy hatalmas merőkanalat, és azzal kiemelt egy adagnyi ételt az üstből, majd beleöntötte egy tányérba. Érted, odamentél egy üres tányérral, és kaptál egyetlen merítést. Nos, mint kiderült, ez volt a gulyás, az egyik legjobb étel, amit valaha is ettem. El is döntöttem, hogy nekem is kell majd egy olyan bogrács.”

Korábban is jártál magánemberként Budapesten?

„Csak turnék során. Ez az első olyan alkalom, hogy zenekar nélkül vagyok itt. Magyarországon valamikor a kilencvenes években jártunk először. Azóta igyekeztünk minden európai turnét úgy intézni, hogy legyen benne budapesti koncert is, de ez nem mindig rajtunk múlt. Nem tudunk mindig úgy válogatni, hogy ott és akkor játsszunk, ahol szeretnénk. Ez most is így van. A tavalyi turnéból például kimaradt Budapest, ezért

nagyon sok rajongónk eljött Csehországba, ott néztek meg bennünket. Még egy magyar zászlót is hoztak magukkal, a közepén egy nagy Biohazard-logóval. Amikor egy turnétervet kézhez kapok, mindig úgy kezdem, hogy átnézem a városok listáját, hogy van-e köztük olyan, ami különösen tetszik. Vagy azért, mert már régóta nem jártunk ott, vagy azért, mert jó élményeim vannak a hellyel kapcsolatban. Budapest különösen kedves a szívemnek.

Két éve volt egy koncertünk itt, a Barba Negrában a Kreatorrel. Nagyon jó koncert volt, az egyik legjobbja annak a turnénak. Az egy nyári fesztiválturné volt, tele idegességgel. Megérkezel a helyszínre, kiszállsz a buszból, és csak azt látod, hogy mindenhol zenekarok vannak. A backstage teljes kavalkád. Mindenki feszült és kapkod, a legtöbbször nincs lehetőség hangpróbára, mielőtt felmennél a színpadra. Néha

pakolnod is saját magadnak kell, miközben sürgetnek, hogy igyekezz, mert már így is késésben vagy. Kész harc az egész. Persze, ez ad egyfajta energiát a koncerthez, és teljesen mindegy, hogy mi volt előtte, milyen nehézségeket kellett legyűrni, a színpadra mindig úgy lépsz ki, hogy remek koncert lesz.

A Barba Negra ehhez képest a nyugalom szigete volt. Kedves emberek fogadtak bennünket, nem volt semmi problémánk, jó volt a hangzás, a rajongók pedig olyan forró hangulatot teremtettek, amit sosem felejték el. Az egy olyan este volt, amikor minden passzolt. Mi is jobban élvezzük a koncertet, amikor azt látjuk, hogy a rajongók beindulnak.

Tudod, egyáltalán nem sablon duma az, hogy a zenekar és a közönség kölcsönösen hat egymásra, ez valóban így van. Budapesten azt láttuk a közönségen, hogy remekül érezték magukat az emberek, és nagyon várták már

„ÚGY VOLTAM VELE, HOGY KIHASZNÁLOM AZT A KEVÉS SZABADIDŐT... ELJÖVÖK MAGYARORSZÁGRA, ESZEK EGY KIS GULYÁST, PÁR NAPIG ÉLVEZEM BUDAPESTET.”

a koncertet. Nem tudok mást mondani, minthogy tökéletes este volt, ezért mi is kifejezetten jól éreztük magunkat. Pedig egy Biohazard-koncert mindig szerencsejáték. Olyasmi, mint a kockavetés. Soha nem tudhatod, hogy mit hoz a sors, éppen mi megy tönkre a technikai eszközök közül.” (nevet)

Hamarosan jön az új Biohazard-album. Annak a turnéján is visszajönnétek?

„Nagyon szeretnénk, de előbb Amerikában lesz egy turnénk. A régi cimborákkal, az Onyxszal leszünk együtt. Európába jövőre jövünk vissza. Feszítválozni szeretnénk, de persze egy teljes európai turnét is. Az egész világot be akarjuk járni, és mindenképpen vissza akarunk jönni Budapestre. Jó lenne újra a Barba Negrában játszani, mert nagyon jó volt hozzánk az a hely.”

Divided We Fall lesz az új album címe, és a már kiadott dalok alapján úgy tűnik, nagys erős visszatérés várható tőletek. Mit reméltek az album megjelenésétől?

„Nos, mit is mondhatnék erre? Talán azt, hogy semmi mást nem akarunk megmutatni, mint azt, hogy mit gondol ez a négy ember a világról. Annyit szeretnénk csak jelezni, hogy megint itt a Biohazard, egy eleven megtestesülése négy ember közös munkájának. Elég régóta beszéltünk már arról, hogy jó lenne októberben kiadni, és úgy tűnik, hogy ezt sikerül is megvalósítanunk. A lemezen tizenegy dal szerepel majd, ezek közül eddig hármat mutattunk be kislemezként, de hamarosan jön egy negyedik is. (Az interjú készítése óta az is megjelent.) Ezekkel nemcsak azt akartuk jelezni, hogy jön az új Biohazard album, de azt is egyértelművé akartuk tenni, hogy mire lehet számítani tőlünk. Semmi új hangzás, semmi új stílus, csak egy szívből jövő Biohazard-album, amit ez a négy srác összerakott egy szobában. Ezt az albumot tényleg a barátságunk szülte, semmi olyasmi nem szerepel rajta, amiről bárki is azt gondolhatná, hogy nem illik oda.”

Valamennyi dal új, vagy hoztatok olyan témát is, ami a zenekar korábbi korszakaiból maradt meg?

„Nem, nincs ilyen. Valamennyi dal vadonatúj. Tudod, ez egy speciális lemez lesz. Ha 2016-ban nem váltunk volna szét, akkor most nem ezek a dalok születtek volna meg. Persze, lehet, hogy így is lenne egy új albumunk, de szerintem az biztosan egészen más lenne, mint a Divided We Fall. Ez egy kicsit olyan, mint annak idején a Reborn in Defiance volt. Amikor azon az albumon dolgoztunk, már tudtuk, hogy Evan elmegy. Persze, próbáltuk még húzni pár évig nélküle, de nem ment. Akkor is megpróbálták a többiek életben tartani a zenekart, amikor én hagytam ott őket, de az sem ugyanaz a Biohazard volt. Ez az album viszont egy erőből duzzadó, friss kiadvány lesz, és őszinte. Ha 2016-ban nem oszlunk fel, akkor biztosan nem ilyen lenne. Minden, ami végbemegy egy ember vagy egy zenekar életében, az okkal történik.”

Az albumot egy vadonatútkiadó, a BLKII BLK adja ki, ami a dallamos rockzenékre szakosodott olasz Frontiers Records leányvállalata. Nem félsz attól, hogy ők kevésbé mozognak otthonosan a hardcore világában?

„Amikor leültünk tárgyalni velük, úgy tűnt, hogy ismerik a Biohazard múltját, és tisztában vannak vele, hogy kik vagyunk. Azt mondták, tudomásukra jutott, hogy új albumot akarunk kiadni, és érdekelné őket a lehetőség. Ez a label éppen azért jött létre, mert többet akarnak foglalkozni a metállal és az ilyen súlyosabb dolgokkal, és a Biohazard jó választásnak tűnt számukra ahhoz, hogy ezt jelezzék a világnak. Mi azonban nem ezért fogadtuk el az ajánlatukat, hanem amiatt, mert nagyon nyitottak voltak felünk, minden ötletünket támogatták. A zene kapcsán semmibe nem szóltak bele, nem akartak megváltoztatni bennünket. Azt mondták, maradjunk csak azok, akik vagyunk, s hozzuk ki magunkból a legjobbat. Mi éppen ilyen kiadót kerestünk. Nekünk nagyon sok harcunk volt a karrierünk során. Amikor indultunk, túl

**„SEMMI MÁST NEM AKARUNK
MEGMUTATNI, MINT AZT, HOGY
MIT GONDOL EZ A NÉGY
EMBER A VILÁGRÓL.”**

„NEM IGAZÁN JÓ KÖRÜLMÉNYEK KÖZT VÁLTUNK EL EGYMÁSTÓL. RÁMENT A BARÁTSÁGUNK, TÖBBEN NEM IS BESZÉLTÜNK EGYMÁSSAL.”

metal voltunk ahhoz, hogy a hardcore-közösség befogadjon bennünket, s túl hardcore, hogy a metalosok megkedveljenek bennünket. A Biohazard nem illett sehova, ezért nagyon meg kellett küzdenünk az elfogadásunkért. A metalos közönség azt sem kedvelte, hogy sok rap volt a zenénkben. Szóval mi nem félünk a kihívásoktól.”

Érdekes, amit mondasz, hiszen ma úgy tekintünk rátok, mint úttörő zenekarra, akik a különböző zenei irányzatok között meglévő falakat lerombolták. Sokak szerint az Onyxszal közös Judgement Night című dallal ti hoztátok be a rapet a hardcore világába. Tudatában voltatok annak, hogy új dimenziókat nyitottok meg mások előtt is?

„Én nem nevezném saját magunkat úttörőnek, mert voltak más zenekarok is, akik hasonlókat csináltak, köztük olyanok is, akik a mainstream vonalhoz tartoztak, így a figyelem rájuk jobban irányult, mint ránk. Mi akkor még egy underground utcazenekar voltunk, akárcsak az Onyx. Annyi volt köztünk a különbség, hogy mi underground hardcore-zenekar voltunk, ők pedig egy underground rapzenekar.

Abban az időben ez a két színtér nagyon elkülönült egymástól. A zenekarok is és a rajongók is. Két külön világ, szinte semmi kapcsolattal egymás felé. Vagy ha igen, abból mindig balhéz keveredett. A koncertjeinken is voltak összetűzések és verekedések. A hardcore- és a rapközönség nem nagyon bírta egymást. Mi próbáltuk legyűrni ezt a szembenállást. Azt képviseltük, hogy mi mindkét tábor miatt vagyunk, és próbáltuk ezt az üzenetet az embereknek is átadni. Mindig elmondtuk, hogy verekedni hülyeség. Legyünk barátok, s közösen támadjuk le azokat, akik mindkét tábornak ártani akarnak.

De nemcsak a hardcore és a rap különült el ennyire egymástól, több más stílusnál is ezt tapasztaltuk. A punkok sem akartak thrash metalosokkal barátságban lenni. Mindenki ahhoz a zenéhez volt hűséges, amit szeretett. Mi New Yorkban nőttünk fel, a Brooklyn negyedben. Utcagyerekek voltunk, akik naponta találkoztak a rapzenével, hiszen mindenhol az szólt. Az életünk részévé vált, s a zenénket is befolyásolta. Egy csomó olyan Biohazard-dal van, aminek a tempója meg egyezik a rapzenével, és Evan szövegein is sokszor érezheted a hip-hop hatását. Nekünk természetes volt, hogy keverjük a hardcore-t és a rapet, az emberek többsége a Judgement Night album megjelenéséig azonban ilyesmit elképzelni sem tudott volna. Amikor megcsináltuk az Onyx kollaborációt, úgy voltunk vele, hogy ebből valami egyszerű dolog lesz, s tényleg az lett. Akkoriban rengeteg olyan visszajelzést kaptunk, hogy nagyon jó, hogy ezt megcsináltuk.”

Amerikában újra együtt turnéztok az Onyxszal. Most is várhatóak közös dalok?

„A turnén biztosan lesz egy-két meglepetés a színpadon, de arra, hogy a jövőben lesz-e bármilyen folytatása ezeknek a közös koncerteknek, most ne várj tőlem választ. Úgy fogjuk fel ezt az egészet, mint egy nagy visszaemlékezést a '90-es évekre. Jó buli, jó hangulat, baráti társaság. Ez csak ilyen nosztalgikus érzés.”

Benneteket is ez a nosztalgia hozott újra össze, vagy volt más motivációs oka is annak, hogy újraindítottátok a zenekart?

„Ez egy jó kérdés, és muszáj azt mondanom, hogy semmilyen motiváció nem volt mögötte. Egyszerűen csak azért történt, mert ennek meg kellett történnie. Amikor a zenekar 2016-ban feloszlott, nem igazán jó körülmények közt váltunk el egymástól. Ráment a barátságunk, többen nem is beszélünk egymással. Évekig nem láttuk egymást, nem voltunk tényezők egymás életében.

Egy nap azonban Evan teljesen véletlenül összefutott Danny testvérével egy repülőtéren. Szerintem mekkora az esélye annak, hogy két olyan ember találkozzon egymással a világ egyik legnagyobb repülőterén, akik sok-sok éve nem látták egymást? Márpedig tényleg ez történt. Ott ültek egymás mellett, mindketten ugyanarra a repülőre várva. Miután gyermekkoruk óta ismerték egymást, váltottak pár szót, és telefonszámot is cseréltek. Evan telefonszáma így jutott el Dannyhez, aki felhívta őt. Ezzel indult be újra köztünk a kommunikáció.

Eleinte telefonon beszéltünk egymással, rendeztük a nézeteltéréseinket, megbocsátottunk egymásnak. Akkor még szóba sem került, hogy újra zenélnünk kellene, csak újra barátok szerettünk volna lenni. Aztán felvetődött, mi lenne, ha csak a móka kedvéért csinálnánk pár koncertet. Kipróbáltuk, s nemcsak jó visszajelzéseket kaptunk, de mi is nagyon élveztük a közös zenélést. Ismét fiatalnak éreztük magunkat, s azt is beláttuk mindannyian, hogy hiányzott valami az életünkből, amit azáltal kaptunk vissza, hogy újra életre kelt a Biohazard.

Tudod, lehetett volna bármennyire gyönyörű életünk, vagy lehettünk volna bármiben sikeresek, de azt az érzést, hogy igazi zenekar vagyunk, semmi más nem tudta visszaadni, csak a Biohazard. Szóval, néhány koncert után rájöttünk, hogy mi négyen még mindig egy zenekar vagyunk. Aztán valamelyikünk előjött azzal, hogy elkezdett dalokat írni, és megmutatná azokat a többieknek. Ekkor derült ki, hogy igazából mindannyian írtunk dalokat. Hirtelen úgy nézett ki, hogy akár album is lehet még ebből. S mindez azért történhetett meg, mert két srác, két régi ismerős véletlenül összefutott egy zsúfolt repülőtéren. Nagyon boldog vagyok emiatt.”

A Biohazard történetében többször is volt szünet. Mit csináltál akkor, amikor nem zenéltél?

„Mind a négyünknek megvolt a saját maga élete. Más dolgok érdekelték bennünket. Mindenki próbált több időt fordítani a saját családjára, de persze zenéltünk is, csak más-más zenekarokban. Én személy szerint mindig is gitároztam, még akkor is, amikor nem volt Biohazard. Játsoztam egy-két zenésszel, de nem professzionális szinten, hiszen amikor a Biohazardból kiszálltam, visszamentem a régi munkámhoz. Az építőiparban kezdtem el dolgozni, házakat festettem reggel kilenctől délután ötig. A közönség azonban mindig nagyon hiányzott, üresnek éreztem nélküle az életemet. Ha láttad azokat a régi videókat, amiket még a kilencvenes években készítettünk, tudhatod, hogy nekünk nagyon közvetlen volt a kapcsolatunk a közönséggel. A rajongók ott vannak velünk

együtt a színpadon, együtt éljük meg azt az energiát, amit egy Biohazard koncert ad. Remek koncertjeink voltak, és én annyira bele tudtam élni magam a zenébe, hogy még azt sem vettem volna észre, ha ránk szakad az épület. Nos, ez az a dolog, amit egy szobafestés biztosan nem ad meg neked.” (nevet)

Amikor 1995-ben otthagytad a zenekart, felmerült annak lehetősége, hogy végleg felhagysz a zenéléssel?

„Igen, és tulajdonképpen meg is tettem ezt. A Biohazardból való kilépés egy lefelé mutató spirált indított el az életemben. Tele lettem frusztrációkkal, és igazi szenvedés volt akkoriban az életem. Próbáltam másokkal zenélni, de az nem volt olyan, mint a Biohazard. Szerettem volna saját albumot is, ám akkoriban nem éreztem elég elhivatottságot ahhoz, hogy dalokat írjak. Egyre rosszabb volt, végül oda jutottam, hogy feladtam, és fizikai munkát vállaltam, hogy meg tudjak élni. Tudod, nekem is voltak számláim, amiket be kellett fizetnem.”

Téged személy szerint mi vonzott a hardcore világához?

„Ez egy igen izgalmas kérdés, mert sokáig azt sem tudtam, hogy mi az a hardcore. Egyszerűen csak zenélni, gitározni akartam, ahogy a velem egykorú srácok is, akikkel közösen bandáztam. Közös volt bennük, hogy mindannyian a '60-as és '70-es évek zenéin nőttünk fel, majd engem beszippantott az a közeg, ami a nyolcvanas években megágyazott a punknak és a thrash metalnak. Amiből olyan zenekarok jöttek létre, mint a Slayer, a Metallica, az Anthrax vagy a Megadeth. Gitárosként nagyon inspiráltak ezek a zenekarok, a thrash különösen vonzott, de mégsem tudtam kapcsolatot teremteni vele, mert nem éreztem a magaménak.

Tudod, ők az Államok nyugati partvidékén éltek, én a keletin. Nekik Kalifornia volt az otthonuk, San Francisco és Los Angeles, a Bay Area vidéke, míg nekem New York legmocskosabb része, Brooklyn jutott. Hallgattam a dalaikat, és úgy éreztem, hogy nincs azoknak semmi közük ahhoz, ami mondjuk egy vasárnap este velem történt. Nem szól arról, hogy mi van a családomban, milyen problémákkal kell minden nap megküzdenem. Személyes szinten így tehát nem voltam képes a zenéhez kapcsolódni, egészen addig a pillanatig, amíg fel nem fedeztem New York hardcore bandáit. Mint a Cro-Mags. Ezek a zenekarok mind valós dolgokról énekeltek. Olyasmiről, amit mi is átélünk az utcákon, s ami bennünket is érdekelt.

Végül ez adta meg a bátorságot, de nemcsak nekem, hanem a hozzám hasonlóan gondolkodó srácoknak is, hogy nekiálljunk zenélni és arról énekeljünk, amiről csak akarunk. Nem verseket akartunk írni, és nem sárkányokról meg démonokról énekelni, amiket sosem láttunk. Nem beszólni akarok azoknak a zenekaroknak, akik ezt az utat követték, mert nagyon tisztetem őket, de az nem az én világom volt. Én nem akartam olyan dolgokról zenélni, aminek semmi köze hozzám és az életemhez.

Tudod, a zeneiparnak voltak szabályai. Sokáig az ügynökségek és a kiadók határozták meg, miről szóljanak egy zenekar dalai. Aztán jött a hardcore, és azt mondta erre: b*aszdd meg! Mi arról fogunk írni, amiről akarunk. Az utcák világáról és a valódi problémákról. Engem ez egyből elkapott. A hardcore világában nincsenek rocksztárok. Nálunk nincs különbség a színpadon és a nézőtérén álló srácok között. A hardcore-ban nem különül el egymástól a zenész és a rajongó. Minden Biohazard-dal arról szól, hogy mi van a világban, hogyan éljük azt meg, és mit látunk problémának!”

Ma mit tartasz a világ legnagyobb problémájának?

„Nos, ebbe inkább nem nagyon akarnék belemenni, hiszen nem konkrétan azzal foglalkozunk, hogy mi a probléma, inkább azzal, hogy miként dolgozzuk fel zeneileg a dolgokat. Ha arról szólnának a dalaink, hogy az Egyesült Államokban mit érzékelünk problémának, azt nem biztos, hogy európai ember is át tudná érezni. Ha azonban arról énekelünk, hogy mik a reakcióink arra a sok sz*rságra, ami ránk zúdul, azzal itt is tudnak azonosulni a rajongók. Ha valaki itt, Budapesten hallgatja a dalainkat, mondhatja azt, hogy »b*ssza meg, én is legyűröm mindazt a sok sz.rt, ahogy azok a Biohazard-os csávók Amerikában«. A dalszövegeink tehát arra inspirálnak, hogy bármennyire is rosszak a bajaid, harcolj, ne add fel, éld túl a problémákat! Biohazard-dalokat hallgatni a világ legjobb motivációs tréningje!” **HW**

DRINK STATION

DRINK STATION ROCKS

Kedvenc bandád italai
Magyarországon a Drink Station
kínálatában.

APOCALYPTICA

MÉG EGY KIS METALLICA?

Jövőre lesz harminc éve, hogy egyik pillanatról a másikra berobbant a zenei köztudatba egy finn négyes, amely tagjai cselló segítségével szólaltattak meg Metallica-dalokat. Az Apocalyptica új szintet hozott a zenébe, soha korábban nem volt hozzájuk hasonló elképzelések mentén dolgozó zenekar, s az egyéniségüket azóta is őrzik. Az 1996-os bemutatkozó album hatása elementáris erejű volt, olyannyira, hogy bár a zenekar azóta más átiratokkal, illetve saját dalokkal is jelentkezett, de a turnéik alkalmával rendre újra és újra előveszik a Metallica-dalokat, tavalypedig Apocalyptica Plays Metallica Vol. 2 címmel már egy második feldolgozás-albumot is megjelentettek ugyanezen koncepció szerint. Az új album turnéjával előbb 2024 novemberében látogattak el Budapestre, majd ez év nyarán a Fezen fesztiválra tértek vissza vele. Gyuricza Tamás Marcell Eicca Toppinennel, az Apocalyptica vezetőjével beszélgett.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: RIKI MURTO, ZENEKARI ARCHÍVUM

Tavaly startolt el a Apocalyptica Plays Metallica Vol. 2 turné, aminek programját eddig kétszer is láthattuk Magyarországon. Meddig tartjátok életben ezt a műsort?

„Szerintem jövő év végéig biztosan. Az Apocalyptica Plays Metallica Vol. 2 turnét tavaly nyáron indítottuk útjára Finnországban, majd Európa és Amerika következett, mintegy nyolcvan koncerttel. Ezután jött a fesztiváldíszak, majd az ősz folyamán visszatérünk Észak-Amerikába. De akkor még mindig ott van Latin-Amerika, Közép-Amerika és Ausztrália, ahova szintén el akarjuk vinni ezt a programot. Alaposan körbejárjuk vele a világot, míg abba nem hagyjuk egy másik program miatt.”

Mikor döntöttétek el, hogy elkészítitek ezt a lemezt?

„Szerintem 2023 körül, a Cell-0 turné végén, de mindig szó volt arról, hogy csináljunk egy második Metallica-albumot. Lényegében már hosszú ideje ott érelődött ez a gondolat a fejükben, végül a Cell-0 album után éreztük úgy, hogy itt lenne az ideje. Elég sokáig töprengtünk rajta, ugyanis azt mindenképpen el szeretnénk volna kerülni, hogy valami olyan látsza-

ta legyen a dolognak, mintha visszafelé haladnánk a karrierünkben. A Cell-0 után azonban úgy éreztük, hogy előrelépést jelentene egy újabb Metallica tematikájú album, s új fejezetet nyitna a zenekar karrierjében. A mai Apocalyptica ugyanis már teljesen más, mint 1996-ban volt, amikor az első lemezünket készítettük. Izgatottan vártuk, hogy a mai megszólalásunkkal hogyan hangzanak a Metallica dalai. Máshogy alakult, mint gondoltuk, de szerintem még jobb is lett így.”

Van még olyan Metallica-dal, aminek szívesen készítenéd el a feldolgozását?

„Ó, igen, van egy hosszú listánk. (nevet) Az Apocalyptica Plays Metallica Vol. 2 albumra olyan dalokat válogattunk ki belőle, amikről úgy gondoltuk, hogy frissebbnek tűnnek majd az első albumhoz képest, és valami újdonságot hoznak a zenénkbe. Szóval, ilyen szemmel válogattunk közöttük, és ezért kerültek fel éppen ezek a dalok az albumra. Nagyon sok olyat hagyunk ki, amiket szívesen eljátszanánk, de a saját előadásunkban nem éreztük őket annyira speciálisnak. Szerencsére rengeteg dal akad, amik közül válogathatunk, a Metallica ugyanis nagyon sok jó dalt írt. Vezettem ezt akár úgy is, hogy az Apocalyptica Plays Metallica Vol. 2 album egy top 10-es gyűjtemény.” (nevet)

Azt elképzelhetőnek tartod, hogy lesz Vol. 3 is?

„Viccelődünk vele már mi is. Mondogattuk egymás közt, ha majd nyugdíjba készülünk, akkor kiadunk ezzel a címmel egy teljesen akusztikus verziót. Az lesz az utolsó albumunk. (nevet) De nem, egyelőre nincs szó arról, hogy legyen egy ilyen.”

Ezen a turnén Mikko Kaakkuriniemi dobolt, aki nem tagja a zenekarnak. Nem is terveztek állandó dobost?

„Három csellista vagyunk, mi alkotjuk a zenekart. Nagyon régóta ismerjük már egymást, egészen gyermekkorunk óta. Az Apocalyptica mi hárman vagyunk, s már így is maradunk. Nem tervezünk senki mást bevenni magunk közé, mert egy zenekar jóval többet jelent, minthogy együtt játszol pár emberrel. Nagyon sok döntés van mögötte, mondhatni, hogy olyan, mint egy cég. Ezt a zenekart tehát mi hárman alkotjuk, valamint a menedzserünk, aki szintén állandóan velünk van. Ez régóta így van. Amikor Mikko Sirén, a korábbi dobosunk elkezdett velünk dolgozni, eleinte ő is csak bérzenész volt, mert nem tudtuk, hogy a dob állandó része marad-e a zenénknek, vagy csak egy kísérlet volt, amit később elengedünk. Az új Mikko státusza is ilyen, de nagyon jó srác, szeretünk vele együtt zenélni, s nagyon jól illik közénk. Az Apocalyptica azonban egy csellózenekar.”

Mit kell tudni Mikkóról? Honnan ismeritek, hol játszott korábban?

„Észak-Finnországból származik, és ő a legjobb emberi lény a világon. Nagyon muzikális, profi dobos. Nagyon sok zenei stílust ismer, és jóval többet tesz hozzá a dalokhoz, mint azt egy dobostól várnád. Dinamikusabb és természetesebb, organikusabb

„A MAI APOCALYPTICA MÁR TELJESEN
MÁS, MINT 1996-BAN VOLT, AMIKOR
AZ ELSŐ LEMEZÜNKET KÉSZÍTETTÜK.
IZGATOTTAN VÁRTUK, HOGY A MAI
MEGSZÓLALÁSUNKKAL HOGYAN
HANGZANAK A METALLICA DALAI.”

„SZERINTEM TÚL KREATÍV VAGYOK AHHOZ, HOGY KLASSZIKUS ZENÉT JÁTSSZAK. KOTTÁBÓL ZENÉLNI A SAJÁT DALAID HELYETT EGÉSZEN MÁS DOLOG.”

a játéka, mint a legtöbb dobosé, ezért nagyon jó érzés együtt zenélni vele, mert a cselló is természetes hangzású, organikus hangszer. A Von Hertzen Brothers zenekarban játszott, ott láttam őt először dobolni, nagyjából úgy 15 évvel ezelőtt. Már akkor meglepett, hogy milyen jól játszott. Tudod, Finnország egy kis ország, itt mindenki ismer mindenkit a zenei színtérről. Lehet, hogy személyesen nem, de tudunk egymásról, tudjuk, hogy ki mit csinál éppen. Szerintem Magyarországon is így van ez, de talán még Amerikában is.”

Amikor Mikko Sirén, az előző dobos 2024-ben távozott, nem igazán beszéltek a szakítás okokról. Most, hogy már eltelt egy kevés idő, mondanál róla valamit?

„Nincs sok minden, amit el tudnék mondani. Olyan ez, mint amikor egy házasság tönkremegy. Amikor elválnak egymástól a felek, általában nem lehet csupán egyetlen konkrét okra rámutatni, hogy csak emiatt történt. A kapcsolatok mindig nehezek, nagyon sok minden húzódik a háttérben. Szóval nem érzem indokoltnak, hogy ezzel kapcsolatban elmondjak bármi részletet, mert az emberek az alapján biztosan nem értenék meg, hogy valójában mi történt. Arra

pedig nincs szükség, hogy elméleteket gyártsanak. Mindössze egyetlen egy dolgot szeretnék csak kiemelni, azt, hogy nincs bennünk semmiféle rossz érzés Mikko távozása kapcsán. Úgy tudom, hogy benne sincs.”

Nézzük a jövőbeni terveiteket. A Cell-0 volt az utolsó olyan Apocalyptica-album, amin saját dalok szerepeltek, ez 2020-ban jelent meg. Mikor lesz folytatása?

„Már beszélünk róla, de még biztosan kell hozzá sok idő. Azon is gondolkodunk, hogy a következő megjelenés inkább egy koncertalbum legyen. Szerintem legalábbis itt volna az ideje annak, hogy megmutassuk, mit jelent az Apocalyptica ma. Hogy milyen a hangzásunk, hogyan szólal meg a zenekar a koncerteken, ilyesmik. A Metallica turné szerintünk ezt ugyanis kevésbé tudja érzékeltetni az emberekkel. Persze, ott van a Nothing Else Matters, de semmi más, ami nagyon szimfonikus lenne. Pedig mi vagyunk az egyetlen zenekar, akik képesek ilyen sokféle módon megszólalni, és egyetlen koncert alatt ennyi stílust egybevonni, vagy legalábbis sok hasonlót nem tudnék mondani, így mindenképpen indokolt lenne ezt megörökíteni. Jó volna a lenyomatát adni annak, hogy van itt egy zenekar, amelyik egyik pillanatban nagyon szimfonikus, a másikban pedig nagyon extrém metal.

Olyan turnénk azonban 2027 előtt szerintem nem lesz, ahol nem a Metallica programmal lépünk fel, szóval ehhez is kell még jócskán idő. A világ annyira megváltozott, hogy ma már nem tudsz egyik pillanatról a másikra összehozni egy turnét. A zenekarok évekre előre terveznek. Ha ma szeretnél egy jövő évi turnéprogramot összeállítani, már nem könnyen találnál hozzá szabad helyszíneket. Ha valami speciális helyszínt szeretnél, mondjuk egy színházat, akkor még korábban kell jelezned. A Barba Negra viszonylag könnyen elérhető, mert ott nincs más program, csak koncert, de ha egy speciális kulturális központban szeretnénk koncertet adni nálatok, azt már nem biztos, hogy rövid határidővel is meg tudnánk szerezni.”

Turnézás közben nem szoktatok dalokat írni?

„Én azt mindig nehéznek találtam, mostanában pedig egyre inkább. Nekem valamiért nem megy ez. Ha egy este bizonyos dalokat fogok játszani, úgy napközben nem tudok újat írni, mert összekeverednek a fejemben a dolgok. Vagy nem tudok eléggé az esti műsorra koncentrálni, vagy nem lesznek túl jó ötleteim. Ketté kell választanom a kettőt, hogy frissen tartsam az elmém, de természetesen lesznek saját dolgok, a következő stúdióalbum biztosan ilyen lesz. Előtte azonban nagyon sok single jelenik meg, legalábbis most ez a terv.”

Mindannyian a Sibelius Akadémia hallgatói voltatok, ahol bizonyára zeneelméletet és zeneszerzést is tanultatok. Ez befolyásol benneteket a saját dalok írásánál, vagy inkább úgy írtok saját dalokat, mint egy rockzenekar?

„Ó, most lebuktatam magam. Az akadémián sem zeneszerzést, sem zeneelmélet kurzust nem hallgattam. Kellett volna, de nem nagyon jártam be az órákra. (nevet) Egy kevésre igen, de az semmit nem befolyásol, ezért én is úgy írok dalokat, mint egy rockzenész. Nincsenek szabályaim, egyáltalán nem érdekel, hogy a zeneelmélet szerint jó-e vagy sem. Ha jól hangzik, akkor megtartom, ha pedig nem, akkor

átdolgozom, vagy kidobom a kukába. Ebből a szempontból az Apocalyptica tehát olyan, mint bármelyik másik rockzenekar. Annyiban különbözünk csak, hogy nekünk más a hangszerünk.”

Az Apocalyptica alapító tagjai közül Antero Manninen ma már klasszikus mint zenész folytatja a pályafutását. Neked sosem fordult meg a fejedben, hogy visszatérj a klasszikus zenéhez?

„Sosem. Van egy projektem, a Bright & Black, májusban volt is két koncertünk, nem tudom, hogy erről hallottál-e már. Ez egy kicsit klasszikus projekt, még akkor is, ha metalt játszunk. Jó móka volt, mert néha valóban jól tesz, ha más zenei világba is kimozdulok, de tényleg csak a szórakozás kedvéért, néhány különleges alkalommal. A klasszikus zenét nem igazán érzem a magaménak. Olyan szerencsés helyzetben vagyok, hogy azzal foglalkozhatom, amit szeretek. Élvezem a klasszikus zenét, szívesen hallgatom is, illetve olykor még játszom is, de már nem szeretnék visszatérni hozzá. Szerintem túl kreatív vagyok ahhoz, hogy klasszikus zenét játsszak. Kottából zenélni a saját dalaid helyett egészen más dolog. Nem jobb vagy rosszabb, csak más.”

Úgy tudom, vannak gyermekeid. Milyen tanácsokkal láttad el őket annak idején? A klasszikus zene felé terelgetted őket, hogy csellóművész váljon belőlük, vagy inkább gitárt adtál a kezükbe?

„He-he, ez jó kérdés, és elég régen volt már. Igen, kettő gyermekem is van, de már felnőttek, és van egy unokám is, szóval nagypapa vagyok. Az idősebb fiam 27 éves lesz, neki született egy gyönyörű kislány idén februárban. A fiatalabb fiam 23 éves. Őt jobban érdekli a zene, de nem a cselló és nem is gitár, hanem a dob. Mostanában kezdett foglalkozni a ritmusokkal és a loopolással, s egy kicsit a keveréssel is. Foglalom sincs, hogy mi lesz-e belőle valami.

Amikor fiatalabbak voltak, úgy voltam vele, hogy bármi is érdekli őket, igyekszem elérhetővé tenni számukra. Nem fogom őket irányítani, csak hagyom őket a saját érdeklődési körükben, s persze igyekszem támogatni is őket abban. Amikor a gitár érdekelte őket, akkor gitárleckéket vettem nekik. Amikor abbahagyták, akkor is csak azt kérdeztem, hogy oké, ennyi volt? A fiatalabbik kitartóbbnak bizonyult

a zene terén, éveken át tanult dobolni, de vele szemben sem volt olyan elvárásom, hogy feltétlenül zenész legyen. Nem is az, csak hobbi szinten űzi.”

Neked mi a legkellemesebb emléked a zene kapcsán?

„Nagyon sok van, nem tudnám kiemelni, hogy melyik közülük a legjobb. Arra szívesen emlékszem vissza, hogy akadémiai hallgatóként együtt játszhattam a világ legjobb klasszikus zenészeivel. Vagy arra, amikor az Apocalyptica indult, és vártuk, hogyan fogadja majd a közönség. Kellemes emlékeim vannak a fesztiválokról is, amikor több tízezer ember áll a színpad előtt. Vagy a közös projektekről, például amikor a Rammsteinnel játszottunk együtt. Látod, túl sok mindenem vagyok már túl, fel sem tudom fogni, mennyire szerencsés vagyok.”

Volt olyan számodra fontos dolog, ami azért maradt ki az életedből, mert zenész lettél?

„Igen, volt ilyen, de az életünk döntéseiről szól. Ha úgy döntesz, hogy professzionális zenész leszel, azzal egyben azt is felvállalod, hogy a turnézás miatt sok mindenről le fogsz mondanod. Például olyasmiről, hogy ott legyél a fiad minden születésnapján. Nagyon sok születésnap ünnepséget ki kellett hagynom a gyermekeim életéből, és egy csomó más családi eseményt is. És persze sok minden mást is, ami egy hétköznapi munkát végző ember számára természetes.

Ezt nem azért mondom, mert megbántam volna, vagy sajnálnám, hiszen az én döntésem volt. Amikor úgy határoztam, hogy turnézó zenész leszek, tudtam, hogy ezzel arról is lemondtam, hogy a haverokkal esténként jégkorong meccsre fogok járni. A saját választásaink szerint kell élnünk, és sose rágódjunk azon, hogy mi lett volna, ha nem így vagy úgy határoztunk. Soha nem tudhatod, hogy mi történt volna veled, ha otthon maradsz. Lehet, hogy jobb életed lett volna, de lehet, hogy nem. Én boldog vagyok, hogy ezt az életet választottam, mindazzal, amit nyertem vele, s azzal is, amit feladtam miatta.” **HW**

DAN PATLANSKY

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG ÉS FOTÓ: GÁTI VIKTOR

Dan Patlansky dél-afrikai gitáros/énekes egy ideje már éves rendszerességgel látogat el hozzánk. Legutóbb tavaly áprilisban adott koncertet az Analogban (számomra az volt az év legjobbja), és amint újra megérkeztem Budapest egyik legjobban megdörrenő klubjába, olyan érzésem támadt, mintha időcsapdába kerültem volna: Dan trióval érkezett ezúttal is (ahogy tavaly, de korábban negyedmagával is fellépett már nálunk), hogy önálló bulit adjon, előzenekar nélkül, mint legutóbb. A merchpulton sorakozott utóbbi három albuma különböző formátumokban, változatlan áron (a Perfection Killst most már tényleg be kellett húznom), a csapon pedig továbbra is Soproni IPA volt, az egyik kedvencem.

A pozitív alaphangulat tehát megvolt, már csak kezdődnie kellett a műsornak, amelyre bár vagy negyedórás csúszással került sor, közel két órán át élvezhetjük. A dallista nagyrészt a legutóbbi album, a 2024-es Movin' On számaira épült; felcsendült még az előző LP, a Shelter Of Bones egyik húzódala, a Snake Oil City – ami egy pikáns, kritikus hangvételű felkonfot is kapott –, a kötelező, fix tétel Backbite az áttörést hozó, 2014-es Dear Silence Thievesről, és egy füstös bár atmoszférá-

ját árasztó, kiváló darab, a Big Things Going Down 2009-ből.

A tavalyi dalok most is megkapták a személyes hangvételű felvezetést, remekül eljátszotta őket a csapat, a korábbi katartikus hatás azonban ezúttal elmaradt – de így is élvezetes volt. A legjobb pillanatokat a groove-os dinamikában erős Who I Am, a klasszikus blues tematikájú Baby's Packin' Heart és a nem véletlenül stabil koncertnóta Backbite jelentette dalok szintjén. Ezen felül élményszámba mentek a főhős szólói, nemcsak a vad, Stevie Ray Vaughan hatású virgázások, de a védjegyszerű, alig hallható pengetések szintűgy, amiket egészen különleges tapasztalás személyesen átélni. Kaptunk két feldolgozást is, méghozzá Patlansky egyik legelső megtanult témája, Jimi Hendrix Little Wingje csendült fel némiképp átszabott formában, valamint a számos verzióban híressé vált Born Under A Bad Sign, amolyan lazításképp, mielőtt rákanyarodott a trió a záró etapra, benne a Hold On líra fenséges jammelésbe torkolló változatával.

Dan előző alkalommal hangsúlyproblémákkal küzdött, most viszont semmi ilyesmi nem merült fel, úgyhogy az éneke, akár a gitárjátéka, hibátlan volt. Társai közül a basszusgitáros Raymond Rattey tartott vele múltkor is (ha jól emlékszem), elegáns, alázatos módon adta az alapot a produkciónak. Lardo De Beer (mennyire menő név!) dobos játékát most először volt szerencsém hallani. Nem is okozott csalódást, mi több, ennyire izmosan kávéat kevesen ütnek, mint ő, úgy gondolom, és a finom pörgetésekben csakúgy jeleskedett. Az első számnál még kissé tétova volt a megszólalás, de onnantól fogva rendben szólt minden, ahogy azt az Analogban megszokhattuk.

Igazán kellemes este volt ez; nem kérdés, hogy jövőre újra mennék! ■

ÉLŐ FÉNY

VANDEN PLAS IVANHOE

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

Kerek negyedszázada annak, hogy a német progresszív metalos Vanden Plas először járt Magyarországon - akkor az első Summer Rocks fesztiválon játszottak a szép emlékű Petőfi Csarnokban. Azóta viszont egész mostanáig nem jártak felénk, ami még annak tükrében is sajnálatos hosszú kihagyás, hogy a brigád egyébként alpból viszonylag ritkán koncertezik. No de minden jó, ha a vége jó, nagy nehezen végre ismét ideértek, és ezúttal az efféle zenekarok és zenék számára ideális Analog színpadán tették tiszteletüket.

Andy Kuntzék produkciója előtt felvezetés gyanánt a szintén németföldi illetőségű Ivanhoe programját nézhettük-hallgathattuk még végig. Az ő pályájuk sok ponton mutat párhuzamot a főzenekaréval: mindkét formáció 1986-ban alakult, mindkettő azóta is folyamatosan aktív, és mindegyikük elég tekintélyes diszkográfiával bír. Ugyanakkor az Ivanhoe soraiban számos tagcsere történt (mára a basszer Giovanni Soulas maradt az egyetlen az alapítók közül), míg a Vanden Plas ilyenmi alig-alig sújtotta. Érdeemes tudni még, hogy Brainstorm-énekes Andy B. Franck nagylemezes debütálása is az Ivanhoe-hoz kötődik, a csapat első három korongján ugyanis az ő hangját hallhatjuk. A dallamos, gitáros-billentyűs prog/power brigád aktuális frontembere, Alexander Kock (ex-Powergod, ex-Winters Bane) valamiért erről a turnéről kiesett, így helyére az a Mischa Mang ugrott be kíséző jelleggel, aki korábban - szintén három lemez erejéig - egy évtizeden keresztül ugyancsak szolgált már az Ivanhoe frontján. A csapat egyébként tipikusan az a fajta formáció, akik ugyan sokat hozzátenni nem nagyon tudnak az olyanok által tökélyre vitt dalközpontú prog/power vonalhoz, mint amilyen mondjuk a Threshold, a Pagan's Mind vagy éppen az este főszereplője, de a lemezeiket ettől még jó érzéssel lehet hallgatni kb. bármikor. Mittudomén, inkább a Lanfear, az Anubis Gate vagy a Dreamscape ligájában játszanak ők, ami alapvetően rendben is van így. Itt és most egyébként nyolc szerzeményt - ebből hármat a legutóbbi, tavalyi anyagról - játszottak el mintegy 45 percben, viszonylag jó megszólalással, és a publikumot is egész szépen maguk mellé állították a végére. A fazonra és habitusra a mi Kiss Zolinkra hajazó, mosolygós és szimpatikus Mischa egyébként tök jól énekelt, és mozgásban is ő vitte a prímet a zenekar frontján. Nem mondom, hogy a prog/power csimborasszója az Ivanhoe - soha nem is volt az -, de a zenéjük, meg ez az uszkve háromnegyed órás szeánsz ettől még kellemesen fogyaszthatónak bizonyult.

A fő attrakció Vanden Plas intrójára ha nem is heringezősen, de egész szépen megtelt az Analog nézőtere, az erősen időutazós koncertet pedig rögtön egy első lemezes dallal indították be a Push képében. A banda felállásában nagyon hosszú idő után tavalyelőtti történet változás, Günter Werno billentyűst a Frontiers kiadó házi zenészgárdája részéről ismerős olasz Alessandro Del Vecchio váltotta. És ahogy a maestro - sokak előzetes félelme ellenére - a már vele készült tavalyi albumra sem nyomta rá erővel a maga bélyegét sem zenei, sem produkciós szempontból, úgy szerencsére élőben sem történt ilyesmi. Teljesen jól simult bele az összképbe az arc, nem tölta túl magát, tényleg „csak” egy volt az öt muzsikusközül, és bár fazonra teljes ellentéte kopasz és langaléta elődjének, a játéka hasonló módon volt elegáns és ízlésesen visszafogott. Vokálfronton meg önmagában is figyelemre méltó módon teljesített.

Ami pedig ezek mellett már az első nóta közben kivilágolt: ez a csapat jóval lazább, vidámabb fickók gyülekezete, mint amit a komoly szövegek, a szofisztikált muzsika vagy a rendre kissé modoros promófotók alapján előzetesen gondolhatnánk róluk. Egyedül a szúrósan tanárbáncsis tekintetű basszer, Torsten Reichert nyomta mindvégig rezenéstelen arccal (hogy a végén az elkészződés meghajlaskor azért csak eleressen egy százfogú vigyort), a többiek jobbra mosolygósan, időnként össze-összeröhögve zenélték-énekelték végig a teljes műsort. A ráadás Postcard To God-dal együtt egyébként tíz nótát játszottak, ami szám szerint ugyan nem túl sok, de a dalok jó részének kifejtősebb jellegéből adódóan így is megvolt a kb. 80 percnyi játékidő. Náluk is három szerzemény (sorrendben a They Call Me God, a Sanctimoniarum és a fő szettet záró My Icarian Flight) hangzott el a legutóbbi anyagról, kettő került elő az 1994-es debütről (a nyitó Push mellett a Soul Survives), néhány

más korábbi korongról pedig egy-egy tételt idéztek meg. Habár nálam nagy favorit a 2002-es Beyond Daylight lemez, és arról pont nem volt semmi, de ezzel együtt a setlistre összességében nem lehetett panasz - hacsak annyi nem, hogy a kissé felesleges dobszóló helyett egy rövidebb nótát a magam részéről szívesebben néztem-hallgattam volna még meg.

A buli hangzása, bár nem volt tökéletes, de azért szódával elment, egy komolyabb malőr adódott csak: a They Call Me God elején valami gebasz akadt a dobszerkóval, ezért a nótát szimpla énekre plusz zongorára redukálva kezdték el, menet közben kapcsolódott csak be a teljes zenekar, a probléma elhárítását követően. Ezt leszámítva különösebb gond aztán már nem akadt, arra pedig újra csak rá kellett jönnöm, hogy Stephan Lill mennyire alulértékelt gitáros a szintérnek. Ugyan semmi különösebben forradalmi nem művel a hangszerén, de az a fajta stílusosság és elegancia, ahogy játszik (és ami a dalszerzési metódusára is jellemző), mindenképpen figyelemre és elismerésre méltó. A lemezekhez képest így élőben egyébként jobban kidomborodott a banda karcosabb-horzosolóbb arcéle, amit Andreas Lill markáns, karakteres dobolása is erőteljesen támasztott alá.

Egy szó mint száz, a két német prog/power brigád összességében egy egészen kellemes, jó hangulatú estét varázsolt az Analog falai közé - köszönet érte nem csak nekik, de a szervező LOTS teamnek is! Jövőre ugyanitt egy Threshold-koncert esetleg? ■

MÉDIARADAR

Jukimura Makoto Vinland Saga 1-2

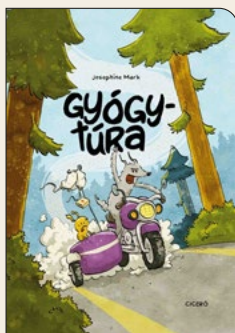
KIADÓ: GABO
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Lehet, furának hangzik, hogy egy manga (avagy japán képregény) a vikingekről szóljon, de hát képregényben kb. bármit meg lehet csinálni. Fő, hogy jó legyen, nem igaz? És a Vinland Saga jó.

Jukimura Makoto sorozatának eddig az első két kötete jelent meg. Az első megrajzolta a világot, a hátteret, bemutatta a főbb karaktereket, de maga Vinland még csak említés szintjén jelenik meg benne. Az első rész borítóján látható szőke fiú, Thorfinn bosszúra szomjazik, mert egy Askeladd nevű zsoldos anno a szeme láttára ölte meg az apját, Thorst. Épp csak a sztori jelenében Thorfinn kénytelen ennél a zsoldosnál szolgálni... A második kötet Thorsról mesél, és hogy hogy is halt meg. Mint egy ponton kiderül, emberfeletti képességekkel rendelkező harcos volt, és azt is látni már, hogy a fia örökölt ebből ezt-azt.

Vinland egyébként Amerika viking neve, mármint azé az észak-amerikai részé, ahova egy bizonyos Leif Erikson kb. i. sz. 1000 körül már eljutott – jócskán megelőzve ugye Kolumbuszt. Leif is felbukkan a mangában, mint amolyan bolondnak tartott idős fazon, akinek a furcsa sztorijaira mindenki csak legyint...

A történet és a szereplők remekül vannak felépítve, már két kötet alapján is érződik, hogy bőven lesz mit kibontani, elmesélni. A rajzok pedig hozzák a mangák legszebb hagyományait, akciót és arcomat egyaránt nagy kifejező erővel ábrázol Jukimura Makoto. S bár jobbára igyekszik egyszerűsége törekedni, egy-egy tájképe a hangulathoz is nagyon sokat ad hozzá. Emellett a vikingek és egyéb népek külseje, környezete is hitelesnek hat. Remek sorozat ez, érdemes tenni vele egy próbát!

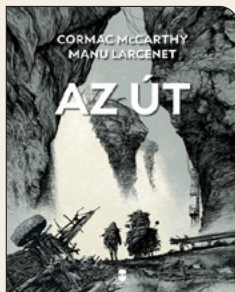

Josephine Mark Gyógytúra

KIADÓ: CICERO
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Josephine Mark német képregényalkotó részint a saját élményei feldolgozásaként írta-rajzolta meg ezt az elbűvölő, sőt, elképesztően szórakoztató képregényt. Mely gyerekeknek is kezébe adható, de felnőtt fejjel is nagy élmény. Két főszereplőjéből az egyik, a nyúl rákos. A másik, a farkas, csak azért nem eszi meg, mert a nyúl merő véletlenségből megmenti az életét, és van egy ilyen farkastörvény, hogy ha ezt teszi veled valaki, akkor neked is muszáj megvédeni az ő életét. Durva, mi?

Aztán ezek ketten örült utazásra mennek, mint-hogy jön a vadász, és megpróbálja mindkettejüket

lelőni. A farkasról kiderül, hogy törül metszett zsi-vány, aki pl. ellop egy motort, amit vezetve aztán teli torokból vonyítja a Steppenwolftól a Born to be Wild című klasszikust (mi mást?!). Komolyan, már csak ezért a jelenetért is megéri elolvasni a képregényt, egyszerűen zseniális.

A rajzok stílusa mesés, karikatúrisztikus, és még a fordítás is játékos. Persze, a képregény témája, a halálos betegség, nem vicces. Nem is vicceli el, viszont mutat egy olyan hozzáállást, ami a betegnek és az őt ápoló és/vagy érte aggódó szeretteinek is nagy segítség lehet. Valami őszinte, bátorító, erőlködés és tettetés nélküli segítség, amivel a farkas nagyon sokat tesz a nyúlért, kemoterápia meg gyógyszerek ide vagy oda. Úgyhogy ja, receptre írnám fel ezt a könyvet kb. mindenkinek, mert a betegség nem válogat, és akkor jól jöhet, ha az ember képes kívül vagy belül rátalálni a farkasra, aki nem hagyja őt veszni...

Cormac McCarthy– Manu Larcenet Az út

KIADÓ: TROUBADOUR BOOKS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Cormac McCarthy (1933-2023) egyik legismertebb regénye Az út, kapott érte Pulitzer-díjat, lett belőle film Viggo Mortensennel a főszerepben, és megérkezett ez a nagy alakú, gyönyörű, csaknem teljesen fekete-fehér képregény feldolgozás is. Melytől természetesen ugyanúgy eret vágsz, ahogy a regénytől meg a filmtől is, mert hát ez ilyen cucc.

Arról szól, hogy miután az emberiségnek végre tényleg faszán sikerült elbasznia mindent, és eljött az apokalipszis, amit nagyon kevesen éltek túl, egy apa és a fia kóborolnak a füstös, leégett, kietlen tájakon. Tolják a ki tudja, hol talált bevásárlókocsit, és nagynéha találnak valami ehetőt, pl. chipszet vagy dobozos üdítőt. És néha összetalálkoznak más kóborlókkal, akik között vannak kannibálok meg örültek meg amit akarsz. És az apa próbálja életben tartani a fiában is a reményt (meg úgy mindkettejüket), hogy hátha sikerül eljutniuk Délre, ahol majd hátha tisztább és melegebb lesz a levegő.

És az út meg a találkozások közepette néha szót váltanak egymással, brutálisan kemény erkölcsi kérdések merülnek fel, amikre még itt és most, amikor még nem dobta le senki az atomot, még van élővilág meg csomó minden, is eszelősen nehéz rendes válaszokat adni.

A francia képregényrajzoló, Manu Larcenet kevés szóval, annál kifejezőbb rajzokkal illusztrálta eme minden disztópiák egyik leghangolósabbikát. A kötet maga kétségkívül lenyűgöző kiadványt, amit megmutat, az viszont iszonyatosan súlyos. Hát, örüljünk, hogy még nem tartunk ott, még lapozgathatunk képregényeket... és esetleg hátha lehet még valamit tenni, hogy ne ebbe a végbe torkoljon az emberiség története... ■

MEGVÁLTOZTATHATJA A FÉMZENE A VILÁGOT? EGY IGAZÁN METÁL TÖRTÉNET

RENDELD MEG ITT: WWW.GALAKTIKABOLT.HU

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM × 2025. OKTÓBER

HAMMER

O R L

C O R O N E R

GREEN CARNATION SABATON

LACUNA COIL TESTAMENT BIOHAZARD

DIRKSCHNEIDER & THE OLD GANG RAGE

— APOCALYPTICA — BETON — MALTHUSIAN — THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID —